

www.e-rara.ch

Diodori Siculi bibliothecae historicae quae supersunt

Diodorus

Lipsiae, [17--]

ETH-Bibliothek Zürich

Shelf Mark: Rar 8145

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-33647>

Bbilos enneakaidekatē.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

ΔΙΟΔΩΡΟΥ
 ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
 ΒΙΒΛΙΟΣ ΕΝΝΕΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

Ab Agathoclis in Sicilia principatu usque ad eius pugnam cum Carthaginiensibus ad Himeram. De causis oppressæ libertatis et invectæ tyrannidis præfatus Diodorus, transitum parat ad Agathoclis, Syracusæ tyranni, historiam, vel maxime hoc libro enarrandam. Adicitur chronologica ratio.

ΠΑΛΑΙΟΣ τις παραδέδοται λόγος, ὅτι τὰς δημοκρατίας οὐχ οἱ τυχόντες τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οἱ ταῖς ὑπεροχαῖς προέχοντες καταλύουσι. διὸ καὶ τῶν πόλεων ἔνιαι, τοὺς ἰσχύοντας μάλιστα τῶν πολιτευομένων ὑποπτεύουσιν, καθαιροῦσιν αὐτῶν τὰς ἐπιφανείας. συνέγγυς γὰρ ἡ μετὰβασις εἶναι δοκεῖ τοῖς ἐν ἐξουσίᾳ μένουσιν ἐπὶ τὴν τῆς πατρίδος καταδούλωσιν, καὶ δυσχερὲς ἀποσχέσθαι μοναρχίας τοῖς δι' ὑπεροχὴν τὰς τοῦ κρατήσκειν ἐλπίδας περιπεποιημένοις. ἔμφυτον γὰρ εἶναι τὸ πλεονεκτεῖν τοῖς μείζονων ὀρεγομένοις, καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἔχειν ἀτεματί-

στοιους. τοιγαροῦν Ἀθηναῖοι μὲν διὰ ταύτας τὰς αἰτίας τοὺς πρωτεύοντας τῶν πολιτῶν ἐφυγάδευσαν, τὸν λεγόμενον παρ' αὐτοῖς ἑξοστρακισμόν νομοθετήσαντες. καὶ τοῦτ' ἐπραττον οὐχ ἵνα τῶν προγεγενημένων ἀδικημάτων λάβωσι τιμωρίαν, ἀλλ' ὅπως τοῖς δυναμένοις παρανομεῖν ἑξουσία μὴ γένηται κατὰ τῆς πατρίδος ἐξαμαρτεῖν. τῆς γὰρ Σόλωνος φωνῆς ὥσπερ χρησιμοῦ τινος ἐμνημόνευον, ἐν οἷς περὶ τῆς Πεισιστράτου τυραννίδος προλέγων, ἔθηκε τόδε τὸ ἐλεγεῖον·

Ἄνδρῶν ἐκ μεγάλων πόλεις ὄλλυται· εἰς δὲ τυράννου

Δῆμος αἰδορὶν δουλοσύνην ἔπεισε.

μάλιστα δὲ πάντων ἐπεπόλασεν ἡ πρὸς τὰς μοναρχίας ὁρμὴ περὶ τὴν Σικελίαν, πρὸ τοῦ Ῥωμαίου κυριεῦσαι ταύτης τῆς νήσου. αἱ γὰρ πόλεις ταῖς δημαγωγίαις ἐξαπατῶμεναι, μέχρι τούτου τοὺς ἀσθενεῖς ἰσχυροὺς κατεσκεύαζον, ἕως δεσπότηαι γένοιται τῶν ἐξαπατηθέντων. ἰδιαίτατα δὲ πάντων Ἀγαθοκλῆς ἐτυράννησε τῶν Συρακουσίων, ἀφορμαῖς μὲν ἐλαχίσταις χρησάμενος, ἀτυχήμασι δὲ μεγίστοις περιβαλὼν οὐ τὰς Συρακούσας μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν Σικελίαν τε καὶ Λιβύην. δι' ἀπορίαν γὰρ βίου καὶ πραγμάτων ἀσθένειαν, τὴν κεραμευτικὴν τέχνην μεταχειρισάμενος, εἰς τοῦτο προῆλθε δυνάμειος ἄμα καὶ μισαιφονίας, ὥστε καταδουλώσασθαι μὲν τὴν μεγίστην καὶ καλλίστην πασῶν νήσων, κατακτήσασθαι δὲ χρόνον τινὰ τῆς τε Λιβύης τὴν πλείστην καὶ μέρη τῆς Ἰταλίας, ὕβρει δὲ καὶ σφαγῇς ἐμπλῆσαι τὰς κατὰ Σικελίαν πόλεις. οὐδεὶς γὰρ τῶν πρὸ τούτου

τυράννων ἐπετελέσατό τι τοιοῦτον, οὔτε τοιαύτην ἀμοιότητα κατὰ τῶν ὑποτεταγμένων ἔσχε. τοὺς μὲν γὰρ ἰδιώτας ἐκόλαξε, πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἀποσφάπτων· παρὰ δὲ τῶν πόλεων τὰς εὐθύνας ἐλάμβανεν, ἡβηδὸν μισαιφονῶν, καὶ δι' ὀλίγους τῶν ἐγκαλουμένων, τοὺς πολλοὺς καὶ μηδ' ὀτιοῦν ἀδικήσαντας ἀναγκάζων τὴν αὐτὴν ἀναδέχεσθαι συμφορὰν, πανθήμει τῶν πόλεων θάνατον κατεγίνωσκεν. ἀλλὰ γὰρ τῆς βίβλου ταύτης σὺν τοῖς ἄλλοις περιεχοῦσης καὶ τὴν τυραννίδα τὴν Ἀγαθοκλέους, ἀφήμενοι τὸ περὶ αὐτῆς προλέγειν, τὰ συνεχῇ τοῖς προειρημένοις προσθήσομεν, παραθέντες πρότερον τοὺς οἰκίους τῇ γραφῇ χρόνους. ἐν μὲν οὖν ταῖς προειρημέναις ὀκτωκαίδεκα βίβλοις ἀνεγράψαμεν τὰς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων πράξεις τὰς γεγενημένας ἐν τοῖς γνωρίζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης, ἐφ' ὅσον ἡμῖν δύναμις, ἄχρι πρὸς τὸν ἐνιαυτὸν τὸν πρὸ τῆς Ἀγαθοκλέους τυραννίδος, εἰς ὃν ἀπὸ Τροίας ἀλώσεως ἔτη συνάγεται ὀκτακόσια ἐξήκοντα ἕξ· ἐν δὲ ταύτῃ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς δυναστείας ταύτης ποιησάμενοι, καταλήξομεν εἰς τὴν ἐφ' ἑμέρη μάχην Ἀγαθοκλεῖ πρὸς Καρχηδονίους, ἔτη ἑπτὰ περιλαβόντες.

Olymp. CXV, 4. Agathoclis natales portentosi. Thermis in Sicilia natus a patre Carcino ob somnium exponitur, patreque inscio, a matre in domo fratris Heraclidis servatur. Septennem recipit pater, et Syracensis sigulinam docet. Portentum novum eum insignem facit.

2. Ἐπ' ἀρχοντος γὰρ Ἀθηνησι Δημογένοους, Πωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Πλώτιον καὶ Μάριον Φούλβιον, Ἀγαθοκλῆς δ' ὁ Συρακούσιος τύραννος ἐγένετο τῆς πόλεως. Ἔνεκα δὲ τοῦ σα-

φρεστέρας τὰς κατὰ μέρος πράξεις γενέσθαι, βραχεία προσαναληψόμεθα περὶ τοῦ προειρημένου δυνάστου. Καρχήνος ὁ Ῥηγῖνος, φυγὰς γενόμενος ἐκ τῆς πατρίδος, κατώκησεν ἐν Θέρμοις τῆς Σικελίας, τεταγμένης τῆς πόλεως ταύτης ὑπὸ Καρχηδονίου. ἐμπλακεῖς δὲ τῶν ἐγχωρίων τινὲ γυναικὶ, καὶ ποιήσας αὐτὴν ἔγκυνον, συνεχῶς κατὰ τοὺς ὕπνους ἐταράττετο. διόπερ ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῆς παιδοποιΐας, ἔδωκεν ἐντολὰς Καρχηδονίοις τισὶ θεωροῖς ἀναγομένοις εἰς Δελφούς, ἐπερωτῆσαι τὸν θεὸν περὶ τοῦ γεννησομένου βρέφους. ὧν ἐπιμελῶς τὸ παρακληθὲν πραξάντων, ἐξέτεσε χρησμὸς ὅτι μεγάλων ἀτυχημάτων ὁ γεννηθεὶς αἰτίας ἔσται Καρχηδονίοις καὶ πάσῃ Σικελίᾳ· ἃ δὴ πυθόμενος καὶ φοβηθεὶς, ἐξέθηκε τὸ παιδίον δημοσίᾳ, καὶ τοὺς τηρήσοντας ἵνα τελευτήσῃ παρακατέστησε. διελθουσῶν δὲ τινων ἡμερῶν, τὸ μὲν οὐκ ἀπέθνησκεν· οἱ τεταγμένοι δ' ἐπὶ τῆς φυλακῆς ὀλιγώρουν· καὶ ὅν δὴ χρόνον ἢ μῆτηρ νυκτὸς παρελθοῦσα, λάθρα τὸ παιδίον ἀνείλετο, καὶ πρὸς αὐτὴν μὲν οὐκ ἀπήνεγκε, φοβουμένη τὸν ἄνδρα, πρὸς δὲ τὸν ἀδελφὸν Ἡρακλείδην καταθεμένη, προσηγόρευεν Ἀγαθοκλέα, τὴν δμῶνυμίαν εἰς τὸν ξαυτῆς ἀνενέγκασα πατέρα. παρ' ᾧ τρεφόμενος ὁ παῖς, ἐξέβη τὴν τε ὄψιν εὐπρεπῆς, καὶ τὸ σῶμα εὐρωστός πολὺ μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἡλικίαν. ἐπταέτους δ' ὄντος αὐτοῦ, παρακληθεὶς ὁ Καρχήνος ὑφ' Ἡρακλείδου πρὸς τινα θυσίαν, καὶ θεασάμενος τὸν Ἀγαθοκλέα παῖζοντα μετὰ τινων ἡλικιωτῶν, ἐθαύμαζε τό, τε κάλλος καὶ τὴν ῥώμην. τῆς δὲ γυναικὸς εἰποῦσης, ὅτι τηλικού-

τος ἂν ἦν ὁ ἐκτεθεὶς, εἴπερ ἐτράφη, μεταμέλῃσθαι
 τε ἔφη τοῖς προχθεῖσι, καὶ συνεχῶς ἐδάκρυεν. εἶθ' ἡ
 μὲν γνοῦσα τὴν ὁρμὴν τῶνδρὸς συμφωνοῦσαν τοῖς
 πεπραγμένοις, ἐξέθηκε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δ'
 ἄσμένως προσδεξάμενος τοὺς λόγους, τὸν μὲν νύδον
 ἀπέλαβε, τοὺς δὲ Καρχηδονίους φοβούμενος, μετώ-
 κησεν εἰς Συρακούσας πανοίκιος· πένης δ' ὢν, ἐδί-
 दाξε τὸν Ἀγαθοκλέα τὴν κεραμευτικὴν τέχνην, ἔτι
 παῖδα τὴν ἡλικίαν ὄντα. καθ' ὃν δὴ χρόνον Τιμο-
 λέων μὲν ὁ Κορίνθιος νικήσας τὴν ἐπὶ τῷ Κριμισσῶ
 μάχην τοὺς Καρχηδονίους, μετέδωκε τῆς ἐν Συρα-
 κούσαις πολιτείας πᾶσι τοῖς βουλομένοις. ὁ δὲ Καρ-
 κῖνος μετ' Ἀγαθοκλέους πολιτογραφηθεὶς, καὶ μετὰ
 ταῦτα ὀλίγον βιώσας χρόνον, ἐτελεύτησεν. ἡ δὲ μή-
 τηρ ἀνέθηκε λιθίνην εἰκόνα τοῦ παιδὸς ἐν τινι τε-
 μένει, πρὸς ἣν μελισσῶν ἑσμός προσκαθίσας ἐκηρο-
 πλάστησεν ἐπὶ τῶν ἰσχύων. τοῦ δὲ σημείου προσε-
 νιχθέντος τοῖς περὶ ταῦτ' ἀσχολουμένοις, ἀπεφῆ-
 ναντο πάντες κατὰ τὴν ἀκμὴν ἦξιν αὐτὸν εἰς μεγά-
 λην ἐπιφάνειαν. ὕπερ καὶ συνετελέσθη.

Damas, nobilis Syracusanus, primus Agathoclem fovit, et ad digni-
 tatem militarem evexit. Militabat deinde inter Syracusanorum au-
 xilia, Crotoniatas contra Brutios missa. Agathocli virtutis præmia,
 pugnis parata, invidet Sosistratas.

3. Δάμας γὰρ τις τῶν ἐνδόξων ἀριθμούμενος ἐν
 Συρακούσαις ἐρωτικῶς διετέθη πρὸς τὸν Ἀγαθοκλέα,
 καὶ τὸ μὲν πρῶτον δαφιλῶς ἅπαντα χορηγῶν, αἴτιος
 ἐγένετο σύμμετρον αὐτὸν οὐσίαν συλλέξασθαι· μετὰ
 δὲ ταῦτα αἰρεθεὶς ἐπ' Ἀκράγαντα στρατηγός, ἐπειδὴ
 τῶν χιλιάρχων τις ἀπέθανε, τοῦτον εἰς τὸν ἐκείνου

τύπον κατέστησεν. ὁ δὲ καὶ πρὸ τῆς στρατείας μὲν
 ἦν πολὺ σεμνὸς, διὰ τὸ μέγεθος τῶν ὅπλων· ἐπετή-
 δευσε γὰρ ἐν ταῖς ἐξοπλισαίαις φέρειν πανοπλίαν τη-
 λικαυτήν τὸ μέγεθος, ὥστε μηδένα τῶν ἄλλων δύνα-
 σθαι ῥαδίως χρῆσθαι τῷ βάρει τῶν ὅπλων) πολὺ δ'
 ἔτι μᾶλλον γενόμενος χιλιάρχος περιεποίησατο δόξαν,
 γιλονκίνδυνος μὲν ὢν καὶ παράβολος ἐν ταῖς μάχαις,
 ἱταμὸς δὲ καὶ πρόχειρος ἐν ταῖς δημηγορίαις. τοῦ
 δὲ Δάμαντος νόσῳ τελευτήσαντος, καὶ τὴν οὐσίαν
 καταλιπόντος τῇ γυναικὶ, ταύτην ἔγχευε, καὶ τῶν
 πλουσιωτάτων εἰς ἡριθμισίτο. μετὰ δὲ ταῦτα Κρο-
 τωνιάταις πολιορκουμένοις ὑπὸ Βρεττίων οἱ Συρα-
 κουσίοι δύναμιν ἡδρᾶν ἐπεμψαν, ἧς ἐστρατήγει μὲν
 μετ' ἐτέρων Ἀντανδρὸς ὁ Ἀγαθοκλέους ἀδελφός· τῶν δ'
 ὅλων εἶχον τὴν ἡγεμονίαν Ἡρακλείδης καὶ Σωσίστρα-
 τος, ἄνδρες ἐν ἐπιβουλαῖς καὶ φόνοις καὶ μεγάλοις
 ἀσεβήμασι γεγονότες τὸν πλείω τοῦ βίου· περὶ ὧν
 τὰ κατὰ μέρος ἢ πρὸ ταύτης περιέχει βίβλος. συνε-
 στρατεύετο δ' αὐτοῖς καὶ Ἀγαθοκλῆς, ἐγνωσμένος
 ὑπὸ τοῦ δήμου, καὶ τεταγμένος ἐπὶ χιλιαρχικῆς ἡγε-
 μονίας· ὃς τὸ μὲν πρῶτον ἐν ταῖς πρὸς τοὺς βαρβάρους
 μάχαις γενόμενος κράτιστος, ὑπὸ τῶν περὶ Σω-
 σίστρατον ἀφηρεῖσθαι τὴν τῶν ἀριστείων τιμὴν διὰ τὸν
 φθόνον· ἐφ' οἷς περιαλγῆς γενόμενος, αὐτοὺς διε-
 γνωκότας ἐπιθέσθαι τυραννίδι κατηγόρησεν ἐν τῷ
 δήμῳ. οὐ προσεχόντων δὲ τῶν Συρακουσίων ταῖς
 διαβολαῖς, οἱ μὲν περὶ Σωσίστρατον ἐδυνάστευσαν
 τῆς πατρίδος μετὰ τὴν ἐκ Κρότωνος ἐπάνοδον.

Et offensus Agathocles ad tempus patria abstinuit. Postea, So-
 aistrato in exsilium misso, reversus in patriam, rebus in bello stre-
 nue gestis magnam consecutus est famam.

4. Ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἄλλοτρίως ἔχων τὰ πρὸς
 αὐτοὺς, τὸ μὲν πρῶτον κατέμενεν ἐν Ἰταλίᾳ μετὰ
 τῶν κοινοπραγούντων· καὶ καταλαμβάνεσθαι τὴν
 τῶν Κροτωνιατῶν πόλιν ἐπιχειρήσας, ἐξέπεσε, καὶ
 μετ' ὀλίγων εἰς Τάραντα διεσώθη. ταχθεὶς δὲ παρὰ
 τοῖς Ταραντίνοις ἐν τῇ τῶν μισθοφόρων τάξει, καὶ
 πολλαῖς καὶ παραβόλοις ἐγχειρῶν πράττειν, εἰς ὑπο-
 ψίαν ἦλθε καινοτομεῖν. διόπερ ἀπολυθεὶς καὶ ταύ-
 της τῆς στρατείας, συνήθροισε τοὺς κατὰ τὴν Ἰτα-
 λίαν φυγάδας, καὶ Ῥηγίνοις πολεμουμένοις ὑπὸ τῶν
 περὶ τὸν Ἡρακλείδην καὶ Σωσίστρατον ἐβοήθησεν.
 ἔπειτα τῆς ἐν Συρακούσαις δυναστείας καταλυθεί-
 σης, καὶ τῶν περὶ τὸν Σωσίστρατον φυγόντων, κα-
 τήλθεν εἰς τὴν πατρίδα. συνεκπεσόντων δὲ τοῖς ду-
 νάσταις πολλῶν ἐνδύξων ἀνδρῶν, ὥς ἂν τῆς ὀλιγαρ-
 χίας κεκοινωνηκότων τῆς τῶν ἐξακοσίων τῶν ἐπιφρα-
 νεστίων, ἐνέστη πόλεμος τοῖς φυγάσι πρὸς τοὺς ἀν-
 τεχομένους τῆς δημοκρατίας. συμμαχοούντων δὲ τῶν
 Καρχηδονίων τοῖς περὶ τὸν Σωσίστρατον φυγάσιν,
 ἐγίνοντο κίνδυνοι συνεχεῖς, καὶ παρατάξεις ἀνδρῶν
 καὶ δυνάμεων· ἐν αἷς Ἀγαθοκλῆς, ποτὲ μὲν ἰδιώτης
 ὢν, ποτὲ δὲ ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένος, ὑπελήφθη
 δραστὶς εἶναι καὶ φιλότεχνος ἐκ τοῦ πρὸς ἕκαστον
 τῶν καιρῶν ἐπινοεῖσθαι τι τῶν χρησίμων· ὢν ἐν
 ἔπραξε καὶ μάλα μνήμης ἄξιον. στρατοπεδεύοντων
 γάρ ποτε τῶν Συρακουσίων πλησίον τῆς Γέλας, αὐ-
 τὸς μὲν νυκτὸς παρεισέπεισεν εἰς τὴν πόλιν μετὰ χι-

λίῳν στρατιωτῶν. οἱ δὲ περὶ τὸν Σωσίστρατον ἐπι-
 φανέντες μετὰ μεγάλης καὶ τεταγμένης δυνάμεως,
 ἐτρέψαντο τοὺς παρεισπεπτωκότας, καὶ κατέβαλον
 εἰς τριακοσίους. τῶν δ' ἄλλων ἐπιβαλομένων μὲν
 φεύγειν διὰ τινος στενοῦ τόπου, καὶ τὴν σωτηρίαν
 ἀπεγνωκότων, παραδόξως αὐτοὺς Ἀγαθοκλῆς ἐκ τῶν
 κινδύνων ἐρύσασατο. αὐτὸς μὲν γὰρ λαμπρότατα
 πάντων ἀγωνισάμενος, ἐπὶ τὰ τραύμασι περιέπεσε,
 καὶ διὰ τὸ πλήθος τοῦ ὕνεντος αἵματος τὸ σῶμα
 παρελύετο. τῶν δὲ πολεμίων ἐπικειμένων, παρήγγειλε
 καὶ τοῖς σαλπικταῖς, ἐπ' ἀμφοτέρω τὰ μέρη τοῦ τεί-
 χους παρελθόντας, σημαίνειν τὸ πολεμικόν. ὧν τα-
 χέως τὸ ῥηθὲν πραξάντων, οἱ προσβηθήσαντες ἐκ
 τῆς Γέλας, τὸ μὲν ἀληθὲς διὰ τὸ σκότος οὐκ ἠδύ-
 ναντο συνιδεῖν. ὑπολαβόντες δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν
 τῶν Συρακουσίων κατ' ἀμφοτέρω τὰ μέρη παρεισ-
 πεπτωκέναι, τοῦ μὲν ἔτι διώκειν ἀπέστησαν· διε-
 λόμενοι δὲ τὰς τάξεις διχῇ, ταχέως ἐβοήθουν, συν-
 τρέχοντες πρὸς τὸν ἦχον τῶν σαλπικτῶν. ἐν τοσούτῳ
 δὲ τυχόντες ἀνοχῆς οἱ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα, μετὰ πά-
 σης ἀσφαλείας διεσώθησαν εἰς τὸν χάρακα. ἐνταῦθα
 μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον καταστρατηγήσας τοὺς
 πολεμίους, οὐ μόνον τοὺς σὺν αὐτῷ παραδόξως ἔσω-
 σεν, ἀλλὰ καὶ τῶν συμμάχων ἐπιακοσίους ἄνδρας.

Ob affectatae tyrannidis suspicionem et instans mortis pericu-
 lum Agathocles aufugit, et privatus exercitum cogit: mox invita-
 tus in patriam redit, imperator pacisque custos constituitur.

5. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ταῖς Συρακούσαις αἰρε-
 θέντος Ἀγεστορίδου τοῦ Κορινθίου στρατηγοῦ, δό-
 ξας ἐπιθέσθαι τυραννίδι διὰ τὴν σύνεσιν, ἐξέφυγε

τὸν κίνδυνον. ὁ μὲν γὰρ Ἀκιστορίδης εὐλαβηθεὶς τὴν σιάν, καὶ διὰ τοῦτο οὐ βουλόμενος αὐτὸν φανερῶς ἀνελεῖν, ἐκέλευεν ἐκ τῆς πόλεως μεταστῆναι, καὶ τοὺς νυκτὸς κατὰ τὴν ὁδὸν ἀποκτενοῦντας ἐξαπέστειλεν. Ἀγαθοκλῆς δὲ καταστοχασάμενος, πιδανῶς τὴν ἐπίνοιαν τοῦ στρατηγοῦ, τῶν παίδων ἐξελέξατο τὸν ἑαυτοῦ μάλιστα ὁμοίωτα καὶ κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὴν ὄψιν· τοῦτο δὲ δοὺς τὴν ἑαυτοῦ πανοπλίαν καὶ τὸν ἵππον, ἔτι δὲ τὴν ἔσθῃα, παρεκρούσατο τοὺς ἐπὶ τὴν ἀναίρεσιν ἀποσταλέντας. αὐτὸς δὲ ῥάκη περιβαλούμενος, ἀνοδία τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιήσατο. ἐκεῖνοι δὲ ἀπὸ τῶν ὅπλων καὶ τῶν ἄλλων συσσήμων ὑπολαβόντες εἶναι τὸν Ἀγαθοκλέα, καὶ τὰκριβὲς διὰ τὸ σκότος οὐ συνιδόντες, τὸν μὲν φόνον ἐπετέλεσαν, τῆς δὲ προκεχειρισμένης πράξεως διήμαρτον. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Συρακουσίων καταδεξαμένων τοὺς μετὰ Σωσιστράτου φυγάδας, καὶ πρὸς Καρχηδονίους εἰρήνην συνθεμένων, Ἀγαθοκλῆς φυγὰς ὧν ἰδίαν δύναμιν ἐν τῇ μεσογείῳ συνεστήσατο. γενόμενος δὲ φοβερός οὐ μόνον τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ τοῖς Καρχηδονίοις, ἐπίσθη κατελθεῖν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ παραχθεὶς εἰς τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ὥμοσε μηδὲν ἐναντιωθήσεσθαι τῇ δημοκρατίᾳ. προσποιηθεὶς δὲ τῆς δημοκρατίας προΐστασθαι, καὶ δημαγωγήσας ποικίλως τὰ πλήθη, στρατηγὸς κατεστάθη καὶ φύλαξ τῆς εἰρήνης, μέχρι ἂν γνησίως ὁμονήσουσιν οἱ συνεληλυθότες εἰς τὴν πόλιν. εἰς πολλὰ γὰρ μέρη συνέβαινε διαιρεῖσθαι τὰς ἐταιρίας τῶν συνιόντων, καὶ

πρὸς ἀλλήλους ἐκάστοις εἶναι μεγάλας διαφοράς. μέ-
γιστον δ' ἦν ἀντίταγμα τοῖς περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα τὸ
τῶν ἐξακοσίων συνέδριον, μετὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ὑψη-
γμένον τῆς πόλεως. οἱ προέχοντες γὰρ τῶν Συρα-
κουσίων καὶ ταῖς δόξαις καὶ ταῖς οὐσίαις ἐν τούτοις
ὑπῆρχον κατατελεγμένοι.

Iam vero exercitu positus, aucta factione ususque alia multi-
plici opportunitate, primo senatum DC virorum per insidias ob-
truncat, deinde bonis eorum praedae datis vilissimum quemque
sibi amicum facit.

6. Ὁ δ' οὖν Ἀγαθοκλῆς ἐπιθυμητῆς ὧν δυνα-
στείας, πολλὰς ἀφορμὰς ἔσχεν εἰς τὸ συντελεῖσαι τὸ
βουλευθέν. οὐ μόνον γὰρ στρατηγὸς ὧν, κύριος τῆς
δυναμείας ἦν, ἀλλὰ καὶ προσαγγελθέντος, ὅτι τινὲς
τῶν ἀποστατῶν ἐν τῇ μεσογείῳ πρὸς Ἑρβίτη συνά-
γουσι δύναμιν, ἐξουσίαν ἔλαβεν ἀνυπόπτως κατα-
γράφειν, οὗς προαιροῖτο στρατιώτας. διὸ καὶ προσ-
ποιηθεὶς στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἑρβίταν, κατέλεξεν εἰς
τάξεις τοὺς τε ἐκ Μοργαντίνης καὶ τῶν ἄλλων τῶν
ἐν τῇ μεσογείῳ πόλεων, καὶ τοὺς αὐτῷ πρότερον συμ-
πορευθέντας πρὸς Καρχηδονίους. οὗτοι γὰρ πάντες
πρὸς Ἀγαθοκλέα μὲν εὐνοῦσιτατα διέκειντο, πολλὰ
προευνεργηθέντες κατὰ τὰς στρατείας· πρὸς δὲ τοὺς
ἐν Συρακούσαις ὀλιγαρχίας κεκοινωνηκότας ἐξακο-
σίους αἰεὶ πολεμικῶς εἶχον, καὶ καθόλου τὸν δῆμον
ἐμίσην, ἀναγκαζόμενοι ποιεῖν τὸ προσταττόμενον.
τούτων δ' ὄντων μὲν τὸν ἀριθμὸν εἰς τρισχίλους,
ταῖς δ' ὁρμαῖς καὶ ταῖς προαιρέσεσιν εὐθετωτάτων
πρὸς τὴν κατάλυσιν τῆς δημοκρατίας προσεπείεζατο
καὶ τῶν πολιτῶν τοὺς διὰ πένιν καὶ φθόγον ἐναν-

τιουμένους ταῖς τῶν ἰσχυόντων ἐπιφανείαις. ὥς δ' αὐτῷ πάντῃ ἦν εὐτρεπῆ, τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγειλεν ἀπαντῶν ἅμ' ἡμέρᾳ εἰς τὸ Τιμολεόντιον· αὐτὸς δὲ μεταπεμπόμενος τοὺς περὶ Πείσαρχον καὶ Δεκλεία, τοὺς δοκοῦντας προεστάναι τῆς τῶν ἑξακοσίων ἐταιρίας, ὥς περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων διαλεξόμενος, ἐπειδὴ παρεγένοντο παραλαβόντες τῶν φίλων εἰς τεσσαράκοντα, προσποιηθεὶς ἑαυτὸν ἐπιβουλευέσθαι, συνελάμβανεν ἅπαντας· καὶ κατηγορήσας μὲν αὐτῶν ἐν τοῖς στρατιώταις, φήσας ὑπὸ τῶν ἑξακοσίων ἀρπάζεσθαι διὰ τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίαν· καὶ κατωδύρειο τὴν περὶ αὐτὸν τύχην. παροξυνομένου δὲ τοῦ πλήθους, καὶ βοῶντος μηκέτι μέλλειν, ἀλλ' ἐκ χειρὸς ἐπιθεῖναι τοῖς ἀδικήσασιν τὴν δίκην, τοῖς μὲν σαλπικταῖς παρήγγειλε σημαίνειν τὸ πολεμικόν, τοῖς δὲ στρατιώταις ἀναιρεῖν τοὺς αἰτίους, καὶ διαρπάξαι τὰς κτήσεις τῶν ἑξακοσίων, καὶ τῶν τούτοις κοινοπραγούντων. ὀρμησάντων δὲ πάντων ἐπὶ τὴν ἀρπαγὴν, ἡ πόλις ἐπληρώθη ταραχῆς καὶ μεγάλων αἰνυχημάτων. οἱ μὲν γὰρ χαριέστατοι τῶν πολιτῶν, ἀγνοοῦντες τὸν καθ' αὐτῶν κεκυρωμένον ὄλεθρον, ἐξεπήδων ἐκ τῶν οἰκιῶν εἰς τὰς ὁδοὺς, μαθεῖν σπεύδοντες τὸν θόρυβον· οἱ δὲ στρατιῶται, τὰ μὲν διὰ τὴν πλεονεξίαν, τὰ δὲ διὰ τὸν θυμὸν ἠγριωμένοι τὰς ψυχὰς, ἀνῆρουν τοὺς διὰ τὴν ἄγνοιαν γυνὰ τὰ σώματα τῶν ἀμυνομένων ὅπλων παρεχομένους.

Tum caedibus totam urbem implet.

7. Διαληφθέντων δὲ τῶν στενωπῶν κατὰ μέρος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, οἱ μὲν κατὰ τὰς ὁδοὺς, οἱ δ'

ἐν ταῖς οἰκίαις ἐφοιτοῦντο. πολλοὶ δ' οὖν καὶ τῶν
 μηδ' ὀμιῶν διαβεβλημένων ἀνηροῦντο, δεόμενοι μα-
 θεῖν τὴν αἰτία τῆς ἀπωλείας. καθωπλισμένον γὰρ
 πλῆθος, ἐξουσίαν προσλαβὼν, οὐ δέχοιτο φίλον ἢ
 πόλεμιον· ἀλλὰ παρ' οὗ πλέον ὠφελήθησασθαι διε-
 λήφει, τοῦτον ἐχθρὸν ἡγεῖτο. διὸ καὶ παρῇν ὄραν
 πᾶσαν τὴν πόλιν πεπληρωμένην ὕβρεως καὶ γόων
 καὶ παντοίων ἀνομημάτων. οἱ μὲν γὰρ, διὰ τὰς
 προὔπαρχούσας ἐχθρας, οὐδεμιᾶς ἐπηρείας ἀπέ-
 χοντο κατὰ τῶν μισουμένων, ἔχοντες ἐξουσίαν διατι-
 θέναι πᾶν τὸ κεχαρισμένον τῷ θυμῷ· οἱ δέ, ταῖς
 τῶν εὐπόρων σφαγαῖς οἰόμενοι τὰς ἰδίας εὐπορίας
 ἐπανορθώσασθαι, πᾶν ἐμνηχανῶντο πρὸς τὸν καὶ
 αὐτῶν ὄλεθρον. οἱ μὲν γὰρ τὰς αὐλείους θύρας ἐξέ-
 κοπτον, οἱ δὲ διὰ κλιμάκων ἐπὶ τὰς ὀροφάς προσα-
 νέβαινον, ἄλλοι δὲ διηγωνίζοντο πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν
 στεγῶν ἀμυνομένους. οὐ μὴν οὐδὲ τοῖς εἰς τὰ τε-
 μένη καταφυγοῦσιν ἢ τῶν θεῶν ἱκετεία παρείχeto
 τὴν ἀσφάλειαν, ἀλλ' ἢ πρὸς θεοὺς εὐσεβεία ἐνικᾶτο
 πρὸς ἀνθρώπων. καὶ ταῦτ' ἐτόλμων ἐν εἰρήνῃ καὶ
 πατριδὶ παρανομεῖν Ἕλληνες κατ' Ἕλληνας, οἰκεῖοι
 κατὰ συγγενῶν, οὐ φύσιν, οὐ σπονδίας, οὐ θεοὺς ἐν-
 τρεπόμενοι, ἐφ' οἷς οὐχ ὅτι φίλος, ἀλλὰ καὶ παντε-
 λῶς ἐχθρὸς, μέτριός γε τὴν ψυχὴν, οὐκ ἔστιν ὅστις
 οὐκ ἂν τὴν τῶν πασχόντων τύχην ἐλεήσειεν.

8. Πᾶσαι μὲν γὰρ αἱ πόλεις τῆς πόλεως ἐκλεί-
 σθησαν, πλείους δὲ τῶν τετρακισχιλίων ἀνηρεύθησαν
 αὐθημερόν, τοῦτο μόνον ἐγκληθέντες ὅτι χαρίεστε-
 ροὶ τῶν ἄλλων ἦσαν. τῶν δὲ φυγόντων οἱ μὲν ἐπὶ

τὰς πύλας ὁρμήσαντες συνελήφθησαν, οἱ δὲ κατὰ
 τῶν τειχῶν ῥίπτοντες ἑαυτοὺς, εἰς τὰς ἀστυγείτονας
 πόλεις διεσώθησαν· τινὲς δὲ διὰ τὸν φόβον ἀπρο-
 κήτως ἀλλόμενοι, κατεκρημνίσθησαν· τὸ δὲ πλῆ-
 θος ἦν τῶν ἐκπεσόντων ἐκ τῆς παιρίδος ὑπὲρ τοὺς
 ἑξακισχιλίους, ὧν οἱ πλεῖστοι κατέφυγον πρὸς τοὺς
 Ἀκραγαντίους, καὶ κεῖ τῆς καθηκούσης ἐπιμελείας
 ἤξιώθησαν· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα, διημερεύ-
 σαντες ἐν τοῖς τῶν πολιτῶν φόνοις, οὔτε τῆς εἰς γυ-
 ναῖκας ὕβρεως καὶ παρανομίας ἀπέσχοντο· ἀλλὰ
 παρὰ τῶν ἐκπεφευγόντων τὸν θάνατον ἱκανὴν ὑπε-
 λαμβανον λήψεσθαι τιμωρίαν τὴν εἰς τοὺς συγγενεῖς
 ἐπήρειαν. δεινότερα γὰρ θανάτου τοὺς μὲν ἄνδρας
 καὶ πατέρας εἰκὸς ἦν πείσεσθαι, γυναικῶν ὕβρεις
 καὶ παρθένων αἰσχύνas ἀναλογιζομένους. ἄφ' ὧν
 ἡμῖν περιαιρετέον ἐστὶ τὴν ἐπίθετον καὶ συνήθη τοῖς
 συγγραφεῦσι τραγωδίαν, μάλιστα μὲν διὰ τὸν τῶν
 παθόντων ἔλεον, ἔπειτα καὶ διὰ τὸ μηθένα τῶν ἀνα-
 γινωσκόντων ἐπιζητεῖν ἀκοῦσαι τὰ κατὰ μέρος, ἐν
 ἐτοίμῳ τῆς γνώσεως οὔσης. οἱ γὰρ μεθ' ἡμέραν ἐν
 ταῖς ὁδοῖς καὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν σφάττειν τολμῶντες
 τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας, οὐ προσδέονται τοῦ δηλώ-
 σοντος τί νύκτωρ ἔπρατιον καθ' αὐτοὺς ἐν ταῖς οἰ-
 κίαις, καὶ πῶς προσεφέροντο παρθένοις ὄρφαναῖς
 καὶ γυναῖξιν, ἐρήμοις μὲν οὔσαις τῶν βοηθούντων,
 πεπωκυῖαι δ' ὑπ' ἐξουσίαν αὐτοκράτορα τῶν ἐχθί-
 στων. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς, δεῖν ἡμερῶν διελθουσῶν,
 ἐπειδὴ ποτ' ἐπληρώθη τοῦ κατὰ τῶν πολιτῶν φό-
 νου, τοὺς ζωοῦντας ἀθροίσας, Λεινοκράτην μὲν

ἀφῆκε, διὰ τὴν προγεγενημένην φιλίαν, τῶν ἄλλων
δὲ τοὺς μὲν ἁλλοτριώτατα διακειμένους ἀνείλε, τοὺς
δὲ λοιποὺς ἐφρυάδευσε.

Denique vi atque dolo civitatis principatum solus obtinet.

9. Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγὼν ἐκκλησίαν, κατη-
γόρησε μὲν τῶν ἑξακοσίων καὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν προγε-
γενημένης ὀλιγαρχίας· καθαρὰν δὲ φήσας τὴν πόλιν
πεποιηκέναι τῶν δυναστεύειν ἐπιχειρούντων, ἀπε-
φαίνετο τῷ δήμῳ τὴν αὐτονομίαν εἰλικρινῆ παραδι-
δόναι, καὶ βούλεσθαι ποτε τῶν πόρων ἀπολυθῆναις
ιδιωτεύειν, ἵσος ὢν πᾶσι. καὶ ταῦτα λέγων, τὸ μὲν
γλαμῦδιον ἑαυτοῦ περιέσπασε, τὸ δ' ἱμάτιον μετα-
λαβὼν ἀπῆει, τῶν πολλῶν ἑαυτὸν ἀποδείξας ἕνα.
ταῦτα δ' ἔπραττε, τὸν δημοτικὸν ὑποκρινόμενος, καὶ
σαφῶς εἰδὼς τοὺς πλείους τῶν ἐκκλησιαζόντων μετε-
σχηκότας τῶν ἀσεβημάτων, καὶ διὰ τοῦτο μὴδὲ ποτ'
ἂν βοι'ηθέντας ἄλλω τὴν στρατηγίαν ἐγχειρίσαι.
εὐθὺς γοῦν οἱ διαπεφορηκότες τὰ τῶν ἡτυχηκότων
ἐβόων μὴ καταλιπεῖν ἑαυτοὺς, ἀλλὰ προσδέξασθαι
τὴν τῶν ὅλων ἐπιμέλειαν. ὃ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἡσυ-
χίαν εἶχεν, εἴτα τοῦ πλήθους βιαίτερον ἐγκειμένου,
προσδέξασθαι μὲν ἔφησε τὴν στρατηγίαν, μὴ μὲν-
τοιγε μετ' ἄλλων ἄρξαι. οὐ γὰρ ὑπομένειν, ὃν ἂν
ἕτεροι παρανομήσωσι, τοῦτων αὐτὸν συνάροντα λό-
γον ἀποδιδόναι κατὰ τοὺς νόμους. συγχωρήσαντος
δὲ τοῦ πλήθους μοναρχεῖν, οὗτος μὲν χειροτονήθη
στρατηγὸς αὐτοκράτωρ, καὶ τὸ λοιπὸν φανερώς ἐδυ-
νάστευε, καὶ τῆς πόλεως ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο. τῶν δ'
ἀκραιῶν Συρακουσίων οἱ μὲν διὰ τὸν φόβον ἡταγ-

κάζοντο καρτερεῖν, οἱ δὲ, ὑπὸ τοῦ πλήθους κατασχυρό-
μενοι, τὴν ἔχθραν εἰς κενὸν οὐκ ἐτόλμων ἐνδείκνυ-
σθαι· πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἀπόρων καὶ καταχρέων
ἄσμενοι τὴν μεταβολὴν προσεδέξαντο. ἐπηγγέλλετο
γὰρ Ἀγαθοκλῆς κατὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ χρεῶν ἀπο-
κοπὰς ποιήσασθαι, καὶ τοῖς πένησι χώραν δωρήσα-
σθαι. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος, τοῦ μὲν ἔτι φρονεῖν
ἢ κολάζειν τινὰς ἀπέστη· μεταβαλόμενος δ' εἰς τοῦ-
ναντίον, εὐγνωμόνως τοῖς πλήθεσι προσεφέρετο. καὶ
πολλοὺς μὲν εὐεργετῶν, οὐκ ὀλίγους δ' ἐπαγγελίαις
μετεωρίζων, πάντας δὲ λόγοις φιλανθρωποῖς δημα-
γωγῶν, οὐ μετρίας ἀποδοχῆς ἐτύγγχανεν. ἔχων δὲ τη-
λικαύτην δυναστείαν, οὔτε διαδῆμα ἀνέλαβεν, οὔτε
δορυφόρους εἶχεν, οὔτε δυσεντευξίαν ἐξήλωσεν, ἅπερ
εἰώθασι ποιεῖν σχεδὸν ἅπαντες οἱ τύραννοι· ἐπεμε-
λήθη δὲ καὶ τῶν προσόδων, καὶ τῆς τῶν ὀπλων καὶ
βελῶν παρασκευῆς· ἔτι δὲ πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις
μακροαῖς ναυσὶν ἐτέρας ἐναυπηγήσατο· προσεπελά-
βετο δὲ καὶ τῶν ἐν τῇ μεσογείῳ χωρίων καὶ πόλεων
τὰς πλείστας. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τοῦ-
τοις ἦν.

Romani cum Samnitibus bellum gerebant, Crotonitate cum Bru-
tibus, et civēs cum civilibus.

10. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, Ῥωμαῖοι μὲν ἔννατον
ἔτος ἤδη διεπολέμουν πρὸς Σαμνίτας· καὶ κατὰ μὲν
τοὺς ἔμπροσθεν χρόνους μεγάλαις δυνάμεσιν ἦσαν
διηγωνισμένοι· τότε δὲ εἰς τὰς πολεμίας εἰσβολαῖς
ποιούμενοι χώρας, μέγα μὲν οὐδὲν οὐδὲ μνήμης ἄξιον
διεπράξαντο, διετέλουν δὲ τοῖς τε φρουρίοις προσβο-

λὰς ποιοῦμενοι, καὶ τὴν χώραν λεηλατοῦντες. ἐπὶ-
 θησαν δὲ καὶ τῆς Ἀπολλίας τὴν Δαννίαν πᾶσαν,
 καὶ προσαναγόμενοι Κανυσίους, δμήρους παρ' αὐ-
 τῶν ἔλαβον. προσέθηκαν δὲ καὶ δύο φυλάς ταῖς
 προὔπαρχούσαις, τὴν τε Φακερίαν καὶ τὴν Ἰφρυγί-
 ναν. ἅμα δὲ τοῦτοις πραττομένοις, Κροτωνιάται·
 πρὸς μὲν Βρετίλους διελύσαντο, πρὸς δὲ τοὺς ἐκπε-
 πτωκότας τῶν πολιτῶν ὑπὸ τῆς δημοκρατίας, διὰ
 τὴν πρὸς Ἡρακλείδην καὶ Σωδιστράτου κοινωνίαν
 (περὶ ἧς ἐν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ τὰ κατὰ μέρος διηλ-
 θομέν) δεύτερον ἔτος ἤδη πολεμοῦντες, Πάριονα καὶ
 Μενέδημον ἄνδρας ἐπιφανεῖς στρατηγούς ἐχειροτόνη-
 σαν. οἱ δὲ φυγάδες ἐκ Θουρίων ὁρμήσαντες καὶ προσ-
 λαβόντες μισθοφόρους τριτακοσίους, ἐπεχείρησαν μὲν
 νυκτὸς παρειαπίπτειν εἰς τὴν πατρίδα· ἀποκρούσθεν-
 τες δ' ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν, κατεστρατοπέδευσαν
 ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Βρετιτίων χώρας· μετ' ὀλίγον
 δὲ τῆς πολιτικῆς δυνάμεως ἐπελθούσης πολλαπλα-
 σίου, πάντες μαχόμενοι κατεσφάγησαν. ἡμεῖς δὲ
 ἐπεὶ τὰ περὶ Σικελίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν διελήλυθα-
 μεν, διαβιβάζομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς
 Εὐρώπης.

Olympias in Macedoniam redux et Philippum et Eurydiceen
 vita privat, multosque simul Cassandri amicos.

11. Κατὰ γὰρ τὴν Μακεδονίαν, Εὐρυδικὴ τῆς
 βασιλείας προεστηκυῖα, καὶ πυνθανομένη τὴν Ὀλυμ-
 πιάδα παρασκευάζεσθαι πρὸς τὴν κἀποδόν, πρὸς
 μὲν Κάσσανδρον εἰς Πελοπόννησον ἀπέστειλε βι-
 βλιαφόρον, ἄξιούσα βοηθεῖν τὴν ταχίστην. τῶν δὲ

Μακεδόνων τοὺς πρακτικωτάτους ἀνακαλουμένη δω-
 ραῖς καὶ μεγάλας ἐπαγγελίας, ἰδίους ταῖς εὐνοίαις
 κατεσκευάσας. Πολυσπέρχων δὲ δύναιμι ἤθροισε,
 προσλαβόμενος Λιακίδην τὸν Ἡπειρώτην, καὶ κα-
 τήγαγεν Ὀλυμπιάδα μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου παιδὸς
 ἐπὶ τὴν βσιλείαν. ἀκούων οὖν Εὐρυδίκη ἐν Εὐβοίᾳ
 τῆς Μακεδονίας οὖσαν μετὰ τῆς δυνάμεως, ὥρμησεν
 ἐπ' αὐτήν, σπεύδων μίᾳ μάχῃ κρῖναι τὰ πράγματα.
 ἀντιταχθέντων δ' ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων, οἱ Μα-
 κεδόνες, ἐντραπέντες τὸ τῆς Ὀλυμπιάδος ἀξίωμα, καὶ
 τῶν εὐεργεσιῶν ἀναμιμνησκόμενοι τῶν Ἀλεξάνδρου,
 μετεβόλοντο. Φίλιππος μὲν οὖν βασιλεὺς εὐθύς ἤλω
 μετὰ τῆς θεραπείας· ἡ δ' Εὐρυδίκη μετὰ Πολυκλέους
 ἑνὸς τῶν συμβούλων εἰς Ἀμφίπολιν ἀποχωροῦσα
 συνελήφθη. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον Ὀλυμπιάς τῶν
 βασιλικῶν σωμαίων κυριεύσασα, καὶ χωρὶς κινδύ-
 νων τὴν βασιλείαν παραλαβοῦσα, τὴν εὐτυχίαν οὐκ
 ἤνεγκεν ἀνθρωπίνως· ἀλλὰ τὴν τ' Εὐρυδίκη καὶ
 τὸν ἄνδρα Φίλιππον τὸ μὲν πρῶτον εἰς φυλακὴν κα-
 ταθεμένη, κακουχεῖν ἐπεχείρησε. περιοικοδομήσασα
 γὰρ αὐτῶν ἐν βραχεῖ τόπῳ τὰ σώματα, διὰ μιᾶς
 στενῆς ὑποδοχῆς ἐχορήγει τὰ ἀναγκαῖα. ἐπὶ πολλὰς
 δ' ἡμέρας παρανομήσασα τοὺς ἡτυχηκότας, ἐπειδὴ
 παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἠδόξει, διὰ τὸν πρὸς τοὺς πά-
 σχοντας ἔλεον, τὸν μὲν Φίλιππον προσέταξε Θραξί-
 τισιν ἐκκεντῆσαι, βασιλεῖα γεγεννημένον ἔξ' ἑτῆ καὶ
 μῆνας τέσσαρας· τὴν δ' Εὐρυδίκη παρῴρησάζομε-
 νην, καὶ βοῶσαν αὐτῇ μᾶλλον προσήκειν ἢ περ' Ὀλυμ-
 πιάδι τὴν βασιλείαν, ἔκρινε μείζονος ἀξιῶσαι τιμω-

ρίας. εἰσέπεμψεν οὖν αὐτῇ ξίφος, καὶ βρόχον, καὶ κώνειον, καὶ συνέταξε τούτων ὃ βούλοιο καταχρησασθαι πρὸς τὸν θάνατον, οὔτε τὸ προγεγενημένον ἄξιωμα τῆς παρανομουμένης ἐντραπέυσα τὸ παράπαν, οὔτε τῆς κοινῆς τύχης εἰς οἶκτον ἐλθοῦσα. τοιγαροῦν τῆς ὁμοίας μεταβολῆς τυχοῦσα, τῆς ὁμότητος ἄξιαν ἔσχε τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν. Εὐρυδίκη μὲν γὰρ κατευξαμένη, παρόντιος τοῦ κομίσαντος, τῶν ὁμοίων δωρεῶν Ὀλυμπιάδα τυχεῖν, τὸν μὲν ἄνδρα περιστείλεν, ἐπιμεληθεῖσα τῶν τραυμάτων, ὥς ποθ' ὁ καιρὸς συνεχώρει. ἑαυτὴν δ' ἀνακρεμάσασα τῇ ζώνῃ, κατέστρεψε τὸν βίον, οὔτε δακρυσάσα τὴν ἑαυτῆς τύχην, οὔτε τῷ μεγέθει τῶν συμπτωμάτων ταπεινωθεῖσα. Ὀλυμπιάς δέ, τούτων διαφθαρέντων, ἀνείλε μὲν τὸν Νικάνορα τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κασσάνδρου, κατέστρεψε δὲ τὸν Ἰόλλου τάφον, μετερχομένη, καθάπερ ἔφησε, τὸν Ἀλεξάνδρου θάνατον. ἐπέλεξε δὲ καὶ τῶν Κασσάνδρου φίλων τοὺς ἐπιφανεστάτους. ἑκατὸν Μακεδόνας, οὓς ἅπαντας ἀπέσφαξεν. ἐν τοιούτοις δὲ παρανομήμασι πληροῦσα τὸν ἑαυτῆς θυμὸν, ταχὺ πολλοὺς τῶν Μακεδόνων ἐποίησε μισῆσαι τὴν ὁμότητα. πάντες γὰρ ἀνεμιμνήσκοντο τῶν Ἀντιπάτρου λόγων, ὅς, καθάπερ χρησμοδῶν, ἐπὶ τῆς τελευταῖας παρεκελεύσατο, μηδέποτε συγχωρῆσαι γυναικὶ τῆς βασιλείας προστατῆσαι. τὰ μὲν οὖν κατὰ Μακεδονίαν τοῦτον τὸν τρόπον διοικηθέντα, πρόδηλον εἶχε τὴν ἐσομένην μεταβολήν.

Res in Asia gestae. Eumenes hiberna apud Caras Babyloniae habuit, ubi Python et Seleucus ei maxime adversabantur, Maximis impatiens Eumenes ad Tigrin eirelatiuentus.

12. Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν, Εὐμένης μὲν ἔχων τοὺς Ἀργυράσπιδας Μακεδόνας, καὶ τὸν ἀφηγούμενον αὐτῶν Ἀντιγένην, παρεχίμασε μὲν τῆς Βαβυλωνίας ἐν ταῖς ὀνομαζομέναις Καρῶν κώμας· πρὸς δὲ Σέλευκον καὶ Πύθωνα πρέσβεις ἀπέστειλεν, ἀξιῶν βοηθεῖν τοῖς βασιλεῦσι, καὶ μετ' αὐτοῦ συναγωνίσασθαι πρὸς Ἀντίγονον· τούτων δ' ὁ μὲν Πύθων τῆς Μηδίας, ὁ δ' ἕτερος τῆς Βαβυλωνίας σατραπῆς ἀπεδείκτο, καθ' ὃν καιρὸν ἡ δευτέρα διαίρεσις ἐγενήθη τῶν σατραπειῶν ἐν Τριπαραδείσῳ· οἱ δὲ περὶ Σέλευκον τοῖς μὲν βασιλεῦσιν ἔφασαν βούλεσθαι παρῆχεσθαι χρείας, Εὐμένει μὲντοιγε μηδὲ ποθ' ὑπομένειν ποιοῦντας τὸ προσταττόμενον, οὗ Μακεδόνες συνελθόντες κατέγνωσαν θάνατον· πολλὰ δὲ πρὸς ταύτην τὴν προαίρεσιν διαλεχθέντες, συνεξέπεμψαν παρ' αὐτῶν πρεσβευτὴν πρὸς Ἀντιγένην καὶ τοὺς Ἀργυράσπιδας, ἀξιοῦντες ἀφιστάναι τῆς ἡγεμονίας Εὐμένη. τῶν δὲ Μακεδόνων οὐ προσεχόντων τοῖς λόγοις, Εὐμένης, ἐπαινέσας αὐτῶν τὴν προθυμίαν, ἀνέβη μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ παραγενηθεὶς ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν, κατιστρατοπέδευσε, τῆς Βαβυλωνος ἀπέχων σταδίους τριακοσίους· καὶ πρόθεσιν μὲν εἶχεν εἰς Σοῦσα ποιεῖσθαι τὴν πορείαν, διανοούμενος τὰς ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν δυνάμεις μεταπέμπεσθαι, καὶ τοῖς βασιλικοῖς θησαυροῖς χρῆσασθαι πρὸς τὰς κατεπειγούσας χρείας. ἡ γὰρ κῆρυξ τοῦ δὲ τὸν ποταμὸν διαβαίνειν διὰ τὸ τὴν μὲν κατόπιον

χώραν προνομεῦσθαι τὴν δὲ πέραν ἀκέραιον εἶναι, καὶ θαψιλῆς δύνασθαι παρέχεσθαι τροφὰς τῷ στρατοπέδῳ. συναγαρόντος οὖν αὐτοῦ πλοῖα πανταχόθεν πρὸς τὴν διάβασιν, οἱ περὶ Σέλευκον καὶ Πύθωνα κατέπλευσαν δυοὶ μὲν τριήρεσι, κοντωτοῖς δὲ πλείοσιν. εἶτε γὰρ τὰ σκάφη ταῦτα περὶ γῆν ἦν ἐκ τῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου ναυπηγηθέντων περὶ Βαβυλῶνα.

Tandem Tigridi transgressus et in Ssianam delatus, superiorum provinciarum satrapas in auxilium vocat.

13. Ταῦτα δὲ προσαγαρόντες πρὸς τὴν ἔκβασιν, πάλιν ἐπεχείρουν τοὺς Μακεδόνας πείθειν ἀποσῆσαι τὸν Εὐμέτη τῆς στρατηγίας, καὶ μὴ προάγειν καθ' αὐτῶν ἄνδρα ξέρον, καὶ πλείστους Μακεδόνας ἀγροηκότα. οὐδενὶ δὲ τρόπῳ τῶν περὶ τὸν Ἀντιγένην πειθομένων, οἱ περὶ Σέλευκον προσπλεύσαντες πρὸς τινα διώρυγα παλαιὰν, ἀνέβηξαν τὴν ἀρχὴν αὐτῆς, ὑπὸ τοῦ χρόνου συγκεχωσμένην. περικλυθείσης δὲ τῆς τῶν Μακεδόνων στρατοπεδείας, καὶ πάντη τοῦ συνεχοῦς τόπου λιμνάζσαντος, ἐκινδύνευσεν ἅπαν ἀπολέσθαι τὸ στρατόπεδον ὑπὸ τῆς πλημῆς. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν ἔμειναν ἐφ' ἡσυχίας, ἀπορούμενοι πῶς χρηστέον τοῖς πράγμασι· τῇ δ' ὑστεραία παραστησάμενοι τὰ κοντωτὰ πλοῖα, περὶ τριακόσια τὸν ἀριθμὸν ὄντα, διεβίβασαν τὸ κράτιστον τῆς δυνάμεως, οὐδενὸς παρενοχλοῦντος κατὰ τὴν ἔκβασιν. οἱ γὰρ περὶ Σέλευκον ἱππεῖς μόρον εἶχον, καὶ τούτους πολὺ τοῖς ἀριθμοῖς λειπομένους τῶν ἐναντίων. νυκτὸς δὲ ἤδη καταλαμβανοῦσης, Εὐμέτης μὲν ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῆς ἀποσκευῆς, πύ-

λιν εἰς τοῦπίσω διεβίβασε τοὺς Μακεδόνας· εἰσηγη-
 σαιμένου δὲ τιнос τῶν ἐγγωρίων, ἐπεβύλετό τινα τό-
 πον ἀνακαθαίρειν, δι' οὗ ῥάδιον ἦν ἀποστρέψαι
 τὴν διώρυγα, καὶ βάσιμον κατασκευάσαι τὴν πλη-
 σίον χώραν. αὐτὸ δὲ συνιδόντες οἱ περὶ Σέλευκον, καὶ
 βουλόμενοι τὴν ταχίστην αὐτοὺς ἐκ τῆς ἰδίας σατρα-
 πείας ἀπαλλάξαι, πρέσβεις ἀπέστειλαν ὑπὲρ ἀνοχῶν,
 συγχωρήσαντες τὴν διάβασιν. εὐθὺς δὲ καὶ βιβλια-
 φόρους ἀπέστειλαν πρὸς Ἀντίγονον εἰς Μεσοποτα-
 μίαν, ἀξιοῦντες ἥκειν τὴν ταχίστην μετὰ τῆς δυνά-
 μεως, πρὶν ἢ καταβῆναι τοὺς σατραπῆς μετὰ τῶν
 δυνάμεων. Εὐμένης δὲ διαβὰς τὸν Τύγριν, καὶ παρα-
 γενόμενος εἰς τὴν Σουσιανὴν, εἰς τρία μέρη διεῖλε τὴν
 δύναμιν, διὰ τὴν τοῦ οἴτου σπάνιν. ἐπιπορευόμε-
 νος δὲ τὴν χώραν κατὰ μέρος, οἴτου μὲν παντελῶς
 ἐσπάνισεν· ὄρυζαν δὲ καὶ σῆσαμον καὶ φοίνικα διέ-
 δωκε τοῖς στρατιώταις, δαψιλῶς ἐχούσης τῆς χώρας
 τοὺς τοιοῦτους καρποὺς. πρὸς δὲ τοὺς ἐν ταῖς ἀνω
 σατραπείαις ἡγεμόνας ἦν μὲν καὶ πρότερον ἀπεσταλ-
 κῶς ταῖς παρὰ τῶν βασιλέων ἐπιστολαῖς, ἐν αἷς ἦν
 γεγραμμένον πάντα πειθαρχεῖν Εὐμένει, καὶ τότε
 δὲ βιβλιαφόρους ἀπέστειλεν, ἀξιῶν ἀπαντᾶν εἰς τὴν
 Σουσιανὴν ἀπαντας μετὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων. καθ'
 ὃν δὲ χρόνον συνέβη καὶ κείνους ἡθροικῆναι τὰ στρα-
 τόπεδα, καὶ συνδεδραμηκῆναι πρὸς ἀλλήλους δι' ἐτε-
 ρὰς αἰτίας, ὑπὲρ ὧν ἀναγκαῖον προειπεῖν.

Hi tum maxime exercitus contra Pythionem coactos habebant.
 Summum imperium gerebat Peucestes, Persidis satrapa. Addun-
 tur copiarum numeri.

14. Πύθων σατραπῆς μὲν ἀπεδέδεικτο Μηδίας,

στρατηγός δὲ τῶν ἄνω σατραπειῶν ἁπασῶν, γένει Παρθυαῖος. ὃς Φιλώταν μὲν τὸν προϋπάρχοντα στρατηγὸν ἀπέκτεινε, τὸν δὲ αὐτοῦ ἀδελφὸν Εὐδαμον ἀντὶ τούτου κατέστησεν. οὗ γενομένου, συνέδραμον οἱ λοιποὶ σατράπαι πάντες, φοβηθέντες μὴ τὸ παραπλήσιον πάθωσιν, ὄντος τοῦ Πύθωνος κινητικοῦ, καὶ μεγάλαις ἐπιβολαῖς περιβαλλομένου. περιγενόμενοι δὲ αὐτοῦ μάχη, καὶ πολλοὺς τῶν συναγωνισαμένων ἀνελόντες, ἐξήλασαν ἐκ τῆς Παρθυαίας. καὶ κεῖνος τὸ μὲν πρῶτον ἀνεχώρησεν εἰς Μηδίαν, μετ' ὀλίγον δ' εἰς τὴν Βαβυλῶνα παραγενόμενος, παρέκάλει τὸν Σέλευκον βοηθεῖν αὐτῷ, καὶ κοινωνεῖν τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. διὰ δὴ ταύτας τὰς αἰτίας τῶν ἄνω σατραπῶν συνηθροισκῶτων εἰς τὸ αὐτὸ τὰ στρατόπεδα, παρῆσαν οἱ παρ' Εὐμένους βιβλιαφόροι πρὸς ἐτοίμας τὰς δυνάμεις. ἦν δὲ τῶν ἡγεμόνων ἐπιφανέστατος μὲν καὶ κοινῇ δόγματι πάντων τὴν στρατηγίαν παραλαβὼν Πευκέστης, γεγενημένος Ἀλεξάνδρου σωματοφύλαξ, καὶ προηγμένος ὑπὸ τοῦ βασιλέως δι' ἀνδρείαν. σατραπείαν δ' εἶχεν ἔτη πλείονα τῆς Περσίδος, καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγχανε παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις. δι' αἷς αἰτίας φασὶ καὶ τὸν Ἀλέξανδρον αὐτῷ μόνῳ Μακεδόνων συγχωρῆσαι Περσικὴν φορεῖν στολὴν, χαρίζεσθαι βουλόμενον τοῖς Πέρσαις, καὶ διὰ τούτου νομίζοντα κατὰ πάντα ἔχειν τὸ ἔθνος ὑπήκον. εἶχε δὲ τότε Πέρσας ταξότας μὲν καὶ σφενδανήτας μυρίους, τοὺς δ' εἰς τὴν Μακεδονικὴν τάξιν καθοπλισμένους παντοδαποὺς τρισχιλίους, ἵππεῖς δὲ Ἕλληνας μὲν καὶ Θράκας ἑξακοσίους, Πέρ-

σας δὲ πλείους τῶν τετρακοσίων. Πολέμων δ' ὁ Μακεδὼν, Καρμανίας σατραπῆς ἀποδεδειγμένος, εἶχε πεζοὺς μὲν χιλίους πεντακοσίους, ἵππεῖς δὲ ἐπτακοσίους· καὶ Σιβύρτιος μὲν τῆς Ἀραχωσίας ἡγούμενος παρήχετο πεζοὺς μὲν χιλίους, ἵππεῖς δὲ δέκα πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἑξί. Ἀνδρόβαζος δ' ἐκ Περσῶν σατραπείας, τοῦ Ὀξυάρτου κυριεύοντος τῆς σατραπείας, ἀπεσταλτο μετὰ πεζῶν μὲν χιλίων καὶ διακοσίων, ἵππων δὲ τετρακοσίων. Στάσανδρος δ' ὁ τῆς Ἀρίας καὶ Δραγγινῆς σατραπῆς προσειληφώς καὶ τοὺς ἐκ τῆς Βακτριανῆς, εἶχε πεζοὺς μὲν χιλίους πεντακοσίους, ἵππεῖς δὲ χιλίους. ἐκ δὲ τῆς Ἰνδιῆς Εὐδαμος παρεγένετο μεθ' ἵππων μὲν πεντακοσίων, πεζῶν δὲ τρισχιλίων, ἐλεφάντων δὲ ἑκατὸν εἴκοσι· τὰ δὲ θηρία ταῦτα παρέλαβε μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν, δολοφονήσας Πῶρον τὸν βασιλέα. οἱ δὲ πάντες μετὰ τῶν σατραπῶν ἠθροίσθησαν, πεζοὶ μὲν πλείους τῶν μυρίων, ὀκτακισχιλίων ἐπτακοσίων, ἵππεῖς δὲ τετρακισχίλιοι ἑξακόσιοι.

Cunctae eorum copiae cum in Susiana Eumenianis se iunxissent, fit contentio de summi imperio: quam controversiam Eumenes diremit, ita, ut concessus ducum habendos proponeret. Iunctum satraparum agmen Antigoni a bello Eumeni inferendo avertit.

15. Ἐπεὶ δὲ παρεγενήθησαν εἰς τὴν Σουσιανὴν πρὸς τοὺς περὶ τὸν Εὐμὲνη, συνήγαγον ἐκκλησίαν κοινὴν, ἐν ᾗ πολλὴν συνέβη γενέσθαι φιλοτιμίαν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας. Πενιέστης μὲν γὰρ, διὰ τε τὸ πλῆθος τῶν συναγωνιζομένων, καὶ διὰ τὴν παρ' Ἀλεξάνδρου προαγωγὴν, ἑαυτὸν ᾔετο δεῖν ἔχειν τὴν τῶν πάντων ἡγεμονίαν. Ἀντιγένης δὲ, τῶν Ἀργυρασπί-

δῶν Μακεδόνων στρατηγῶν, ἔφη δεῖν δοθῆναι τὴν
 ἐξουσίαν τῆς αἰρέσεως τοῖς μετ' αὐτοῦ Μακεδόσι
 συγκαταπέπολεμηκόσιν Ἀλεξάνδρῳ τὴν Ἀσίαν, καὶ
 γεγονόσι διὰ τὰς ἀρετὰς ἀνικήτοις. Εὐμένης δέ,
 φοβούμενος μὴ διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους στάσιν εὐ-
 χείρωτοι κατασταθῶσιν Ἀντιγόῳ, συνεβούλευεν, ἕνα
 μὲν μὴ καθιστᾶν ἡγεμόνα, πάντα δὲ τοὺς προκε-
 κριμένους ὑπὸ τοῦ πλήθους σατράπας καὶ στρατη-
 γοὺς, εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν συνιόντας καθ' ἡμέ-
 ραν βουλευέσθαι κοινῇ περὶ τῶν συμφερόντων. ἴστα-
 το γὰρ Ἀλεξάνδρῳ τετελευτηκότι σκηνή, καὶ κατὰ
 ταύτην θρόνος, πρὸς ᾧ θύοντες εἰώθεισαν συνε-
 δρεῦειν περὶ τῶν κατεπειγόντων. πάντων δὲ διαση-
 μαινομένων τὸ φηθέν ὡς συμφέρον εἰρημένον, συνῆγε
 καθ' ἡμέραν συνέδριον οἷόν τινος δημοκρατουμένης
 πόλεως. μετὰ δὲ ταῦτα παρελθόντων αὐτῶν εἰς
 Σοῦσα, παρὰ τῶν θησαυροφυλακούντων Εὐμένης
 ἔλαβε χρημάτων πλῆθος, ὅσον ἦν ἱκανὸν εἰς τὰς
 χρείας. μόνῳ γὰρ τούτῳ διὰ τῶν ἐπιστολῶν οἱ βασι-
 λεῖς συνετετάχεισαν δίδοναι, καθότι ἂν αὐτὸς προαι-
 ρῇται. μισθοδοτήσας δὲ τοὺς Μακεδόνας εἰς ἕξ μῆ-
 νας, Εὐδᾶμῳ τῷ τοὺς ἐλεφάντας κατάρχοντι ἐκ τῆς
 Ἰνδικῆς ἔδωκε διακόσια τάλαντα, τῷ μὲν λόγῳ πρὸς
 τὰς τῶν θηρίων δαπάνας, τῷ δὲ ἔργῳ διὰ τῆς δω-
 ρεῆς ταύτης θεραπεύων τὸν ἄνδρα. ὃ γὰρ ἂν τῶν
 στασιαζόντων οὗτος προσδοῖτο, μεγίστην ἐποιεῖτο
 ῥοπὴν, καταπληκτικῆς οὔσης τῆς τῶν θηρίων χρείας.
 τῶν δ' ἄλλων σατραπῶν ἕκαστος ἔτρεφε τοὺς ἐκ τῆς
 ὑφ' αὐτὸν χώρας συνηκολουθηκότας. Εὐμένης μὲν

οὖν ἐν τῇ Σουσιανῇ διατρίβων, ἀνελάμβανε τὴν δύναμιν. Ἀντίγονος δὲ παραχειμάσας ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, τὸ μὲν πρῶτον διενόηθη τοὺς περὶ τὸν Εὐμὲνη διώκειν ἐκ ποδός, πρὶν αὐξήθῃναι· ὥς δ' ἤκουσε τοὺς σατραπᾶς καὶ τὰς μετ' αὐτῶν δυνάμεις συνεληλυθυίας τοῖς Μακεδόσιν, ἐπέσχε τὴν σπουδὴν, καὶ τὴν τε δύναμιν ἀνελάμβανε, καὶ προσκατέγραφε στρατιώτας· ἑώρα γὰρ τὸν πόλεμον μεγάλων στρατοπέδων καὶ παρασκευῆς οὐ τῆς τυχούσης προσδεόμενον.

Hoc tempore Attalus ceterique captivi (cf. XVIII, 43.) e custodia elabi equantur; sed circumventi rursus in custodiam redeunt.

16. Ἀλλὰ δὲ τούτοις πραττομένοις, Ἀτταλος καὶ Πολέμων καὶ Λόκιμος, ἔτι δὲ Ἀντίπατρος, καὶ Φιλώτας, οἱ μετὰ τῆς Ἀλκέτου δυνάμεως ἀλόντες ἡγεμόνες, ἐφυλάττοντο μὲν ἐν τινι φρουρίᾳ καθ' ὑπερβολὴν ὀχυρῶν· ἀκούσαντες δὲ τοὺς περὶ τὸν Ἀντίγονον εἰς τὰς ἄνω σατραπείας ποιεῖσθαι τὴν πορείαν, νομίζοντες εὐθετον ἔχειν καιρὸν, ἐπεισάν τινας τῶν τηρούντων αὐτοὺς λῦσαι. κυριεύσαντες δ' ὅπλων ἐπέθεντο τῇ φυλακῇ περὶ μέσας νύκτας· αὐτοὶ μὲν οὖν ὁκτὰ τὸν ἀριθμὸν ὄντες, τηρούμενοι δὲ ὑπὸ στρατιωτῶν τετρακοσίων, διαφέροντες δὲ ταῖς τόλμας καὶ ταῖς εὐχειρίαις διὰ τὴν μετ' Ἀλεξάνδρου στρατείαν, ἔροπεύθη μὲν τὸν φρούραρχον συναρπάσαντες ὑπὲρ τὸ τείχος ἔρριψαν, σταδιαῖον ἐχούσης τῆς πέτρας ὕψος· τῶν δ' ἄλλων τοὺς μὲν κατασφάξαντες, τοὺς δ' ἐκβιβλόντες, ἐνεπύρσαν τὰς οἰκίας· τῶν δ' ἔξωθεν καρδοφούτων προσελάβοντο τὸν

ἄριθμόν εἰς πενήκοντα· τοῦ δὲ φρουρίου αἵτου τε
 πλήθος καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἔχοντος, ἐβου-
 λεύοντο πότερον χρή μένειν καὶ χρῆσθαι τῇ τῶν τό-
 πων ὀχυρότητι, καραδοκοῦντας τὴν παρ' Εὐμένους
 βοήθειαν, ἢ φεύγοντας τὴν ταχίστην ἀλᾶσθαι κατὰ
 τὴν χώραν, καιροτηροῦντας τὰς μεταβολάς. γιγνο-
 μένης δὲ πλείονος ἀντιλογίας, Δόκιμος μὲν ἐκχωρεῖν
 συνεβούλευεν· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀτταλον οὐκ ἔφασαν
 δυνήσεσθαι κακοπαθεῖν, διὰ τὴν ἐν τοῖς δεσμοῖς
 γενομένην κακουχίαν. τούτων δὲ πρὸς ἀλλήλους δι᾿-
 σταμένων, ἔφθασαν ἐκ τῶν σύνεγγυς φρουρίων συν-
 δραμόντες στρατιῶται, πεζοὶ μὲν πλείους τῶν πεντα-
 κοσίων, ἵππεῖς δὲ τετρακόσιοι· χωρὶς δὲ τούτων ἐκ
 τῶν ἐγχωρίων ἄλλοι παντοδαποὶ πλείους τῶν τρισχι-
 λίων, οἱ στρατηγὸν ἐξ ἑαυτῶν καταστήσαντες, περι-
 στρατοπέδευσαν τὸ χωρίον. παραδόξως δὲ πάλιν αὐ-
 τῶν κατακλεισθέντων, Δόκιμος μὲν κατὰβασίν τινα
 κατανοήσας ἀφύλακτον, διεπρεσβεύσατο πρὸς τὴν
 Ἀντιγόνου γυναῖκα Στρατονίκην, οὔσαν πλησίον
 τῶν τόπων· καὶ δεύτερος διὰ ταύτης ἐκπηδήσας, αὐ-
 τὸς μὲν οὐκ ἔτυχε πίστεως, ἀλλ' εἰς φυλακὴν παρε-
 δόθη· ὁ δὲ συγκαταβὰς αὐτῇ, καθηγησάμενος τοῖς
 πολεμίοις ἀνήγαγεν εἰς τὸ χωρίον οὐκ ὀλίγους, καὶ
 κατελάβετο μίαν τῶν ὀρθίων πετρῶν. οἱ δὲ περὶ
 τὸν Ἀτταλον, πολὺ λειπόμενοι τοῖς πλήθεσι, διὰ τὰς
 ἀρετὰς ἀντείχοντο, καὶ καθ' ἡμέραν ἀγωνιζόμενοι
 διεκαρτέρουν· πολιορκηθέντες δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆ-
 νας τέσσαρας, ἤλωσαν κατὰ κράτος.

Olymp. CXVI, 1. Antigonus, inita societate cum Seleuco et Pythone, movet in Eumenum: hic autem ad Tigrin occurrit, totamque fluminis ripam praesidiis firmat, acceptis e Persia auxiliis. Persarum nuntii celeres, in speculis collocati, obiter describuntur.

17. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημοκλείδου, Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Γαῖον Ἰούνιον καὶ Κοῦντον Αἰμίλιον· Ὀλυμπιάς δ' ὑπῆρχεν ἕκτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Δεινομένης Λάκων. περὶ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς, Ἀντίγονος μὲν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας ἀναξεύξας, ἦκεν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, καὶ κεῖ συνέθετο κοινοπραγίαν Σελεύκῳ καὶ Πύθωνι· προσλαβόμενος δὲ καὶ παρὰ τούτων στρατιώτας, ἔξευξε πλοίοις τὸν Τίγριν ποταμὸν, καὶ περαιώσας τὰς δυνάμεις, ὥρμησεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐμῆνη, πυθόμενοι τὰ πεπραγμένα, Ξενοφίλῳ μὲν τῷ τὴν ἐν Σούσοις ἄκραν φυλάττοντι ἐκέλευσαν μῆτε τῶν χρημάτων Ἀντιγόνοιο δοῦναι τι, μῆτε εἰς λόγους ἔρχεσθαι· αὐτοὶ δὲ τὰς δυνάμεις ἀναλαβόντες, ὥρμησαν ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν, ἀπέχοντα Σούσων ὁδὸν ἡμέρας, ἣ τῆς ὀρεινῆς ἔχειται τῆς ὑπὸ τῶν αὐτονόμων κατεχομένης, οὗς Οὐξίους προσαγορεύουσι· πλάτος μὲν κατὰ πολλοὺς τόπους τριῶν σταδίων, ἔστι δὲ ὅτε ἰκαὶ τεττάρων, βάθος δὲ κατὰ μέσον τὸ ρεῦμα πρὸς τὰ μεγέθη τῶν ἐλεφάντων· καὶ φερόμενος μὲν ἀπὸ τῆς ὀρεινῆς ἐπὶ σταδίους ἑπτακοσίους, εἰς τὴν ἐρυθρὰν ἐξερεύγεται θάλασσαν. ἔχει δὲ καὶ θαλάττιον ἰχθὺν πολὺν, καὶ θηρία τῶν πελαγίων, ἃ φαίνεται μάλιστα περὶ κυνὸς ἐπιτολάς· τοῦτον δὲ τὸν ποταμὸν προβαλόμενοι, καὶ πᾶσαν τὴν παραποταμίαν ἀπὸ τῶν πηγῶν

ἕως τῆς θαλάττης φυλακαῖς διαλαβόντες, ἀνέμενον
 αὐτῶν πολεμίων ἔφοδον. προσδεομένης δὲ τῆς φυ-
 λακῆς διὰ τὸ μῆκος στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγων, οἱ περὶ
 τὸν Εὐμένην καὶ Ἀντιγέννην ἤξιωσαν τὸν Πευκίστην
 ἐκ τῆς Περσίδος μεταπέμψασθαι τοξότας μυρίους. ὁ
 δὲ τὸ μὲν πρῶτον οὐ προσεῖχεν αὐτοῖς, μεμψιμοιρῶν
 ἐπὶ τῷ μὴ τετυχέναι τῆς στρατηγίας· ὕστερον δὲ
 δοὺς αὐτῷ λόγον, συνεχώρησεν, ὅτι κρατήσαντος Ἀν-
 τιγένοῦ συμβήσεται καὶ τὴν σατραπείαν αὐτὸν ἀπο-
 βαλεῖν, καὶ περὶ τοῦ σώματος κινδυνεῦσαι. ἀγωνιῶν
 οὖν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τῆς στρατηγίας μᾶλλον τεύξε-
 σθαι νομίζων, ὥς πλείστους ἔχων στρατιώτας, προσ-
 ἤγαγε, καθάπερ ἤξιουν, τοξότας μυρίους. ἀπέχον-
 τες δ' ἔνιοι τῶν Περσῶν ὁδὸν ἡμερῶν τριάκοντα, τὸ
 παραγγελθὲν αὐθιμερὸν ἤκουον, διὰ τὸ φιλοτεχνη-
 θέν περὶ τὰς φυλακάς· ὅπερ οὐ καλῶς ἔχει παρα-
 δραμεῖν. τῆς γὰρ Περσίδος οὔσης αὐλωνοειδοῦς,
 καὶ σκοπᾶς ἐχοῦσης ὑψηλᾶς καὶ πυκνᾶς, ἐπὶ τοῦτων
 ἐφειστήκεισαν οἱ μέγιστον φθεγγόμενοι τῶν ἐγχω-
 ρίων. διηρημένων γὰρ τῶν τόπων εἰς ἀκοῆς φωνήν,
 οἱ παραλαμβάνοντες τὸ παραγγελθὲν ὁμοίως ἐτέροις
 παρεδίδοσαν· εἴτ' ἐκεῖνοι πάλιν ἄλλοις, ἕως εἰς τὸ
 τέρμα τῆς σατραπείας τὸ δοθὲν παραδοθῆναι.

Interea Antigonus Susa pervenerat. Inde aerumnoso itinere ad
 Copraten fl. progressus, partim navium penuria, partim Eumenia-
 norum impetu in summum incurrit discrimen.

18. Τῶν δὲ περὶ τὸν Εὐμένην καὶ Πευκίστην
 ταῦτα διοικούντων, Ἀντίγονος, ἐπειδὴ προύγων μετὰ
 τῆς δυνάμεως ἦκεν εἰς Σοῦσα τὸ βασιλεῖον, Σέλευ-
 κος μὲν ἀπέδειξε τῆς χώρας σατράπην, καὶ δοὺς αὐ-

τῷ στρατιώτῃ, προσέταξε πολιορκεῖν τὴν ἄκρην. ἀπειθοῦντος δὲ Ξενοφίλου τοῦ Θησαυροφύλακος, αὐτὸς μετὰ τῆς στρατιᾶς ἀνῆλθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, οὔσης τῆς ὁδοῦ κανματώδους, καὶ παντελῶς ἐπικινδύνου ξενικαῖς δυνάμεσι διελθεῖν. διὸ καὶ τὰς πορείας ἠναγκάζοντο νυκτὸς ποιεῖσθαι, καὶ στρατοπεδεύεσθαι περὶ τὸν ποταμὸν, πρὶν ἥλιον ἀνατέλλειν· οὐ μὴν ἠδυνήθη γε κατὰ πάντα ἄθικτος γενέσθαι τῶν κατὰ τὴν χώραν κακῶν· ἀλλὰ, καίπερ ἐνδεχομένως ἅπαντα πράξας, συχνοὺς ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καύματος, ἅτε καὶ τῆς ὥρας οὔσης περὶ κυνὸς ἐπιτολᾶς· ἐπεὶ δὲ παρεγενήθη πρὸς τὸν Κοπράτην ποταμὸν, ἀπέσχε τῆς πορείας, καὶ τὰ πρὸς τὴν διάβασιν παρεσκευάζετο. οὗτος δὲ ἔκτινος ὀρεινῆς ῥέων ἐξέπιπτεν εἰς τὸν Πασιτίγριν, ὃς ἀπέιχε τῆς μὲν Εὐμένους στρατοπεδείας σταδίου ὀγδοήκοντα, καὶ τὸ μὲν πλάτος εἶχεν ὥς ἂν τεσσαρῶν πλέθρων, ὅξυς δὲ ὢν ἐν τῇ καταφορᾷ, προσεδεῖτο πλοίων ἢ ζεύγματος. καταλαβὼν δ' ὀλίγα πλοῖα κοντιωτὰ, διεβίβασεν ἐν τοῦτοις τινὰς τῶν πεζῶν, προστάξας τάφρον ὀρύττειν, καὶ χάρακα βαλομένους ὑποδέχασθαι τὴν λοιπὴν δύναμιν. Εὐμένης δὲ πυθόμενος παρὰ τῶν κατασκόπων τὴν ἐπιβολὴν τῶν πολεμίων, διαβὰς τὸ ζεύγμα τοῦ Τίγριδος μετὰ στρατιωτῶν μὲν πεζῶν τετρακισχιλίων, ἱππέων δὲ χιλίων τριακοσίων, κατέλαβε διαβεβηκότας τῶν Ἀντιγόνου πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τρισχιλίων, ἱππεῖς δὲ τετρακοσίους, καὶ τῶν εἰωθότων σποράδην διαβαίνειν ἐπὶ τὰς προνομὰς οὐκ ἐλάττους ἑξακισχιλίων.

ἄφρων δὲ προσπεσὼν τεθορυβημένοις, τοὺς μὲν ἄλλους εὐθὺς ἐτρέψατο, τῶν δὲ Μακεδόνων τοὺς ὑποστάντας τῇ βίᾳ καὶ τῷ πλήθει κατισχύσας, φυγεῖν εἰς τὸν ποταμὸν πάντας κατηνάγκασε. πάντων δὲ ὁρμησάντων ἐπὶ τὰ πλοῖα, ταῦτα μὲν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐπιβάντων κατεποντίσθη. τῶν δὲ διανήχεται τολμησάντων οἱ πλεῖστοι μὲν ὑπὸ τοῦ θρύματος παρενεχθέντες διεφθάρησαν, ὀλίγοι δὲ διεσώθησαν. οἱ δὲ, ἄπειροι τοῦ κολυμβᾶν ὄντες, τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς ἐν τῷ ποταμῷ προκρίναντες τελευτῆς, ἤλωσαν, εἰς τετρακισχιλίους ὄντες. Ἀντίγονος δὲ, θεωρῶν τοσοῦτο πλήθος ἀπολλύμενον, βοηθῆσαι μὲν οὐκ ἔλαχε, διὰ τὴν τῶν πλοίων σπάνιν.

His coactus ad urbem Badacam, hinc vero per infestas Cassaeorum terras cum multiplici clade in Mediam iter fecit.

19. Ἀδύνατον δ' εἶναι νομίζων τὴν διάβασιν, ἀνέβη ἐπὶ πόλεως Βαδάκης, ἣ κεῖται παρὰ τὸν Εὐλαιοῦ ποταμόν. οὕσης δὲ τῆς ὁδοιπορίας ἐμπύρου, διὰ τὸ μέγεθος τῶν κανυμάτων, διεφθάρη τε πολλὰ σώματα, καὶ τὸ στρατόπεδον εἰς ἀπορίαν ἐπέπεσε καὶ ἀθυμίαν. οὐ μὲν ἄλλ' ἐν τῇ προειρημένῃ πόλει μένας ἡμέρας τινὰς, καὶ τὸ στρατόπεδον ἐκ τῆς κακοπαθείας ἀναλαβὼν, ἔκρινε συμφέρειν ἀναβρυγνύειν εἰς Ἐκβάτανα τῆς Μηδικῆς, κἀκεῖθεν ὁρμώμενος κατακτιᾶσθαι τὰς ἄνω σατραπείας. οὕσων δ' ὁδῶν δύο τῶν φερομένων εἰς Μηδίαν, ἐκατέρω προσῆν τι δυσχερές. ἡ μὲν γὰρ ἐπικόλωνος ὑπῆρχε καλὴ καὶ βασιλική, κανυματώδης δὲ καὶ μακρὰ, παρεκτείνουσα σχεδὸν ἐφ' ἡμέρας τεσσαράκοντα. ἡ δὲ διὰ

τῶν Κοσσαίων ἐθνῶν, χαλεπή μὲν καὶ στενὴ καὶ πα-
 ράκρημνος καὶ διὰ πολεμίας, ἔτι δὲ τῶν ἀναγκαίων
 σπανίζουσα, σύντομος δὲ καὶ κατεψυγμένη. οὐ ῥά-
 διον δ' ἐστὶ ταύτην παρελθεῖν στρατόπεδον ἄνευ τοῦ
 πεῖσαι τοὺς τὴν ὄρεινὴν οἰκοῦντας βαρβάρους. αὐ-
 τότομοι γὰρ ὄντες ἐκ παλαιῶν χρόνων, κατοικοῦσιν
 ἐν σπηλαίοις· προσφέρονται δὲ βαλάνους καὶ μύκη-
 τας, ἔτι δὲ τεταριχευμένα κρέα τῶν ἀγρίων ζώων.
 τούτους Ἀντίγονος πεῖσαι μὲν ἢ δωροδοκεῖν ἄγενης
 ἤγεῖτο, τηλικαύτης αὐτῷ δυνάμειως συνακολουθού-
 σης, προχειρισάμενος δὲ τῶν πελταστῶν τοὺς ἐπιση-
 μοτάτους, καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς σφενδονήτας
 καὶ τοὺς ἄλλους ψιλούς εἰς δύο μέρη διελόμενος, τοὺς
 μὲν Νεάρχῳ παρέδωκε, προστάξας προάγειν, καὶ τὰ
 στενὰ καὶ τὰς δυσχωρίας προκαταλαμβάνεσθαι· τοὺς
 δὲ ἄλλους παρ' ὅλην τὴν ὁδὸν τάξας, αὐτὸς μὲν μετὰ
 τῆς φάλαγγος προῆγεν, ἐπὶ δὲ τῆς οὐραγίας ἔταξε
 Πύθωνα. οἱ μὲν οὖν μετὰ Νεάρχου προαποσταλέν-
 τες, ὀλίγας μὲν σκοπὰς προκατελάβοντο· τῶν δὲ
 πολλῶν καὶ μάλιστα ἀναγκαίων τόπων ὑστερήσαντες,
 συχνούς ἀπέβαλον, καὶ μόλις διεξέπεσον, ἐπικειμέ-
 νων τῶν βαρβάρων. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀντίγονον, ἐπειδὴ
 ποθ' ἦγον ἐπὶ τὰς δυσχωρίας, ἀβοηθήτοις κινδύνοις
 περιέπιπτον. οἱ γὰρ ἐγγώριοι, τῶν τόπων ἔμπειροι
 καθεστῶτες, καὶ τοὺς κρημνοὺς προκατεληφότες,
 ἐπεκύλιον τοῖς ὁδοιποροῦσι πέτρας συνεχεῖς καὶ με-
 γάλας· ἅμα δὲ καὶ τοῖς τόξοις πυκνοῖς χρώμενοι,
 κατετίτρωσκον τοὺς μήτε ὑμῖνασθαι μήτ' ἐκκλῖναι
 τὰ βέλη δυναμένους, διὰ τὴν δυσχωρίαν τῶν τόπων.

κρημνώδους δ' οὔσης καὶ δυσβάτου τῆς ὁδοῦ, συνέβαινε τοὺς τε ἐλέφαντας καὶ τοὺς ἵππεῖς, ἔτι δὲ τοὺς ἐν τοῖς βαρίσιν ὅπλοις, κινδυνεύειν ἅμα καὶ πονεῖν, ἀδυνατοῦντας ἑαυτοῖς βοηθῆσαι. εἰς τοιαύτην δ' ἀμηχανίαν συγκλεισθεὶς Ἀντίγονος, μετεμέλετο μὲν ἐπὶ τῷ μὴ πεισθῆναι τοῖς περὶ Πύθωνα, συμβουλευούσι χρημάτων πρίασθαι τὴν πάροδον· οὐ μὴν ἀλλὰ πολλοὺς ἀποβαλὼν, καὶ τοῖς ἄλλοις κινδυνεύσας, διεσώθη μόγις ἐνναταῖος εἰς τὴν οἰκουμένην τῆς Μηδίας.

In Media exercitum ab aerumnis recreat, novisque militibus
auget Antigonus.

20. Τὸ δὲ στρατόπεδον, διὰ τὴν συνέχειαν τῶν κακῶν, καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς κακοπαθείας, ἐν αἰτίαις εἶχε τὸν Ἀντίγονον, ὥστε φωνάς προῖεσθαι δυσχερεῖς· ἐν ἡμέραις γὰρ οὐχ ὅλαις τεσσαράκοντα τρισὶ μεγάλοις ἀτυχήμασι περιεπεπτώκεισαν. οὐ μὴν ἀλλὰ φιλανθρωπῶς ὁμιλήσας τοῖς στρατιώταις ὁ Ἀντίγονος, κατασκευασάμενος δαψιλῇ χορηγίαν πάντων τῶν ἐπιτηδείων, ἀνέλαβε τὴν δύναμιν ἐκ τῆς κακοπαθείας. Πύθωνα δ' ἐξάπεστείλε, κελεύσας περιελθεῖν πᾶσαν τὴν Μηδίαν, καὶ συνάγειν ὥς πλείστους ἵππεῖς τε καὶ πολεμιστάς ἵππους, ἔτι δὲ ὑποζυγίων πληθός· τῆς δὲ χώρας ταύτης αἰὲς τετραπύδων γεμούσης, ῥαδίως τὸ παραγγελθὲν συντελέσας ὁ Πύθων, ἤκεν ἄγων ἵππεῖς μὲν δισχιλίους, ἵππους δὲ σὺν ταῖς κατασκευαῖς πλείους χιλίων· τῶν δ' ὑποζυγίων τοσοῦτον ἀριθμὸν, ὥστε δύρασθαι καθοπλίσαι πᾶν τὸ στρατόπεδον· καὶ προσέτι τάλαντα πεντακόσια

τῶν βασιλικῶν χρημάτων. ὁ δ' Ἀντίγονος τοὺς μὲν ἵππεις εἰς τάξεις κατέστησε, τοὺς δ' ἵππους τοῖς ἀπολωλεκόσι διαδοῦς, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑποζυγίων διαχαρισάμενος, ἀνεκτήσατο τὴν παρὰ τῶν στρατιωτῶν εὐνοίαν.

Cognita Antigoni in Mediam adventu, ortoque inter socios dissidio, Eumenes ad tutandas superiores satrapias in Persiam se convertit.

21. Οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐμένη σατράπαι καὶ στρατηγοί, πυθόμενοι τοὺς πολεμίους ἐν τῇ Μηδίᾳ στρατιοπεδεῦειν, διέστησαν πρὸς ἀλλήλους. Εὐμένης μὲν γὰρ καὶ Ἀντιγένης ὁ τῶν Ἀργυρασπίδων ἡγούμενος, καὶ πάντες οἱ τὴν ἀπὸ θαλάσσης ἀνάβασιν πεποημένοι, πάλιν ὥρτο δεῖν ἐπὶ θάλατταν καταβαίνειν. οἱ δ' ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν καταβεβηκότες, ἀγωνιώτες ὑπὲρ τῶν ἰδίων, ἀντέφασαν δεῖν ἀντέχεσθαι τῶν ἄνω τόπων. αὐξομένης δὲ τῆς διαφορᾶς, Εὐμένης, ὁρῶν ὅτι διαιρεθέντος τοῦ στρατοπέδου, κατ' ἰδίαν ἐκάτερον τῶν μερῶν οὐκ ἀξιόμαχόν ἐστι, συνεχώρησε τοῖς καταβεβηκόσι σατράπαις. ἀναξεύξαντες οὖν ἀπὸ τοῦ Πασιτίγριος, προῆγον τῆς Περσίδος εἰς Περσέπολιν τὸ βασιλεῖον, οὔσης τῆς ὁδοπορίας ἡμερῶν εἴκοσι τεσσάρων. ἧς ἦν ἡ πρώτη μὲν ἕως τῆς καλουμένης κλίμακος κοίλη, καυματώδης δὲ καὶ σπανίζουσα τῶν ἐπιτηδείων· ἡ λοιπὴ δὲ μετέωρος, καὶ τὸν ἀέρα παντελῶς ὑγεινὸν ἔχουσα, καὶ πλήρης τῶν ἐπετείων καρπῶν. αὐλῶνάς τε γὰρ εἶχε πυκνοὺς, καὶ συσκίους, καὶ παραδείσων φυτείας ποικίλας, ἔτι δὲ παντοδαπῶν δένδρων φυσικὰς συναγκείας, καὶ φύσεις ὑδάτων· ὥστε τοὺς

ὁδοιποροῦντας μετὰ πολλῆς τέρεψως ἐνδιατρίβειν τόποις ἡδίστοις πρὸς ἀνάπαυσιν. ἦν δὲ καὶ λείας παντοδαπῆς πλήθος, ἣν μεταπεμπόμενος Πευκέστης παρὰ τῶν ἐγχωρίων, διεδίδου δαψιλῇ τοῖς στρατιώταις ἐκκαλοῦμενος αὐτῶν τὴν εὐνοίαν. κατοικοῦσι δὲ ταύτην τὴν χώραν τῶν Περσῶν οἱ μαχιμώτατοι, πάντες ὄντες τοξόται καὶ σφενδονῆται. πολυανθρωπία τε πολὺ διαφέρειν συμβαίνει τὴν χώραν ταύτην τῶν ἄλλων σατραπειῶν.

Pencestes, Persidis satrapa, exercitum sociorum magnificis epulis excoipit, Alexandroque et Philippo, ut diis sacrum instituit, principatum scilicet affectans.

22. Ὡς δὲ ποθ' ἦκον εἰς Περσέπολιν τὸ βασιλεῖον, Πευκέστης μὲν, ὣν ταύτης τῆς χώρας σατραπῆς καὶ στρατηγός, θυσίαν ἐπετέλεσε μεγαλοπρεπῇ τοῖς θεοῖς καὶ Ἀλεξάνδρῳ καὶ Φιλίππῳ, μεταπεμπόμενος δὲ ἐξ ὅλης σχεδὸν τῆς Περσίδος ἱερείων καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς εὐωχίαν καὶ πανηγυρίην χρησίμων πλήθος, εἰστίασε τὴν δύναμιν. ἐπλήρωσε δὲ τῆς τῶν πανηγυριζόντων θυσίας κύκλους τέσσαρας, ἐντὸς ἀλλήλων ὄντας, καὶ περιεχομένους ὑφ' ἐνὸς τοῦ μεγίστου. εἶναι δὲ συνέβαινε τοῦ μὲν ἐκτὸς τὴν περίμετρον δέκα σταδίων, ἦν ἀνεπλήρουν οἱ τε μισθοφόροι καὶ συμμαχῶν τὸ πλήθος· τοῦ δὲ δευτέρου, σταδίων ὀκτώ, καθ' ὃν ὑπῆρχον οἱ τε Ἀργυράσπιδες Μακεδόνες, καὶ τῶν ἑταίρων οἱ μετ' Ἀλεξάνδρου στρατεύσαντες· τοῦ δ' ἑξῆς, τὴν μὲν περιφέρειαν, σταδίων τεσσάρων· τὸν δὲ τόπον ἀναπληροῦσθαι κατακειμένων τῶν τε δευτέρων ἡγεμόνων, καὶ τῶν ἔξω τάξεως καὶ φίλων καὶ στρατηγῶν καὶ τῶν ἵππεων. τοῦ δ'

ἐπὶ πᾶσιν ὄντος δυοῖν σταδίων, διειλήφεισαν τὰς κλισίας οἱ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ τὰς ἱππαρχίας ἔχοντες, ἔτι δὲ τῶν Περσῶν οἱ μάλιστα τιμώμενοι· ἐν μέσῳ δὲ τούτων ὑπῆρχον βωμοὶ θεῶν καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου. καὶ τὰς μὲν κλισίας συνέβαινεν ἐκ φυλᾶδος κατεσκευάσθαι, κεκαλυμμένας αὐλαίαις καὶ παντοδαποῖς περιστώμασι, χορηγούσης τῆς Περσίδος θαυσιλῇ πάντα τὰ πρὸς τρυφήν καὶ ἀπόλαυσιν· δισιτηκῆναι δὲ τοὺς κύκλους ἀπ' ἀλλήλων ἐπὶ τοσούτον, ὥστε μηδένα μὲν παρενοχλεῖσθαι τῶν ἐστιωμένων, πλησίον δ' εἶναι πάσας τὰς παρασκευάς.

Eius superbiam Eumenes fictis de recuperato ab Olympiade regno rumoribus reprimi.

23. Πάντων δὲ κατὰ τρόπον ὑπηρετουμένων, ἐπεσημαίνεται τὸ πλῆθος τὴν τοῦ Πευκέστου προθυμίαν, καὶ φανερός ἦν ἐπιδεδωκὼς πολὺ πρὸς εὐνοίαν. αἱ δὲ θεωρῶν Εὐμένης, καὶ συλλογιζόμενος τὸν Πευκέστην πολιτεύεσθαι πρὸς τὸ πλῆθος, τῆς στρατηγίας ὀρεγόμενον, ἐπλάσατο ψευδεῖς ἐπιστολάς· διὰ δὲ τούτων τοὺς τε στρατιώτας εὐθαρσεῖς πρὸς τὰς μάχας κατεσκεύασε, καὶ τοῦ Πευκέστου τὸν ὄγκον καὶ τὸ πρόσχημα ταπεινώσας, ἑαυτὸν εἰς ὕψος ἤγαγε καὶ προσδοκίαν ἐλπίδων ἀγαθῶν παρὰ τοῖς πλήθεσιν. ἦν δ' ὁ νοῦς τῶν γεγραμμένων, ὅτι τὸ μὲν Ἀλεξάνδρου παιδίον Ὀλυμπιάς παραλαβοῦσα κεκόμισται καὶ τὴν Μακεδονίας βασιλείαν κυρίως, ἀναιρεθῆντος Κασσάνδρου· Πολυσπέρχων δὲ διαβέβηκεν εἰς Ἀσίαν πρὸς Ἀντίγονον, ἔχων τῆς βασιλικῆς δυ-

νάμεως τὴν κρατίστην, καὶ τοὺς ἐλέφαντας, ἔστι δὲ
 προσάγων ἤδη περὶ Καππαδοκίαν. ἡ δ' ἐπιστολὴ
 Συριοῖς γεγραμμένη γράμμασιν, ἀπέσταλτο παρὰ
 Ὀρόντου τοῦ σατραπείαν μὲν ἔχοντος Ἀρμενίας,
 φίλου δ' ὄντος Πευκέστη. πιστευθείσης δὲ τῆς
 ἐπιστολῆς, διὰ τὴν συνήθειαν τὴν προϋπάρχουσαν
 τοῖς σατράπαις, ὁ μὲν Εὐμένης ἐκέλευσε περιεγκεῖν,
 καὶ δεῖξαι τοῖς τε ἡγεμόσι καὶ τῶν ἄλλων στρατιω-
 τῶν τοῖς πλείστοις. τὸ δὲ στρατόπεδον ἅπαν μετε-
 τέθη ταῖς διανοαῖς, καὶ πάντες ἀπέβλεπον πρὸς τὰς
 Εὐμένους ἐλπίδας, ὥς τοῦτου δυνησομένου καὶ
 προάγειν διὰ τῶν βασιλέων, οὓς ἂν βούληται, καὶ
 δίκας λαβεῖν παρὰ τῶν ἀδικούντων. μετὰ δὲ τὴν
 εὐωχίαν Εὐμένης βουλόμενος καταπλήξασθαι τοὺς
 ἀπειθοῦντας, ἡ στρατηγίας ὀρεγομένους, παρήγαγεν
 εἰς κρίσιν Σιβύρτιον, ὃς ἦν τῆς μὲν Ἀραχωσίας σα-
 τράπης, Πευκέστου δὲ μάλιστα φίλος. ἔλαθε δὲ
 αὐτόν, τῶν ἱππέων τινὰς ἀποστείλας εἰς Ἀραχώτας·
 καὶ τὰς ἀποσκευὰς κελεύσας παρελθεῖν, εἰς τηλι-
 κούτους περιέστησε κινδύνους, ὥστε εἰ μὴ λαθὼν
 διέδρα, θανάτῳ περιέπεσεν ἂν ὑπὸ τοῦ πλήθους.

Simul comitate, simul pecuniis mutuum sumtis, velat pignore,
 omnium animos obstrictos tenet. Interea nuntius advenit, An-
 tigonem e Media in Persiam movere. Extemplo Eumenes hosti ob-
 viam progressus, in medio itinere morbo ad aliquot dies retardatur.

24. Τοῦτ' δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς μὲν ἄλλους κατα-
 πληξάμενος, ἑαυτῷ δ' ὄγκον καὶ πρόσχημα μέγα
 περιποιήσας, μετεβίβλετο πάλιν, καὶ τὸν Πευκέστην
 λόγοις φιλανθρώποις καὶ μεγάλας ἐπαγγελίας
 προσαγαγόμενος, εὖνουν ἑαυτῷ καὶ πρόθυμον

κατεσκεύασεν εἰς τὸ τοῖς βασιλεῦσι συναγωνίζεσθαι. σπεύδων δὲ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων σατραπῶν καὶ στρατηγῶν ὥσπερ Ὀμηρα λαβεῖν τοῦ μὴ καταλείψειν αὐτόν, προσεποιήθη χρημάτων σπανίζειν, καὶ παρεκάλεσεν ἕκαστον κατὰ δύναμιν δανεῖσαι τοῖς βασιλεῦσι. λαβὼν δὲ παρ' ὧν ἐδόκει συμφέρειν ἡγεμόνων τετρακόσια τάλαντα, τοὺς πρότερον ὑπόπτιους ὄντας ἐπιβουλεύειν ἢ καταλείπειν, πιστοτάτους φύλακας ἔσχε τοῦ σώματος καὶ συναγωνιστάς. οὕτως δὲ αὐτοῦ περὶ τούτων πρὸς τὸ μέλλον στρατηγοῦντος, ἤκόν τινες ἐκ Μηθίας, ἀπαγγέλλοντες ὅτι μετὰ τῆς δυνάμεως Ἀντίγονος τὴν ἀνάζευξιν ἐπὶ τῆς Περσίδος εἴη πεποιημένος. ἃ δὴ πυθόμενος καὶ αὐτὸς ἀνέζευξε, διεγνωκὼς ἀπαντᾶν τοῖς πολεμίοις, καὶ διακινδυνεύειν. κατὰ δὲ τὴν ὁδοιπορίαν δευτεραῖος θυσίαν ἐπιτελέσας τοῖς θεοῖς, καὶ τὴν δύναμιν εὐωχῆσας πολυτελῶς, τὰ μὲν πλήθη πρὸς εὐνοίαν προεκάλεσατο. αὐτὸς δὲ κατὰ τὴν μέθην συμπεριενεχθεὶς τῶν παραληφθέντων τοῖς εἰς τὸ πίνειν ὀρμήσασιν, ἐνέπεσεν εἰς ἀρξῶστίαν. διόπερ ἡμέρας τινὰς ἐπέσχε τῆς πορείας, καταβαροῦμενος ὑπὸ τοῦ πάθους· ἢ δὲ δύνამις ἐν ἀθρυμῇ καθειστήκει, τῶν μὲν πολεμίων προσδοκωμένων ταχέως συνάψειν, τοῦ δ' ἱκανωτάτου τῶν στρατηγῶν ὑπὸ τῆς νόσου πιεζομένου. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦ πάθους κριθέντος, ἐπειδὴ βραχέως αὐτόν προσανέλαβε, προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως, ἀφηγουμένου Πευκέστου καὶ Ἀντιγένους. αὐτὸς δὲ φορέων κομιζόμενος, ἐπηκολούθει τοῖς οὐραγοῦσιν, ὅπως

μή διὰ τὸν θόρυβον καὶ τὴν στενοχωρίαν παρενοχλοῖτο.

Postea cum hostem assecutus esset, locorum situs proelium non admisit. Antigonus vero Macedones ab Eumenis partibus avertere studet; vano tamen conatu.

25. Ὡς δ' ἡμέρας ὁδὸν ἀπέσχον ἀπ' ἀλλήλων τὰ στρατόπεδα, κατασκόπους ἔπεμψαν ἀμφοτέρωθεν, καὶ μαθόντες τὰ τε πλήθη καὶ τὰς προαιρέσεις τῶν πολεμίων, παρεσκευάσαντο μὲν πρὸς τὸν κίνδυνον, διεκλύθησαν δὲ χωρὶς μάχης. προβεβλημένοι γὰρ ἀμφοτέρωθεν ποταμὸν τινα καὶ χαράδραν, ἐξετάξαν μὲν τὰς δυνάμεις, διὰ δὲ τὰς τῶν τόπων δυσχωρίας, οὐκ ἠδυνήθησαν διαγωνίσασθαι. καταστρατοπεδεύσαντες δ' ἀλλήλων ἀπὸ σταδίων τριῶν, ἐπὶ μὲν ἡμέρας τέσσαρας ἀκροβολιζόμενοι καὶ προνομύοντες τὴν χώραν διετέλεσαν, πάντων σπανίζοντες· τῇ πέμπτῃ δ' Ἀντίγονος πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλε πρὸς τε τοὺς σατράπας καὶ τοὺς Μακεδόνας, ἀξιῶν Εὐμένει μὲν μὴ προσέχειν, ἑαυτῷ δὲ πιστεῦειν. συγχωρήσειν γὰρ ἔφη τοῖς μὲν σατράπαις ἔχειν τὰς ἰδίας στραπείας, τῶν δὲ ἄλλων τοῖς μὲν χώραν πολλὴν δώσειν, τοὺς δ' εἰς τὰς πατρίδας ἀποστελεῖν μετὰ τιμῆς καὶ δωρεῶν, τοὺς δὲ στρατεῦεσθαι βουλομένους διανέμειν εἰς τὰς ἐκάστῳ καθηκούσας τάξεις. τῶν δὲ Μακεδόνων οὐ προσεχόντων τοῖς λόγοις, ἀλλὰ καὶ προσαπειλοῦντων τοῖς πρεσβευταῖς, Εὐμένης παρελθὼν ἐπήνεσέ τε αὐτοὺς, καὶ λόγον εἶπε τῶν παραδεδομένων καὶ παλαιῶν, οὐκ ἀνοίκειον δὲ τῆς περιστάσεως. ἔφη γὰρ ἐρασθέντα λέοντα παρθένου, διαλεχθῆναι τῷ πατρὶ τῆς κόρης ὑπὲρ τοῦ γάμου· τὸν δὲ πατέρα

λέγειν ὡς ἔτοιμος μὲν ἔστιν αὐτῷ δοῦναι, δεδοικέναι δὲ τοὺς ὄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας, μήποτε γήμας καὶ παροξυνθεὶς διὰ τινὰ αἰτίαν, προσενέγκηται τῇ παρθένῳ θηριωδῶς. τοῦ δὲ λέοντος ἐξελόντος τοὺς τε ὄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας, τὸν πατέρα θεωρήσαντα πάντα δι' ὧν ἦν φοβερός ἀποβεβληκότα, τύπτοντα τῷ ξύλῳ ῥαδίως ἀποκτεῖναι. τὸ παραπλήσιον οὖν ποιεῖν καὶ τὸν Ἀντίγονον. μέχρι τούτου γὰρ ποιεῖσθαι τὰς ἐπαγγελίας, ἕως ἂν τῆς δυνάμεως κυριεύσῃ, καὶ κολάσῃ τῆνικαῦτα τοὺς ἀφηγουμένους. ἐπισημαιομένου δὲ τοῦ πλήθους ὡς ὀρθῶς λέγοντος, τότε μὲν ἔλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

Βαμενες coniectans, hostem spectare Gabienem, regionem opulentam, eo clam occupat iter. Subsequitur Antigonus. In Pactacene igitur subsistendum erat.

26. Νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης, ἤκόν τινες ἡὔτο-
μοληκότες μὲν ἐκ τῆς Ἀντιγόνου στρατοπεδείας,
λέγοντες δὲ, ὅτι παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις Ἀντί-
γονος ἀναζευγνύειν περὶ δευτέραν φυλακὴν. ὁ δ'
Εὐμένης συλλογιζόμενος, ἀληθῶς ὑπέλαβε τοὺς
πολεμίους ἀποχωρήσειν εἰς τὴν Γαβιηνήν. αὕτη
γὰρ ἀπέχουσα τριῶν ἡμερῶν ὁδόν, ἀκέραιος ἦν, καὶ
πλήρης καρπῶν καὶ χορτασμάτων, καὶ καθόλου τῶν
δυναμένων χορηγῆσαι τὰ ἐπιτήδεια μεγάλας δυνάμει
δασιλῶς. πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἀγαθοῖς, ὁ τόπος
αὐτὸς συνήργει, παταμοὺς ἔχων καὶ χαράδρας δυσεξ-
όδους. σπεύδων οὖν φθάσαι τοὺς πολέμιους, τὸ
ὅμοιον ἔπραξε. τῶν μὲν μισθοφόρων τινὰς χρήμασι
πίσας, ἐξεπεμψεν ὡς αὐτομόλους, συντάξας λέγειν,
ὅτι διέγνωκεν Εὐμένης νυκτὸς ἐπιτίθεσθαι τῷ χά-

ρακι. αὐτὸς δὲ τὴν μὲν ἀποσκευὴν προαπέστειλε,
 τοῖς δὲ στρατιώταις παρήγγειλε τὴν ταχίστην δειπνο-
 ποιησαμένοις ἀναξενγνύειν. ὦν ἀπάντων ὀξέως
 συντελεσθέντων, Ἀντίγονος, ἀκούσας τῶν αὐτομό-
 λων, ὅτι μάχεσθαι νυκτὸς διεγνώκασιν οἱ πολέμιοι,
 τῆς μὲν πορείας ἀπέσχετο, διέτασσε δὲ τὴν δύναμιν
 εἰς τὸν κίνδυνον. τοῦ δὲ περὶ ταῦτα θορυβουμένου,
 καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος ἀγωνιῶντος, ἔλαθον οἱ περὶ
 τὸν Εὐμένη προλαβόντες, καὶ τὴν ὁδοιπορίαν ποιού-
 μενοι κατὰ τάχος εἰς τὴν Γαβιηνήν. ὁ δ' Ἀντίγονος
 μέχρι μὲν τινος ἐν τοῖς ὅπλοις συνεῖχε τὴν δύναμιν·
 ὥς δὲ παρὰ τῶν κατασκόπων ἐπύθετο τὴν ἀποχώρη-
 σιν τῶν ἐναντίων, γνοὺς αὐτὸν κατεστρατηγημένον,
 οὐδὲν ἤτιον ἀντείχετο τῆς αὐτῆς προαιρέσεως. πα-
 ραγγείλας οὖν τοῖς στρατιώταις ἀναξενγνύειν,
 προῆγε, σύντονον τὴν πορείαν ποιούμενος καὶ
 διωγμῷ παραπλήσιον. προέχοντος δ' Εὐμέρους δύο
 φυλακίαις, ὁρῶν ὅτι καταλαβεῖν οὐ ῥάδιόν ἐστι τῇ
 δυνάμει πάσῃ τοὺς τοσοῦτο προειληφότας, ἐπενόησέ
 τι τοιοῦτο· τὴν μὲν ἄλλην δύναμιν παραδοὺς Πύ-
 θωνι, προσέταξε κατὰ σχολὴν ἀκολουθεῖν· αὐτὸς δὲ
 τοὺς ἵππεῖς ἀναλαβὼν, ἤλαυνεν ἀπὸ ῥυτῆρος. καὶ
 καταλαβὼν ἅμ' ἡμέρᾳ τὴν οὐραγίαν τῶν πολε-
 μίων καταβαίνουσαν ἀπὸ τινος ἀκρολοφίας, ἐπέστη
 ταῖς ἀκρωρείαις, φανερὸς ὦν τοῖς ἐναντίοις. οἱ δὲ
 περὶ τὸν Εὐμένη, θεωρήσαντες ἐξ ἱκανοῦ διαστήμα-
 τος τῶν πολεμίων ἵππεῖς, καὶ δόξαντες εἶναι πλησίον
 ἅπασαν τὴν δύναμιν, τῆς μὲν πορείας ἐπέσχον, τὴν
 δὲ στρατιὰν διέτασσον, ὥς αὐτίκα τῆς παρατάξεως

γενησομένης. οἱ μὲν οὖν ἡγεμόνες ὁμοφροτέρων τῶν στρατοπέδων τὸν προειρημένον τρόπον ἀλλήλους κατεστρατήγησαν, ὥσπερ προαγωνιζόμενοι περὶ συνέσεως, καὶ δεικνύοντες, ὅτι τὰς ἐλπίδας ἐν αὐτοῖς ἀντίχουσι τῆς νίκης. ὁ δ' οὖν Ἀντίγονος διὰ ταύτης τῆς ἐπινοίας ἐκώλυσε μὲν τοὺς πολεμίους προάγειν εἰς τοῦ ἔμπροσθεν· αὐτῷ δὲ δοὺς ἄνεσιν εἰς τὸ προσδέξασθαι τὴν δύναμιν, ἐπειδὴ τὸ στρατόπεδον ἤκεν ἅπαν, ἐξέταξεν εἰς μάχην, καὶ κατέβαινε συντεταγμένος ἐπὶ τοὺς πολεμίους καταπληκτικῶς.

Numerus copiarum Antigoni. Instructa acies Eumenis describitur.

27. Ἔῃχε δὲ τοὺς σύμπαντας, σὺν τοῖς διὰ Πύθωνος καὶ Σελεύκου προσγεγεννημένοις, πεζοὺς μὲν πλείους τῶν δισμυρίων ὀκτακισχιλίων, ἵππεῖς δ' ὀκτακισχιλίους πεντακοσίους, ἐλέφαντας δὲ ἐξήκοντα πέντε. διηλλαγμέναις δὲ ἐχρήσαντο ταῖς τάξεσιν οἱ στρατηγοὶ, διαμιλλώμενοι καὶ περὶ τῆς ἐν τούτοις ἐμπειρίας πρὸς ἀλλήλους. Εὐμένης μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ λαιοῦ κέρατος ἔταξεν Εὐδαμον, τὸν καταγαγόντα τοὺς ἐλέφαντας ἐξ Ἰνδῶν, ἔχοντα τὸ περὶ αὐτὸν ἄγλημα τῶν ἱππέων, ὄντων ἑκατὸν πενήκοντα. πρόταγμα δὲ τούτων ἦλας δύο ξυστοφόρων ἐπιλέκτων, βῆθος ἐχούσας ἱππέων πενήκοντα. καὶ συνῆψε μὲν τούτους τοῖς ὑπερδεξίοις τῆς ὑπερωρείας· ἐξῆς δὲ τούτοις Στάσανδρον τὸν στρατηγὸν ἔταξεν, ἔχοντα τοὺς ἰδίους ἱππεῖς ἑννακοσίους πενήκοντα. μετὰ δὲ τούτους ἔστησεν Ἀμφίμαχον τὸν Μισοποταμίας σατράπην, ᾧ συνηκολούθουν ἱππεῖς ἑξακόσιοι.

συνάπτοντας δὲ τούτοις τοὺς ἑξ Ἀραχωτῶν ἱππεῖς
 ἑξακοσίους, ὧν ἡγεῖτο πρότερον μὲν Σιβύρτιος, διὰ
 δὲ τὴν ἐκείνου φυγὴν μετεilhφει τὴν ἡγεμονίαν
 Κεφάλων. ἑξῆς δ' ἦσαν πεντακόσιοι μὲν ἐκ Παρο-
 παμισσίδων· οἱ δὲ τούτοις ἴσοι Θοῤῃκες ἐκ τῶν ἄνω
 κατοικιῶν. πρὸ δὲ τούτων ἀπάντων ἔταξεν ἐλέφαντας
 μὲν ἐν ἐπικαμπίῳ τεσσαράκοντα πέντε, τοξότας δὲ
 καὶ σφενδονήτας ἐν τοῖς τῶν θηρίων διαστήμασι
 τοὺς ἱκανοὺς. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ὀχυρωσάμενος
 τὸ λαὸν κέρας, συνῆψεν αὐτῷ τὴν φάλαγγα. ταύ-
 τῃς δὲ τὸ ἄκρον ἐπέειχον οἱ ξένοι, πλείους ὄντες τῶν
 ἑξακισχιλίων· τὸ δ' ἑξῆς οἱ καθωπλισμένοι μὲν εἰς
 τὰ Μακεδονικά, παντοδαποὶ δ' ὄντες τοῖς ἔθνεσιν,
 εἰς πεντακισχιλίους.

28. Μετὰ δὲ τούτους ἐτάχθησαν οἱ Μακεδόνες
 Ἀργυροσπίδες, ὅντες μὲν οὐ πλείους τρισχιλίων,
 ἀνίκητοι δὲ, καὶ διὰ τὰς ἀρετὰς πολὺν φόβον παρε-
 χόμενοι τοῖς πολεμίοις. ἐπὶ πᾶσι δὲ τοὺς ἐκ τῶν
 ὑπασπιστῶν ὄντας πλείους τρισχιλίων, ἀφηγουμένου
 τούτων τε ἅμα καὶ τῶν Ἀργυροσπίδων Ἀντιγένους
 καὶ Τευτάμου. πρὸ δὲ πάσης τῆς φάλαγγος ἔστησεν
 ἐλέφαντας τεσσαράκοντα, καὶ τὰ τούτων διαστήματα
 τοῖς ψιλικοῖς τὴν τάξιν ἀνεπλήρωσεν. ἐπὶ δὲ τοῦ
 δεξιοῦ κέρματος ἑξέταξε τοὺς ἱππεῖς, ἔχομένους μὲν
 τῆς φάλαγγος τοὺς ἐκ Καρμανίας ὀκτακοσίους, ὧν
 Τληπόλεμος σατράπης ἡγεῖτο. ἑξῆς δὲ τοὺς καλου-
 μένους ἐταῖρους ἑννακοσίους· καὶ τὸ Πενθέστου καὶ
 Ἀντιγένους ἄγλημα, τριακοσίους ἔχον ἱππεῖς, μιᾶ
 περιειλημμένους ἰλῆ. ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ κέρματος τὸ

Εὐμένους ἄγῃμα, τοὺς ἴσους ἔχον ἵππεῖς· καὶ τούτων πρόταγμα, τῶν Εὐμένους παίδων ἵλας δύο, συνεστηκυίας ἑκατέρας ἐξ ἱππέων πεντήκοντα, καὶ πλαγίας φυλαττούσας ἔξω τοῦ κέρατος ἵλας τέσσαρας, ἐν αἷς ἦσαν ἵππεῖς ἐπιλέκτοι διακόσιοι. χωρὶς δὲ τούτων, ἀπὸ πασῶν τῶν ἱππαρχιῶν ἐπιλελεγμένους τοῖς τάχεσι καὶ ταῖς ῥώμασι ἵππεῖς τριακοσίους ἔστησε κατόπιν τοῦ περὶ αὐτὸν ἀγῆματος. παρὰ δὲ τὴν ὅλην τοῦ κέρατος τάξιν προέταξεν ἐλέφαντας τεσσαράκοντα. ἡ δὲ πᾶσα δύναμις ἦν τῶν περὶ τὸν Εὐμένην, πεζοὶ μὲν τρισμῦριοι πεντακισχίλιοι, ἵππεῖς δὲ ἑξακισχίλιοι ἑκατὸν, ἐλέφαντες δὲ ἑκατὸν τεσσαρεσκαίδεκα.

Acies disposita Antigoni.

29. Ἀντίγονος δ' ἐκ μετεώρων τόπων κατιδὼν τὴν τῶν πολεμιῶν τάξιν, πρὸς ταύτην ἀρμοζόντως διεκόσμησε τὴν ἰδίαν δύναμιν. ὁρῶν γὰρ τὸ τῶν ἐναντίων δεξιὸν κέρας ὠχυρωμένον τοῖς τε θηρίοις καὶ τοῖς κρατίυτοις τῶν ἱππέων, ἀντέταξε τοὺς ἐλαφροτάτους τῶν ἱππέων, οἱ κατὰ στόμα μὲν ἤμελλον φυγομαχῆσειν, ἄραιοι διαστάντες, ἐκ μεταβολῆς δὲ διαγωνιῆσθαι, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ποιήσειν ἄπρακτον τῶν ἐναντίων τοῦτο τὸ μέρος, ὃ μάλιστα ἐπίστευεν. ἔστησε δ' ἐπὶ ταύτης τῆς φάλαγγος τοὺς τε ἐκ Μηδίας καὶ Ἀρμενίας ἀφιπποτοξότας καὶ λογχοφόρους, ὄντας μὲν χιλίους, πεφυκῆδας δ' εὖ πρὸς τὴν ἐκ μεταβολῆς κρίσιν. ἐξῆς δὲ τοὺς ἀπὸ θαλάσσης συναναβεβηκότας Ταραντίνους διςχιλίους καὶ διακοσίους, ἐπιλέκτους ἐν ἐνέδραις καὶ καλῶς

διακειμένους ταῖς εὐνοίαις πρὸς αὐτόν· τοὺς δ' ἀπὸ
 Φρυγίας καὶ Λυδίας, χιλίους· τοὺς δὲ μετὰ Πύθω-
 νος χιλίους πεντακοσίους· καὶ τοὺς μετὰ Λυσανίου
 Ξυστοφόρους τετρακοσίους· ἐπὶ πᾶσι δὲ τοὺς ἑνὶ
 ἄνθίππους ὀνομαζομένους, καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἄνω
 κατοικούντων ὀκτακοσίους. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον
 κέρας ὑπὸ τούτων ἐπληροῦτο τῶν ἵππέων, ὧν ἅπαν-
 των Πύθων εἶχε τὴν ἡγεμονίαν· τῶν δὲ πεζῶν πρῶ-
 τοι μὲν ἐτάχθησαν οἱ ξένοι, πλείους ὄντες τῶν ἐννα-
 κισχιλίων. μετὰ δὲ τούτους, Λύκιοι καὶ Παμφύλιοι
 τρισχίλιοι, παντοδαποὶ δ' εἰς τὰ Μακεδονικὰ καθω-
 πλισμένοι, πλείους τῶν ὀκτακισχιλίων. ἐπὶ πᾶσι δὲ
 Μακεδόνες, οὐ πολὺ ἐλάττους τῶν ὀκτακισχιλίων,
 οὓς ἔδωκεν Ἀντίπατρος, καθ' ὃν καιρὸν ἐπιμελητὴς
 ἀπεδείχθη τῆς βασιλείας. τῶν δ' ἵππέων πρῶτοι μὲν
 ἦσαν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος συνάπτοντες τῇ φά-
 λαγγι μισθοφόροι παντοδαποὶ πεντακοσίοι· ἐξῆς δὲ
 Θράκες χίλιοι· παρὰ δὲ τῶν συμμάχων πεντακοσίοι·
 ἐχόμενοι δὲ τούτων οἱ προσαγορευθέντες ἑταῖροι
 χίλιοι, Δημήτριον ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν Ἀντιγόνην,
 τότε πρῶτώς μελλοντα συναγωνίζεσθαι τῷ πατρὶ.
 ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ κέρατος ἦν τὸ ἄγγμα τῶν ἵππέων
 τριακοσίων, μεθ' ὧν καὶ αὐτὸς ἐκινδύνευε. τὸ τάγμα
 δὲ τοῦτο ἐκ τῶν ἰδίων παίδων ἴλαι τρεῖς ὑπῆρχον,
 καὶ ταύταις ἴσοι παρὰλληλοι, συναγωνιζομένων
 αὐτοῖς Ταραντίων ἑκατόν. περὶ δὲ τὸ κέρας πᾶν
 ἐξέταξε τοὺς κρατίστους τῶν ἐλεφάντων τριάκοντα.
 ποιήσας δ' ἐπικίμπιον, καὶ τὰ διαστήματα τούτων
 συνεπλήρωσε τοῖς ψιλοῖς τάγμασιν ἐπιλέτοις· τῶν

δ' ἄλλων θηρίων τὰ πλείω μὲν τῆς φύλαγγος προσ-
στησεν, ὀλίγα δὲ μετὰ τῶν ἵππέων τῶν ἐν τοῖς εὐω-
νύμοις μέρεσι. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἐκτάξας τὸ
στρατόπεδον, κατέβαινεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, λοξὴν
ποιήσας τὴν τάξιν. τὸ μὲν γὰρ δεξιὸν κέρας, ᾧ μύ-
λισια ἐπίστευε, προεβάλετο· τὸ δ' ἕτερον ὑπεστείλα-
το, διεγνωκὸς ᾧ μὲν φυγομαχεῖν, ᾧ δ' ἀγωνίζεσθαι.

Sequitur proelium acerrimum.

30. Ἐπεὶ δὲ συνέγγυς ἀλλήλων ἐγένετο τὰ
στρατόπεδα, καὶ τὸ σύσσημον ἦρθη παρ' ἀμφοτέ-
ροις, ἐπηλάλαξαν μὲν αἱ δυνάμεις ἐπαλλάξ πλεονάκεις,
ἐσήμηναν δ' οἱ σαλπικταὶ τὸ πολεμικόν. πρῶτοι δ'
οἱ μετὰ Πύθωνος ἱππεῖς, στερεὸν μὲν οὐδὲν οὐδ'
ἀξιόλογον ἔχοντες πρόφραγμα περὶ αὐτοὺς, ὑπερέ-
χοντες δὲ τῶν ἀντιτεταγμένων τῷ τε πλήθει καὶ ταῖς
ἐλαφρότησιν, ἐπειρῶντο χρήσασθαι τοῖς ἰδίους προ-
τερήμασι. τὸ μὲν γὰρ κατὰ σιόμα διακινδυνεύειν
πρὸς ἐλέφαντας οὐκ ἀσφαλὲς ἐνόμιζον· περιῦπνύ-
σαντες δὲ τὸ κέρας, καὶ πλαγίοις ἐμβαλόντες πυκνοῖς
τοῖς βέλεσι, κατετίτρωσκον, αὐτοὶ μὲν διὰ τὰς ἐλα-
φρότητας οὐδὲν πάσχοντες, μεγάλα δὲ βλάπτοντες
τοὺς διὰ τὰ βάρος μὴτ' ἐκδιῶξαι δυναμένους, μὴτ'
ἀναχωρεῖν, ὅταν καιρὸς παραγγεῖλῃ. Εὐμένης δ'
ὄρων πιεζόμενον τὸ κέρας τῇ πλήθει τῶν ἀφιπποτο-
ξοτῶν, μετεπέμψατο παρ' Εὐδάμου, τοῦ τὸ λαιὸν
κέρας ἔχοντος, τοὺς ἐλαφροτάτους τῶν ἱππέων. ἔξα-
γαγὼν δὲ ἐπὶ κέρας τὴν ὀλίγην τάξιν, τοῖς μὲν ψι-
λαῖς καὶ τοῖς ἐλαφροτάτοις τῶν ἱππέων εἰσέβαλεν εἰς
τοὺς ἐναντίους· ἐπακολουθοῦντων δὲ καὶ τῶν θη-

ρίων, ἡμίδιως τρεψάμενος τοὺς περὶ τὸν Πύθωνα, κατεδίωξε μέχρι τῆς ὑπωρείας. ἅμα δὲ τοῦτοις πραττομένοις, συνέβη καὶ τοὺς πεζοὺς ἐφ' ἱκανὸν μὲν χρόνον φαλαγγομαχεῖν πρὸς ἀλλήλους, τὸ δὲ τελευταῖον, πολλῶν πεσόντων παρ' ἀμφοτέροις, ἐπικρατῆσαι τοὺς παρ' Εὐμένει τεταγμένους, διὰ τὰς τῶν Ἀργυρασπίδων Μακεδόνων ἀρετάς. οὗτοι γὰρ ταῖς μὲν ἡλικίαις ἤδη προβικήκεισαν, διὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν κινδύνων, διέφερον ταῖς τόλμαϊς καὶ ταῖς εὐχειρίαις, ὥστε μηδένα δύνασθαι κατὰ στόμα τὴν βίαν ὑποστῆναι. διὸ καὶ τότε τρισχίλιοι μὲν ὄντες οἰοῦντὶ τὸ στόμωμα καθεισθῆκεσαν πάσης τῆς δυνάμεως. Ἀντίγονος δ' ὄρων τὸ, τε εὐώνυμον κέρας τῶν ἰδίων πεφευγότας, καὶ τὴν φύλαγγα πᾶσαν τετραμμένην, τοῖς μὲν συμβουλευουσιν ἀποχωρεῖν πρὸς τὴν ὄρεινὴν, καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς φυγῆς σωζομένους ἀναλαμβάνειν, ἄθραυστον ἔχοντα τὸ περὶ αὐτὸν μέρος τῆς δυνάμεως, οὐ προσέσχε· τῷ δὲ παρὰ τοῦ καιροῦ δοθέντι προτερήματι δεξιῶς χρησάμενος, καὶ τοὺς φεύγοντας τῶν ἰδίων ἔσωσε, καὶ τῆς νίκης ἔτυχεν. οἱ μὲν γὰρ Ἀργυράσπιδες οἱ παρ' Εὐμένει, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν πεζῶν, ὡς τάχιστα ἐτρέψαντο τοὺς ἀντιτεταγμένους, ἐπεδίωκον μέχρι τῆς ἐγγυτέρως ὑπωρείας. ὁ δ' Ἀντίγονος, γενομένου διαστήματος ἐν τῇ τῶν πολεμίων τάξει, διῆλπνέυσας μέρει τῶν ἱππέων, ἐνέβαλεν εἰς πλαγίους τοὺς περὶ τὸν Εὐδαμον, τεταγμένους ἐπὶ τοῦ λαιοῦ κέρατος. ταχὺ δὲ διὰ τὸ παράδοξον τρεψάμενος τοὺς ἐναντίους, καὶ πολλοὺς ἀνελὼν διαπέστειλε

τῶν ἱππέων τοὺς ἐλαφροτάτους, καὶ διὰ τούτων ἀνεκαλέσατο τοὺς φεύγοντας, καὶ παρὰ τὴν ὑπώρειαν πάλιν εἰς τάξιν κατέστησε. καὶ γὰρ οἱ περὶ τὸν Εὐμένην, πυθόμενοι τὴν τῶν ἰδίων τροπὴν, ἀνεκαλοῦντο τῇ σάλπιγγι τοὺς διώκοντας, σπεύδοντες βοηθῆσαι τοῖς περὶ τὸν Εὐδαμον.

Victoria anceps erat.

31. Ἦδη δὲ τῆς ὥρας οὔσης περὶ λύχνων ἁφάς, ἀμφοτέροι τοὺς φεύγοντας ἀνακαλεσάμενοι, πάλιν ἐξέταττον πᾶσαν τὴν δύναμιν. τοσαύτης φιλονεικίας ὑπῆρχον πλήρεις οὐχ οἱ στρατηγοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πλήθη τῶν ἀγωνιζομένων. τῆς δὲ νυκτὸς οὔσης αἰθρίου καὶ πανσελήνου, καὶ τῶν δυνάμεων ἀντιπαρουσῶν ἀλλήλαις ὥς ἂν τέτταρσι πλεθροῖς, ὁ ψόφος τῶν ὄπλων καὶ τῶν ἱππέων ὁ φρυαγμός ἐν χερσὶν ἐδόκει πᾶσιν εἶναι τοῖς ἀντιτεταγμένοις· ὥς δὲ παράγοντες ἀπέσχον ἀπὸ τῶν ἐν τῇ μάχῃ πεπτωκότων ὥς τριάκοντα σταδίους, ἡ μὲν ὥρα κατελάμβανε μεσονύκτιος, κακῶς δὲ διέκειντο ἀμφοτέροι, διὰ τε τὴν ὁδοιπορίαν, καὶ τὴν ἐν τῇ μάχῃ κακοπάθειαν, ἔτι δὲ τὴν ἀσιτίαν· ὥστε ἠναγκάσθησαν, ἀφήμενοι τῆς μάχης, καταστρατοπεδεῦσαι. Εὐμένης μὲν οὖν ἐπεχείρει ἀναξευγνύειν ἐπὶ τῶν νεαρῶν, σπεύδων κρατεῖν τῆς τούτων ἀναιρέσεως, καὶ τὴν νίκην ἀναμφισβήτητον περιποιήσασθαι. οὐ προσεχόντων δὲ τῶν στρατιωτῶν, ἀλλὰ βοώντων ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀποσκευὴν ἀναχωρεῖν, μακρὰν ἀπέχουσαν, ἠναγκάσθη πεισθῆναι τῷ πλήθει. οὔτε γὰρ τοῖς στρατιώταις δυνατόν ἦν πικρῶς ἐπιτιμαῖν, ἀμφισβη-

τούτων πολλῶν τῆς στρατηγίας· οὔτε τὸν καιρὸν
 ἐπιτήδειον ἑώρα κολάζειν τοὺς ἀπειθοῦντας. ὁ δ'
 Ἀντίγονος τούναντίον χωρὶς δημαγωγίας βεβαίως
 ἔχων τὴν ἡγεμονίαν, ἐβιάσατο μὲν τὸ πλῆθος ἐπὶ
 τῶν νεκρῶν στρατιοπεδεῦσαι. κύριος δὲ γενόμενος
 τῆς τούτων ταφῆς, ἡμφισβήτηται τῆς νίκης, ἀποφαινό-
 μενος προτιμότερον ἐν ταῖς μάχαις εἶναι τὸ τῶν
 πεσόντων κυριεῦσαι. ἀνηρόθησαν δ' ἐν τῇ μάχῃ
 τῶν μὲν Ἀντιγόρου, πεζοὶ μὲν εἰς τρισχιλίους ἑπτα-
 κοσίους, ἵππεῖς δὲ πεντήκοντα τέσσαρες· τραυμα-
 τῖαι δ' ἐγένοντο πλείους τῶν τετρακισχιλίων. τῶν
 δ' Εὐμένους ἔπεσον πεζοὶ μὲν πεντακόσιοι τεσσα-
 ράκοντα, ἵππεῖς δ' ὀλίγοι παντελῶς· τραυματῖαι δ'
 ἐγένοντο πλείους τῶν ἐννακοσίων.

Defunctus proelio Antigonus exercitum in Mediam abduxit,
 ut suos largiore victu et quiete reficeret. Similiter Eumenes suis
 quietem concessit.

32. Ὁ δ' Ἀντίγονος μετὰ τὴν ἐκ τῆς μάχης
 ἀποχώρησιν ὁρῶν τοὺς στρατιώτας ἀθυμοῦντας,
 διέγνω τὴν ταχίστην ἀναξευγνύνειν ὥς πορρώϊάτω
 τῶν πολεμίων. βουλόμενος δ' εὐζωνον ποιῆσαι τὴν
 δύναμιν πρὸς τὴν ἀποχώρησιν, τοὺς μὲν τραυματίας
 καὶ τὰ βαρύτερα τῆς ἀποσκευῆς προαπέστειλεν εἰς
 τινὰ τῶν πλησίον πόλεων, τοὺς δὲ νεκροὺς αἷμ' ἡμέρας
 θάψας, καὶ παρακατασχὼν τὸν παρὰ τῶν πολεμίων
 ἥκοντα κήρυκα περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως,
 παρήγγειλε τῆς ὥρας δειπνοποιεῖσθαι. τῆς δ' ἡμέρας
 διελθούσης, τὸν μὲν κήρυκα ἔπεμψε, δοὺς εἰς τὴν
 αὖριον τὴν ἀναίρεσιν· αὐτὸς δὲ πρώτης φυλακῆς
 ἀρχομένης ἀνέξευξε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ

συντόνους τὰς πορείας ποιούμενος, ἀπέστη μὲν τῶν πολεμίων μακρὰν, ἔσχε δὲ χώραν ἀκεραίαν εἰς ἀνάληψιν τοῦ στρατοπέδου. διήνυσσε γὰρ ἕως Γαμάργων τῆς Μηδίας, οὗσης τῆς χώρας ὑπὸ Πυθωνα, καὶ δυναμένης μεγάλαις δυνάμεσι πρὸς διατροφὴν δαφιλῶς ἅπαντα χορηγῆσαι. Εὐμένης δὲ, διὰ τῶν κατασκόπων πυθόμενος τὴν ἀναχώρησιν τῶν περὶ τὸν Ἀντίγονον, τοῦ μὲν διώκειν ἀπέστη, διὰ τὸ καὶ τοὺς ἰδίους στρατιώτας ἐν ἀσιτίᾳ καὶ κακοπαθείαις μεγάλαις γεγενῆσθαι· περὶ δὲ τὴν ἀναίρεσιν τῶν τετελευτηκότων γενόμενος, ἐπεμελήθη τῆς ταφῆς μεγαλοπρεπῶς. ἔνθα δὲ συνέβη γενέσθαι πρῶγμα παράδοξον καὶ πολὺ τῶν παρ' Ἑλλήσιν ἐξηλλαγμένων νομίων.

Memorable duarum ex India matronarum de obeunda in funere mariti morte certamen.

33. Κητεὺς γὰρ ὁ τῶν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἀπηντηκότων στρατηγὸς ἀνηρέθη μὲν ἐν τῇ μάχῃ, λαμπρῶς ἀγωνισάμενος· ἀπέλιπε δὲ δύο γυναῖκας συνακολουθούσας ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τὴν μὲν νεόγαμον, τὴν δὲ ὀλίγοις ἔτεσι πρότερον συνοικήσασαν, ἀμφοτέραις δὲ φιλοστόργως πρὸς αὐτὸν διακειμένας. ὄντιος δὲ παλαιοῦ νόμου παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς, τοὺς γαμοῦντας καὶ τὰς γαμουμένας παρθένους μὴ διὰ τῆς τῶν γονέων κρίσεως ποιέσθαι τὸν γάμον, ἀλλὰ πείσαντας ἀλλήλους, τὸν μὲν ἔμπροσθεν χρόνον τῆς μνηστείας γενομένης διὰ νεωτέρων ταῖς ἡλικίαις, ὥς ἐπὶ πολὺ συνέβαινε διαπίπτειν τὰς κρίσεις, καὶ ταχὺ μεταμελομένων ἀμφοτέρων πολλὰς τῶν γυναικῶν διαφθεί-

ρεσθαι, καὶ δι' ἀκρασίαν φιλοστοργεῖν ἑτέρους· τέλος δὲ μὴ δυναμένας εὐσημόνως ἀπολιπεῖν τοὺς ἐξ ἁρχῆς προκριθέντας, διὰ φαρμάκων ἀναιρεῖν τοὺς συνοικοῦντας· καὶ τὴν χώραν δ' οὐκ ὀλίγας ἀφορμὰς αὐταῖς δοῦναι, πολλὰς καὶ ποικίλας φέρουσας φθαρτικὰς δυνάμεις, ἐξ ὧν ἐνίας προσχρωσθείσας μόνον τοῖς ἐδέσμασιν ἢ ποτηρίοις, ἐπιφέρειν τὴν ἀπώλειαν. ἐπιπολαζούσης δὲ τῆς ῥαδιουργίας, καὶ πολλῶν ἀναιρουμένων τοῦτον τὸν τρόπον, ἐπειδὴ κολάζοντες τὰς αἰτίας τῶν κακῶν, οὐκ ἠδυνήθησαν ἀποστρέφαι τὰς ἄλλας τῶν ἀδικημάτων, νόμον ἔθεσαν, ὅπως συγκατακίχωνται τοῖς τετελευτηκόσιν ἀνδράσιν αἱ γυναῖκες, πλὴν τῶν ἐγκύων, ἢ τῶν ἐχουσῶν τέκνα. τὴν δὲ μὴ βουλομένην τῷ δόγματι πειθαρχεῖν, χήραν μὲν εἶναι διὰ τέλους, καὶ θυσίων καὶ τῶν ἄλλων νομίμων εἵργεσθαι διὰ παντός, ὥς ἀσεβοῦσαν. τούτων δὲ νομοθετηθέντων, εἰς τοῦ-
ραντίον τὴν παρανομίαν τῶν γυναικῶν μεταβαλεῖν συνέβη. διὰ γὰρ τὴν ὑπερβολὴν τῆς αἰτιμίας, ἐκάστης ὑπομενούσης ἐκουσίως τὸν θάνατον, οὐ μόνον προνοεῖσθαι τῆς τῶν συνοικοῦντων ἀσφαλείας, ὥς κοινῆς οὔσης, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀλλήλας ἀμιλλᾶσθαι, καθάπερ ὑπὲρ τῆς μεγίστης εὐδοξίας. ὃ καὶ τότε συνέβη.

Victrix iunior, coniugis se flammis superiacit, et cum eo crematur. Peracto funere Eumenes agmen in Gabinen ducit.

34. Τοῦ γὰρ νόμου μίαν κελεύοντος συγκατακίχεσθαι, παρῆσαν ἀμφοτέρω πρὸς τὴν τοῦ Κητέως ταφὴν, ὑπὲρ τοῦ συνιπτοθανεῖν ὥς ὑπὲρ ἀριστείου

συμφιλοτιμούμεναι. τῶν δὲ στρατηγῶν διακρινόντων,
 ἡ νεωτέρα μὲν ἀπεφαίνετο τὴν ἑτέραν ἔγκυον εἶναι,
 καὶ διὰ τοῦτο μὴ δύνασθαι χρῆσασθαι τῷ νόμῳ·
 ἡ δὲ πρεσβυτέρα δικαιότερον ἀπεφαίνετο εἶναι τὴν
 προέχονσαν τοῖς χρόνοις προέχειν καὶ τῇ τιμῇ. καὶ
 γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων θεωρεῖσθαι τοὺς πρεσ-
 βυτέρους πολὺ προέχοντας τῶν νεωτέρων εἰς ἐντρο-
 πὴν καὶ τιμὴν. οἱ δ' οὖν στρατηγοὶ διὰ τῶν
 μαιεύεσθαι δυναμένων γνόκτες τὴν πρεσβυτέραν
 ἔγκυον οὖσαν, προέκριναν τὴν νεωτέραν. οὐ συμ-
 βάντος, ἡ μὲν ἀποτυχοῦσα τῆς κρίσεως ἀπῆει μετὰ
 κλαυθμοῦ, καταρῶρήξασα τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν διά-
 δημα, καὶ τὰς τρίχας σπαράσσουσα, καθάπερ εἰ τινος
 συμφορᾶς μεγάλης προσηγγελμένης· ἡ δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ
 περιχαρὴς ἀπῆει πρὸς τὴν πυρᾶν, στεφανουμένη
 μὲν μίτραις ὑπὸ τῶν οἰκείων γυναικῶν, κεκοσμημένη
 δὲ διαπρεπῶς, ὥσπερ εἰς τινα γάμον προεπέμπετο
 ὑπὸ τῶν συγγενῶν, ᾄδόντων ὕμνον εἰς τὴν ἀρετὴν
 αὐτῆς. ὥς δ' ἔγγυς ἐγενήθη τῆς πυρᾶς, περιαιρου-
 μένη τὸν κόσμον ἑαυτῆς, διεδίδου τοῖς οἰκείοις καὶ
 φίλοις, ὥς ἂν εἴποι τις, καταλείπουσα τοῖς ἀγαπῶσι
 μνημεῖον. ὁ δὲ κόσμος ἦν, περὶ μὲν τὰς χεῖρας
 δακτυλίων τε πλῆθος ἐνδεδεμένων λίθοις τε πολυ-
 τελεσί καὶ διηλλαγμένοις τοῖς χρώμασι· περὶ δὲ τὴν
 κεφαλὴν χρυσοῖν ἀστερισμῶν οὐκ ὀλίγος ἀριθμὸς,
 παντοδαποῖς λίθοις διελημμένος. περὶ δὲ τὸν τρά-
 χηλον ὄρμων πλῆθος, τῶν μὲν ἐλασσόνων, τῶν δ' ἐκ
 τοῦ κατ' ὀλίγον ἀεὶ καθ' ὑπέρθειν μειζόνων. τὸ δὲ
 τελευταῖον· ἀσπασαμένη τοὺς οἰκείους, ὑπὸ τᾶδε λ-

φοῦ μὲν ἐπὶ τὴν πυρὰν ἀνεβιβάσθη· ὑπὸ δὲ τοῦ
 συνδραμόντος ἐπὶ τὴν θείαν πλήθους θαυμασθεῖσα,
 κατέστρεψεν ἡρωϊκῶς τὸν βίον. ἡ μὲν γὰρ δύναμις
 ἐν τοῖς ὅπλοις πᾶσα πρὶν ἅπτεσθαι τὴν πυρὰν τρεῖς
 περιῆλθεν· αὕτη δὲ τῶνδρὶ παρακληθεῖσα, καὶ κατὰ
 τὴν τοῦ πυρὸς ὁρμὴν οὐδεμίαν φωνὴν ἀγεντῇ προε-
 μένη, προεκαλέσατο τῶν ὁρώντων τοὺς μὲν εἰς ἔλεον,
 τοὺς δ' εἰς ὑπερβολὴν ἐπαίνων, οὐ μὴν ἀλλ' ἔνιοι
 τῶν Ἑλλήνων ἐπετίμων τοῖς νομίμοις, ὥς ἀγρίοις
 οὔσι καὶ χαλεποῖς. ὁ δ' Εὐμένης ἀπὸ τῆς τῶν τετε-
 λευτηκότων ταφῆς γενόμενος, ἀνέξενεν ἐκ τῶν Πα-
 ραιτιάκων εἰς τὴν Γαβιηνήν, οὓσαν ἀκέραιον καὶ
 δυναμένην πάντα δαψιλῇ ταῖς δυνάμεσι παρέχεσθαι.
 ἀπέχειν δὲ συνέβαινε τὴν χώραν ταύτην τῶν περὶ
 Ἀντίγονον, διὰ μὲν τῆς οἰκουμένης πορευομένῳ,
 στρεφμούς εἴκοσι πέντε, διὰ δὲ τῆς ἐρήμου καὶ τῆς
 ἀνύδρου, σταθμούς ἐννέα. οἱ μὲν οὖν περὶ Εὐμένη
 καὶ τὸν Ἀντίγονον τοσοῦτον ἀλλήλων διεστώτες, ἐν
 τούτοις τοῖς τόποις παρεχέμαζον ἅμα καὶ τὰς δυνά-
 μεις ἀνελάμβανον.

In Europa Cassander, relicta Peloponneso, in Macedoniam
 contra Olympiadem movet. Olympias Aristonoum cum exercitu ei
 obviam mittit.

35. Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Κάσσανδρος μὲν ἐν
 Πελοποννήσῳ Τεγέαν πολιορκῶν, καὶ πυθόμενος
 τὴν τε Ὀλυμπιάδος κάθοδον εἰς Μακεδονίαν, καὶ
 τὴν Εὐρυδικῆς καὶ Φιλίππου τοῦ βασιλέως ἀναίρε-
 σιν, ἔτι δὲ τὰ περὶ τᾶδελφοῦ καὶ τὸν Ἰόλλου τάφον
 συμβεβηκότα, πρὸς μὲν τοὺς Τεγεάτας διελύσατο·
 τὴν δὲ δύναμιν ἀναλαβὼν, προῆγεν ἐπὶ Μακεδονίας,

καταλιπὼν τοὺς συμμάχους ἐν πολλῇ ταραχῇ. εἰς ἡμέραν γὰρ ταῖς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεσιν Ἀλέξανδρος ὁ Πολυσπέρχωντος, ἔχων στρατόπεδον. Αἰτωλοὶ δὲ χαρίζεσθαι βουλόμενοι τῇ τε Ὀλυμπιάδι καὶ Πολυσπέρχοντι, τὰ περὶ τὰς πύλας στενὰ κατελάβοντο, καὶ τῆς παρόδου τὸν Κάσσανδρον ἀπέκλεισαν. ὁ δὲ βιάζεσθαι μὲν πρὸς τόπους δυσεμβόλους ἀπέγνω· παρασκευασάμενός δὲ πλοῖα καὶ σχεδίας ἐκ τε τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Λοκρίδος, ἐπεραίωσε τὴν δύναμιν εἰς τὴν Θετταλίαν. ἀκούων δὲ περὶ τὴν Περρῆαιβίαν προσκαθῆσθαι Πολυσπέρχοντα μετὰ στρατοπέδου, Κάλλαν μὲν ἀπέστειλε στρατηγὸν μετὰ δυνάμεως, προστάξας διαπολεμεῖν τοῖς μετὰ Πολυσπέρχοντος. Δεινίας δὲ τὰ στενὰ προκαταληψόμενος, ἀπαντήσας τοῖς ὑπ' Ὀλυμπιάδης ἐξαποσταλῆσι στρατιώταις, ἔφθασε τῶν παρόδων κυριεύσας. Ὀλυμπίας δὲ, πυθομένη Κάσσανδρον μετὰ μεγάλης δυνάμεως πλησίον εἶναι τῆς Μακεδονίας, Ἀριστόνουν μὲν ἀπέδειξε στρατηγὸν, κελεύσασα διαπολεμεῖν τοῖς περὶ Κάσσανδρον. αὐτὴ δὲ παρῆλθεν εἰς Πύδναν, ἔχουσα τὸν νῆον τὸν Ἀλεξάνδρου, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ῥωξάνην, καὶ Θετταλονίκην τὴν Φιλίππου τοῦ Ἀμύντιου θυγατέρα· πρὸς δὲ τοῦτοις Δηϊδάμειάν τε τὴν Αἰακίδου θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Ἑπειρωτῶν, Πύρρῳ τε τοῦ πρὸς Ῥωμαίους ὕστερον πολεμήσαντος ἀδελφῆν, καὶ τὰς Αἰτύλου θυγατέρας. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀξιολογοτάτων φίλων τοὺς συγγενεῖς· ὥστ' ἀθροισθῆναι περὶ αὐτὴν πλῆθος μὲν πολὺ σωμάτων, ἀρχίων δ' εἰς πόλεμον τῶν

πλείστων. οὐδὲ γὰρ τροφῆς ἱκανὸν ἦν πλῆθος τοῖς μέλλουσι πολιορκίαν ὑπομένειν πολυχρόνιον. ὧν ἀπάντων πρόδηλον ἔχοντων τὸν κίνδυνον, οὐδὲν ἤττον ἐνταῦθα διέγνω μένειν, ἐλπίζουσα αὐτῇ βοηθήσειν κατὰ θάλατταν Ἑλλήνων τε καὶ Μακεδόνων πολλούς. συνῆσαν δ' αὐτῇ τῶν τ' ἐξ Ἀμβρακίας ἱππέων τινές, καὶ τῶν περὶ τὴν αὐτὴν εἰωθότων διατρίβειν στρατιωτῶν οἱ πλείους. ἔτι δὲ τῶν μετὰ Πολυσπέρχοντος ἐλεφάντων οἱ καταλειφθέντες. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων θηρίων τῶν κατὰ τὴν προτέραν ἐμβολὴν εἰς Μακεδονίαν Κάσσανδρος ἐκεκυριεύκει.

Sed Cassander Olympiadem ipsam Pydnae obsessam tenet. Simul ab una parte Acacidam regem Epirotarum, ab altera Polyperchontem, auxilio venturos, arcet.

36. Ὃς τότε διελθὼν τὰ κατὰ Πεφόραιβίαν στενὰ, καὶ παραγενόμενος πλησίον τῆς Πύδνης, τὴν μὲν πόλιν περιεχαράκωσεν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν· παρὰ δὲ τῶν συμμαχεῖν βουλομένων μετεπέμπετο ναῦς καὶ βέλη παντοδαπά καὶ μηχανάς, διανοοῦμενος πολιορκεῖν τοὺς μετ' Ὀλυμπιάδος καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. πυθόμενος δ' Αἰακίδην τὸν τῶν Ἑπειρωτῶν βασιλέα μετὰ δυνάμεως μέλλειν βοηθήσειν Ὀλυμπιάδι, στρατηγὸν ἐξέπεμψεν Αἰαχίδα, δούς στρατόπεδον, καὶ συντάξας ἀπαντᾶν τοῖς Ἑπειρωταῖς. οὗ ταχὺ τὸ προσταχθὲν ποιήσαντος, καὶ τὰς ἐξ Ἑπείρου παρόδους προκαταλαβομένου, συνέβη τὸν Αἰακίδην ἀπρακτὸν γενέσθαι. καὶ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν Ἑπειρωτῶν ἀκουσίως ἐστράτευσεν ἐπὶ Μακεδονίαν, καὶ στάσιν ἐποίησιν κατὰ τὴν παρεμβολήν. ὁ δ' Αἰακίδης ἐκ παντὸς τρόπου βουλόμενος

βοηθεῖν Ὀλυμπιάδι, τοὺς μὲν ἀλλοτρίως διακειμένους ἀπέλυσε τῆς στρατείας· τοὺς δὲ συγκινδυνεύειν βουλομένους ἀναλαβὼν, προθυμίαν μὲν εἶχε τοῦ διακινδυνεύειν· οὐκ ἄξιόμαχος δ' ἦν, ὥς ἂν ὀλίγου καταλελειμμένου τοῦ περὶ αὐτὸν συστήματος. οἱ δὲ χωρισθέντες τῶν Ἡπειρωτῶν εἰς τὰς πατρίδας, κατεστasiaσαν ἀπόντα τὸν βασιλέα, καὶ κοινῷ δόγματι φυγὴν αὐτοῦ καταγόντες, πρὸς Κῆσσανδρον ἐποίησαντο συμμαχίαν. ὅπερ οὐδέποτε γενέσθαι συνέβη κατὰ τὴν Ἡπειρον ἀφ' οὗ Νεοπτόλεμος ὁ Ἀχιλλέως ἐβάσιλευσε τῆς χώρας. αἰὲν γὰρ παῖς παρὰ πατρός διαδεχόμενος τὴν δυναστείαν, ἐναπέθνησκε τὰς βασιλείαις μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν. Κασσάνδρου δὲ παραλαβόντος τὴν Ἡπειρον τῇ συμμαχίᾳ, καὶ πέμψαντος εἰς αὐτὴν ἐπιμελητὴν ἄμα καὶ στρατηγὸν Λυκίσκον, οἱ πρότερον κατὰ Μακεδονίαν διστιάζοντες περὶ τῆς συμμαχίας, ἀπήλπισαν μὲν τὰ κατ' Ὀλυμπιάδα πράγματα, τῷ δὲ Κασσάνδρῳ προσέθεντο. μιᾶς δ' οὔσης αὐτῇ βοηθείας τῆς παρὰ Πολυσπέρχοντος, συνέβη καὶ ταύτην συντριβῆναι παρὰδόξως. ὁ γὰρ ὑπὸ Κασσάνδρου πεμφθεὶς στρατηγὸς Κάλλας, ἐπειδὴν πλησίον γενόμενος τοῦ Πολυσπέρχοντος κατεστρατοπέδευεν ἐν τῇ Περγαίᾳ, διέφθειρε τῶν μετ' αὐτοῦ στρατιωτῶν τοὺς πλείστους χοήμασιν, ὥστε ὀλίγους τοὺς μάλιστα πιστοὺς ἀπολειφθῆναι. αἱ μὲν οὖν Ὀλυμπιάδος ἐλπίδες ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τοῦτον τὸν τρόπον ἐταπεινώθησαν.

In Asia Antigonus, suscepto per deserta laborioso itinere, Eumenem ex improvise opprimere instituit. Sed agrestes adhibitis camelis dromadariis, rem praestantiant.

37. Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν, Ἀντίγονος μὲν χειμάζων ἐν Γαδαμάλοις τῆς Μηδίας, καὶ θεωρῶν τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἀσθενεστέραν οὖσαν τῆς τῶν πολεμίων, ἔσπευδεν ἀνελπίστως αὐτοῖς ἐπιθέσθαι καὶ καταστρατηγῆσαι. ἐτύγχανον δ' οὗτοι τὴν χειμασίαν ἔχοντες ἐν πολλοῖς μέρεσι διεξευγμένην, ὥστ' ἐνίους ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχειν ὁδὸν ἡμερῶν ἑξ. τὸ μὲν οὖν διὰ τῆς οἰκουμένης χώρας ὁδοιπορεῖν ἀπεδοκίμασε, διὰ τὸ καὶ μακρὰν εἶναι, καὶ τοῖς πολεμίοις εὐθεώρητον· τὸ δὲ τολμῆσαι διὰ τῆς ἐρήμου καὶ ἀνύδρου προάγειν, ἐπίπονον μὲν ἔκρινεν, εἰς δὲ τὴν βεβουλευμένην ἐπιβολὴν χρησιμώτατον. οὐ μόνον γὰρ διὰ ταύτης συντόμως ἦν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ ῥαδίως λαθεῖν ἀπροσδοκῆτως ἐπιπεσόντα τοῖς διὰ τὴν ἄγνοιαν διεφθιμμένοις κατὰ κόμας, καὶ ῥαθυμοῦσι. ταῦτα δὲ διανοηθεὶς, τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγειλεν ἐτοίμους εἶναι πρὸς ἀνάξενον, καὶ παρασκευάσασθαι δέχ' ἡμερῶν ἄπυρα σιτία· αὐτὸς δὲ δοὺς λόγον ἐπ' Ἀρμενίας προάξειν, ἄφνω παρὰ τὴν πάντων ὑπόληψιν ὤρμησε διὰ τῆς ἐρήμου, τῆς ὥρας οὔσης περὶ χειμερινῆς τροπᾶς. κατὰ δὲ τὰς στρατοπεδείας παρήγγειλε τῆς ἡμέρας μὲν τὰ πρὸς κείναις, τῆς δὲ νυκτὸς κατασβεννύναι τελείως, ὅπως μὴ τινες νυκτὸς ἐκ τῶν μετεώρων κατανοήσαντες, ἀπαγγείλωσι τὸ γινόμενον τοῖς πολεμίοις. ἦν γὰρ ἡ μὲν ἐρημος πᾶσα σχεδὸν πεδίαις, περιείχετο δὲ ὑπὸ λύφων ὑψηλῶν, ἀφ' ὧν ῥαδίον ἦν ἐκ πολλοῦ διαστήματος

συνορῶν τὴν αὐγὴν τοῦ πυρός. ἐπιπύρως δὲ τῆς δυνάμεως πένθ' ἡμέρας ὁδοιποροῦσης, οἱ μὲν στρατιῶται διὰ τε τὸ ψύχος καὶ τὰς ἀναγκαίαις χρείας ἔκαον πῦρ μεθ' ἡμέραν τε καὶ νύκτωρ ἐν ταῖς στρατοπεδείαις. ὃ δὲ συνιδόντες τινὲς τῶν παρὰ τὴν ἔρημον οἰκούντων, ἔπεμψαν τοὺς ἀπαγγελοῦντας αὐθημερόν τοῖς περὶ Εὐμένη καὶ Πευκέστην, δόντες δρομιάδας καμήλους. διατείνει γὰρ τὸ ζῶον τοῦτο σταδίους οὐ πολὺ ἐλάττους χιλίων πεντακοσίων.

Eumenis consilia ad cogendas copias et retardandum hostem.

38. Οἱ δὲ περὶ τὸν Πευκέστην πυθόμενοι κατὰ μέσσην τὴν ὁδὸν ἐωρᾶσθαι τὴν στρατοπεδεῖαν, διέγνωσαν ἀναχωρεῖν εἰς τοὺς ἐσχάτους τόπους τῆς χειμασίας, φοβαῦμενοι μὴ καταληφθῶσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων πρὶν ἢ συνελθεῖν πανταχόθεν τὴν συμμαχοῦσαν δύναμιν. ὧν ὄρων τὴν ἀθυμίαν ὁ Εὐμένης, θαρσύνειν παρεκελεύετο, καὶ μένειν ἐπὶ τῶν ὄρων τῆς ἐρήμου. εὐρηκέναι γὰρ τρόπον δι' οὗ ποιήσει τὸν Ἀντίγονον ὕστερον ἡμέραις τρισὶν ἢ τέτταρσι παραγενέσθαι· τοῦτου δὲ γενομένου, τὴν μὲν ἑαυτῶν δύναμιν ῥαδίως ἀθροισθήσεσθαι, τοὺς δὲ πολεμίους καταπεπονημένους, καὶ πάντων ἐνδεεῖς ὄντας, ὑποχειρίους γενήσεσθαι. πάντων δὲ θανυμασάντων τὸ παράδοξον τῆς ἐπαγγελίας, καὶ ζητούντων μαθεῖν τί ποτ' ἔσται τὸ δυνάμενον κωλύσαι προάγειν τοὺς ἐναντίους, προσέταξεν ἀκολουθεῖν ἑαυτῷ πάντας τοὺς ἡγεμόνας μετὰ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν, ἔχοντας ἐν ἄγγείοις πλείους πῦρ. ἐκλεξάμενος δὲ τῆς μετεώρου χώρας τόπον ἐστραμμένον ἐπὶ τὴν ἔρημον, κατ'

πρὸς τὴν ἀποθεώρησιν πανταχόθεν εὐφυῆ, σημεῖα
 θέμενος, περιέλαβεν ὥς ἂν ἐβδομήκοντα σταδίων
 περιφέρειαν. διελὼν δὲ τόπους ἐκάστω τῶν συνακο-
 λουθούντων, συνέταξε νυκτὸς πῦρ κῆρ· διῴσταντας
 δ' ὥς ἂν εἴκοσι πήγεις, κατὰ μὲν τὴν πρώτην φυλα-
 κὴν πολλὴν φλόγα ποιεῖν, ὥς ἂν ἐρηγοροῖται ἔτι,
 καὶ πρὸς θεραπείαν καὶ δεῖπνον παρασκευαζομένων·
 τῆς δὲ δευτέρας ἐλάττω, καὶ τῆς τρίτης ἀπολιπεῖν
 ὀλίγα παντελῶς· ὥστε δοκεῖν εἶναι τοῖς ἐξ ἀποστή-
 ματος θεωροῦσιν ἀληθινὴν στρατοπεδεῖαν. τῶν δὲ
 στρατιωτῶν ποιησάντων τὸ προσταχθέν, κατενόησάν
 τινες τὰ πύργα τῶν νεμομένων μὲν τὴν ἀπεναντίον
 ὄρεινὴν, φίλων δ' ὄντων Πύθωνι τῷ Μηδίας σα-
 τράπῃ. δόξαντες δὲ πρὸς ἀλήθειαν εἶναι στρατοπε-
 δεῖαν, καταδραμόντες εἰς τὸ πεδίον, ἀπήγγειλαν τοῖς
 περὶ τὸν Ἀντίγονον καὶ Πύθωνα. οἱ δὲ, διὰ τὸ
 παράδοξον καταπλαγέντες, καὶ τῆς ὁδοιπορίας ἐπι-
 σχόντες, ἐβουλεύοντο πῶς χρηστέον τοῖς προσηγγι-
 μένοις. ἦν γὰρ ἐπικίνδυνον τὸ πεποννηκότας καὶ
 πάντων ἐνδεεῖς συνηγμένοις ἤδη τοῖς πολεμίοις καὶ
 πάντων εὐποροῦσι συμβαλεῖν. ὑπολαβόντες δὲ προ-
 δοσίαν γεγενῆσθαι, καὶ προακηκοότας τὸ μέλλον
 τοὺς πολεμίους ἠθροῖσθαι, τὸ μὲν ἐπ' εὐθείας προά-
 γειν ἀπέγνωσαν, εἰς δεξιὰ δὲ κλίναντες, προήγον ἐφ'
 ἑκάτερα μέρη τῆς οἰκουμένης χώρας, βουλόμενοι τὴν
 δύναμιν ἐκ τῆς κακοπαθείας ἀναλῆβεῖν.

Antigonus, cum in propinquo esset, in elephantorum agmen
 inopinato impetum facit, quem eludit Eumenes. Iam vero ab utra-
 que parte acies instruitur.

Diod. T. V.

M

39. Εὐμένης δὲ, τὸν προειρημένον τρόπον καταστρατηγήσας τοὺς πολεμίους, μετεπέμπετο πανταχόθεν τοὺς διεγγόμενους τῶν στρατιωτῶν καὶ χερμαῖζοντας ἐν ταῖς κώμαις. βαλόμενος δὲ χάρακα, καὶ τάφρον βαθεῖα τὴν παρεμβολὴν ὀχυρώσας, ὑπεδέχετο μὲν τοὺς αἰὲ καταντῶντας τῶν συμμάχων, ἐπλήρωσε δὲ τὴν στρατοπεδείαν πάντων τῶν ἐπιτηδείων. ὁ δ' Ἀντίγονος διελθὼν τὴν ἔρημον, καὶ πυθόμενος παρὰ τῶν ἐγχωρίων σχεδὸν τὴν μὲν ἄλλην δύναμιν ἅπασαν συνεληλυθῆναι τοῖς περὶ τὸν Εὐμένη, τοὺς δ' ἐλέφαντας μέλλειν ἀναξευγνύειν ἐκ τῆς χερμασίας, καὶ πλησίον εἶναι μεμονωμένους πάσης βοήθειας, ἀπέστειλεν ἐπ' αὐτοὺς ἵππεῖς λοχχοφόρους μὲν Μήδους δισχιλίους, Ταραντίνους δὲ διακοσίους, τῶν δὲ πεζῶν τοὺς ψιλοὺς ἅπαντας. ἤλπιζε γάρ, μεμονωμένοις τοῖς Θηρίοις τὴν ἐπίθεσιν ποιησάμενος, τούτων τε ῥαδίως κυριεύσειν, καὶ τῶν πολεμίων παρελθεῖναι τὸ κράτιστον μέρος τῆς δυνάμεως. ὁ δ' Εὐμένης, καταστοχασάμενος τὸ μέλλον, ἀπέστειλεν ἐπὶ τὴν βοήθειαν ἵππεῖς μὲν τοὺς κράτιστους χιλίους καὶ πεντακοσίους, πεζοὺς δὲ ψιλοὺς τρισχιλίους. ἐπιφανέντων δὲ πρότερον τῶν Ἀντιγόνοῦ στρατιωτῶν, οἱ τῶν ἐλεφάντων ἡγεμόνες τάξαντες εἰς πλινθίον τὰ Θηρία προῆγον, ἐν μέσῳ μὲν ἀπειληφότες τὰ σκευοφόρα, κατὰ δὲ τὴν οὐραγίαν ἔχοντες συναγωνιζομένους ἵππεῖς οὐ πλείους τετρακοσίων. ἐπιπεσόντων δ' αὐτοῖς τῶν πολεμίων παντὶ τῷ βάρει, καὶ βριαιώτερον ἐπικειμένων, οἱ μὲν ἵππεῖς ἐτράπησαν, ὑπὸ τοῦ πλήθους καταποννηθέντες· οἱ δ' ἐπὶ τῶν

ἐλεφάντων ἐφεσθηκότιες τὸ μὲν πρῶτον ἀντειχόν, καὶ διεκαρτέρουν πανταχόθεν κατατιτρωσκόμενοι, βλάψαι δ' οὐδὲν τοὺς πολεμίους δυνάμενοι. ἤδη δ' αὐτῶν καταπορευμένων, ἀνελπίστως ἐπιφανέντες οἱ παρ' Εὐμένους, ἐξήρπασαν αὐτοὺς ἐκ τῶν κινδύνων. μετὰ δ' ἡμέρας ὀλίγας ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις ἀντιστρατιοπεδευουσῶν τῶν δυνάμεων, ἐξέταξαν ἀμφοτέρω τὸ στρατόπεδον εἰς μάχην, ὥς περὶ τῶν ὅλων κρίσεως ἐσομένης.

Antigoni acies. Eumenis acies.

40. Ἀντίγονος μὲν οὖν τοὺς ἵππεῖς ἐπὶ τὰ κέρατα διελόμενος, τὸ μὲν εὐώνυμον μέρος Πύθωνι παρέδωκε, τὸ δὲ δεξιὸν τῷ υἱῷ Δημητρίῳ, μεθ' οὗ καὶ αὐτὸς διαγωνίζεσθαι διεγνώκει. τοὺς δὲ πεζοὺς εἰς μέσον καταστήσας, παρέταξε παρ' ὅλην τὴν δύναμιν τοὺς ἐλέφαντας, πληρώσας τὰ διαστήματα τοῖς ψιλικοῖς τάγμασιν. ὁ δὲ πᾶς ἀριθμὸς ἦν αὐτοῦ τῆς δυνάμεως, πεζοὶ μὲν δισμύριοι δισχίλιοι, ἵππεῖς δ' ἑννακισχίλιοι, σὺν τοῖς ἐκ Μηδίας προσκαταγραφείοι· θηρία δὲ ἐξήκοντα καὶ πέντε. ὁ δ' Εὐμένης πυθόμενος τὸν Ἀντίγονον ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος τετάχθαι μετὰ τῶν ἀρίστων ἵππεων, καὶ αὐτὸς ἀντιτάχαι, ἐπὶ τὸ λαιὸν κέρας ἐπιστήσας τοὺς ἀρίστους. καὶ γὰρ τῶν σατραπῶν τοὺς πλείους ἐνταῦθα κατέστησε μετὰ τῶν συναγωνιζομένων αὐτοῖς ἵππεων ἐπιλέκτων, καὶ αὐτὸς μετὰ τούτων ἔμελλε κινδυνεύειν. συνῆν δ' αὐτοῖς καὶ Μιθριδάτης, ὁ Ἀριοβαρζάνου μὲν υἱὸς, ἀπόγονος δ' ἐνὸς τῶν ἐπὶ Περσῶν τῶν συγκαθειόντων τὸν μάγον Σμέρ-

διν, ἀνὴρ ἀνδρεία διαφέρων, καὶ τεθραμμένος ἐκ παιδὸς στρατιωτικῶς. πρὸ δὲ τοῦ κέρατος πάντως ἔταξεν ἐν ἐπικαμπίῳ τοὺς κρατίστους τῶν ἐλεφάντων ἐξήκοντα, καὶ τὰ διαστήματα τοῖς ψιλοῖς διέλαβε τάγμασι. τῶν δὲ πεζῶν πρώτους μὲν ἔταξε τοὺς ὑπασπιστάς, εἴτα τοὺς Ἀργυράσπιδας, ἐπὶ πᾶσι δὲ τοὺς ξένους, καὶ τῶν ἄλλων τοὺς εἰς τὰ Μακεδονικὰ καθωπλισμένους, καὶ πρὸ τούτων ἐλέφαντας, καὶ τῶν ψιλῶν τοὺς ἱκανοὺς. ἐπὶ δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τάξας τῶν ἱππέων καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς ἀσθετεστέρους, ἀπέδειξεν ἡγεμόνα πάντων τὸν Φίλιππον. τοῦτω δὲ διεκελεύσατο ἀνγομαχεῖν, καὶ τὴν ἀπὸ θατέρου μέρους κρίσιν ἀποθιωρεῖν. οἱ δὲ σύμπαντες ἦσαν μετ' Εὐμένους κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν πεζοὶ μὲν τρισμύριοι ἐξακισχίλιοι ἑπτακῆσιοι, ἱππεῖς δὲ ἐξακισχίλιοι πεντήκοντα, ἐλέφαντες δὲ ἑκατὸν τεσσαρεσκαίδεκα.

Argyraspidum praeco ad phalangem Antigoni praemissus. Plerique sexagenarii et septuagenarii. Simul classicum canitur.

41. Μικρὸν δὲ πρὸ τῆς παρατάξεως Ἀντιγένης ὁ τῶν Ἀργυρασπίδων στρατηγὸς ἔπεμψεν ἕνα τῶν Μακεδόνων ἱππέων ἐπὶ τὴν φάλαγγα τῶν ἐναντίων, προστάξας πλησίον παραγενόμενον ἀναβοῆσαι. οὗτος δὲ προσιππεύσας μόνος εἰς φωνῆς ἀκοήν, καθ' ὃ μέρος ἡ φάλαγξ ἦν τῶν παρ' Ἀντιγόνῳ Μακεδόνων, ἀνεβόησεν, Ἐπὶ τοὺς πατέρας, ὦ κακαὶ κεφαλαί, τοὺς μετὰ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τὰ ὅλα κατεργασμένους, οὓς μετ' ὀλίγον ὄψονται καὶ τῶν βασιλέων καὶ τῶν προγεγονότων ἀγώνων ἀξίους. καὶ

γὰρ ἐτύγγανον κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν τῶν Ἀργυρασπίδων οἱ νεώτατοι μὲν περὶ τὰ ἐξήκοντα ἔτη, τῶν δ' ἄλλων οἱ πλείους μὲν περὶ τὰ ἐβδομήκοντα, τινὲς δὲ καὶ πρεσβύτεροι, πάντες δὲ ταῖς ἐμπειρίαις καὶ ταῖς ῥώμαις ἀνυπόστατοι. τοσαύτη περὶ αὐτοὺς ἦν εὐχειρία καὶ τόλμα, διὰ τὴν συνέχειαν τῶν κινδύνων. γενομένου δὲ τοῦ κηρύγματος, καθότι προεῖρηται, παρὰ μὲν τοῖς περὶ Ἀντίγονον ἐγίνοντο φωναὶ δυσχερεῖς, ὅτι συναναγκάζοντο πρὸς συγγενεῖς καὶ πρεσβυτέρους διαμάχεσθαι· παρὰ δὲ τοῖς μετ' Εὐμένους παρατάσσομένοις, παρακλευσμὸς καὶ βοή τὴν ταχίστην ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ὧν Εὐμένης ὁρῶν τὴν προθυμίαν, ἥρπεν τὸ σύσημον, δι' ὧν παρστήσατο τοὺς μὲν σαλπικτὰς τὸ πολεμικὸν σημαίνειν, τὴν δὲ δύναμιν ἀλαλάσαι πᾶσαν.

Pugna elephantorum et equestris. Eumeniani funduntur.

42. Συνῆψε δὲ μάχην πρῶτον μὲν τὰ θηρία, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τὸ τῶν ἵππῶν πλῆθος. τοῦ δὲ πεδίου πολλὴν εὐρυχωρίαν ἔχοντος, καὶ παντὸς ὑπάρχοντος ἄργου διὰ τὴν ἐν αὐτῷ διήκουσαν ἀλμυρίδα, τοσοῦτον συνέβη ὑπὸ τῶν ἵππῶν ἐξαίρεσθαι κονιορτὸν, ὥστε μηδένα δύνασθαι ῥαδίως συνορᾶν ἐξ ὀλίγου διαστήματος τὸ γινόμενον. ὃ δὴ κατανοήσας Ἀντίγονος, ἀπέστειλε τοὺς ἐκ Μηδίας ἵππεῖς καὶ τῶν Ταραντίνων τοὺς ἱκανοὺς ἐπὶ τὴν ἀποσκευὴν τῶν πολεμίων. ἤλπιζε γὰρ, ὅπερ ἦν ἀληθές, διὰ μὲν τὸν κονιορτὸν λήσεσθαι, διὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς ἀποσκευῆς ἄκοντι κρατῆσαι τῶν πολεμίων, οἱ

δὲ πεμφθέντες, περιῦππεύσαντες τὸ κῆρας τῶν ἐναντίων καὶ λαθόντες, ἐπέθεντο τοῖς σκευοφόροις, ἀπέχουσι τῆς μάχης ὡς πέντε σταδίους. εὐρόντες δ' αὐτὴν πλήρη μὲν ὄχλου πρὸς μάχην ἀχρήστου, τοὺς δ' ἀμυνομένους ὀλίγους, ταχὺ τοὺς ἀντιστάντας τρεψάμενοι, τῶν ἄλλων ὑπάντων ἐκκρίευσαν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Ἀντίγονος μὲν συνάψας μάχην τοῖς ἀντιτεταγμένοις, καὶ μετὰ πλήθους ἱππέων ἐπιφανείς, κατεπλήξατο Πευκέστην τὸν τῆς Περσίδος σατράπην. ὃς μετὰ τῶν περὶ ἑαυτὸν ἱππέων ἔξω τοῦ κονιορτοῦ διδούς ἑαυτὸν, συνεπεσπάσατο καὶ τῶν ἄλλων εἰς χιλίους πεντακισίους. Εὐμένης δὲ μετ' ὀλίγων ἀπολειφθεὶς ἐπ' ἄκρου τοῦ κέρατος, τὸ μὲν εἴξει τῇ τύχῃ καὶ φυγεῖν αἰσχρόν διελάβε, τὸ δὲ τηροῦντα τὴν δεδομένην ὑπὸ τῶν βασιλέων πίστιν γενναίᾳ προαιρέσει συναποθανεῖν προκρίνας, ἐπ' αὐτὸν ἐώσατο τὸν Ἀντίγονόν. γενομένης δὲ ἱππομαχίας καρτερεῖς, καὶ τῶν μὲν μετ' Εὐμένους ταῖς προθυμίαις προεχόντων, τῶν δὲ μετ' Ἀντιγόνου τῷ πλήθει περιγινομένων, πολλοὶ παρ' ἀμφοτέρων ἐπιπτον. ὅτε δὴ συνέβη καὶ τῶν ἐλεφάντων πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιζομένων, πεσεῖν τῶν Εὐμένους τὸν προηγούμενον, συμπλακέντα τῷ κρατίστῳ τῶν ἀντιτεταγμένων. διόπερ Εὐμένης ὁρῶν τοὺς μετ' αὐτοῦ πανταχόθεν ἐλαττουμένους, ἔξηγεν ἐκ τῆς μάχης τοὺς ὑπολειμμένους ἱππεῖς, καὶ παρελθὼν ἐπὶ θάτερον κῆρας, ἀνελάμβανε τοὺς μετὰ Φιλίππου τεταγμένους, οἷς ἦν παρηγγελκῶς φυγο-

μαχεῖν. ἡ μὲν οὖν τῶν ἱππέων μάχη τοιοῦτον ἔσχε
τὸ τέλος.

Pugna pedestris Argyraspidum insignis virtute. Sed Antigonus instat equitatu. Tandem Macedones, indignantes Peucestae seguitiam et Eumenis discordiam, sponte ad Antigonnem deficiunt, ipsumque Eumenem captum nosti tradunt.

43. Τῶν δὲ πεζῶν οἱ μὲν Ἀργαράσπιδες, συμφράξαντες καὶ βιαιότερον τοῖς ἀντιτεταγμένοις ἐπιπεσόντες, τοὺς μὲν ἐν χειρῶν νόμῳ διέφθειραν, τοὺς δὲ συνηνάγκασαν φυγεῖν. ἀκατάσχετοι δὲ ταῖς ὁρμαῖς γενομένοι, καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν τῶν ἐναντίων φάλαγγα διαγωνισάμενοι, τοσοῦτον ταῖς εὐχειρίαις καὶ ῥώμαϊς ὑπερεῖχον, ὥστ' ἐαυτῶν μὲν ἀποβαλεῖν μηδὲνα, τῶν δ' ἐναντίων ἀνελεῖν μὲν ὑπὲρ τοὺς πεντακισχιλίους, τρέψασθαι δὲ τοὺς πεζοὺς πάντας, ὄντας πολλαπλασίους. Εὐμένης δὲ πυθόμενος τὴν μὲν ἀποσκευὴν ἡλωκέναι, τοὺς δ' ἱππεῖς τοὺς μετὰ Πευκέστου μὴ μακρὰν ἀπέχειν, ἐπεχείρησεν ἀθροῖζειν ἅπαντας, καὶ πάλιν ἱπομαχεῖν πρὸς Ἀντίγονον. ἥλιψε γὰρ, μάχῃ κρατήσας, οὐ μόνον τὴν ἰδίαν ἀποσκευὴν σώσειν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν πολεμίων προσλήψεσθαι. τῶν δὲ περὶ τὸν Πευκέστην οὐχ ὑπακούοντων, ἀλλὰ καὶ τοὺν ἀντίον πορρώτερον τὴν ἀποχώρησιν ποιουμένων ἐπὶ τινὰ τόπον, ἅμα δὲ καὶ νυκτὸς καταλαμβανούσης, ἠναγκάσθησαν εἶξαι τῷ καιρῷ. Ἀντίγονος δὲ τοὺς ἱππεῖς εἰς δύο μέρη διελόμενος, τοὺς μὲν αὐτὸς ἔχων ἐφήδρευε τοῖς περὶ τὸν Εὐμένην, τὴν ὁρμὴν αὐτῶν ἀποθεωρῶν· τοὺς δ' ἄλλους παραδοὺς Πύθωνι, προσέταξεν ἐπιθέσθαι τοῖς Ἀργυράσπισι μεμονωμένοις τῆς τῶν ἱππέων βοηθείας. ταχὺ δ'

αὐτοῦ τὸ προσταχθεὶν συντελοῦντος, οἱ Μακεδόνες εἰς πλινθίον ἑαντιοὺς ποιήσαντες, ἀσφαλῶς ἀπεχώρησαν ἐπὶ τὸν ποταμὸν, καὶ τῶν περὶ τὸν Πευκέστην κατηγόρου, ὡς αἰτίων γεγεννημένων τῆς τῶν ἱππέων ἥτις. καταντησάντων δὲ καὶ τῶν περὶ τὸν Εὐμένη περὶ λύχρων ἁφῆς, συνελθόντες ἐβουλεύοντο τί χρὴ πράττειν. οἱ μὲν οὖν σατράπαι τὴν ταχίστην ἔφησαν δεῖν ἀποχωρεῖν εἰς τὰς ἄνω σατραπείας· ὁ δὲ Εὐμένης ἀπεφαίνετο μένειν καὶ διαγωνίζεσθαι, τῆς μὲν τῶν ἐναντίων φάλαγγος συντετριμμένης, τῆς δὲ τῶν ἱππέων δυνάμεως ἐφαμίλλου παρ' ἀμφοτέροις οὕσης. οἱ δὲ Μακεδόνες οὐδετέροις ἔφασαν ὑπακούσεσθαι, τῆς ἀποσκευῆς αὐτῶν ἡλωκυίας, καὶ παρὰ τοῖς πολεμίοις ὄντων τέκνων καὶ γυναικῶν, καὶ πολλῶν ἄλλων ἀναγκαιῶν σωμάτων. τῷτε μὲν οὖν διελύθησαν, οὐδεμίαν συμπεφωνημένην γνώμην βεβαιώσαντες· μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ Μακεδόνες λάθρα διαπρεσβευσάμενοι πρὸς Ἀντίγονον, τὸν μὲν Εὐμένη συναρπάσαντες παρὲδωκαν· τὰς δ' ἀποσκευὰς κομισάμενοι, καὶ πίστις λαβόντες, κατετάχθησαν εἰς τὸ στρατόπεδον. τὸ παραπλήσιον δ' οἱ τε σατράπαι καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων τε καὶ στρατιωτῶν οἱ πλεῖστοι τὸν στρατηγὸν ἐγκαταλιπόντες, τῆς ἰδίας ἀσφαλείας μόνον ἐφρόντισαν.

Cum alios duces, tum Eumenem, Antigonus supplicio affecit. His peractis, in Mediam rediit, castra habens apud Ecbatana, et in eparchia Rhagae, terrae motibus clara.

44. Ἀντίγονος δὲ παραδόξως κυριεύσας τοῦ τ' Εὐμένους καὶ πάσης τῆς ἀντιτεταγμένης δυνάμεως, Ἀντιγόνην μὲν τὸν τῶν Ἀργυροσπίδων ἡγούμενον

συλλαβῶν, καὶ καταθέμενος εἰς σειρὸν, ζῶντα κατέ-
 καυσεν. Εὐδημον δὲ τὸν ἐξ Ἰνδῶν καταγαγόντα
 τοὺς ἐλέφαντας, καὶ Κελβανὸν, καὶ τινας ἄλλους
 τῶν ἄλλοτρίως αἰὲ πρὸς αὐτὸν ἐχόντων ἀνείλεν. Εὐ-
 μένη δὲ παραδούς εἰς φυλακὴν, ἐβουλευέτο πῶς αὐ-
 τῷ χρηστέον εἶη. ἔσπευδε γὰρ ἔχειν μεθ' αὐτοῦ
 στρατηγὸν ἀγαθὸν καὶ χάριτος ὑπόχρεον. οὐ λίαν
 δ' ἐπίστευεν αὐτοῦ ταῖς ἐπαγγελίαις, διὰ τὴν
 πρὸς Ὀλυμπιάδα καὶ τοὺς βασιλεῖς φιλίαν. καὶ γὰρ
 πρότερον σωθεὶς ὑπ' αὐτοῦ περὶ Νῶρα τῆς Φρυ-
 γίας, οὐδὲν ἦττον τοῖς βασιλεῦσι προθυμότερα συν-
 ηγωνίσατο. ὁρῶν δὲ καὶ τὴν τῶν Μακεδόνων ἐσθίην
 ἀπαραίτητον οὔσαν πρὸς τὴν κατ' Εὐμένους τιμω-
 ρίαν, ἀνείλε τὸν ἄνδρα· διὰ δὲ τὴν προγεγενημένην
 φιλίαν καύσας τὸ σῶμα, καὶ καταθέμενος εἰς ἀγγεῖον
 τὰ ὅστια, πρὸς τοὺς οἰκείους ἀπέστειλεν. ἀνήχθη δ'
 ἐν τοῖς τραυματίαις αἰχμάλωτος καὶ ὁ τὰς ἱστορίας
 συνταξάμενος Ἰερώνυμος ὁ Καρδιανός, ὃς τὸν μὲν
 ἔμπροσθεν χρόνον ὑπ' Εὐμένους τιμώμενος διετέ-
 λεσε· μετὰ δὲ τὸν ἐκείνου θάνατον ὑπ' Ἀντιγόνου
 ἐτύγχανε φιλανθρωπίας καὶ πίστεως. ὁ δ' Ἀντίγο-
 νος τὴν δύναμιν ἅπασαν ἀναλαβὼν εἰς Μηδίαν, αὐ-
 τὸς μὲν ἐν τιμῇ κόμῃ παρεχέμασεν, οὔση πλησίον
 Ἐκβατάνων, ἐν ᾗ τῆς χώρας ἐκείνης ἐστὶ τὰ βασι-
 λεία· τοὺς δὲ στρατιώτας ἐπιδιεῖλεν εἰς ἅπασαν τὴν
 σατραπείαν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἐπαρχίαν τὴν προσ-
 αγορευομένην Ῥάγας, ἣ ταύτην τὴν προσηγορίαν
 ἔσχεν ἀπὸ τῶν γενομένων περὶ αὐτὴν ἀτυχημάτων
 ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις. πλείστας γὰρ ἔχουσα

πόλεις τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις, καὶ μάλιστα εὐ-
δαιμονοῦσας, τηλικαύτους ἔσχε σεισμοὺς, ὥστε καὶ
τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἅπαντας ἀφανι-
σθῆναι, καθόλου δὲ τὴν χώραν ἀλλοιωθῆναι, καὶ
ποταμοὺς ἀντὶ τῶν προὔπαρχόντων ἄλλους φανῆ-
ναι, καὶ λίμνας.

Obiter diluvium ingens commemoratur, quo Rhodus per id
tempus vastata est.

45. Κατὰ δὲ τοὺτους τοὺς χρόνους συνέβη γενε-
σθαι περὶ τὴν τῶν Ῥοδίων πόλιν τὸν τρίτον κατα-
κλυσμὸν, ὃς πολλοὺς τῶν ἐνοικοῦντων διέφθειρεν.
ὧν ὁ μὲν πρῶτος ὀλίγα τοῖς ἀνθρώποις ἐνώχλησεν,
ὥς ἂν τῆς πόλεως οὔσης νεοκτίστου, καὶ διὰ τοῦτο
πολλὴν εὐρυχωρίαν ἐχούσης. ὁ δὲ δεύτερος μείζων
ἐγένετο, καὶ πλείω σώματα διέφθειρεν. ὁ δὲ τελευ-
ταῖος ἐπέπεσε ἔαρος ἀρχομένου, καταρῥαγέντων ἐξαί-
φνης μεγάλων ὄμβρων, καὶ χαλάξης ἀπίστου τὸ μέ-
γεθος. μνααῖαι γὰρ ἐπιπτον, ἔστι δ' ὅτε καὶ μεί-
ζους, ὥστε πολλὰς μὲν τῶν οἰκιῶν συμπίπτειν διὰ
τὸ βάρος, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπόλ-
λυσθαι. Θεατροειδοὺς δ' οὔσης τῆς Ῥόδου, καὶ τὰς
ἐγκλίσεις τῶν ὑδάτων κατὰ τὸ πλείστον εἰς ἓνα τό-
πον ποιουμένης, εὐθὺς τὰ ταπεινὰ τῆς πόλεως ἐπλη-
ροῦτο, τῶν μὲν ὀχετῶν, διὰ τὸ δοκεῖν παρελθλυθέ-
ναι τὸν χειμῶνα, κατημελημένων, τῶν δ' ἐν τοῖς τεί-
χεσιν ὀβελίσκων συμφραχθέντων. τοῦ δ' ὕδατος
παραδόξως ἀθροισμέκου, πᾶς μὲν ὁ περὶ τὸ Δεῖγμα
καὶ τὸ Διονύσιον τόπος ἐπεπλήρωτο, πρὸς δὲ τὸ Ἀσ-
κληπιεῖον ἤδη τοῦ λιμνάζοντος τόπου προσίοντος,

ἐκπλαγεῖς μὲν ἦσαν ἅπαντες, πρὸς δὲ τὴν σωτηρίαν
 διαφόροις ἐχρῶντο κρίσεσιν. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰς
 τὰ πλοῖα συνέφυγον, οἱ δὲ ἐπὶ τὸ θέατρον ἀνέδρα-
 μον· τινὲς δὲ τῶν περικαταλαμβανομένων ὑπὸ τοῦ
 δεινοῦ διαποροῦντες, ἐπὶ τοὺς ὑψηλοτάτους βωμοὺς
 καὶ τὰς τῶν ἀνδριάντων βάσεις προσανέβησαν. κιν-
 δυνουούσης δὲ τῆς πόλεως ἄρδην μετὰ τῶν κατοι-
 κούντων ἀπολέσθαι, βοήθειά τις αὐτόματος ἐγένετο.
 τοῦ γὰρ τείχους ῥαγέντος ἐπὶ πολὺν τόπον, ἐξέπεσε
 ταύτῃ τὸ συνεστηκὸς ὕδωρ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ
 ταχὺ πάλιν ἕκαστος εἰς τὴν προϋπάρχουσαν τάξιν
 ἀποκατέστη. συνήρρησε δὲ τοῖς κινδυνεύουσι καὶ
 τὸ μεθ' ἡμέραν γενέσθαι τὸν κατακλυσμὸν. οἱ γὰρ
 πλείστοι φθάσαντες ἐξεπήδησαν ἐκ τῶν οἰκιῶν εἰς
 τοὺς μετεώρους τόπους τῆς πόλεως. πρὸς δὲ τούτοις,
 τὸ μὴ πλυνθίνας εἶναι τὰς οἰκίας, ἀλλὰ λιθίνας, καὶ
 διὰ τοῦτο τοὺς ἐπὶ τὰ σιέγη καταφυγόντας ἀσφα-
 λῶς διασωθῆναι. ὁμοίως δὲ τηλικούτων αὐτοκινήτων
 γενομένων, σώματα μὲν διεφθάρη πλείω τῶν πεντα-
 κοσίων· οἰκίαι δὲ αἱ μὲν τελείως ἔπεσον, αἱ δὲ διε-
 σείσθησαν. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν Ῥόδον συμβάντα
 τοιοῦτον ἔσχε τὸν κίνδυνον.

Pythionem, res novas molientem, Antigonus ad se vocatum trucidat. Tum summo Ecbatanis argento, in Persiam tendit.

46. Ἀντίγονος δὲ χειμάζων ἐν τῇ Μηδίᾳ, καὶ
 πνυθόμενος Πύθωνα πολλοὺς τῶν ἐν τῇ χειμασίᾳ
 στρατιωτῶν ἐπαγγελίαις καὶ δωρεαῖς ἰδίους κατα-
 σκευάζειν, καὶ διανοεῖσθαι νεωτερίζειν, τὴν μὲν ἰδίαν
 προαίρεσιν ἐπεκρύψατο· προσποιηθεὶς δὲ ἀπιστεῖν

τοῖς διαβάλλουσι, τοῖτοις μὲν πολλῶν ἀκουόντων ἐπειμήσεν, ὥς διῴστανουσι τὴν φιλίαν, πρὸς δὲ τοὺς ἐκτὸς διέδωκε λόγον, ὅτι μέλλει καταλιπεῖν τῶν ἄνω σατραπειῶν στρατηγὸν Πύθωνα, καὶ δύναμιν ἱκανὴν τὴν παρεξουσάν τὴν ἀσφάλειαν. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν, ἄξιῶν ἥκειν τὴν ταχίστην, ὅπως κατὰ πρόσωπον περὶ τῶν ἀναγκαίων κοινολογησάμενος, ταχέως τὴν ἐπὶ θάλασσαν κατάβασιν ποιήσεται. ταῦτα δ' ἐμνηχανήσατο, σπεύδων τῆς μὲν ἀληθοῦς ὑποψίας αὐτὸν ἀποστήσαι, πείσαι δ' ὥς σατραπὴν καταλειφθῆσόμενον ἐλθεῖν εἰς χεῖρας. μετὰ βίας γὰρ συλλαβεῖν οὐ ῥάδιον ἦν ἄνδρα καὶ παρ' Ἀλεξάνδρῳ προαγωγῆς δι' ἀρετὴν τετευχότα, καὶ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν σατραπὴν μὲν ὄντα τῆς Μηδίας, πεπολιτευμένον δὲ πρὸς ἅπαν τὸ στρατόπεδον. ὁ δὲ Πύθων ἐτύγχανε μὲν ἐν τοῖς ἐσχάτοις μέρεσι τῆς Μηδίας χειμαῶν, καὶ πλῆθος ἤδη διεφθαρκὼς τῶν ἐπαγγελλομένων συναποστήσεσθαι. γραφόντων δ' αὐτῷ τῶν φίλων περὶ τῶν Ἀντιγόνου προαιρέσεων, καὶ μεγάλαις υπογραφόντων ἐλπίδας, ἔξαπατηθεὶς κεναῖς προσδοκίαις, ἤκε πρὸς Ἀντίγονον. ὁ δὲ κυριεύσας τοῦ σώματος, καὶ κατηγορίαν ποιησάμενος ἐν τοῖς μετέχουσι τοῦ συνεδρίου, ῥαδίως κατεδίκασε, καὶ παραχρῆμα ἀπέκτεινε. συναγαγὼν δὲ τὸ στρατόπεδον εἰς ἓνα τόπον, σατραπὴν μὲν ἀπέδειξε τῆς Μηδίας Ὀροντιβάτην Μῆδον, στρατηγὸν δὲ Ἰππόστρατον, ἔχοντα πεζοὺς μὲν ἕκτους τρισχιλίους πεντακοσίους· αὐτὸς δὲ παραλαβὼν τὴν δύναμιν, παρήλθεν εἰς Ἐκβάτανα. ἐνταῦθα δὲ παραλαβὼν ἀσκή-

μον ἀργυρίου τάλαντα πεντακισχίλια, προῆγεν ἐπὶ
τῆς Περσίδος, οὗσης τῆς ἀναβάσεως ὥς ἂν εἴκοσι
ἡμερῶν εἰς τὸ βασιλείον, ὃ καλεῖται Περσέπολις.

Dum in itinere erat, Bamenis et Pythonis socii rebellant; multitudinem tamen oppressi, partim caesi, partim capti sunt.

47. Τοῦ δ' Ἀντιγόνου καθ' ὁδὸν ὄντος, οἱ τοῦ
Πύθωνος φίλοι καὶ μετεσχηκότες τῆς ἐπιβουλῆς (ὧν
ἦσαν ἐπιφανέστατοι Μελέαγρος καὶ Μανοίτας) ἤθροισαν
τοὺς πλανωμένους τῶν Εὐμείωνος τε καὶ Πύθωνος
συνήθων, εἰς ὀκτακοσίους ἱππεῖς· καὶ τὸ μὲν
πρῶτον τὴν χώραν ἐλεηλάτουν τῶν μὴ βουλομένων
συναφίστασθαι Μῆδων, μετὰ δὲ ταῦτα, πυθόμενοι
στρατοπεδεῦν τὸν τε Ἰππόστρατον καὶ τὸν Ὀρον-
τοβάτην, ἐπέθεντο νυκτὸς τῇ παρεμβολῇ· καὶ παρ'
ὀλίγον μὲν ἐκράτησαν τῆς ἐπιβολῆς, ὑπὸ δὲ τοῦ πλή-
θους κατισχυόμενοι, καὶ τινες τῶν στρατιωτῶν πεί-
σαντες συναποσιῆναι, πάλιν ἀπεχώρησαν· εὗζωνοι
δ' ὄντες καὶ πάντες ἵπποις χρώμενοι, τὰς τε κατα-
δρομὰς ἀπροσδοκίτους ἐποιοῦντο, καὶ τὴν χώραν
ταραχῆς ἐπλήρωσαν. μετὰ δὲ τινα χρόνον συγκλει-
σθέντες εἰς τινα τόπον κρημνοῖς περιεχόμενον οἱ μὲν
αὐτῶν ἀνῆρέθησαν, οἱ δ' ἐξωγρήθησαν. τῶν δὲ ἡγε-
μόνων Μελέαγρος καὶ ὁ Κράνης ὁ Μῆδος καὶ τινες
τῶν ἀξιολύγων ἀνδρῶν ὑποστάντες ἀνῆρέθησαν. καὶ
τὰ μὲν περὶ τοὺς ἀποστάντας ἐν Μῆδιᾳ τοιαύτην
ἔσχε τὴν κατάστασιν.

In Persia Antigonus, regio honore cultus, satrapias inter amicos distribuit. Praeter opes Susianas ingentem pecuniarum vim recipit.

48. Ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπειδὴ τάχιστ' ἦλθεν εἰς

τὴν Περσίδα, τιμῆς μὲν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἡξιώθη βασιλικῆς, ὥς ἂν κύριος ὢν ὁμολογουμένως τῆς Ἀσίας· αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν φίλων συνεδρεύσας, ἐβουλεύετο περὶ τῶν σατραπειῶν. τὴν μὲν οὖν Καρμανίαν εἵασεν ἔχειν Τληπόλεμον, καὶ τὴν Βακτριανὴν ὁμοίως Σιασάνορα· οὐ γὰρ ῥάδιον ἦν τούτους δι' ἐπιστολῆς ἐκβαλεῖν, εὖ τὰ πρὸς τοὺς ἐγχωρίους πεπολιτευμένους, καὶ πολλοὺς ἔχοντας συναγωνιστάς. εἰς δὲ τὴν Ἀρίαν ἀπέστειλεν Εὐνιτον. τελευτήσαντος δὲ μετ' ὀλίγον χρόνον, ἀντικατέστησεν Εὐαγόραν, ἄνδρα καὶ κατ' ἀνδρείαν καὶ σύνεσιν θαυμαζόμενον. Ὁξυάρτην δὲ τὸν Ῥωξάνης πατέρα τὴν ἐν Παροπαμισάδαις σατραπειᾷ εἵασεν ἔχειν, καθὰ καὶ πρότερον εἶχεν. οὔτε γὰρ τοῦτον ἦν ἐκβαλεῖν δυνατόν· ἄνευ χρόνου πολλοῦ καὶ δυνάμεως ἁδράς. μετεπέμψατο δὲ καὶ Σιβύρτιον ἐξ Ἀραχωτῶν, εὖ διακείμενον τὰ πρὸς αὐτόν, καὶ τὴν τε σατραπειᾷ ἔχειν συνεχώρησε, καὶ τῶν Ἀργυρασπίδων συνέστησε τοὺς ταρχωδεστιάτους, τῷ μὲν λόγῳ, πρὸς τὰς ἐν τῷ πολέμῳ χρείας, τῷ δ' ἔργῳ, πρὸς ἀπώλειαν. κατ' ἰδίαν γὰρ ἐνετείλατο κατ' ὀλίγους αὐτῶν εἰς τοιαύτας χρείας ἀποστελλεῖν, ἐν αἷς ἔμελλον ἀπολεῖσθαι. ἐν δὲ τοῦτοις εἶναι συνέβαινε καὶ τοὺς Εὐμένη παραδόντας, ὥστε τῶν εἰς τὸν στρατηγὸν παρανομημάτων συντόμως αὐτοῖς ἐπιστῆναι τιμωρίαν. αἱ γὰρ ἀσεβεῖς χρεῖαι τοῖς μὲν δυνάταις διὰ τὴν ἐξουσίαν γίνονται λυσιτελεῖς, τοῖς δ' ὑπακούουσαις ἰδιώταις μεγάλων κακῶν ὥς ἐπίπαν αἰτίαι καθίστανται. ὁ δ' οὖν Ἀντίγονος, ὄρῳ τὸν Πενκίστην παρὰ τοῖς Πέρσαις με-

γάλης ἀποδοχῆς τυγχάνοντα, τὸ μὲν πρῶτον παρεί-
 λετο τὴν σατραπείαν αὐτοῦ. τῶν δὲ ἐγχωρίων ἀγα-
 νακτούντων, ἐνὸς δὲ τῶν ἐπιφανεστάτων Θεσπίου καὶ
 παρόρησιαν ἀγαγόντος, ὥς οὐχ ὑπακουσομένων Περ-
 σῶν ἐτέρῳ, τοῦτον μὲν ἀπέκτεινεν, Ἀσκληπιόδωρον
 δὲ κατέστησε τῆς Περσίδος ὑπαρχον, καὶ τοὺς ἱκα-
 νοὺς στρατιώτας παρέδωκε, Πευκέστην δ' εἰς ἄλλας
 ἐλπίδας ἀγαγὼν, καὶ κενῶς μετεωρίσας, ἐξήγαγεν ἐκ
 τῆς χώρας. ποιουμένου δ' αὐτοῦ τὴν πορείαν ἐπὶ
 Σούσων, ἀπήντησεν αὐτῷ ἐπὶ τῷ Πασιτίγριῳ ποταμῷ
 Ξερόφιλος ὁ κυριεύων τῶν ἐν Σούσοις χρημάτων,
 ἀπεσταλμένος ὑπὸ Σελεύκου πᾶν ποιῆσαι τὸ προσ-
 τασσόμενον. τοῦτον μὲν οὖν προσδεξάμενος, προσε-
 ποιεῖτο τιμᾶν ἐν τοῖς μεγίστοις τῶν φίλων, εὐλαβού-
 μενος μὴ μετανοήσας πάλιν αὐτὸν ἀποκλείσῃ. αὐτὸς
 δὲ παραλαβὼν τὴν ἐν Σούσοις ἄκραν, κατέλαβεν ἐν
 αὐτῇ τὴν τε χρυσὴν ἀναδενδράδα, καὶ πλῆθος ἄλ-
 λων κατασκευασμάτων, πάντων συναγομένων εἰς μύ-
 ρια καὶ πεντακισχίλια τάλαντα. ἡθροίσθη δ' αὐτῷ
 καὶ ἄλλο πλῆθος χρημάτων ἐκ τε τῶν στεφάνων καὶ
 τῶν ἄλλων δωρεῶν, ἔτι δὲ ἐκ τῶν λαφύρων. ταῦτα
 γὰρ ἦσαν πεντακισχίλια τάλαντα, καὶ κατὰ τὴν Μη-
 δίαν ἄλλα τοσαῦτα, χωρὶς τῶν ἐν Σούσοις θησαν-
 ρῶν· ὥστε τὰ πάντα συναχθῆναι τάλαντα διαμύρρια
 πεντακισχίλια. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀντίγονον ἐν τοῖς
 τοῖς ἦν.

In Europa interim Pydnae obsidio eo continuata, ut Olympias
 cum ceteris obsessis inopiae famisque mala omnia toleraret.

49. Ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν

πραχθέντα, μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, καὶ τὰ συνεχῇ τῶν προειρημένων διεξιμεν. ὁ γὰρ Κάσσανδρος εἰς Πύδναν τῆς Μακεδονίας συγκεκλεικώς Ὀλυμπιάδα, προσβολὰς μὲν τοῖς τείχεσιν ἡδυνάτει ποιεῖσθαι, διὰ τοὺς χειμῶνας· περιστρατοπεδεύσας δὲ τὴν πόλιν, καὶ χάρακα βαλόμενος ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν, ἔτι δὲ ἐφορμῶν τῷ λιμένι, πάντα βουλόμενον ἐπικουρῆσαι διεκώλυε. ταχὺ δὲ τῶν ἐπιτηδείων ἐξαναλωθέντων, τοσαύτην περὶ τοὺς ἔνδον κατεσκεύασεν ἔνδειαν, ὥστ' ἐκλυθῆναι τὸ παράπαν. εἰς τοῦτο γὰρ ἦλθον ἀνάγκης, ὥστε τῷ μὲν στρατιώτῃ σιτομετρεῖν χοίνικας πέντε τοῦ μηνός, τοῖς δ' ἐλέφασιν τοῖς κατακλεισθεῖσι διδόναι προΐοντάς τὰς δοκοὺς, τὰ δ' ὑποζύγια καὶ τοὺς ἵππους κατακόψαι πρὸς διατροφήν. τοιαύτης δὲ περιστάσεως κατεχούσης τὴν πόλιν, καὶ τῆς Ὀλυμπιάδος ἔτι προσανεχούσης ταῖς ἐξωθεν ἐλπίσιν, οἱ μὲν ἐλέφαντες ὑπὸ τῆς ἐνδείας διεφθάρησαν· τῶν δ' ἱππέων οἱ μὲν ἐξωπάξεως ὄντες, οὐ σιτομετρούμενοι τὸ παράπαν, σχεδὸν ἅπαντες ἐτελεύτησαν, οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν τῆς ὁμοίας καταστροφῆς ἔτυχον. ἔτι δὲ τῶν βαρβάρων, τῆς φύσεως κατισχυούσης τὴν εὐλάβειαν, ἐσαυκοφάγουν, ἀναλεγόμενοι τὰ σώματα τῶν ἀποθνησκόντων. ταχὺ δὲ τῆς πόλεως πληρουμένης νεκρῶν, οἱ προσεσηκότες τοῦ περὶ τὴν βασιλίσσαν συστήματος, τὰ μὲν κατώρυττον τῶν σωματίων, τὰ δ' ὑπὲρ τῶν τειχῶν ἐξερόόπτουν, ὥστ' εἶναι καὶ τὴν θεῶν τὴν τούτων ἀπεχθῆ, καὶ τὴν δυσωδίαν ἀνυπομόνητον, μὴ μόνον γυναιξὶ βασιλίσσαις καὶ

τροφῆς οἰκείαις, ἀλλὰ καὶ τῶν στρατιωτῶν τοῖς ἐω-
 θόσι κακοπαθεῖν.

Obsesserum multitudine Cassandrum transfugiant. In summa an-
 gustia Olympias navi confugere conata capitur. Tum alias quoque
 Macedoniae urbes in fidem recipit Cassander.

50. Ταῦ δ' ἔαρος ἀρχομένου, καὶ τῆς ἐνδείας
 αἰεὶ μᾶλλον αὐξανομένης, συνέδραμον πολλοὶ τῶν
 στρατιωτῶν, καὶ τὴν Ὀλυμπιάδα παρεκάλουν αὐτοὺς
 ἀφεῖναι διὰ τὴν ἀπορίαν. ἡ δέ, οὔτε σιτομετρεῖν
 αὐτοὺς δυναμένη τὸ παράπαν, οὔτε τὴν πολιορκίαν
 λῦσαι, συνεχώρησεν ἀπαλλάττεσθαι. ὁ δὲ Κάσσαν-
 δρος, προσδεξάμενος ἅπαντας τοὺς αὐτομολήσαντας,
 καὶ φιλανθρωπῶς χρησάμενος, διαπέστειλεν ἐπὶ τὰς
 πόλεις. ἠλπίζε γὰρ παρὰ τούτων πυθομένους τοὺς
 Μακεδόντας τὴν Ὀλυμπιάδος ἀσθενείαν, ἀπελπιεῖν
 αὐτῆς τὰ πράγματα. οὐ κακῶς δ' αὐτοῦ στοχασα-
 μένου περὶ τοῦ μέλλοντος, οἱ μὲν συναγωνίζεσθαι
 διεγνώκότες τοῖς πολιορκουμένοις μετενόησαν, καὶ
 πρὸς Κάσσανδρον ἀπέκλινον· μόνοι δὲ τῶν ἐν Μα-
 κεδονίᾳ τὴν εὐνοίαν διεφύλαξαν Ἀριστόνους καὶ Μό-
 νιμος· ὧν Ἀριστόνους μὲν Ἀμφιπόλεως ἐκυρίευσεν, ὁ
 δ' ἕτερος Πέλλης. ἡ δ' Ὀλυμπιάς, ὁρῶσα τοὺς μὲν
 πλείους μεταθεμένους πρὸς Κάσσανδρον, τοὺς δ'
 ὑπολοίπους τῶν φίλων οὐκ ἰσχύοντας βοηθεῖν, ἐπε-
 χείρησε πεντήτην ναὺν κατασπῆν, καὶ διὰ ταύτης αὐ-
 τὴν τε καὶ τοὺς φίλους σώζειν. αὐτομόλου δὲ τινος
 τὸ γινόμενον ἀπαγγείλαντος τοῖς πολεμίοις, ὁ μὲν
 Κάσσανδρος ἐπιπλεύσας ἐκυρίευσεν τοῦ σκάφους, ἡ
 δ' Ὀλυμπιάς ἀπογνοῦσα τὰ κατ' αὐτήν, πρέσβεις
 ἐξέπεμψε περὶ διαλύσεων. οἰομένου δὲ δεῖν τοῦ Κασ-

σάνδρου, τὰ καθ' αὐτὴν ἐπιτρέπειν, μόγις ἔπεισεν, ὥστε μόνην ἐξαίρετον λαβεῖν τὴν τοῦ σώματος ἀσφάλειαν. Κάσσανδρος δὲ κυριεύσας τῆς πόλεως, ἐξέπεμψε τοὺς παραληψομένους τὴν τε Πέλλαν καὶ τὴν Ἀμφίπολιν. ὁ μὲν οὖν τῆς Πέλλης κυριεύων Μόνιμος, ἀκούσας τὰ συμβάντα περὶ τὴν Ὀλυμπιάδα, παρέδωκε τὴν πόλιν· ἡ δ' Ἀριστόνους τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχεσθαι τῶν πραγμάτων διεγνώκει, στρατιώτας τε συχνοὺς ἔχων καὶ προσφάτως εὐήμερηκώς· ὀλίγαις γὰρ ἔμπροσθεν ἡμέραις παραταξάμενος πρὸς τὸν Κάσσανδρου στρατηγὸν Κρατεῦαν, τοὺς πλείους μὲν ἀνείλε τῶν ἀντιταχθέντων, αὐτὸν δὲ τὸν Κρατεῦαν μετὰ δισχιλίων φυγόντα τῆς Βισαλτίας εἰς Βέδυν διαστρατοπεδεύσας ἐξεπολιόρκησε καὶ τὰ ὄπλα παρελόμενος ὑπόσπονδον ἀφῆκε. διὰ δὲ ταῦτα ἐπαιρόμενος, καὶ τὸν Εὐμένη ζῶντα ἡγούμενος, ἔτι δὲ τοὺς περὶ Ἀλέξανδρον καὶ Πολυσπέρχοντα νομίζων συνεπιλήψεσθαι, τὴν Ἀμφίπολιν οὐκ ἔφη παραδώσειν. ἐπεὶ δὲ ἔγραψε πρὸς αὐτὸν Ὀλυμπιάς, ἀπαίτοῦσα τὴν πίστιν καὶ κελεύουσα παραδοῦναι, διαλαβὼν ἀναγκαῖον εἶναι τὸ προστασσόμενον ποιεῖν, τὴν τε πόλιν ἐνεχείρισε, καὶ τὰ πιστὰ περὶ τῆς ἀσφαλείας ἔλαβεν.

Olympias occisa una cum Aristono, duce copiarum.

51. Ὁ δὲ Κάσσανδρος ὁρῶν περὶ τὸν Ἀριστόφουν ὑπάρχον ἀξίωμα, διὰ τὴν παρ' Ἀλεξάνδρου προαγωγὴν, καὶ σπεύδων ἐκ ποδῶν ποιεῖν τοὺς δυναμένους νεωτερίζειν, ἐπανεῖλε τὸν ἄνδρα διὰ τῶν Κρατεῦα συγγενῶν. προειρέψατο δὲ καὶ τοὺς οἰκείους

τῶν ἀνηρημένων ὑπ' Ὀλυμπιάδος ἐν κοινῇ τῶν Μα-
 κεδόνων ἐκκλησίᾳ κατηγορεῖν τῆς προειρημένης γυ-
 ναικός. ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθὲν, καὶ τῆς μὲν
 Ὀλυμπιάδος οὔτε παρούσης, οὔτε ἐχούσης τοὺς ἀπο-
 λογησομένους, οἱ μὲν Μακεδόνες κατεγίνωσκον αὐ-
 τῆς θάνατον· ὁ δὲ Κάσσανδρος πέμψας τινὰς τῶν
 φίλων πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα, συνεβούλευε λάθρα φυ-
 γεῖν, ἐπαγγελλόμενος αὐτῇ ναῦν παρασκευάσειν, καὶ
 διακομιεῖν εἰς τὰς Ἀθήνας. τοῦτο δ' ἔπραττεν, οὐ
 τῆς σωτηρίας προνοούμενος, ἀλλ' ἵνα καθ' αὐτῆς
 φυγὴν καταγνοῦσα, καὶ διαφθαρεῖσα κατὰ τὸν
 πλοῦν, δόξῃ δικαίᾳ περιπεπτωκέναι τιμωρίᾳ. εὐλα-
 βεῖτο γὰρ ἅμα καὶ τὸ περὶ αὐτὴν ἀξίωμα, καὶ τὸ
 τῶν Μακεδόνων εὐμετάβολον. τῆς δὲ Ὀλυμπιάδος
 οὐ φαιμένης φεύξεσθαι, τοῦναντίον δ' ἐτοίμης οὔσης
 ἐν πᾶσι Μακεδόσι κριθῆναι, ὁ Κάσσανδρος φοβη-
 θεὶς μήποτε τὸ πλῆθος ἀκούον τῆς βασιλείσης ἀπο-
 λογουμένης, καὶ τῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου πρὸς
 ἅπαν ἔθνος εὐεργεσιῶν ἀναμιμνησκόμενον μετανοή-
 σῃ, διακοσίους τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἐπιτηδειοτά-
 τους ἀπέστειλε πρὸς αὐτὴν, προσταξάς ἀνελεῖν τὴν
 ταχίστην. οὗτοι μὲν οὖν παρεισπεσόντες εἰς τὴν βα-
 σιλικὴν οἰκίαν, ὡς εἶδον τὴν Ὀλυμπιάδα, καταιδε-
 σθέντες τὸ περὶ αὐτὴν ἀξίωμα, πάλιν ἀπεχώρησάν
 ἄπρακτοι. οἱ δὲ τῶν ἀνηρημένων συγγενεῖς, Κασ-
 σάνδρῳ τε χαρίζεσθαι βουλόμενοι καὶ τοῖς τετελευ-
 τηκόσιν ἀμῦναι, κατέσφαξαν τὴν βασιλίσσαν, οὐδε-
 μίαν ἀγεννῇ καὶ γυναικείαν προεμένην ἀξίωσιν.
 Ὀλυμπιάς μὲν οὖν, μέγιστον τῶν καθ' αὐτὴν ἐσχη-

κυῖα ἀξίωμα, καὶ γεγεννημένη θυγάτηρ μὲν Νεοπτολέμου τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, ἀδελφὴ δὲ Ἀλεξάνδρου τοῦ στρατεύσαντος εἰς Ἰταλίαν, ἔτι γυνὴ μὲν Φιλίππου τοῦ πλείστον ἰσχύσαντος τῶν πρὸ αὐτοῦ κατὰ τὴν Εὐρώπην δυναστευσάντων, μήτηρ δὲ Ἀλεξάνδρου τοῦ πλείστα καὶ κάλλιστα κατεργασάμενου, τοιαύτης καταστροφῆς ἔτυχε.

Post haec Cassander Thessalonicea, Philippi filiam, matrimonio sibi iungit: urbem, e suo nomine Cassandream appellatam, condit: Rhoxanen cum filio Alexandri Amphipoli custodiendam curat: Eurydicen Philippumque Aegis regali funere effert. Hinc suscepta in Peloponnesum expeditio.

52. Κάσσανδρος δὲ, κατὰ νοῦν αὐτῶ τῶν πραγμάτων προχωροῦντων, περιελάμβανε ταῖς ἐλπίσι τὴν Μακεδόνων βασιλείαν. διὸ καὶ Θεσσαλονίκην ἔγχε, τὴν Φιλίππου μὲν θυγατέρα, Ἀλεξάνδρου δὲ ἀδελφὴν ὁμοπάτριον, σπεύδων οἰκεῖον αὐτὸν ἀποδεῖξαι τῆς βασιλικῆς συγγενείας. ἔκτισε δὲ καὶ πόλιν ἐπὶ τῆς Παλλήνης, ὁμώνυμον αὐτοῦ, Κασσάνδρειαν, εἰς ἣν τὰς τε ἐκ τῆς Χερρόνησου πόλεις συνώκισε καὶ τὴν Ποτίδαιαν, ἔτι δὲ τῶν σύνεγγυς χωρίων οὐκ ὀλίγα. κατῴκισε δ' εἰς αὐτὴν καὶ τῶν Ὀλυνθίων τοὺς διασωζομένους, ὄντας οὐκ ὀλίγους. πολλῆς δὲ χώρας προσορισθείσης τοῖς Κασσανδρεῦσι, καὶ ταύτης ἀγαθῆς, ἔτι δὲ τοῦ Κασσάνδρου πολλὰ συμφοροῦσιν ἔλαβεν ἡ πόλις, καὶ πλείστον ἰσχυσεν τῶν ἐν Μακεδονίᾳ. ὁ δὲ Κάσσανδρος διεγνώκει μὲν ἀνελεῖν Ἀλεξάνδρου τὸν παῖδα καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ῥωξάνην, ἵνα μηδεὶς ἢ διάδοχος τῆς βασιλείας· κατὰ δὲ τὸ παρὸν θεωρῆσαι βουλόμενος τοὺς τῶν πολλῶν

λόγους, τίνες ἔσονται περὶ τῆς Ὀλυμπιάδος ἀναιρέ-
σεως, ἅμα δ' οὐδὲν πεπυσμένος τῶν περὶ Ἀντίγονον,
τὴν μὲν Ῥωξάνην μετὰ τοῦ παιδὸς εἰς φυλακὴν πα-
ρέδωκε, μεταγαγὼν εἰς τὴν ἄκραν τὴν ἐν Ἀμφιπόλει,
τάξας τε ἐπ' αὐτῆς Γλανκίαν τινὰ τῶν πιστευόμενων·
ἀπέσπασε δὲ καὶ τοὺς εἰωθότας παῖδας συντρέφε-
σθαι, καὶ τὴν ἀγωγὴν οὐκέτι βασιλικήν, ἀλλ' ἰδιώ-
του τοῦ τυχόντος οἰκίαν ἐκέλευε γίνεσθαι. μετὰ δὲ
ταῦτα βασιλικῶς ἤδη διεξάγων τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν,
Εὐρυδίκην μὲν καὶ Φίλιππον τοὺς βασιλεῖς, ἔτι δὲ
Κύνναν, ἣν ἀνείλεν Ἀλκίας, ἔθαψεν ἐν Αἰγαῖς, κα-
θάπερ ἔθος ἦν τοῖς βασιλεῦσι. τιμήσας δὲ τοὺς τε-
τελευτηκότας ἐπιταφίοις ἀγῶσι, κατέγραφε τῶν Μα-
κεδόνων τοὺς εὐθέτους, διεγνωκὼς εἰς Πελοπόννη-
σον στρατεύειν. τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος, Πολυ-
σπέρχων ἐτύχχανε μὲν πολιορκούμενος ἐν Ναξίῳ τῆς
Πελοποννήσου, ἀκούσας δὲ τὴν Ὀλυμπιάδος τελευτὴν,
καὶ τελέως ἀπελπίσας τὰ κατὰ Μακεδονίαν, ἐξεπή-
δησεν ἐκ τῆς πόλεως μετ' ὀλίγων. πορευθεὶς δὲ ἐκ
τῆς Θετταλίας, καὶ παραλαβὼν τοὺς περὶ τὸν Αἰα-
κίδην, ἀπεχώρησεν εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ὑπολαβὼν
ἀσφαλέστατα καταδοκῆσαι ἐνταῦθα τὰς τῶν πραγ-
μάτων μεταβολάς. καὶ γὰρ ἐτύχχανεν οἰκείως ἔχων
πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος.

Dum Boeotiam transit, Thebas instaurare instituit. Digreditur
historicus ad urbis origines variasque vicissitudines referendas.

53. Κάσσανδρος δὲ, συστησάμενος ἱκανὴν δύ-
ναμιν, ἀνέβησεν ἐκ τῆς Μακεδονίας, σπεύδων Ἀλέ-
ξανδρον τὸν Πολυσπέρχοντος ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς Πε-

λοποννήσου. οὗτος γὰρ ἦν λοιπὸς μετὰ δυνάμειος
 τῶν ἀντιπρασσόντων, καὶ κατειλήφει πόλεις τε καὶ
 τόπους ἐπικαίρους. τὴν μὲν οὖν Θεσσαλίαν ἀσφαλῶς
 διῆλθε· τὰς δ' ἐν Πύλαις παρόδους εὐρὼν ὑπ' Αἰ-
 τωλῶν φυλαττομένας, μόγισι τοὺτους βιασάμενος πα-
 ρῆλθεν εἰς τὴν Βοιωτίαν. μεταπεμφάμενος δὲ παν-
 ταχόθεν τοὺς διασωζομένους τῶν Θηβαίων, ἐνεχείρει
 κατοικίζειν τὰς Θήβας, ὑπολαβὼν κάλλιστον ἔχειν
 καιρὸν, πόλιν διωνομασμένην καὶ διὰ τὰς πράξεις
 καὶ διὰ τοὺς παραδεδομένους περὶ αὐτῆς μύθους
 ἀνασιῆσαι, καὶ διὰ τὴν εὐεργεσίαν ταύτην τυχεῖν
 ἀθανάτου δόξης. συμβέβηκε δὲ πόλιν ταύτην πλεί-
 σταις καὶ μεγίσταις κεκοῖσθαι μεταβολαῖς, οὐκ ὀλι-
 γάκις ἀνάστατον γεγεννημένην. περὶ ὧν οὐκ ἀνοι-
 κειον ἐν κεφαλαίοις εἰπεῖν. μετὰ γὰρ τὸν ἐπὶ Λευ-
 καλίωνος κατακλυσμὸν Κάδμου κτίσαντος τὴν ἀπ'
 αὐτοῦ προσαγορευθεῖσαν Καδμείαν, συνῆλθεν ἐπ'
 αὐτὴν λαὸς, ὃν τινες μὲν Σπαρτὸν προσηγόρευσαν,
 διὰ τὸ πανταχόθεν συναχθῆναι· τινὲς δὲ Θηβαγενῆ,
 διὰ τὸ, τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς προεیرهμένης πόλεως ὄντα,
 διὰ τὸν κατακλυσμὸν ἐκπεσεῖν καὶ διασπαρῆναι·
 τοὺς οὖν τότε κατοικήσαντας ὕστερον Ἐγχελεῖς κα-
 ταπολεμήσαντες ἐξέβαλον· ὅτε δὴ συνέβη καὶ τοὺς
 περὶ Κάδμον εἰς Ἰλλυριοὺς ἐκπεσεῖν. μετὰ δὲ ταῦτ'
 Ἀμφίονος καὶ Ζήθου κρατησάντων τοῦ τόπου, καὶ
 τότε πρῶτον τὸ ἄστυ κτισάντων, καθάπερ καὶ ὁ
 ποιητὴς φησιν.

Οἱ πρῶτοι Θήβης ἔδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο)
 τὸ δευτερον οἱ κατοικήσαντες τὸν τόπον ἐξέπεσον,

κατελθόντος Πολυδώρου τοῦ Κάδμου, καὶ κατα-
φρονήσαντος τῶν πραγμάτων, διὰ τὴν γενομένην τῷ
Διφίονι περὶ τὰ τέκνα συμφορὰν. ἔξῃς δὲ τῶν ἀπο-
γόνων τούτου βασιλευόντων, καὶ τῆς ὅλης χώρας ἤδη
Βοιωτίας καλουμένης, ἀπὸ Βοιωτοῦ τοῦ Μελανίπ-
πης μὲν καὶ Ποσειδῶνος υἱοῦ, δυναστεύσαντος δὲ
τῶν τόπων, τὸ τρίτον ἐκπίπτουσιν οἱ Θηβαῖοι, τῶν
ἐξ Ἀργους ἐπιγόνων ἐκπολιορκησάντων τὴν πόλιν.
τῶν δ' ἐκπεσόντων οἱ διασωθέντες κατέφυγον μὲν
εἰς Ἀλαλκομενίαν, καὶ τὸ Τιλφώσιον ὄρος. τῶν δὲ
Ἀργείων ἀποχωρησάντων, ἐπανῆλθον εἰς τὴν πα-
τριδα. μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ τὸν Ἰλιακὸν πόλεμον
ἐκστρατευσάντων τῶν Θηβαίων εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ κα-
ταλειφθέντες ἐξέπεσον μετὰ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν ὑπὸ
Πελασγῶν. οὐκ ὀλίγοις δὲ μετὰ ταῦτα περιπεσόν-
τες συμπτώμασι, μόγις μετὰ τετάρτην γενεάν, κατὰ
τὸν γινόμενον ἐπὶ τῶν κοράκων χρησμόν, ἀπῆλθον
εἰς τὴν Βοιωτίαν, καὶ τὰς Θήβας κατόκησαν. ἀπὸ
δὲ τούτων τῶν χρόνων διαμενούσης τῆς πόλεως ἐπ'
ἔτη σχεδὸν ὀκτακόσια, καὶ τὸ μὲν πρῶτον τῶν Θη-
βαίων τοῦ παρ' αὐτῶν ἔθνους προστάτην, μετὰ δὲ
ταῦτα τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀμφισβητησάν-
των, Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου κατὰ κράτος ἐκπολιορ-
κήσας κατέσκαψεν.

Thebarum instaurationem adiunverunt civitates Graecae aliae-
que. Hinc Cassander Megara declinat, et navigiis in Peloponnesum
traiecit: Argos, Messenen ect. capit.

54. Εἰκοστῷ δ' ἔτει ὕστερον Κάσσανδρος φι-
λοδοξῆσαι βουλόμενος, καὶ πείσας τοὺς Βοιωτοὺς,
ἀνέστησε τὴν πόλιν τοῖς διασωζομένοις τῶν Θηβαίων.

συνεπελάβοντο δὲ καὶ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων τοῦ συνοικισμοῦ πολλὰ, διὰ τε τὸν πρὸς τοὺς ἡνυχκο-
 τας ἔλεον, καὶ διὰ τὴν δόξαν τῆς πόλεως. Ἀθηναῖται
 μὲν γὰρ τὸ πολὺ μέρος τοῦ τείχους ἀνέστησαν, καὶ
 τῶν ἄλλων οἱ μὲν ἐκοδόμησαν κατὰ δύναμιν, οἱ δὲ
 καὶ χρήματα πρὸς τὰς κατεπειγούσας χρείας ἀπέ-
 στείλαν, οὐ μόνον τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ
 Σικελίας, ἔτι δ' Ἰταλίας. Θηβαῖοι μὲν οὖν τοῦτον
 τὸν τρόπον ἐκρούσαντο τὴν πατρίδα. Κάσσανδρος
 δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας ἐπὶ Πελοποννήσου,
 καὶ καταλαβὼν Ἀλέξανδρον τὸν Πολυσπέρχοντος
 διειληφότες τὸν Ἰσθμὸν φυλακαῖς, παρῆλθεν εἰς Μέ-
 γαρα· ἐνταῦθα δὲ κατασκευάσας σχεδίας, ἐπὶ μὲν
 τούτων τοὺς ἐλέφαντας διεβίβασεν εἰς Ἐπίδαυρον,
 ἐν δὲ πλοίοις τὴν ἄλλην δύναμιν. παρελθὼν δὲ ἐπὶ
 τὴν τῶν Ἀργείων πόλιν, ταύτην μὲν ἠνάγκασεν ἀπο-
 σιᾶσαν τῆς Ἀλεξάνδρου συμμαχίας αὐτῷ προσθέ-
 σθαι· μετὰ δὲ ταῦτα τὰς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ πόλεις
 προσηγάγετο, πλὴν Ἰθώμης· καὶ τὴν Ἑρμιονίδα δὲ
 ὁμολογίας παρέλαβε. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου συγκατα-
 βαίνοντος εἰς παράταξιν, ἀπολιπὼν ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν
 Γερανίας στρατιώτας δισχιλίους καὶ στρατηγὸν Μό-
 λυκον, ἐπαρῆλθεν εἰς Μακεδονίαν.

Olymp. CXVI, 2. In Asia Antigonus, relicto Aspisa, Susianae praefecto, Babylonem contendit. Ibi dissidio inter ipsum et Seleucum orto. Seleucus in Aegyptum ad Ptolemaeum aufugit. Chaldaei ob Seleucum e manibus dimissum Antigono mortem praedicunt; resque postea eventum habuit.

55. Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθὼν θότος, Ἀθη-
 νησι μὲν ἤρχε Πραξίβουλος, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατέστησαν

ἵπatoi, Σπύριος Ναύτιος καὶ Μάρκος Ποπίλλιος.
ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀντίγονος, τῆς μὲν Σουσιανῆς ἀπέ-
λιπε σατραπίην Ἀσπίσαν, ἓνα τῶν ἐγχωρίων· αὐτὸς
δὲ τὰ χρήματα πάντα διαγνοὺς κατακομίζειν ἐπὶ
θάλασσαν, ἑμάζας καὶ καμήλους παρεσκευάσατο,
καὶ μετὰ τῆς δυνάμεως ἔχων ταῦτα προῆγεν ἐπὶ τῆς
Βαβυλωνίας. ἐν ἡμέραις δ' εἴκοσι καὶ δυοῖν αὐτοῦ
καταντήσαντος εἰς Βαβυλῶνα, Σέλευκος ὁ τῆς χώρας
σατραπίης δωρεαῖς τε βασιλικαῖς εἰμίησε τὸν Ἀντί-
γονον, καὶ τὴν δύναμιν ἅπασαν εἰστιάσε. τοῦ δ'
Ἀντιγόγου λόγους ἀπαιτοῦντος τῶν προσόδων, οὐκ
ἔφησεν ὀφείλειν ὑπὲρ ταύτης τῆς χώρας ὑπέχειν εὐ-
θύνας, ἣν Μακεδόνες αὐτῷ δεδώκασι διὰ τὰς γεγε-
νημένας ἐξ αὐτοῦ χρείας Ἀλεξάνδρου ζῶντος. τῆς δὲ
διαφορᾶς καθ' ἡμέραν ἀνδρομένης, ὁ Σέλευκος ἀνα-
λογιζόμενος τὰ Πύθωνι συμβάντα, περιδεὴς ἦν, μή-
ποτε προφάσειως λαβόμενος ὁ Ἀντίγονος ἀνελεῖν αὐ-
τὸν ἐπιχειρήσῃ. εἴκει γάρ τοὺς ἐν ἀξιώμασι τῶν ἀν-
δρῶν ὄντας, καὶ δυναμένους πραγμάτων ἀντιλαμβάνε-
σθαι, πάντας σπεῦδειν ἐκ ποδῶν ἀπαλλάσσειν.
ταῦτ' οὖν εὐλαβηθεὶς, ἐξεπήδησε μετὰ πεντήκονθ'
ἵππεων, διανοούμενος εἰς Αἴγυπτον ἀποχωρεῖν πρὸς
Πτολεμαῖον. διεβεβόητο γάρ ἡ τοῦτου χρηστότης
καὶ τὸ πρὸς τοὺς καταφεύγοντας ἐπ' αὐτὸν εὖμενές
καὶ φιλάνθρωπον. ὁ δ' Ἀντίγονος ἀκούσας ἀνέσκιρ-
τησε, καὶ περιχαρὴς ἦν ἐπὶ τῷ δοκεῖν αὐτὸς μὲν μὴ
συνηραχθῆναι προσεγγεῖν τὰς χεῖρας ἀνδρὶ φίλῳ
καὶ συνηγωνισμένῳ προθύμως· τὸν Σέλευκον δ'
αὐτὸν αὐτοῦ καταγρόντα φυγὴν, παραδεδωκέναι τὴν

σατραπείαν χωρὶς ἀγώνων καὶ κινδύνων. μετὰ δὲ ταῦτα προσελθόντων αὐτῷ τῶν Χαλδαίων, καὶ προλεγόντων ὥς, εἰ τὸν Σέλευκον ἐκ τῶν χειρῶν ἀφῆσει, συμβήσεται τὴν Ἰ᾿ Ἀσίαν πᾶσαν ὑποχείριον γενέσθαι, καὶ αὐτὸν Ἀντίγονον ἐν τῇ πρὸς ἐκείνον παρατάξει καταστρέψειν τὸν βίον· μεταμεληθεὶς τοῖς πεπραγμένοις, ἐξέπεμψε τοὺς διώζοντας· οἳ μέχρι τινὸς ἐπακολουθήσαντες, ἐπανῆλθον ἄπρακτοι. ὁ δ' Ἀντίγονος, ἐν τοῖς ἄλλοις καταφρονεῖν εἰσθῶς τῶν τοιούτων προρόγήσεων, οὐ μετρίως ἐκινήθη τότε, καταπλάγεις τὸ ἀξίωμα τῶν ἀνδρῶν. μεγάλη γάρ τις ἐμπειρία περὶ τούτους εἶναι δοκεῖ, καὶ παρὰ τοῦτοις ἡ τήρησις τῶν ἀστρῶν ἀκριβεσιώτη. ἀποφαίνονται γὰρ πολλὰς μυριάδας ἐτῶν ὑπάρχειν ἐξ οὗ παρ' αὐτοῖς ἐστὶν ἡ περὶ ταῦτα σπουδή. δοκοῦσι δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ προειπεῖν, ὅτι παρελθὼν εἰς Βαβυλῶνα τελευτήσῃ. ὁμοίως δὲ τῇ περὶ Ἀλεξάνδρου προρόῇσει συνέβη καὶ τὴν Σελεύκου τελεσθῆναι κατὰ τὰς τῶν ἀνδρῶν τούτων ἀποφάσεις. περὶ ἧς τὰ κατὰ μέρος ἐροῦμεν, ὅταν ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρόνους ἐπιβαλόμεθα.

Benigne acceptus in Aegypto Seleucus, Ptolemaeum ad bellum contra Antigouum impellit. Interea Antigonus, missa legatione, Ptolemaeum, Cassandrum, Lysimachum placare conatur; simul ultra in Siciliam movet, copiis et pecunia terribilis.

56. Ὁ δ' οὖν Σέλευκος διασωθεὶς εἰς τὴν Αἴγυπτον, φιλανθρωπίας τε πάσης ἐτύγχανε παρὰ Πτολεμαίῳ, καὶ κατηγορίαν ἐποιεῖτο πικρὰν Ἀντιγόνου, λέγων ὅτι διεγνώκει πάντας τοὺς ἐν ἀξιώμασιν ὄντας, καὶ μάλιστα τοὺς Ἀλεξάνδρῳ συνεστρατευκότας

ἐκβαλεῖν ἐκ τῶν σατραπειῶν, καὶ τούτων ἀποδείξεις
 ἔφερε τὴν τε Πύθωνος ἀναίρεσιν, καὶ τὴν Πενθέ-
 στου τῆς Περσίδος ἀφαίρεσιν, καὶ τὰ περὶ αὐτὸν
 συμβάντα. πάντας γὰρ οὐδὲν ἡδικοκίας, ἀλλὰ καὶ
 χρείας πολλὰς καὶ μεγάλας ἐν τῇ φιλίᾳ παρεσχημέ-
 νους, ἀρετῆς ὑπομεμενηκέναι πρόστιμον. διεξήρει δὲ
 καὶ τὰ μεγέθη τῶν περὶ αὐτὸν δυνάμεων, καὶ τὸ
 πλῆθος τῶν χρημάτων, ἔτι δὲ τὰς προσφάτους εὐτυ-
 χίας, ἐξ ὧν ὑπεδείκνυνεν ὑπερήφανον γεγενημένον,
 καὶ ταῖς ἐλπίσι περιειληφότα πᾶσαν τὴν Μακεδόνων
 βασιλείαν. διὰ δὲ τοιούτων λόγων προτρεψάμενος
 ἰὼν Πτολεμαῖον ἐτοιμάζεσθαι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον,
 ἐξέπεμψε τινὰς τῶν φίλων εἰς τὴν Εὐρώπην, προστά-
 ξας πειρᾶσθαι τοῖς ὁμοίοις λόγοις ἐχθροὺς Ἀντιγό-
 νου καταστήσαι Κάσσανδρον τε καὶ Λυσίμαχον. ὧν
 ταχὺ τὸ κελυσοθὲν συντελεσάντων, ἀρχὴ διαφορᾶς
 ἐφύετο, καὶ μεγάλων πολέμων. ὁ δ' Ἀντίγονος, ἐκ
 τῶν εἰκότων συλλογισάμενος τὴν Σελεύκου προαίρε-
 σιν, ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τε Πτολεμαῖον καὶ
 Λυσίμαχον καὶ Κάσσανδρον, ἁξίων διαφυλάσσειν
 τὴν προϋπάρχουσαν φιλίαν· τῆς δὲ Βαβυλωνίας κα-
 ταστήσας σατραπίην Πύθωνα τὸν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς
 καταβεβηκότα, μετὰ τῆς δυνάμεως ἀνέστειλεν, ἐπὶ τῆς
 Κιλικίας τὴν πορείαν ποιούμενος. ὥς δ' εἰς Μάλλον
 παρεγενετο, διμέρισε τὴν δύναμιν εἰς παραχειμα-
 σίαν, μετὰ δύσιν Ὠρίωνος. παρέλαβε δὲ καὶ τὰ ἐν
 Κυῖνδοις χρήματα, τάλαντα μύρια. χωρὶς δὲ τού-
 των συνάγεσθαι ἐκ τῶν προσόδων αὐτῷ τῶν καὶ
 ἐνιαυτὸν τάλαντα μύρια καὶ χίλια, διόπερ συνέβαι

γεν αὐτὸν φοβερόν εἶναι καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων.

Recusata provinciarum et pecuniarum aequa divisione, Ptolemaeus, Lysimachus et Cassander arma in Antigonum consociant. Antigonī contra hostes apparatus.

57. Προάγοντος δ' εἰς τὴν ἄνω Συρίαν Ἀντιγόνου, παρεγένοντο πρέσβεις παρὰ τε Πτολεμαίου καὶ Λυσιμάχου καὶ Κασσάνδρου. οὗτοι δ' εἰσαχθέντες εἰς τὸ συνέδριον, ἤξιον Καππαδοκίαν μὲν καὶ Λυκίαν Κασσάνδρῳ δοθῆναι, Φρυγίαν δὲ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Λυσιμάχῳ, Συρίαν δὲ πᾶσαν Πτολεμαίῳ, Βαβυλωνίαν δὲ Σελεύκῳ· τῶν δὲ Θησαυρῶν, οὓς παρέλαβε μετὰ τὴν πρὸς Εὐμένη μάχην, ποιήσασθαι μερισμόν· καὶ γὰρ αὐτοὺς κεκοινωνηκέναι τοῦ πολέμου· εἰ δὲ μηδὲν τούτων ποιήσῃ, συστάντες ἅπαντες ἔφασαν πολεμήσειν αὐτῷ. τοῦ δ' Ἀντιγόνου τραχύτερον ἀποκρινάμενον, καὶ τὰ πρὸς Πτολεμαῖον εἰπόντος παρασκευάζεσθαι, συνέβη τοὺς πρέσβεις ἀπράκτους ἐπανελθεῖν. μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ μὲν περὶ Πτολεμαῖον καὶ Λυσιμάχον, ἔτι δὲ καὶ Κασσάνδρον, συμμαχίαν πρὸς ἀλλήλους ποιησάμενοι, δυνάμεις τε συνῆγον, καὶ παρασκευάς ὅπλων τε καὶ βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων ἐποίουν. Ἀντίγονος δ' ὄρῳ ἐφ' ἑαυτὸν συνεστηκότας πολλοὺς καὶ μεγάλους τοῖς ἀξιώμασιν ἄνδρας, καὶ συλλογιζόμενος τὸ μέγεθος τοῦ φρομένου πολέμου, τὰ τ' ἔθνη καὶ πόλεις καὶ δυνάστας προσεκαλεῖτο εἰς συμμαχίαν. Ἀγησίλαον μὲν οὖν πρὸς τοὺς ἐν Κύπρῳ βασιλεῖς, εἰς δὲ Ῥόδον Ἰδομενέα καὶ Μοσχίωνα, Πτολεμαῖον δὲ τὸν ἀδελφεαὶδ' αὐτῶν μετὰ δυνάμεως εἰς Καππαδοκίαν ἀπέ-

στείλειν, ἵνα λύσῃ μὲν Ἀμισοῦ τὴν πολιορκίαν, καὶ τοὺς ὑπὸ Κασσάνδρου πεμφθέντας εἰς Καππαδοκίαν ἐκβάλῃ πάντας· πρὸς δὲ τοῦτοις, ὅπως παραγενόμενος εἰς Ἑλλάσποντον, ἐφεδρεύῃ τοῖς περὶ Κασσάνδρον, ἃν ἐπιχειρῇ διαβαίνειν ἐκ τῆς Εὐρώπης. Ἀριστόδημον δὲ τὸν Μιλήσιον εἰς Πελοπόννησον ἐξέπεμψεν, ἔχοντα χίλια τέλαντα. τοῦτῳ δὲ συνετέτακτο συνθέσθαι φιλίαν πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ Πολυσπέρχοντα, καὶ ξενολογήσαντα τοὺς ἱκανοὺς, διαπολεμεῖν Κασσάνδρῳ. αὐτὸς δὲ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν, ἧς ἦν κύριος, διέλαβε πυρσοῖς καὶ βιβλιαφόροις, δι' ὧν ὁξέως ἤμελλεν ὑπηρετεῖσθαι πάντα.

Antigonus, in Phoeniciam progressus, Tyrum obsidet, simul in Phoenicia, Cilicia et Rhodo naves exstrui iubet. Apparet interea Seleucus cum classe.

58. Ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος, ἀνέξεν ἐπὶ Φοινίκην, σπεύδων ναυτικὴν δύναμιν συστήσασθαι· συνέβαινε γὰρ τοὺς μὲν πολεμίους τότε θαλασσοκρατεῖν, ναῦς πολλὰς ἔχοντας, αὐτῷ δὲ τὸ παράπαν οὐδ' ὀλίγας εἶναι. στρατοπεδεύσας δὲ ἐν Τύρῳ τῆς Φοινίκης, καὶ πολιορκῆσαι διανοούμενος τὴν Τύρον, μετεπέμπετο τοὺς βασιλεῖς τῶν Φοινίκων, καὶ τοὺς ὑπάρχους τῆς Συρίας· καὶ τοὺς μὲν βασιλεῖς προετίθειτο συνεπιλαβέσθαι ναυπηγίας, ἐπειδὴ τὰς ναῦς τὰς ἐκ Φοινίκης ἀπάσας μετὰ τῶν πληρωμάτων Πτολεμαῖος εἶχεν ἐν Αἰγύπτῳ· τοῖς δ' ὑπάρχοις ἐκέλευσεν ἐτοιμάσαι κατὰ τάχος πυρῶν μὲν μεδίμων μυριάδας τετρακοσίας πεντήκοντα· (τοσοῦτο γὰρ εἰς τὸν ἐνιαυτὸν ἐγένετο δαπάνημα·) αὐτὸς δὲ πανταχόθεν ἀθροίσας ὑλοτόμους καὶ πρίστας, ἔτι δὲ

ναυπηγούς, κατεκόμιζε τὴν ὕλην ἐπὶ θάλασσαν ἐκ τοῦ Λιβάνου, τεμνόντων μὲν αὐτὴν καὶ πριζόντων ἀνδρῶν ὀκτακισχιλίων, κατακομιζόντων δὲ ζευγῶν χιλίων. τὸ δ' ὄρος τοῦτο παρῆκει μὲν παρὰ τε τὴν Τρίπολιν καὶ Βυβλίαν, ἔτι δὲ Σιδωνίαν, πλήρες δ' ἐστὶ ξύλων κεδρίνων καὶ πευκῶν καὶ κυπαρισσίων, θανμασιῶν τό τε κάλλος καὶ μέγεθος. ναυπηγεῖα δ' ἀπέδειξε τρία μὲν κατὰ τὴν Φοινίκην, ἐν τε Τριπόλει καὶ Βύβλῳ καὶ Σιδῶνι· τέταρτον δὲ περὶ Κιλικίαν, κομιζομένης τῆς ὕλης ἐκ τοῦ Ταύρου. ἦν δὲ καὶ περὶ Ῥόδον ἄλλο, συγχωρήσαντος τοῦ δήμου κατασκευάζειν ναῦς ἀπὸ τῆς ὕλης τῆς εἰσκομιζομένης. τοῦ δ' Ἀντιγόνου περὶ ταῦτα ὄντος, καὶ πλησίον τῆς θαλάσσης κατεστρατοπεδευκότος, ἤκεν ἐξ Αἰγύπτου Σέλευκος μετὰ νεῶν ἑκατὸν, κεκοσμημένων βασιλικῶς καὶ πλεουσῶν ἱκανῶς. ποιουμένου δ' αὐτοῦ τὸν παράπλου παρ' αὐτὴν τὴν στρατοπεδείαν καταπεφρονηκότως, οἱ τε ἐκ τῶν συμμαχίδων πόλεων, καὶ πάντες οἱ κοινοπραγοῦντες τοῖς περὶ Ἀντίγονον, ἄθυμοι καθειστήκεισαν. πρόδηλον γὰρ ἦν ὅτι θαλασσοκρατοῦντες οἱ πολέμιοι πορθήσουσι τοὺς τοῖς ἐναντίοις κοινοπραγοῦντας ἀπὸ τῆς πρὸς Ἀντίγονον φιλίας. ὁ δ' Ἀντίγονος τούτους μὲν παρκαλῆι θαρσεῖν, διαβεβαιούμενος ἐν ταύτῃ τῇ θυσίᾳ ἀποπλευσεῖσθαι ναυσὶ πεντακοσίαις.

In Phoenicia ultiores Antigoni molitiones. Circa hoc tempus Crateri ossa per Aristonem Philae ad sepulturam tradita, cuius mulieris ingenium animumque praedicat historicus.

59. ὄντος δ' αὐτοῦ περὶ ταῦτα, παρῇν Ἀγησίλαος ὁ πεμφθεὶς εἰς Κύπρον πρεσβευτής, ἀπαγγέλ-

λων, ὅτι Νικοκρέων μὲν καὶ τῶν ἄλλων οἱ κράτιστοι βασιλεῖς πρὸς Πτολεμαῖον πεποίηται συμμαχίαν· ὃ δὲ Κιτιεύς καὶ Λαπίθιος, ἔτι δὲ Μάριος καὶ Κερυνίτης τὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν συντέθεινται. ἀκούσας δὲ ταῦτα, τρισχιλίους μὲν στρατιώτας καὶ στρατηγὸν Ἀνδρόνικον κατέλιπεν ἐπὶ τῆς πολιορκίας· αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας εἰς τὴν τ' Ἰόππην καὶ Γάζαν, ἀπειθούσας κατὰ κράτος εἴλε, καὶ τοὺς μὲν καταληφθέντας Πτολεμαίου στρατιώτας ἐπιδιεῖλεν εἰς τὰς ἰδίας τάξεις, εἰς δὲ τὰς πόλεις παρεισήγαγε φρουρὰν τὴν ἀναγκάσουσαν πειθαρχεῖν τοὺς ἐνοικοῦντας. αὐτὸς δ' ἐπανελθὼν εἰς τὴν πρὸς Παλαιτύρῳ στρατοπεδείαν, παρεσκευάζετο τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν. ἐπὶ δὲ τῶν καιρῶν τούτων, Ἀρίστων ὁ πιστευθεὶς ὑπ' Εὐμένους τῶν ἁσιῶν τῶν Κρατεροῦ, παρέδωκεν εἰς ταφὴν αὐτὰ Φίλας, τῇ πρότερον μὲν Κρατεροῦ συνοικοῦσῃ, τότε δὲ Δημητρίῳ τῷ Ἀντιγόνοῦ. αὕτη δ' ἡ γυνὴ συνέσει ἐδόκει διενηνοχέαι. τοὺς τε γὰρ ταραχώδεις τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατέπαυεν, ἁρμοζόντως πολιτευομένη πρὸς ἕκαστον, τὰς τε ἀδελφάς καὶ θυγατέρας τῶν ἀπόρων ἐξεδίδου τοῖς ἰδίοις δαπανήμασι, πολλοὺς δὲ καὶ τῶν διαβολαῖς περιπιπτόντων μὴ δικαίαις ἀπῆλλασε τῶν κινδύνων. λέγεται δὲ καὶ Ἀντίπατρον τὸν πατέρα αὐτῆς (ὃς δοκεῖ γεγονέναι φρονιμώτατος τῶν ἐν δυναστείᾳ γεγνότων κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν) κόρης οὗσης ἔτι τῆς Φίλας, συμβουλευέσθαι πρὸς ταύτην περὶ τῶν μεγίστων. μνηύσει δ' ἀκριβέστερον τὸ τῆς γυναικὸς ἦθος προῖων ὁ λόγος, καὶ τὰ πράγματα λαμβάνοντα

μεταβολὴν καὶ κρίσιν ἐσχάτην τῆς περὶ Δημήτριον βασιλείας. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀντίγονον καὶ Φίλαν τὴν Δημητρίου γυναῖκα τοιαῦτ' ἦν.

Ducum Antigoni in Peloponneso et Asia expeditiones.

60. Τῶν δὲ πεμφθέντων ὑπ' Ἀντιγόρου στρατηγῶν Ἀριστόδημος μὲν πλεύσας εἰς τὴν Λακωνικὴν, καὶ λαβὼν παρὰ τῶν Σπαρτιατῶν ἐξουσίαν ξενολογεῖν, στρατιώτας ἤθροισεν ὀκτακισχιλίους ἐκ τῆς Πελοποννήσου. ἐντυχὼν δὲ Ἀλέξανδρῳ καὶ Πολυσπέρχοντι, φίλιαν συνέθετο πρὸς αὐτοὺς ὑπὲρ Ἀντιγόρου. Πολυσπέρχοντα μὲν στρατηγὸν ἀπέδειξε τῆς Πελοποννήσου, τὸν Ἀλέξανδρον ἔπεισεν εἰς τὴν Ἀσίαν πλεύσαι πρὸς Ἀντίγονον. ὁ δ' ἕτερος τῶν στρατηγῶν Πτολεμαῖος, πορευθεὶς μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Καππαδοκίαν, καὶ καταλαβὼν Ἀμισὸν πολιορκουμένην ὑπ' Ἀσκληπιόδωρου τοῦ Κασσάνδρου στρατηγοῦ, τὴν μὲν ἐκ τῶν κινδύνων ἐξόρυσσато, τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἀσκληπιόδωρον ὑποσπόνδους ἀφείρε, ἀνεκτήσατο τὴν σατραπείαν. μετὰ δὲ ταῦτα πορευθεὶς διὰ Βιθυνίας, καὶ Ζιβόιτην τὸν βασιλέα τῶν Βιθυνῶν καταλαβὼν πολιορκοῦντα τὴν τε τῶν Ἀσιακηῶν καὶ Χαλκηδονίων πόλιν, συνηνάγκασε λύσαι τὴν πολιορκίαν. ποιησάμενος δὲ συμμαχίαν πρὸς τε τὰς πόλεις ταύτας καὶ πρὸς τὸν Ζιβόιτην, ἔτι δὲ λαβὼν ὁμήρους, προῆγεν ἐπὶ Ἰωνίας καὶ Αὔδίας. ἐγγράφει γὰρ Ἀντίγονος αὐτῷ βοηθεῖν τῇ παραλίᾳ κατὰ τάχος, ὥς τοῦ Σελεύκου τὸν πλοῦν ἐνταῦθα ποιησόμενου. ὥς δὲ ποθ' ἤκε πλησίον τῶν προειρημένων τόπων, Σέλευκος ἔτυχε μὲν πολιορκῶν Ἐρυθρᾶς, πυ-

θόμενος δὲ τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν πλησίον οὖσαν, ἀπέπλευσεν ἄπρακτος.

Iuncta cum Alexandro, Polysperchontis filio, societate, publico decreto Cassandrum Antigonus hostem, Graecos liberos declarat, Alexandrum in Peloponnesum ablegat, ipse vero Tyrum contendit.

61. Ἀντίγονος δὲ, παραγενομένου πρὸς αὐτὸν Ἀλεξάνδρου τοῦ Πολυσπέρχοντος, πρὸς μὲν τοῦτον συνέθετο φιλίαν· αὐτὸς δὲ συναγαγὼν τῶν τε στρατιωτῶν καὶ τῶν παρεπιδημούντων κοινὴν ἐκκλησίαν, κατηγόρησε Κασσάνδρου, προφερόμενος τὴν τε Ὀλυμπιάδος ἀναίρεσιν, καὶ τὰ συμβάντα περὶ Ῥωξάνην καὶ τὸν βασιλέα. πρὸς δὲ τούτοις, ἔλεγεν ὡς Θεσσαλονίκην μὲν βιασάμενος ἔγχευε, φανερώς δὲ ἐξιδιάζεται τὴν Μακεδόνων βασιλείαν· ἔτι δὲ ὡς Ὀλυνθίους ὄντας πολεμιωτάτους Μακεδόνων κατόικισεν εἰς τὴν ὁμώνυμον ἑαυτῷ πόλιν, καὶ Θήβας ἀνέστησε τὰς ὑπὸ Μακεδόνων κατασκαφείσας. συναγαγούτων δὲ τῶν ὄχλων, ἔγραψε δόγμα, καθ' ὃ τὸν Κασσανδρον ἐψηφίσατο πολέμιον εἶναι, εἰ μὴ τὰς τε πόλεις κατέλῃ, καὶ τὸν βασιλέα καὶ τὴν μητέρα τὴν Ῥωξάνην προαγαγὼν ἐκ τῆς φυλακῆς, ἀποδῷ τοῖς Μακεδόσι· καὶ τὸ σύνολον, εἰ μὴ πειθαρχῇ τῷ καθεσταμένῳ στρατηγῷ, καὶ τῆς βασιλείας παρειληφότει τὴν ἐπιμέλειαν Ἀντιγόνῳ· εἶναι δὲ καὶ τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας ἑλευθέρους, ἀφρουρήτους, αὐτονόμους. ἐπιψηφισαμένων δὲ τῶν στρατιωτῶν τὰ ῥηθέντα, διαπέστειλε πανταχῇ τοὺς κοιμιούντας τὸ δόγμα. τοὺς μὲν γὰρ Ἕλληνας ὑπελάμβανε διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ἑλευθερίας προθύμους ἔξιν συναγωνιστάς εἰς τὸν πόλεμον· τοὺς δ' ἐν ταῖς ἁγῶσι στρα-

πείαις στρατηγούς καὶ σατράπας ὑπόπτως ἔχοντας, ὥς Ἀντιγόνου καταλῦσαι διεγνωκότος τοὺς ἀπὸ Ἀλεξάνδρου βασιλεῖς, αὐτοῦ φανερώς τὸν ὑπὲρ αὐτῶν πόλεμον ἀναδεχομένον, πάντας μεταπεσεῖσθαι ταῖς γνώμας, καὶ τοῖς παραγγελλομένοις ἐτοιμῶς ὑπακούσεσθαι. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος, Ἀλεξάνδρῳ μὲν δούς πεντακόσια τάλαντα, καὶ περὶ τῶν μελλόντων εἰς μεγάλας ἀγαγὼν ἐλπίδας, ἐξαπέστειλεν εἰς Πελοπόννησον· αὐτὸς δὲ παρὰ Ῥοδίων μεταπεμψάμενος ναῦς, καὶ τῶν ναυπηγηθεισῶν τὰς πλείστας καταρτίσας, ἐπέπλευσε τῇ Τύρῳ. θαλασσοκρατῶν δὲ καὶ διακωλύων σῆτον εἰσάγεσθαι, προσεκαρτέρησε μὲν ἐνιαυτὸν καὶ τρεῖς μῆνας, εἰς ἔνδειαν δὲ δεινὴν ἀγαγὼν τοὺς ἐγκατακεκλεισμένους, τοῖς μὲν παρὰ Πτολεμαίου στρατιώταις συνεχώρησεν ἀπελθεῖν ἔχουσι τὰ ἑαυτῶν· τὴν δὲ πόλιν δι' ὁμολογίας παραλαβὼν, φρουρὰν τὴν διαφυλάξουσιν εἰς αὐτὴν εἰσήγαγεν.

Ptolemaeus simili decreto Graecos suis legibus esse iubet. Deinde recensentur copiae terrestres et navales in diversas partes missae.

62. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Πτολεμαῖος μὲν ἀκούσας τὰ δεδογμένα τοῖς μετ' Ἀντιγόνου Μακεδόσι περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας, ἔγραψε καὶ αὐτὸς τὰ παραπλήσια· βουλόμενος εἰδέναι τοὺς Ἕλληνας, ὅτι φροντίζει τῆς αὐτονομίας αὐτῶν οὐχ ἥττον Ἀντιγόνου. οὐ γὰρ μικρὰν ὀφίην ὀρῶντες οὖσαν ἐκάτεροι προσλαβέσθαι τὴν τῶν Ἑλλήνων εὐνοίαν, διημιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς εἰς τούτους εὐεργεσίας. προσσελά-

βετο δ' εἰς τὴν συμμαχίαν καὶ τὸν τῆς Καρίας σα-
 τράπην Κάσσανδρον, ἰσχύοντα καὶ πόλεις ἔχοντα
 τεταγμένους ὑφ' ἑαυτὸν οὐκ ὀλίγας, προαπεσταλκῶς
 δὲ τοῖς ἐν Κύπρῳ βασιλεῦσι στρατιώτας τρισχι-
 λίους, ἐξέπεμψε τότε δύναμιν ἄδραν, σπεύδων
 συναναγκάσαι τοὺς ἐναντιοπραγοῦντας ποιεῖν τὸ
 προστασσόμενον. Μυρμιδόνα μὲν οὖν τὸν Ἀθηναῖον
 ἀπέστειλε μετὰ στρατιωτῶν μυρίων, Πολύκλειτον δὲ
 μετὰ νεῶν ἑκατόν· τῶν δὲ πάντων στρατηγὸν Μενέ-
 λαον τὸν ἀδελφόν. οὗτοι δὲ πλεύσαντες εἰς Κύπρον,
 καὶ κεῖ καταλαβόντες Σέλευκον μετὰ τοῦ σιόλου, συν-
 ἡδρευσαν βουλευόμενοι τί χρὴ πράττειν. ἔδοξεν οὖν
 αὐτοῖς Πολύκλειτον μετὰ πεντήκοντα νεῶν πλεῖν εἰς
 Πελοπόννησον, καὶ διαπολεμεῖν τοῖς περὶ Ἀριστό-
 δημον καὶ Ἀλέξανδρον, ἔτι δὲ Πολυσπέρχοντα· Μυρ-
 μιδόνα δὲ καὶ τοὺς ξένους εἰς Καρίαν, βοηθήσοντας
 τοῖς περὶ τὸν Κάσσανδρον, πολεμουμένοις ὑπὸ Πτο-
 λεμαίου τοῦ στρατηγοῦ· τοὺς δὲ περὶ τὸν Σέλευκον
 καὶ Μενέλαον ὑπολειφθέντας ἐν Κύπρῳ, μετὰ Νικο-
 κρέοντος τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἄλλων τῶν συμμα-
 χούντων διαπολεμεῖν τοῖς ἐναντιουμένοις. τοῦτον
 δὲ τὸν τρόπον τῆς δυνάμεως διαμερισθείσης, οἱ περὶ
 Σέλευκον Κερυννίαν μὲν καὶ Λάπιθον ἐξεπολιόρχη-
 σαν· Στασίοικον δὲ τὸν βασιλέα τῶν Μανέων προ-
 αγαγόμενοι, τὸν Ἀμαθουσίων δυνάστην ἠνάγκασαν
 ὁμῆρα δοῦναι· τὴν δὲ τῶν Κιτίων πόλιν οὐ δυνά-
 μενοι προσαγαγέσθαι, συνεχῶς ἐπολιόρχουν πάσῃ
 τῇ δυνάμει. κατὰ τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν πρὸς Ἀντί-
 γονον κατέπλευσαν ἐξ Ἑλλησπόντου καὶ Ῥόδου νῆες

τεσσαρακοντα Θεμισώνος ναυαρχοῦντος. ὁμοίως δ' αὐθις ἐξ Ἑλλησπόντου καὶ Ρόδου κατήγαγε σκάφη Διοσκορίδης ὀγδοήκοντα. προὔπηρχον δ' αὐτῷ κατηρτισμέναι ναῦς τῶν ἐν Φοινίκη ναυπηγηθεισῶν αἱ πρῶται συντελεσθεῖσαι. αὗται δ' ἦσαν σὺν ταῖς ἐν Τύρῳ καταλειφθείσαις ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, ὥστε τὰς πάσας περὶ αὐτὸν ἡθροῖσθαι ναῦς μακρὰς ἐξηγομένους διακοσίας τεσσαράκοντα· τούτων δ' ἦσαν τετρήρεις μὲν ἑννεήκοντα, πενήρεις δὲ δέκα, ἑννήρεις δὲ τρεῖς, δεκήρεις δὲ δέκα, ἄφρακτοι δὲ τριάκοντα. διελόμενος δὲ τὸν στόλον, πενήκοντα μὲν ναῦς ἐξέπεμψεν εἰς Πελοπόννησον· τῶν δ' ἄλλων ναυαρχον καταστήσας Διοσκορίδην τὸν ἀδελφιδοῦν, προσέταξε περιπλεῖν, τοῖς τε συμμάχοις παρεχόμενον τὴν ἀσφάλειαν, καὶ τῶν νήσων τὰς μήπω μετεχούσας τῆς συμμαχίας προσαγόμενον. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὸν Ἀντίγονον ἐν τούτοις ἦν.

In Graecia Apollonides, Cassandri dux, in Arcadiam, inde in Argivorum urbem, impetum fecit; Cassander ipse. Peloponnesum ingressus, Cenchreas expugnavit, et Orchomeniorum urbem per prodicionem cepit.

63. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν πραχθέντα διήλθομεν, ἐν μέρει πάλιν τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην διεξιμεν. Ἀπολλωνίδης γὰρ ὁ ταχθεὶς ὑπὸ Κασσάνδρου στρατηγὸς ἐπὶ τῆς Ἀργείων πόλεως, ἐξοδεύσας εἰς Ἀρκαδίαν νυκτὸς, ἐκυρίευσεν τῆς τῶν Στυμφαλίων πόλεως. περὶ ταῦτα δ' αὐτοῦ διατρέβοντος, τῶν Ἀργείων οἱ πρὸς Κασσανδρον ἀλλοτρίως ἔχοντες ἐπεκαλέσαντο τὸν Πολυσπέρχοντος Ἀλέξανδρον, ἐπαγγελόμενοι παραδώσειν τὴν πόλιν. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου

βραδύνοντος, Ἀπολλωνίδης φθάσας κατήντησεν εἰς Ἄργος· τῶν δ' ἐναντιουμένων καταλαβὼν εἰς πεντακοσίους συνηδρευκότας ἐν τῷ πρυτανείῳ, τοὺτους μὲν ἀποκλείσας τῆς ἐξόδου ζῶντας κατέκαυσε· τῶν δ' ἄλλων τοὺς μὲν πλείους ἐφυγάδευσεν, ὀλίγους δὲ συλλαβὼν ἀπέκτεινε. Κάσσανδρος δὲ, πυθόμενος τὸν Ἀριστοδήμου κατάπλουν εἰς Πελοπόννησον, καὶ τὸ συνηθροισμένον πλῆθος τῶν ξένων, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρησεν ἀφιστάναι τὸν Πολυσπέρχοντα τῆς Ἀντιγόνου φιλίας. οὐχ ὑπακούοντων δ' αὐτῶν, συναγαγὼν δύναμιν ἤκε διὰ τῆς Θετταλίας εἰς Βοιωτίαν. ἐνταῦθα δὲ συνεπιλαβόμενος τοῖς Θηβαίοις τῆς τῶν τειχῶν οἰκοδομίας, παρῆλθεν εἰς Πελοπόννησον, καὶ τὸ μὲν πρῶτον Κεγχρεάς ἐκπολιορκήσας, ἐδήλωσε τὴν χώραν τῶν Κορινθίων· μετὰ δὲ ταῦτα δύο φρούρια κατὰ κράτος ἔλων, τοὺς ὑπ' Ἀλεξάνδρου καθεσταμένους φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀφῆκεν. ἐξῆς δὲ τῇ τῶν Ὀρχομενίων πόλει προσβολὰς ποιησάμενος, καὶ παρεισαχθεὶς ὑπὸ τῶν ἀλλοτρίως ἐχόντων πρὸς Ἀλέξανδρον, τῆς μὲν πόλεως φυλακὴν ἀπέλιπε, τῶν δὲ φίλων τῶν Ἀλεξάνδρου καταφυγόντων εἰς τὸ τῆς Ἀρτεμίδος ἱερὸν, ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν τοῖς πόλεταις, ὃ βούλονται πράξαι. οἱ μὲν οὖν Ὀρχομενιοὶ τοὺς ἐκέτας βιαίως ἀναστήσαντες, ἅπαντας ἀνεῖλον παρὰ τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων νόμιμα.

Reliquam pervagatus Peloponnesum Cassander in Macedoniam rediit; mox Alexandrum, eius partes amplexum, Peloponnesi imperatorem constituit. Interea Polyclitus, Seleuci legatus, Theodotum Antigoni navarchum et Perilaum insidiis opprimens, ingentes apud Ptolemaeum gratias meruit.

64. Ὁ δὲ Κάσσανδρος παρελθὼν εἰς τὴν Μι-

σηνίαν, καὶ καταλαβὼν φρουρουμένην ὑπὸ Πολυ-
σπέρχοντος τὴν πόλιν, τὸ μὲν πολιορκεῖν αὐτὴν ἐπὶ
τοῦ παρόντος ἀπέγνω· παρελθὼν δ' εἰς Ἀρκαδίαν,
Δάμιν μὲν ἐπιμελητὴν τῆς πόλεως ἀπέλιπεν, αὐτὸς δὲ
παρελθὼν εἰς τὴν Ἀργείαν, καὶ θεῖς τὸν τῶν Νεμεῶν
ἄγωνα, τὴν εἰς Μακεδονίαν ἐπάνοδον ἐποίησατο.
τούτου δὲ χωρισθέντος, Ἀλέξανδρος ἐπιὼν τὰς ἐν Πε-
λοποννήσῳ πόλεις μετ' Ἀριστοδήμου, τὰς μὲν ὑπὸ
Κασσάνδρου καθεσταμένας φρουρὰς ἐκβαλεῖν ἐπει-
ρᾶτο, ταῖς δὲ πόλεσιν ἀποκαθιστᾶν τὴν ἐλευθερίαν.
ἃ δὴ πυθόμενος ὁ Κάσσανδρος ἐπεμφε πρὸς αὐτὸν
Πρόπελλον, ἀξιῶν Ἀντιγόνου μὲν ἀποστῆναι, συμ-
μαχεῖν δ' αὐτῷ γνησίως. τοῦτο δ' αὐτοῦ πράξαν-
τος, στρατηγίαν δώσειν ἔφησε πάσης Πελοποννήσου,
καὶ δυνάμειος ἀποδείξειν κύριον, ἔτι δὲ κατ' ἀξίαν
τιμήσειν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὄρων αὐτῷ συγχωροῦμε-
νον, οὗ χάριν ἐξ ἀρχῆς ἐπολέμει πρὸς Κάσσανδρον,
συμμαχίαν ποιησάμενος, ἀπεδείχθη στρατηγὸς Πε-
λοποννήσου. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Πολύ-
κλειτος ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν περὶ Σέλευκον, ἐκ Κυ-
πρου πλεύσας, κατῆγεν εἰς Κεγχρεάς. ἀκούσας δὲ
τὴν Ἀλεξάνδρου μετάθεσιν, καὶ θεωρῶν μηδὲν ὑπάρ-
χον πολέμιον σύστημα, τὸν πλοῦν ἐπὶ Παμφυλίας
ἐποίησατο. ἐντεῦθεν δὲ παρακομισθεὶς εἰς Ἀφροδι-
σιάδα τῆς Κιλικίας, ἤκουσεν ὅτι Θεόδotos μὲν ὁ Ἀν-
τιγόνου ναύαρχος ἐκ Πατάρων τῆς Λυκίας παραπλεῖ
ταῖς ἀπὸ Ῥόδου ναυσὶν, ἐχούσαις ἀπὸ Καρίας πλη-
ρώματα· καὶ διότι Περίλαος μετὰ στρατιωτῶν πα-
ράγει περὶ, παρεχόμενος τῷ στόλῳ τῆς ἀγωγῆς τὴν

ἀσφάλειαν, ἀμφοτέρους κατεστρατήγησε. τοὺς μὲν
 γὰρ στρατιώτας ἀποβιβάσας ἔκρυπεν ἐν εὐθέτω τόπῳ,
 καθ' ὃν ἀναγκαῖον ἦν τοὺς πολεμίους τὴν πάροδον
 ποιήσασθαι. αὐτὸς δὲ πάσαις ταῖς ναυσὶν ἐπιπλεύ-
 σας, καὶ πρὸ αὐτοῦ λαβὼν ἀκρωτήριον, ἐπετήρει τὴν
 τῶν πολεμίων παρουσίαν. ἐμπεσόντων δὲ πρῶτον
 τῶν πεζῶν εἰς τὴν ἐνέδραν, συνέβη τὸν τε Περίλαον
 ἁλῶναι, καὶ τῶν ἄλλων τοὺς μὲν πεσεῖν μαχομένους,
 οὓς δὲ ζωορῆθῆναι. ἐπιχειρούντων δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ
 στόλου παραβοηθεῖν τοῖς ἰδίοις ἐπιπλεύσας ὁ Πο-
 λύκλειτος ἄφνω συντεταγμένῳ τῷ στόλῳ, ῥαδίως ἐτρέ-
 ψατο τεταραγμένους τοὺς πολεμίους. διόπερ συνέβη
 τὰς τε ναῦς ἁλῶναι πάσας καὶ τῶν ἀνδρῶν οὐκ ὀλί-
 γους· ἐν οἷς καὶ αὐτὸν τὸν Θεόδοτον τραυματίαν
 γενόμενον μετ' ὀλίγας ἡμέρας τελευτήσαι. Πολύ-
 κλειτος μὲν οὖν χωρὶς κινδύνων τηλικαῦτα πλεονε-
 κτήσας, ἀπέπλευσεν εἰς Κύπρον, ἐντεῦθεν δ' εἰς Πη-
 λούσιον. ὁ δὲ Πτολεμαῖος τοῦτον μὲν ἐπαινέσας,
 δωρεαῖς μεγάλαις ἐτίμησε, καὶ πολὺ μᾶλλον προῆ-
 γεν, ὥς ἀρχηγὸν γεγονότα μεγάλου προτερήματος·
 τὸν δὲ Περίλαον καὶ τῶν ἄλλων αἰχμαλώτων τινὰς
 ἀπέλυσεν, ἐλθούσης περὶ τούτων πρεσβείας παρ' Ἀν-
 τιγόνου. αὐτὸς δὲ παρῆλθεν ἐπὶ τὸ καλούμενον Ἐκρη-
 γμα. καὶ κεῖ συνελθὼν εἰς λόγους Ἀντιγόνῳ, πάλιν
 ἀπῆλθεν, οὐ συγχωροῦντος Ἀντιγόνου τὰ ἀξιούμενα.

Agathoclis in Sicilia insidiae et incursiones in Messenam, Ca-
 thaginiensium auxilio propulsatae. Romanorum cum Samnitibus
 bellum.

65. Ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰ πραχθέντα τῶν
 Ἑλλήνων τῆς Εὐρώπης περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ Μακε-

δορίαν, ἐν μέρει διεξιμεν περὶ τῶν πρὸς ἐσπέραν
νευόντων μερῶν. Ἀγαθοκλῆς γὰρ ὁ τῶν Συρακου-
σίων δυνάστης, κατέχων φρούριον τῶν Μεσσηνίων,
ἐπηγγέλματο λαβὼν παρ' αὐτῶν τριάκοντα τάλαντα
παράδωσειν τὸν τόπον. δόντων δὲ τῶν Μεσσηνίων
ἀργύριον, οὐ μόνον διεψεύσατο τοὺς πιστεύσαντας
ταῖς ἐπαγγελίαις, ἀλλὰ καὶ τὴν Μεσσήνην αὐτὴν ἐπε-
χείρησε καταλαβέσθαι. πυθόμενος γὰρ μέρος τι τοῦ
τείχους ἐν αὐτῇ πεπτωκέναι, πεζῇ μὲν τοὺς ἱππεῖς
ἀπέστειλεν ἐκ Συρακουσῶν· αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν
ναῦς ἡμιολίας, νυκτὸς κατέπλευσε πλησίον τῆς πό-
λεως. προαισθημένων δὲ τῶν προεπιβουλευομένων,
ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέτυχεν· ἐπὶ δὲ τὰς Μύ-
λας πλεύσας, καὶ πολιορκήσας τὸ φρούριον, δι' ὁμο-
λογίας παρέλαβε. καὶ τότε μὲν εἰς Συρακούσας ἐχω-
ρίσθη· κατὰ δὲ τὰς τῶν καρπῶν συγκομιδὰς πάλιν
ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Μεσσήνην. πλησίον δὲ τῆς πό-
λεως στρατοπεδεύσας, καὶ προσβολὰς συνεχεῖς ποιού-
μενος, οὐδὲν ἀξιόλογον ἔσχυσε βλάβαι τοὺς πολε-
μίους· καὶ γὰρ τῶν ἐκ Συρακουσῶν φυγάντων πολλοὶ
συνδεδραμήκεισαν εἰς τὴν πόλιν, οἳ καὶ διὰ τὴν ἰδίαν
ἀσφάλειαν καὶ διὰ τὸ πρὸς τὸν τύραννον μῦσος ἐκ-
θύμως ἡγωνίζοντο. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἦκον ἐκ Καρ-
χηδόνης πρέσβεις, οἳ τῷ μὲν Ἀγαθοκλεῖ περὶ τῶν
πραχθέντων ἐπέτιμσαν, ὥς παραβαίνοντι τὰς συν-
θήκας· τοῖς δὲ Μεσσηνίοις εἰρήνην παρεσκεύασαν, καὶ
τὸ φρούριον ἀναγκάσαντες ἀποκαταστήσαι τὸν τύ-
ραννον, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Λιβύην. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς
παρελθὼν εἰς Ἀβάκαινον πόλιν σύμμαχον, τοὺς δο-

κοῦντας ἄλλοτριῶς ἔχειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἀπέσφαξεν, ὄντας πλείους τῶν τεσσαράκοντα. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Ῥωμαῖοι μὲν διαπολεμοῦντες Σαμνίταις, Φερένην πόλιν τῆς Ἀπουλίας κατὰ κράτος εἵλον. οἱ δὲ τὴν Νουκερίαν τὴν Ἀλφατέρναν καλουμένην οἰκοῦντες, πεισθέντες ὑπὸ τινων, τῆς μὲν Ῥωμαίων φιλίας ἀπέστησαν, πρὸς δὲ τοὺς Σαμνίτας συμμαχίαν ἐποιήσαντο.

Olymp. CXVI. 3. Aristodemus, Antigoni dux, Aetolos ad auxiliandum Antigono adigit; tum in Peloponnesum impetu factore dedit in Aetoliam. Dymaei, ab Alexandro Polyperchontis domitum liberlatem vindicant.

66. Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεθύντος, Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Νικόδωρος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἦσαν ὕπατοι, Λεύκιος Παπίριος τὸ τέταρτον, καὶ Κόϊντος Ποπλίλιος τὸ δεύτερον. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀριστόδημος μὲν ὁ κατασταθεὶς ὑπ' Ἀντιγόνου στρατηγός, ὥς ἐπύθετο τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Πολυσπέρχοντος ἀπόστασιν, ἐπὶ τοῦ κοινοῦ τῶν Αἰτωλῶν δικαιολογησάμενος, προετρέπατο τὰ πλήθη βοηθεῖν τοῖς Ἀντιγόνου πράγμασιν· αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν μισθοφόρων διαβάς ἐκ τῆς Αἰτωλίας εἰς Πελοπόννησον, κατέλαβεν Ἀλέξανδρον τε καὶ τοὺς Ἡλείους πολιορκοῦντας τὴν Κυλλήνην. εὐκαίρως δὲ τοῖς κινδυνεύουσιν ἐπιφανεῖς, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν. καταλιπὼν δ' ἐνταῦθα τοὺς παρεξομένους τῷ φρουρίῳ τὴν ἀσφάλειαν, ἀνέξευξεν εἰς τὴν Ἀχαΐαν· καὶ Πάτρας μὲν ἡλευθέρωσε, φρουρουμένης ὑπὸ τῶν Κασσάνδρου στρατιωτῶν· Αἴγιον δὲ ἐκπολιορκήσας, τῆς τε φρουρᾶς ἐκυρίευσεν, καὶ τοῖς Αἰγεῦσι κατὰ δόγμα τὴν ἐλευθερίαν βουλόμενος ἀπο-

καταστῆσαι; διὰ ταύτην τὴν περίστασιν ἐκωλύθη-
 τῶν γὰρ στρατιωτῶν τραπέντων πρὸς ἄρπαγὴν, πολ-
 λοὶ μὲν ἀπεσφάγησαν τῶν Αἰγίων, πλεῖσται δὲ τῶν
 οἰκιῶν διεφθάρησαν. μετὰ δὲ ταῦτα διαπλεύσαντος
 εἰς Αἰτωλίαν αὐτοῦ, Λυμαῖοι φρουρὰν ἔχοντες παρὰ
 Κασσάνδρου, διετείχισαν τὴν πόλιν, ὥστε κατ' ἰδίαν
 οὔσαν ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως διεξεῦχθαι. παρακαλέ-
 σαντες δ' ἀλλήλους ἀντέχεσθαι τῆς αὐτονομίας, πε-
 ριστρατοπέδευσαν τὴν ἄκραν, καὶ συνεχεῖς προσβο-
 λὰς ἐποιοῦντο. ἃ δὲ πυθόμενος ὁ Ἀλέξανδρος, ἦκε
 μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ βιασάμενος ἐντὸς τοῦ τεί-
 χους, ἐκυρίευσεν τῆς πόλεως· τῶν δὲ Λυμαίων τοὺς
 μὲν ἀπέσφαξε, τοὺς δ' εἰς φυλακὴν ἀπέθετο, πολλοὺς
 δὲ ἐφυγάδευσεν. οἱ δὲ περιλειφθέντες, ἀπαλλαγέντος
 ἐκ τῆς πόλεως Ἀλεξάνδρου, χρόνον μὲν τινα τὴν ἡσυ-
 χίαν ἦγον, καταπεπληγμένοι τὸ μέγεθος τῆς συμφο-
 ρᾶς, ἅμα δὲ καὶ συμμάχων ὄντες ἔρημοι· μετὰ δὲ
 τινα χρόνον ἐξ Αἰγίου τοὺς Ἀριστοδήμου μισθοφό-
 ρους μεταπεμπάμενοι, πάλιν ἐπέθεντο τῇ φρουρᾷ,
 καὶ κυριεύσαντες τῆς ἄκρας, τὴν μὲν πόλιν ἤλευθέ-
 ρωσαν, τῶν δὲ καταλειφθέντων τοὺς πλείστους ἀπο-
 σφάξαντες συνανέϊλον καὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν ὅσοι
 πρὸς Ἀλέξανδρον εἶχον φιλίαν.

Alexandrum autem Alexion Sicyonius per insidias occidit; quo facto Cratesipolis, eius uxor, suscepto imperio, Sicyonios proelio domuit. Cassander vero videns, Aetolos cum Antigono facere, arma iunxit cum Arcananiis, eorum hostibus; deinde rem in Illyride prospere gessit.

67. Ἄμα δὲ τοῦτοις πραττομένοις, Ἀλέξανδρος
 μὲν ὁ Πολυσπέρχοντος, ἐκ Σικυῶνος ἀναξυγυνῶν
 μετὰ τῆς δυνάμεως, ὑπ' Ἀλεξίωνος τοῦ Σικυωνίου,

καὶ τινων ἄλλων προσποιουμένων εἶναι φίλων, ἀν-
 ρέθη. ἥ δὲ γυνὴ Κρατησίπολις διαδεξαμένη τὰ
 πράγματα, συνείχε τὸ στρατόπεδον, ἀγαπωμένη δια-
 φερόντως ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὰς εὐεργεσίας.
 διετέλει γὰρ βοηθοῦσα τοῖς ἀτυχοῦσι, καὶ πολλοὺς
 τῶν ἀπόρων ὑπολαμβάνουσα. ἦν δὲ περὶ αὐτὴν καὶ
 σύνοιαι πραγματικῇ, καὶ τόλμα μείζων ἢ κατὰ γυ-
 ναῖκα. τῶν γὰρ Σικυνίων καταφρονησάντων αὐ-
 τῆς διὰ τὴν τοῦ ἀνδρὸς τελευτήν, καὶ συνδραμόν-
 των μετὰ τῶν ὅπλων ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν, παραταξα-
 μένη καὶ νικήσασα, πολλοὺς μὲν ἀνείλε· συλλαβοῦσα
 δὲ περὶ τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν, ἀνισταύρωσεν.
 ἀσφαλισαμένη δὲ τὰ κατὰ τὴν πόλιν, ἐδυνάστευε τῶν
 Σικυνίων, ἔχουσα πολλοὺς στρατιώτας ἐτοιμοὺς
 εἰς πάντα κίνδυνον. καὶ τὰ μὲν περὶ Πελοπόννησον
 ἐν τούτοις ἦν. Κάσσανδρος δ' ὄρων τοὺς Αἰτωλοὺς
 συναγωνιζομένους μὲν Ἀντιγόνῳ, πόλεμον δ' ἔχοντας
 ὁμορον πρὸς Ἀκαρναῖνας, ἔκρινε συμφέρειν ἅμα συμ-
 μάχους μὲν Ἀκαρναῖνας ποιήσασθαι, ταπεινώσαι δὲ
 τοὺς Αἰτωλοὺς. διόπερ ἀναζεύξας ἐκ Μακεδονίας,
 μετὰ δυνάμεως μεγάλῃς ἦκεν εἰς Αἰτωλίαν, καὶ κατε-
 στρατοπέδευσε περὶ τὸν καλούμενον Καμπύλον πο-
 ταμόν. συναγαγὼν δὲ τοὺς Ἀκαρναῖνας εἰς κοινὴν
 ἐκκλησίαν, καὶ διελθὼν, ὅτι πόλεμον ἔχουσιν ὁμορον
 ἐκ παλαιῶν χρόνων, συνεβούλευεν ἐκ τῶν ὀχυρῶν καὶ
 μικρῶν χωρίων εἰς ὀλίγας πόλεις μετοικῆσαι· ὅπως
 μὴ, διεσπαρμένης τῆς οἰκίσεως, ἀδυνατῶσιν ἀλλή-
 λους βοηθεῖν, καὶ πρὸς τὰς ἀπροσδοκίτους τῶν πο-
 λεμίων ἐπιθέσεις δυσχερῶς ἀθροίζεσθαι. πεισθέν-

των δὲ τῶν Ἀκαρνανῶν, οἱ πλεῖστοι μὲν εἰς Στράτον πόλιν συνώκησαν, ὀχυρωτάτην οὖσαν καὶ μερίστην, Οἰνιάδαι δὲ καὶ τινες ἄλλοι συνῆλθον ἐπὶ Σαυρίαν, Λεριεῖς δὲ μεθ' ἑτέρων εἰς Ἀργίριον. ὁ δὲ Κάσσανδρος ἀπολιπὼν στρατηγὸν Λυκίσκον μετὰ τῶν ἱκανῶν στρατιωτῶν, τούτῳ μὲν παρήγγειλε βοηθεῖν Ἀκαρνανῶσιν· αὐτὸς δὲ μετὰ δυνάμεως παρελθὼν ἐπὶ Λευκάδος, τὴν πόλιν διὰ πρεσβείας προσηγάγετο. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν ποιησάμενος, Ἀπολλωνίαν ἐξ ἐφόδου παρέλαβεν. εἰς δὲ τὴν Ἰλλυρίδα προελθὼν, καὶ διαβάς τὸν Ἑβρον ποταμόν, παρετάξατο πρὸς Γλαυκίαν τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα. περιγεγνόμενος δὲ τῇ μάχῃ, πρὸς μὲν τοῦτον συνθήκας ἐποίησατο, καθ' ἃς οὐκ ἔξῃν τῷ Γλαυκίᾳ στρατεῦειν ἐπὶ τοὺς Κασσάνδρου συμμάχους· τὴν δὲ τῶν Ἐπιδαμνίων πόλιν προσαγαγόμενος, καὶ φρουρὰν ἐγκαταστήσας, ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν.

In Aetolia tumultus. Cassandri in Cariam expeditio, ut Antigonus ab Europa arceret, et in Lemnum.

68. Ἀπαλλαγέντος δὲ ἐκ τῆς Αἰτωλίας τοῦ Κασσάνδρου, συστραφέντες τῶν Αἰτωλῶν εἰς τρισχιλίους, καὶ περιχαρὰκώσαντες Ἀργίριον, ἐπολιόρκουν. τῶν δὲ κατοικούντων τὸ χωρίον ὁμολογίας ποιησαμένων, ὥστε τὴν μὲν πόλιν παραδοῦναι, τῆς δ' ἀσφαλείας τυχόντας αὐτοὺς ἀπαλλαγῆναι, οὗτοι μὲν οὖν πιστεύοντες ταῖς σπονδαῖς ἀπήεσαν· οἱ δ' Αἰτωλοὶ παραβάντες τὰς συνθήκας, καὶ καταδιώξαντες τοὺς οὐδὲν ἐλπίζοντας πείσεσθαι δεινόν, πλὴν ὀλίγων πάντας ἀπέσφαξαν. ὁ δὲ Κάσσανδρος παραγενόμε-

νος εἰς Μακεδονίαν, καὶ πυθόμενος πολεμεῖσθαι τὰς
 ἐν Καρίᾳ πόλεις, ὅσαι συνεμάχουν τοῖς περὶ Πτολε-
 μαῖον καὶ Σέλευκον, ἐξέπεμψε δύναμιν εἰς τὴν Κα-
 ρίαν, ἅμα μὲν βουλόμενος βοηθεῖν τοῖς συμμάχοις,
 ἅμα δὲ σπεύδων εἰς περισπασμούς ἐμβαλεῖν Ἀντίγο-
 νον, ἵνα μὴ σχολὴν ἔχῃ διαβαίνειν εἰς τὴν Εὐρώπην.
 ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς Δημήτριον τὸν Φαληρεῖα, καὶ
 Διονύσιον τὸν φρουροῦντα τὴν Μουνυχίαν, προσ-
 τάττων εἴκοσι ναῦς εἰς Αἴμνον ἐκπέμψαι. ἀποστει-
 λάντων δ' αὐτῶν εὐθὺς τὰ σκάφη καὶ ναύαρχον ἐπ'
 αὐτῶν Ἀριστοτέλη, οὗτος μὲν καταπλεύσας εἰς Αἴ-
 μνον, καὶ μεταπεμψάμενος Σέλευκον μετὰ στόλου,
 τοὺς Αἰμνίους πειθεῖν ἀποστῆναι τῶν περὶ Ἀντίγο-
 νον. οὐ προσεχόντων δ' αὐτῶν, τὴν τε χώραν ἐδήλω-
 σεν, καὶ τὴν πόλιν περιχαρὰκώσας ἐπολιόρκει. μετὰ
 δὲ ταῦτα Σέλευκος μὲν ἀπέπλευσεν εἰς Κῶν· Διοσκο-
 ρίδης δὲ κατασταθεὶς ναύαρχος ὑπ' Ἀντιγόνου, πυ-
 θόμενος τὸν πλοῦν Σελεύκου, κατήρξεν εἰς Αἴμνον,
 καὶ τὸν μὲν Ἀριστοτέλη ἐξέβαλεν ἐκ τῆς νήσου, τῶν
 δὲ νεῶν τὰς πλείους αὐτάνδρους εἴλε. Κάσσανδρος
 δὲ καὶ Πρεπέλαος ἀφηγοῦντο μὲν τῆς ὑπὸ Κάσσαν-
 δρου πεμφθείσης δυνάμεως εἰς τὴν Καρίαν· πυθό-
 μενοι δὲ Πτολεμαῖον τὸν Ἀντιγόγου στρατηγὸν τὴν
 δύναμιν εἰς παραχειμασίαν διηρηκέναι, καὶ αὐτὸν
 ἀσχολεῖσθαι περὶ τὴν ταφὴν τοῦ πατρὸς, Εὐπόλεμον
 ἀπέστειλαν ἐνεδρεῦσαι τοῖς πολεμίοις περὶ Κάπριμα
 τῆς Καρίας· συνεξέπεμψαν δ' αὐτῷ πεζοὺς μὲν ὀκτα-
 κισχιλίους, ἵππεῖς δὲ δισχιλίους. καθ' ὃν δὴ χρόνον
 Πτολεμαῖος παρὰ τινων αὐτομόλων ἀκούσας τὴν

προαίρεσιν τῶν πολεμίων, ἡθροίσε μὲν τῶν πλησίον
χειμαζόντων στρατιωτῶν πεζοὺς μὲν ὀκτακισχιλίους
τριακοσίους, ἵππεῖς δὲ ἑξακοσίους. ἀνελπίστως δὲ
περὶ μέσας νύκτας ἐπιβαλὼν τῷ χάρακι τῶν ἐναντίων,
καὶ καταλαβὼν ἀφυλάκτους καὶ κοιμωμένους, αὐτόν
τε τὸν Εὐπόλεμον ἐξώγησε, καὶ τοὺς στρατιώτας
συνηνάγκασε παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς. τὰ μὲν οὖν
συμβάντα περὶ τοὺς ἀποσταλέντας ὑπὸ Κασσάνδρου
στρατηγούς εἰς τὴν Ἀσίαν, τοιαῦτ' ἦν.

Antigonus, relicto in Syria filio, Demetrio, admodum iuvene,
cum exercitu et quatuor amicis, qui consilio eum adiuvarent, ipso
usque ad Celaenas Phrygiae progressus erat.

69. Ἀντίγονος δὲ ὄρων τὸν Κασσάνδρου ἀντεχόμενον τῆς Ἀσίας, Δημήτριον μὲν τὸν υἱὸν ἀπέλιπεν ἐν τῇ Συρίᾳ, προστάξας ἐνεδρεῦειν τοὺς περὶ Πτολεμαῖον, οὓς ὑπώπτευσεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου προᾶξιν μετὰ δυνάμεως ἐπὶ Συρίας· συναπέλιπε δ' αὐτῷ πεζοὺς μὲν ξένους μυρίους, Μακεδόνας δὲ δισχιλίους, Λυκίους δὲ καὶ Παμφυλίους πεντακοσίους, Πέρσας δὲ τοξότας καὶ σφενδονήτας τετρακοσίους, ἵππεῖς δὲ πεντακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ πλείους τῶν τεσσαράκοντα. παρακατέστησε δ' αὐτῷ καὶ συμβούλους τέσσαρας, Νέαρχόν τε τὸν Κρήτα, καὶ Πύθωνα τὸν Ἀγήνορος, ὃς κατεβεβήκει πρότερον ὀλίγαις ἡμέραις ἐκ Βαβυλῶνος· πρὸς δὲ τοῦτοις, Ἀνδρόνικόν τε τὸν Ὀλύνθιον, καὶ Φίλιππον, ἀνδρας πρεσβυτέρους καὶ συνεστρατευκότας τῷ Ἀλεξάνδρῳ πᾶσαν τὴν στρατείαν. ἦν γὰρ Δημήτριος ἔτι νέος τὴν ἡλικίαν ὥς ἂν γεγονώς ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσιν. αὐτὸς δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν ἔλαβε, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὑπερ-

βάλλων τὸν Ταῦρον, καὶ περιπεσὼν χιόνι πολλῇ, συχνοὺς ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν. διὸ καὶ πάλιν ἀναστρέψας εἰς τὴν Κιλικίαν, καὶ μεταλαβὼν ἕτερον καιρὸν, διεξῆλθε μὲν ἀσφαλέστερον τὸ προειρημένον ὄρος, παραγενόμενος δ' εἰς Κελαινάς τῆς Φρυγίας, διείλε το στρατόπεδον εἰς χειμασίαν. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν στόλον ἐκ Φοινίκης μετεπέμψατο, Μηδίου ναυαρχοῦντος· ὃς περιτυχὼν ταῖς Πυδναίων ναυσὶν, οὕσαις τριάκοντα ἔξ, καὶ καταναυμαχήσας αὐτάνδρων τῶν σκαφῶν ἐκυρίευσε. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

In Sicilia Syracusanorum exsules Agrigentinos ad bellum in Agathoclem impulerant. Hi, Gelois et Messeniis assumtis sociis, a Lacedaemoniis ducem expetunt, Acrotatumque, Cleomenis regis filium, accipiunt.

70. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν, οἱ τῶν Συρακουσίων φυγάδες διατρέιβοντες ἐν Ἀκράγαντι, παρεκάλουν τοὺς προσετηκότας τῆς πόλεως μὴ περιορᾶν Ἀγαθοκλέα συσκευεμίζόμενον τὰς πόλεις. αἰρετώτερον γὰρ εἶναι, πρὸ τοῦ τὸν τύραννον ἰσχυρὸν γενέσθαι, διαπολεμεῖν ἐκουσίως, ἢ περιμείναντας αὐτοῦ τὴν αὔξησιν, ἔξ ἀνάγκης πρὸς ἰσχυρότερον διαγωνίζεσθαι. δοξάντων δ' αὐτῶν ἀληθῆ λέγειν, ὁ μὲν δῆμος τῶν Ἀκράγαντίνων ἐψηφίσατο τὸν πόλεμον· καὶ Γελόους μὲν καὶ Μεσσηνίους εἰς τὴν συμμαχίαν προσελάβοντο, εἰς δὲ τὴν Λακεδαιμονίαν τῶν φυγάδων τινὰς ἐξέπεμψαν, ἐντειλάμενοι πειρᾶσθαι στρατηγὸν ἄγειν τὸν δυνάμενον πραγμάτων ἀφηγήσασθαι. τοὺς γὰρ πολιτικούς ὑπώπτευσεν, ὥς ὄντας οἰκείους τυραννίδος· τοὺς δ' ἔξωθεν ὑπελάμβανον δικαίως ποιή-

σεσθαι τὴν τῶν ὅλων ἐπιμέλειαν, ἀναμνησκόμενοι
 τῆς Τιμολέοντος τοῦ Κορινθίου στρατηγίας. οἱ δὲ
 πεμφθέντες, ὥς ποθ' ἦκον εἰς τὴν Λακωνικὴν, εὖρον
 Ἀκρότατον τὸν Κλεομένους τοῦ βασιλέως υἱὸν προσ-
 κεκοφότα πολλοῖς τῶν νέων, καὶ διὰ τοῦτο ξενικῶν
 πραγμάτων ὀρεγόμενον. τῶν γὰρ Λακεδαιμονίων
 μετὰ τὴν πρὸς Ἀντίπατρον μάχην ἀπολυόντων τῆς
 αἰτίας τοὺς ἐκ τῆς ἥτις διασωθέντας, μόνος ἐνέ-
 στη τῷ δόγματι. διόπερ αὐτὸν συνέβη καὶ τῶν ἄλ-
 λων οὐκ ὀλίγοις προσκόψαι, μάλιστα δ' οἷς ἦν τῶν
 νόμων τὰ πρόστιμα. οὗτοι γὰρ συστραφέντες πλη-
 γὰς τε ἐνεφόρησαν αὐτῷ, καὶ διετέλουν ἐπιβουλεύον-
 τες. διὰ ταῦτα δὴ ξενικῆς ἡγεμονίας ἐπιθυμῶν, ἄσ-
 μένως ὑπῆκουσε τοῖς Ἀκράγαντιναις. τὴν δ' ἀποδη-
 μίαν ποιησάμενος ἄνευ τῆς τῶν Ἐφόρων γνώμης,
 ἀνήχθη ναυσὶν ὀλίγαις, ὥς διαίρων ἐπ' Ἀκράγαντος.
 ἀπενεχθεῖς δ' ὑπ' ἀνέμων εἰς τὸν Ἀδρίαν, κατήρε
 μὲν εἰς τὴν τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώραν. καταλαβὼν
 δὲ τὴν πόλιν πολιορκουμένην ὑπὸ Γλαυκίου τοῦ βα-
 σιλέως τῶν Ἰλλυριῶν, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, πείσας
 τὸν βασιλέα συνθήκας ποιήσασθαι πρὸς τοὺς Ἀπολ-
 λωνιάτας. ἐντεῦθεν δὲ πλεύσας εἰς Τάραντα, καὶ
 παρακαλέσας τὸν δῆμον συνελευθεροῦν Συρακου-
 σίους, ἔπεισε ψηφίσασθαι ναυσὶν εἴκοσι βῶσθαι.
 διὰ γὰρ τὴν συγγένειαν, καὶ τὸ τῆς οἰκίας σχῆμα
 προσέπεσθαι τοῖς λόγοις αὐτοῦ πίστιν τε μεγάλην
 καὶ βάρος.

Sed Acrotatus ob superbiam cunctis adeo invisus erat, ut fugam capessere cogeretur. Tunc Agrigentini, arbitro Amilcare, cum Agathocle pacem fecerunt.

71. Τῶν δὲ Ταραντίνων περὶ τὴν παρασκευὴν ὄντων, αὐτὸς συνεκπλεύσας εἰς τὸν Ἀκράγαντα, παρέλαβε τὴν στρατηγίαν, καὶ τὸ μὲν πρῶτον μετεωρίσας τὰ πλήθη μεγάλαις ἐλπίσι, παρεστήσατο πάντας προσδοκᾶν οὐντομον κατάλυσιν τοῦ τυράννου. τοῦ δὲ χρόνου προῖοντος, προᾶξιν μὲν οὐδεμίαν οὔτε τῆς παιρίδος οὔτε τῆς περὶ τὸ γένος ἐπιφανείας ἀξίαν διεπράξατο· τούραντιον δὲ, φονικὸς ὢν καὶ τῶν τυράννων ὁμοίτερος, προσέκοπτε τοῖς πλήθεσι. πρὸς δὲ τοῦτοις τὴν πάρεσιν δίαιταν μετέβαλε, καὶ ταῖς ἡδοναῖς ἐνεργύθησεν οὕτως ἀσελγῶς, ὥστε Πέρσην εἶναι δοκεῖν, καὶ οὐ Σπαρτιάτην. ἐπεὶ δὲ τῶν προσόδων τὸ πλεῖον μέρους ἀνῆλωσε, τὰ μὲν πολιτευόμενος, τὰ δὲ διανοσφίζόμενος· τέλος δὲ Σωσίστρατον ἐπιφανέστατον τῶν φυγάδων, πολλάκις δυνάμειν ἀφηγησάμενον, ἐπὶ τὸ δεῖπνον παραλαβὼν ἐδολογόκησεν, ἐγκαλέσαι μὲν ἀπλῶς οὐδ' ὅτι οὖν ἔχων, ἐκ πόδων δὲ ποιήσασθαι δραστηκὸν ἄνδρα, καὶ δυνάμετον ἐφεδρεῦσαι τοῖς κακῶς προῖσταμένοις τῆς ἡγεμονίας. διαβουλεύσεως δὲ τῆς πράξεως, εὐθύς οἱ τε φυγάδες συνέτρεχον ἐπ' αὐτὸν, καὶ πάντες οἱ λοιποὶ διετέθησαν ἀλλοτρίως. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπίστησαν αὐτὸν τῆς στρατηγίας, μετ' ὀλίγον δὲ καὶ βάλλειν τοῖς λίθοις ἐπεχείρησαν. διόπερ φοβηθεὶς τὴν τοῦ πλήθους ὀργήν, νυκτὸς ἔφυγε, καὶ λαθὼν διῆρεν εἰς τὴν Λακωνικὴν. τοῦτου δ' ἀπαλαχέντιος, Ταραντῖνοι μὲν ἀπεσταλκότες εἰς Σικελίαν τὸν στόλον μετεπέμψαντο·

Ἀκραγαντῖνοι δὲ καὶ Γελῶοι καὶ Μεσσήνιοι κατέλυσαν τὸν πρὸς Ἀγαθοκλέα πόλεμον, μεσιτεύσαντος τὰς συνθηκὰς Ἀμίλκου τοῦ Καρχηδονίου. ἦσαν δὲ τὰ κεφάλαια τῶν συντεθέντων τοιαῦδε· τῶν Ἑλληνίδων πόλεων τῶν κατὰ Σικελίαν Ἡράκλειαν μὲν καὶ Σελινοῦντα καὶ πρὸς ταύταις Ἰμέραν ὑπὸ Καρχηδονίοις τετάχθαι, καθάπερ καὶ προϋπήρχον, τὰς δ' ἄλλας πάσας αὐτονόμους εἶναι, τὴν ἡγεμονίαν ἔχόντων Συρακουσίων.

Agathocles autem otio usus est ad augendas opes: praesertim Carthaginiensibus minus fidens. In Italia bellum cum Samnitibus vario Marte continuatum.

72. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀγαθοκλῆς ὄρων ἔρημον οὖσαν τὴν Σικελίαν στρατοπέδων πολεμίων, ἀδεῶς προσήγετο τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία· ταχὺ δὲ πολλῶν ἐγκρατὴς γενόμενος, ἰσχυρὰν κατεσκευάσατο τὴν δυναστείαν. καὶ γὰρ συμμάχων πλῆθος, καὶ προσόδους ἄδράς, καὶ στρατόπεδον ἀξιόλογον περιποιήσατο. χωρὶς γὰρ τῶν συμμάχων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκ Συρακουσῶν καταγραφέντων εἰς τὴν στρατείαν, μισθοφόρους ἐπιλέκτους εἶχε, πεζοὺς μὲν μυρίους, ἵππεῖς δὲ τρισχιλίους πεντήκοντα. ἐποίησατο δὲ καὶ παρασκευὴν ὅπλων καὶ βελῶν παντοδαπῶν, εἰδὼς τοὺς Καρχηδονίους ἐπιτετιμηκότας τῷ Ἀμίλκῳ περὶ τῶν συνθηκῶν, συντόμως δὲ πρὸς αὐτὸν τὸν πόλεμον ἐξοίσοντας. καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν ἐν τοῦτοις τοῖς χρόνοις τοιαύτην ἔσχε τὴν κατάστασιν. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, Σαμνῖται διαπολεμοῦντες Ῥωμαίοις ἔτι πλείονα περὶ τῆς ἡγεμονίας, Πλειστικὴν μὲν, φρουρὰν ἔχουσαν Ῥωμαϊκὴν ἐξεπολιόρκησαν.

Σωρανοὺς δ' ἔπεισαν κατασφάζειν μὲν τοὺς παρ' αὐ-
τοῖς Ῥωμαίους, συμμαχίαν δὲ πρὸς Σαμνίτας συν-
θεῖσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα Ῥωμαίων Σατιρκόλαν πο-
λιορκούντων, ἐπεφάνησαν μετὰ δυνάμεως ἰσχυρᾶς,
σπεύδοντες λῦσαι τὴν πολιορκίαν. γενομένης οὖν
μάχης ἰσχυρᾶς, πολλοὶ μὲν παρ' ἀμφοτέρων ἀνῆρ-
θησαν, τέλος δὲ ἐπὶ τοῦ προτερήματος ἐγένετο Ῥω-
μαῖοι. μετὰ δὲ τὴν μάχην ἐκπολιορκήσαντες τὴν
πόλιν, ἐπῆρσαν ἀδεῶς τὰ πλησίον πολιῆματα καὶ
χωρία προσαγόμενοι. τοῦ δὲ πολέμου περὶ τὰς ἐν
Ἀπουλίᾳ πόλεις συνεσιτώτος, οἱ μὲν Σαμνῖται πάν-
τας τοὺς ἐν ἡλικίαις στρατείας ὄντας καταγράψαν-
τες, ἐστρατοπέδευσαν πλησίον τῶν πολεμίων, ὥς περὶ
τῶν ὄλων κριθησόμενοι. ἃ δὲ πυνθόμενος ὁ δῆμος
τῶν Ῥωμαίων, καὶ διαγωνιάσας περὶ τοῦ μέλλοντος,
δύναμιν προέπεμψε πολλήν. εἰωθότες δ' ἐν τοῖς
ἐπικινδύνοις καιροῖς αὐτοκράτορα τοῦ πολέμου κα-
θιστάναι τινὰ τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν, προεχειρίσατο
τότε Κόϊντον Φάβιον, καὶ μετ' αὐτοῦ Κόϊντον Αὔ-
λιον ἱππαρχον. οὗτοι δὲ τὰς δυνάμεις παραλαβόν-
τες, παρῆϊάξαντο πρὸς τοὺς Σαμνίτας περὶ τὰς κα-
λουμένας Λαυστόλας, καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν
ἀπέβαλον. τροπῆς δὲ γενομένης καθ' ἅπαν τὸ στρα-
τόπεδον, ὃ μὲν Αὔλιος, κατασχυνθείς ἐπὶ τῇ φυγῇ,
μόνος ὑπέστη τῷ τε πλήθει τῶν πολεμίων, οὐ κρατή-
σειν ἐλπίζων, ἀλλ' ἀήττητον τὴν πατρίδα τὸ καθ'
αὐτὸν μέρος ἀποδεικνύων. οὗτος μὲν οὖν αὐ με-
τασχὼν τοῖς πολίταις τῆς κατὰ τὴν φυγὴν αἰσχύνης,
ἰδίᾳ περιεποιήσατο θάνατον ἐνδοξον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι

φοβηθέντες μὴ τὰ κατὰ τὴν Ἀπουλίαν πράγματα τε-
λέως ἀποβάλλωσιν, ἀποικίαν ἐξέπεμψαν εἰς Λουκερίαν
πόλιν ἐπιφανεστάτην τῶν ἐν τοῖς τόποις· ἐκ ταύ-
της δὲ ὁρμώμενοι διεπολέμουν τοῖς Σαμνίταις, οὐ
κακῶς τῆς ἀσφαλείας προνοησάμενοι. διὰ γὰρ ταύ-
την τὴν πόλιν οὐ μόνον ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ἐπρο-
τέρησαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα γενομένους ἕως
τῶν καθ' ἡμῶς χρόνων διετέλεσαν ὁρμητηρίῳ χρώμε-
νοι κατὰ τῶν πλησίον ἐθνῶν.

Olymp. CXVI, 4. Callantiani, Istriani et finitimi populi, cum a
Lysimacho defecissent, is cum infesto exercitu profectus cunctos
perdomuit, et Antigoni copias, Callantianis auxilio missas, proelio
vicit.

73. Τῶν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πράξεων
τέλος ἔχουσῶν, Ἀθηναῖοι μὲν παρέλαβε τὴν ἀρχὴν
Θεόφραστος· ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι κατεστάθησαν
Μάρκος Πόπλιος καὶ Γάιος Σουλπίκιος. ἐπὶ δὲ
τούτων, Καλλαντιανοὶ κατοικοῦντες ἐν τοῖς ἀριστε-
ροῖς μέρεσι τοῦ Πόντου, καὶ φρουρὰν ἔχοντες παρὰ
τοῦ Λυσιμάχου, ταύτην ἐξέβαλον καὶ τῆς αὐτονο-
μίας ἀντείχοντο. ὁσαύτως δὲ τὴν τε τῶν Ἰστριανῶν
πόλιν καὶ τὰς ἄλλας τὰς πλησιοχώρους ἐλευθερώσαν-
τες, συνέθεντο συμμαχίαν ὥς κοινῇ πολεμεῖν τῷ δυ-
νάστῃ· προσελάβοντο δὲ εἰς τὴν φιλίαν τῶν τε Θρα-
κῶν καὶ Σκυθῶν τοὺς ὁμοροῦντας, ὥστε τὸ πᾶν εἶ-
ναι σύστημα βάρους ἔχον, καὶ δυνάμενον ἀδραῖς δυ-
νάμειν ἀντιτάσσεσθαι. ὁ δὲ Λυσιμάχος, πυνθόμε-
νος τὰ πεπραγμένα, μετὰ τῆς δυνάμεως ὤρμησεν
ἐπὶ τοὺς ἀφεστηκότας· ποιούμενος δὲ τὴν πορείαν
διὰ τῆς Θράκης, καὶ τὸν Αἴμον ὑπερβαλὼν, κατε-

στρατοπέδευσε πλησίον τῆς Ὀδησσοῦ. πολιορκίαν
 δὲ συατησάμενος, ταχὺ τοὺς ἔνδον κατεπλήξατο, καὶ
 δι' ὁμολογίας παρέλαβε τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα
 τῷ παραπλησίῳ τρόπῳ τοὺς Ἰσθριανοὺς ἀνακτησά-
 μενος, ἀνέξεν ἐπὶ Καλλαντιανούς. καθ' ὃν δὴ
 χρόνον ἦκον οἱ τε Σκύθαι καὶ Θρᾷκες σὺν πολλῇ
 δυνάμει, βοηθήσοντες τοῖς συμμάχοις κατὰ τὰς συν-
 θήκας. οἷς ἀπαντήσας Λυσίμαχος, καὶ συμβαλὼν
 ἐξ ἐφόδου, τοὺς μὲν Θρᾷκας καταπληξάμενος, ἔπεισε
 μεταθέσθαι· τοὺς δὲ Σκύθας ἐκ παρατάξεως νική-
 σας, καὶ πολλοὺς ἀνελὼν, τούτων μὲν τοὺς ὑπο-
 λειφθέντας ἐδίωξεν ἐκτὸς τῶν ὄρων· τὴν δὲ τῶν Καλ-
 λαντιανῶν πόλιν περιστρατοπεδεύσας, συνεστήσατο
 πολιορκίαν, φιλοτιμούμενος ἐκ παντὸς τρόπου κω-
 λάσαι τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως. περὶ ταῦτα δ'
 ὄντος αὐτοῦ παρῆσαν τινες ἀπαγγέλλοντες, ὅτι δύο
 δυνάμεις ἀπέσταλκεν Ἀντίγονος ἐπὶ βοήθειαν τοῖς
 Καλλαντιανοῖς, τὴν μὲν πεζὴν, τὴν δὲ κατὰ θάλασ-
 σαν· καὶ ὅτι τῷ μὲν στόλῳ Λύκων ὁ στρατηγὸς πα-
 ραπέπλευκεν εἰς τὸν Πόντον· Πανσανίας δ' ἔχων
 οὐκ ὀλίγους στρατιώτας, περὶ τὸ καλούμενον Ἰερὸν
 κατεστρατοπέδευσεν. ἐφ' οἷς ὁ Λυσίμαχος διαταρα-
 χθεὶς, ἐπὶ μὲν τῆς πολιορκίας ἀπέλιπε τοὺς ἐκινεοὺς
 στρατιώτας· τὸ δὲ κράτιστον τῆς δυνάμεως ἀναλα-
 βὼν αὐτὸς ἠπείγετο, σπείδων συνάψαι τοῖς πολε-
 μίοις. παραγενόμενος δὲ ἐπὶ τὴν κατὰ τὸν Αἰμον
 ὑπερβολὴν, εὗρε Σεύθην τὸν βασιλέα τῶν Θρακῶν
 ἀφεστηκότα πρὸς Ἀντίγονον, καὶ μετὰ πολλῶν στρα-
 τιωτῶν φυλάσσοντα τὰς παρόδους. συνάψας δ' αὐ-

τῷ μάχην ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, τῶν τε ἰδίων ἀπέβαλεν οὐκ ὀλίγους, καὶ τῶν πολεμίων ἀνελὼν παμπληθεῖς, ἐβιάσατο τοὺς βαρβάρους. ἐπιφανεῖς δὲ καὶ τοῖς περὶ τὸν Πανσανίαν, καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς εἰς δυσχωρίας συμπεφευγότας, ταύτας τ' ἐξεπολιόρκησε, καὶ Πανσανίαν ἀνελὼν, τῶν στρατιωτῶν οὓς μὲν ἐλύτρωσεν, οὓς δ' εἰς τὰς ἰδίας τάξεις διένειμε. τὰ μὲν οὖν περὶ Λυσίμαχον ἐν τούτοις ἦν.

Post haec Antigonus Telesphorum cum classe in Peloponnesum misit ad civitates in libertatem vindicandas. Philippus vero, Cassandri frater, in Aetolos et Epirotas bellum gessit, eosque duplici proelio vicit, Forumque regem Aecidam interemit.

74. Ὁ δ' Ἀντίγονος ἀποτεχὼν ταύτης τῆς ἐπιβολῆς, ἐξέπεμψε Τελεσφόρον εἰς Πελοπόννησον, δοὺς αὐτῷ πεντήκοντα ναῦς, καὶ στρατιώτας τοὺς ἱκανοὺς, καὶ τὰς πόλεις ἐλευθεροῦν ἐνετείλατο. τοῦτο γὰρ πράξας ἠλπίζε πίστιν κατασκευάζειν παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, οἵ τε πρὸς ἀλήθειαν φροντίζει τῆς αὐτονομίας αὐτῶν, καὶ ἅμα γινώσκειν ὑπέλαβε τὰ Κασσάνδρου πράγματα. ὁ δὲ Τελεσφόρος ἐπειδὴ τάχιστα κατέπλευσεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐπῆλθε τὰς ὑπ' Ἀλεξάνδρου φρουρουμένας πόλεις, καὶ πύσας ἠλευθέρωσε, πλὴν Σικυῶνος καὶ Κορίνθου. ἐν ταύταις γὰρ Πολυσπέρχων διέτριβε, δυνάμεις ἄδρας ἔχων, καὶ πιστεῦον ταύταις τε καὶ ταῖς τῶν τόπων ὀχυρότησιν. ἅμα δὲ τούτοις πραγματοποιέοις, Φίλιππος ὑπὸ Κασσάνδρου πεμφθεὶς στρατηγὸς εἰς τὸν πρὸς Αἰτωλοὺς πόλεμον, ὡς τάχισθ' ἤκεν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν μετὰ τῆς δυνάμεως, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχειρεῖ λεηλατεῖν τὴν Αἰτωλίαν, μετ' ὀλίγον δὲ πυθόμενος Αἰακί.

δὴν τὸν Ἑπειρώτην εἰς τὴν βασιλείαν διεληλυθότα, καὶ δύναιμι ἀδρανὲν συνηθροικῶτα, ταχέως ὤρμησεν ἐπ' αὐτόν. ἔσπευδε γὰρ κατ' ἰδίαν διαγωνίσασθαι πρὶν ἢ συμμῖξαι τὴν τῶν Αἰτωλῶν δύναμιν. εὐρών δὲ τοὺς Ἑπειρώτας ἐτοιμοὺς εἰς μάχην, ἐξ ἐφύδου συνηψεν εἰς χεῖρας· καὶ πολλοὺς μὲν ἀντίλεν, οὐκ ὀλίγους δ' ἐξώγησεν, ἐν οἷς συνέβαινεν εἶναι καὶ τῶν αἰτίων τῆς τοῦ βασιλέως καθόδου περὶ πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν, οὓς δῆσας ἀπέστειλε πρὸς Κάσσανδρον. τῶν δὲ περὶ τὸν Αἰακίδην ἀθροισθέντων ἐκ τῆς φυγῆς, καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς συμμειξάντων, πάλιν ἐπελθὼν ὁ Φίλιππος μάχῃ ἐκράτησε, καὶ πολλοὺς ἀνέειλεν· ἐν οἷς ἦν καὶ Αἰακίδης ὁ βασιλεὺς. ἐν ὀλίγαις δ' ἡμέραις τηλικαῦτα ποιήσας προτερήματα, κατεπλήξατο πολλοὺς τῶν Αἰτωλῶν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὰς ἀνοχύρους πόλεις ἐκλιπεῖν, εἰς δὲ τὰ δυσβατώτατα τῶν ὄρων συμφυγεῖν μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν Ἑλλάδα प्राχθέντα τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.

In Asia Casander, Cariae praefectus, bello oppressus, in Antigoni partes concessit. Mox, mutato consilio, de novo desecit. Quo facto Antigonus terra marique Cariam subigit. Casander vero, classe Graeciam petens, cum Telesphoro et Medio confligit.

75. Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Κάσσανδρος ὁ τῆς Ἀσίας κυριεύων, πιεζόμενος τῷ πολέμῳ, διελύσατο πρὸς Ἀντιγόνην, ἐφ' ᾧ τοὺς μὲν στρατιώτας παραδώσειν πάντας Ἀντιγόνῳ· τὰς δ' Ἑλληνίδας πόλεις αὐτονόμους ἀφήσειν· τὴν δὲ σατραπείαν, ἣν πρότερον εἶχε, δορεὰν καθέξειν, βέβαιος ὢν φίλος Ἀντιγόνῳ. τοὺς δὲ περὶ τούτων ὄμηρον Ἀγάθωνα τὸν ἀδελφόν, καὶ μετ'

ὀλίγας ἡμέρας μεταμεληθεὶς ἐπὶ ταῖς συνθήκαις, τὸν μὲν ἀδελφὸν ἐξέκλεψεν ἐκ τῆς ὀμηρείας· πρὸς δὲ Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον διαπρεσβευσάμενος, ἤξιον βοηθεῖν τὴν ταχίστην. ἐφ' οἷς Ἀντίγονος δεινοπαθήσας, δύνανται ἀπέστειλεν ἐπὶ τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν πόλεων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, τοῦ μὲν στόλου ναύαρχον ἀποδείξας Μήδιον, τοῦ δὲ στρατοπέδου καταστήσας στρατηγὸν Δόκιμον. οὗτοι δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὴν πόλιν τῶν Μιλησίων, τοὺς τε πολίτας ἐκάλουν ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν φρουρουμένην ἄκραν ἐκπολιορκήσαντες, εἰς αὐτονομίαν ἀποκατέστησαν τὸ πολίτευμα. περὶ ταῦτα δ' ὄντων τούτων, Ἀντίγονος Τράλλεις ἐξεπολιόρκησεν· εἰς δὲ Καῦνον παρελθὼν, καὶ τὸν στόλον μεταπεμψάμενος, εἶλε καὶ ταύτην τὴν πόλιν, πλὴν τῆς ἄκρας. ταύτην δὲ περιχαρᾶκῶς, καθ' ὃ μέρος ἦν προσμάχεσθαι, συνεχεῖς προσβολὰς ἐποιεῖτο. ἐπὶ δὲ τὴν Ἰασον πόλιν ἐκπεμφθεὶς Πτολεμαῖος μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς, ἠναγκάσθη προσθέσθαι τοῖς περὶ Ἀντίγονον αὐταὶ μὲν οὖν τῆς Καρίας οὔσαι τοῦτον τὸν τρόπον ὑπετάγησαν Ἀντιγόνῳ. μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἐλθόντων πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῶν παρ' Αἰτωλῶν καὶ Βοιωτῶν, πρὸς μὲν τούτους σύμμαχίαν συνέθετο· αὐτὸς δὲ Κασσιάνδρῳ συνελθὼν εἰς λόγους ὑπὲρ εἰρήνης περὶ τὸν Ἑλλησποντον, ἀπῆλθεν ἄπρακτος, οὐ δυναμένων αὐτῶν οὐδαμῶς συμφωνῆσαι. διόπερ ὁ Κασσιάνδρος ἀπογνοὺς τὰς διαλύσεις, διέγνω τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραγμάτων πάλιν ἀντέχεσθαι. ἀναξεύξας οὖν μετὰ τριάκοντα νεῶν εἰς Ὀρεὸν, ἐπολιόρκει

τὴν πόλιν. ἐνεργῶς δ' αὐτοῦ ταῖς προσβολαῖς χρω-
 μένου, καὶ τοῦ πολέσματος ἤδη κατὰ κράτος ἀλικοκο-
 μένου, παρεγένετο βοηθήσων τοῖς Ὠρίταις Τελεσφό-
 ρος μὲν ἐκ Πελοποννήσου μετὰ νεῶν εἴκοσι καὶ στρα-
 τιωτῶν χιλίων, Μήδιος δ' ἐκ τῆς Ἀσίας, ἔχων ναῦς
 ἑκατόν. οὗτοι δ' ὁρῶντες ἐφορμούσας τῷ λιμένι τὰς
 τοῦ Κασσάνδρου ναῦς, πῦρ ἐνῆκαν, καὶ τέσσαρας
 μὲν κατέκαυσαν, παρ' ὀλίγον δὲ καὶ πάσας διεφθει-
 ραν· τοῖς δ' ἐλαττομένοις παραγενομένης βοηθείας
 ἐξ Ἀθηναίων, ἐπέπλευσαν οἱ περὶ Κάσσανδρον κατα-
 φρονοῦσι τοῖς πολεμίοις. συμβαλόντες δ' αὐτοῖς
 μίαν μὲν κατέδυσαν, τρεῖς δ' αὐτιάνδρους ἔλαβον.
 καὶ τὰ μὲν πραχθέντα περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Πόν-
 τον τοιαῦτα ἦν.

In Italia quae inter Romanos et Samnites porro gesta sint com-
 memorantur. Campani rebellantes mox pacem fecerunt.

76. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, Σαμνῖται μὲν μετὰ
 πολλῆς δυνάμεως ἐπῆρσαν πορθοῦντες τῶν κατ' Ἰτα-
 λίαν πόλεων ὅσαι τοῖς ἐναντίοις συνηγωνίζοντο· οἱ
 δ' ὕπατοι τῶν Ῥωμαίων μετὰ στρατοπέδου παραγε-
 νόμενοι, παραβουληθεῖν ἐπειρῶντο τοῖς κινδυνεύουσι
 τῶν συμμάχων. ἀντεστρατοπεδεύσαντο δὲ τοῖς πο-
 λεμίοις περὶ Κίνναν πόλιν, καὶ ταύτην μὲν εὐθύς
 ἐφόβουντο τῶν ἐπικειμένων φόβων· μετ' ὀλίγας δ'
 ἡμέρας ἐκταξάντων ἀμφοτέρων τὰς δυνάμεις, ἐγένετο
 μάχη καρτερὰ, καὶ συχνοὶ παρ' ἀμφοτέροις ἔπεσον.
 τὸ δὲ τέλος οἱ Ῥωμαῖοι βιασάμενοι, κατὰ κράτος πε-
 ριεγένοντο τῶν πολεμίων. ἐπὶ πολὺν δὲ τόπον χρη-
 σάμενοι τῷ διωγμῷ, πλείους τῶν μυρίων ἀνείλον·

καὶ τῆς μάχης ἀγνοουμένης ἔτι, Καμπανοὶ μὲν κα-
ταφρονήσαντες τῶν Ῥωμαίων, ἀπέστησαν· ὁ δὲ δῆ-
μος εὐθύς δυνάμιν τε τὴν ἱκανὴν ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐ-
τοὺς, καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα Γάϊον Μαΐνιον,
καὶ μετ' αὐτοῦ, κατὰ τὸ πάτριον ἔθος, Μαΐνιον
Φούλβιον ἱππαρχον. τούτων δὲ πλησίον τῆς Κα-
πύης καταστρατοπεδευσάντων, οἱ Καμπανοὶ τὸ μὲν
πρῶτον ἐπεχείρουν ἀγωνίζεσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα πυ-
θόμενοι τὴν τῶν Σαμνιτῶν ἦτιαν, καὶ νομίσαντες
πάσας τὰς δυνάμεις ἥξειν ἐπ' αὐτοὺς, διελύσαντο
πρὸς Ῥωμαίους. τοὺς γὰρ αἰτίους τῆς ταραχῆς ἐξε-
δωκαν, οἱ, προτεθείσης κρίσεως, οὐ περιμείναντες
τὴν ἀπόφασιν, αὐτοὺς ἀνεΐλον· αἱ δὲ πόλεις τυχοῦ-
σαι συγγνώμης, εἰς τὴν προϋπάρχουσαν συμμαχίαν
ἀποκατέστησαν.

Olymp. CXVII, 1. Antigonus Ptolemaeum ad liberandam Graeciam ablegat. Rhodii navibus eundem adiuvant. Cassander, soluta Orei obsidione, Chalcidem petit; inde vero, de Macedonia sollicitus, relicto Chalcide praesidio, in Macedoniam recedit.

77. Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος, Ἀθήνησι
μὲν ἦρχε Πολέμων, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὕπατοι
Λεύκιος Παπίριος τὸ πέμπτον, καὶ Γάϊος Ιούνιος·
ἦχθη δὲ καὶ Ὀλυμπιάς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν
ἑβδόμη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα
στάδιον Παρμενίων Μιτυληναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων
τῶν χρόνων Ἀντίγονος ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα
στρατηγὸν Πολέμωνα τοὺς Ἕλληνας ἐλευθερώσοντα·
συνέπεμψε δ' αὐτῷ ναὺς μὲν μακρὰς ἑκατὸν καὶ πεν-
τήκοντα, Μῆδιον ἐπιστήσας ναύαρχον· στρατιώτας
δὲ πεζοὺς μὲν πεντακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ πεντακο-

σίους. ἐποίησατο δὲ καὶ πρὸς Ῥοδίους συμμαχίαν,
 καὶ προσελάβετο παρ' αὐτῶν ναῦς ἐξηρισμένας πρὸς
 τὸν πόλεμον δέκα, πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθέρω-
 σιν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος μετὰ παντὸς τοῦ στόλου κα-
 ταπλεύσας τῆς Βοιωτίας εἰς τὸν βαθὺν καλούμενον
 λιμένα, παρὰ μὲν τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν προσε-
 λάβετο στρατιώτας, πεζοὺς μὲν δισχιλίους διακοσίους,
 ἵππεῖς δὲ χιλίους τριακοσίους. μετεπέμψατο δὲ καὶ
 τὰς ἐξ Ὠρεοῦ ναῦς, καὶ τειχίσας τὸν Σαλγανέα συν-
 ἤγαγεν ἐνταῦθα πᾶσαν τὴν δύναμιν. ἤλπιζε γάρ
 προσδεῖσθαι τοὺς Χαλκιδεῖς, οἵπερ μόνοι τῶν Εὐ-
 βοέων ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐφρουροῦντο. ὁ δὲ Κάσ-
 σανδρος ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῆς Χαλκίδος, τὴν Ὠρεοῦ
 πολιορκίαν ἔλυσεν· εἰς δὲ τὴν Χαλκίδα παρῆλθε, καὶ
 τὰς δυνάμεις μετεπέμπετο. Ἀντίγονος δὲ πυθόμενος
 περὶ τὴν Εὐβοίαν ἐφεδρεύειν ἀλλήλοις τὰ στρατό-
 πεδα, μετεπέμψατο τὸν Μήδιον εἰς τὴν Ἀσίαν μετὰ
 τοῦ στόλου· εὐθὺς δὲ καὶ τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν,
 προῆγεν ἐφ' Ἑλλησπόντου κατὰ τάχος, ὡς διαβησά-
 μενος εἰς Μακεδονίαν, ὅπως ἢ μένοντος Κασσάν-
 δρου περὶ τὴν Εὐβοίαν, αὐτὸς ἔρημον καταλάβῃ
 Μακεδονίαν τῶν ἀμυνομένων, ἢ τῇ βασιλείᾳ βοη-
 θῶν, ὑπὲρ τῶν οἰκείων ἀγωνίσασθαι τὸν Κάσσαν-
 δρον, ἀφέντα τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πράγματα. ὁ δὲ
 Κάσσανδρος συνιδὼν τὴν ἐπίνοιαν αὐτοῦ, Πλείσταρ-
 χον μὲν ἀπέλιπεν ἐπὶ τῆς ἐν Χαλκίδι φρουρᾷ· αὐτὸς
 δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναξεύξας, Ὠρωπὸν μὲν
 κατὰ κράτος εἴλε, Θηβαίους δ' εἰς τὴν αὐτοῦ συμ-
 μαχίαν κατέστησε. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους Βοιωτοὺς

ἀνοχὰς ποιησάμενος, καὶ καταλιπὼν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος στρατηγὸν Εὐπόλεμον, ἀπῆλθεν εἰς Μακεδονίαν, ἀγωνιῶν περὶ τῆς τῶν πολεμίων διαβάσεως. ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπειδὴ κατήντησεν εἰς τὴν Προποντίδα, διεπροσβεύσατο πρὸς τοὺς Βυζαντίους, ἀξιῶν μετέχειν τῆς συμμαχίας. παραγενομένων δὲ καὶ παρὰ Λυσιμάχου προσβεβυτῶν, καὶ παρὰκαλούντων μηδὲν ποιεῖν μήτε κατ' αὐτοῦ μήτε κατὰ Κασσάνδρου, τοῖς μὲν Βυζαντίοις ἔδοξε μένειν ἐφ' ἡσυχίας, καὶ τηρεῖν τὴν πρὸς ἀμφοτέρους εἰρήνην ἅμα καὶ φιλίαν. ὁ δ' Ἀντίγονος δυσχεροῦντος ἐπὶ τούτοις, ἅμα δὲ καὶ τῆς χειμερινῆς ὥρας συγκλειούσης, διέδωκε τοὺς στρατιώτας κατὰ πόλιν εἰς τὴν χειμασίαν.

Coreyraei Apollonia et Epidamno Cassandri praesidia expellunt. Ptolemaeus, Antigoni legatus, Chalcidem capit: tum in Atticam et Phocidem progressus, ubique Cassandri praesidia abigit.

78. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Κερκυραῖοι μὲν βοηθήσαντες Ἀπολλωνιάταις καὶ τοῖς Ἐπίδαμνίοις, τοὺς μὲν στρατιώτας Κασσάνδρου ὑποσπόνδους ἀφῆκαν, τῶν δὲ πόλεων Ἀπολλωνίαν μὲν ἤλευθέρωσαν, Ἐπίδαμνον δὲ Γλαυκίᾳ τῷ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεῖ παρέδωκαν. ὁ δὲ Ἀντιγόγου στρατηγὸς Πτολεμαῖος, χωρισθέντος εἰς Μακεδονίαν Κασσάνδρου, καταπληξάμενος τοὺς φρουροῦντας τὴν Χαλκίδα, παρέλαβε τὴν πόλιν, καὶ τοὺς Χαλκιδιεῖς ἀφῆκεν ἀφρουρήτους, ὥστε γενέσθαι φανερόν, ὡς πρὸς ἀλήθειαν Ἀντίγονος ἐλευθεροῦν προήρηται τοὺς Ἑλληνας. ἐπικαιρὸς γὰρ ἡ πόλις ἐστὶ τοῖς βουλομένοις ἔχειν ὀρμητήριον διαπολεμεῖν περὶ τῶν ὅλων. ὁ δ' οὖν Πολέμων ἐκπολιορκήσας Ὠρωπὸν παρέδωκε τοῖς

Βοιωτοῖς, καὶ τοὺς Κασσάνδρου στρατιώτας ὑποχει-
ρίους ἔλαβε. μετὰ δὲ ταῦτα Ἐρετριεῖς καὶ Καρυ-
στίους εἰς τὴν συμμαχίαν προσλαβόμενος, ἐστράτευ-
σεν εἰς τὴν Ἀττικὴν, Δημητρίου τοῦ Φαληγρέως ἐπι-
στατοῦντος τῆς πόλεως. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρῶ-
τον λάθρα διεπέμποντο πρὸς Ἀντίγονον, ἀξιοῦντες
ἐλευθερωθῆαι τὴν πόλιν· τότε δὲ τοῦ Πτολεμαίου
παραγεννηθέντος πλησίον τῆς πόλεως, θαρσύναντες
ἠνάγκασαν τὸν Δημήτριον ἀνοχὰς ποιήσασθαι, καὶ
προσβείας ἀποστέλλειν πρὸς Ἀντίγονον περὶ συμμα-
χίας. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἀναξεύξας ἐκ τῆς Ἀττικῆς
εἰς τὴν Βοιωτίαν, τὴν τε Καδμείαν εἴλε, καὶ τὴν
φρουρὰν ἐκβαλὼν, ἡλευθέρωσε τὰς Θήβας. μετὰ δὲ
ταῦτα πορευθεὶς εἰς τὴν Φωκίδα καὶ τὰς μὲν πλείους
τῶν πόλεων προσαγόμενος, ἐξέβαλε πανταχόθεν τὰς
Κασσάνδρου φρουράς. ἐπῆλθε δὲ καὶ τὴν Λοκρίδα,
καὶ τῶν Ὀπονντίων, τὰ Κασσάνδρου φρονοῦντων,
συνεστήσατο πολιορκίαν, καὶ συνεχεῖς προσβολὰς
ἐποιεῖτο.

Cyrenacos, Cyprios, aliosque rebelles per legatos subigit Ptolemaeus: ipse in Syriam et Ciliciam expeditiones suscipit.

79. Τῆς δ' αὐτῆς θερείας, Κυρηναῖοι μὲν ἀπο-
στάντες Πτολεμαίου, τὴν ἄκραν περιεστρατοπέδευ-
σαν, ὡς αὐτίκα μάλα τὴν φρουρὰν ἐκβαλοῦντες. πα-
ραγενομένων δὲ προσβευτῶν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ
παρακαλοῦντων παύσασθαι τῆς πολιορκίας, τοὺτους
μὲν ἀπέκτειναν, τὴν δὲ ἄκραν ἐνεργέστερον ἐπολιόρ-
κουν. ἐφ' οἷς παροξυνθεὶς ὁ Πτολεμαῖος, ἀπέστει-
λεν Ἄγιν στρατηγὸν μετὰ δυνάμεως πεζῆς. ἐξέπεμψε

δὲ καὶ στύλον τὸν συλληψόμενον τοῦ πολέμου, ναύαρχον ἐπιστήσας Ἐπαίνετον. ὁ δὲ Ἄγρις ἐνεργῶς διαπολεμήσας τοῖς ἀφεστηκόσιν, ἐκκυρίευσε κατὰ κράτος τῆς πόλεως, καὶ τοὺς μὲν αἰτίους τῆς ἀποστασίας δῆσας ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν· καὶ τῶν ἄλλων τὰ ὄπλα παρελόμενος, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν διοικήσας, ὡς ποῦ ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Πτολεμαῖος δὲ, τῶν περὶ Κυρήνην αὐτῷ κατὰ νόον ἀτηντηκότων, διῆσεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Κύπρον, ἐπὶ τοὺς ἀπειθοῦντας τῶν βασιλέων. Πυγμαλλίωνα δὲ εὐρὼν διαπρεσβευόμενον πρὸς Ἀντίγονον ἀνείλε· Ἡράξιππον δὲ τὸν τῆς Λαπιθίας βασιλέα, καὶ τὸν τῆς Κερυνίας δυνάστην ὑποπιεύσας ἄλλοτρίως ἔχειν, συνέλαβε, καὶ Στασίοικον τὸν τοῦ Μαλιέως· καὶ τὴν μὲν πόλιν κατέσκαψε, τοὺς δ' οἰκοῦντας μετήγαγεν εἰς Πάφον. ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, τῆς μὲν Κύπρου κατέστησε στρατηγὸν Νικοκρέοντα, παραδοὺς τὰς τε πόλεις καὶ τὰς προσόδους τῶν ἐκπεπτωκότων βασιλέων. αὐτὸς δὲ μετὰ δυνάμεως ἐκπλεύσας ἐπὶ τῆς Συρίας τῆς ἄνω καλουμένης, Ποσίδειον καὶ ποταμοὺς Καρῶν ἐκπολιορκήσας διήρπασεν. ἐτοίμως δὲ πλεύσας ἐπὶ Κιλικίας, Μαλλὸν εἴλε, καὶ τοὺς ἐγκαταληφθέντας ἐλαφροπώλησεν. ἐπόρθησε δὲ καὶ τὴν ἐγγὺς χώραν, καὶ τὸ στρατόπεδον ὠφελείας ἐμπλήσας, ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Κύπρον. ἐπολιτεύετο δὲ πρὸς τοὺς στρατιώτας οὕτως, ἐκκαλοῦμενος αὐτῶν τὰς προθυμίας εἰς τοὺς ἐπιφερομένους κινδύνους.

Interea Demetrius, Antigoni filius, in Coelesyria Aegyptiorum copiis oppositus stabat. In hunc Ptolemaeus, a Seleuco admonitus, copias undique contractas convertit.

80. Δημήτριος δὲ ὁ Ἀντιγόνου διέτριβεν αἰὲν περὶ κοίλῃν Συρίαν, ἐφεδρεύων ταῖς τῶν Αἰγυπτίων δυνάμεσιν. ὥς δ' ἤκουσε τὰς τῶν πόλεων ἀλώσεις, Πύθωνα μὲν ἐπὶ τῶν τόπων κατέλιπε στρατηγόν, δούς αὐτῷ τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰ βαρέα τῶν ταγμάτων· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς τε ἱππεῖς καὶ τὰ ψιλικά τάγματα, προῆγεν ἐπὶ Κιλικίας συντόμῳ, βοηθήσων τοῖς κινδυνεύουσιν· ὑστερήσας δὲ τῶν καιρῶν, καὶ καταλαβὼν ἀποπεπλευκότας τοὺς πολεμίους, ἐπανήλθε συντόμῳ ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἀποβεβληκῶς τῶν ἵππων τοὺς πλείους κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν. διέτεινε γὰρ ἕξ ἡμέρας ἀπὸ Μαλλοῦ, σταθμοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας, ὥστε διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς κακοπαθείας, μῆτε σκευοφόρων ἀκολουθεῖναι μηδένα, μῆτε τοὺς ἱπποκόμους. ὁ δὲ Πτολεμαῖος, κατὰ νοῦν αὐτῷ τῶν πραγμάτων ἀπητηκηκόων, τότε μὲν ἀπῆρεν εἰς Αἴγυπτον· μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον παροξυνόμενος ὑπὸ Σελεύκου, διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἀντίγονον ἀλλοτριότητα, διέγνω στρατεύειν ἐπὶ κοίλῃν Συρίαν, καὶ παρατάτεσθαι τοῖς περὶ τὸν Δημήτριον. συναγαγὼν οὖν πανταχόθεν τὰς δυνάμεις, ἀνέξευξεν ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Πηλουσίον, ἔχων πεζοὺς μὲν μυριοὺς ὀκτακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ τετρακισχιλίους· ὧν ἦσαν οἱ μὲν, Μακεδόνες, οἱ δὲ, μισθοφόροι· Αἰγυπτίων δὲ πλῆθος, τὸ μὲν κομίζον βέλη καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν, τὸ δὲ καθωπλισμένον καὶ πρὸς μάχην χρήσιμον, ἀπὸ δὲ Πηλουσίου διὰ τῆς ἐρήμου διελθὼν,

κατεστρατοπέδευσε πλησίον τῶν πολεμίων, περὶ τὴν παλαιὰν Ἰάξαν τῆς Συρίας. ὁμοίως δὲ καὶ Δημήτριος, μεταπεμφάμενος πανταχόθεν τοὺς ἐκ τῆς χειμασίας στρατιώτας εἰς τὴν παλαιὰν Ἰάξαν, ὑπέμενε τὴν τῶν ἐναντίων ἔφοδον.

Demetrio adiuncti amici pugna abstinere suadent. Sed animum addunt milites, quos animi mansuetudo et corporis decor ceperat.

81. Τῶν δὲ φίλων αὐτῷ συμβουλευόντων μὴ παρατάττεσθαι πρὸς ἡγεμόνα τηλικοῦτον καὶ δυνάμιν μείζω, τούτοις μὲν οὐ προσεῖχεν, εἰς δὲ τὸν κίνδυνον παρεσκευάζετο τεθαρόσκηως, καίπερ νέος ὢν παντελῶς, καὶ τηλικαύτην μάχην μέλλων ἀγωνίζεσθαι χωρὶς τοῦ πατρὸς. συναγαγόντος δ' ἐν τοῖς ὅπλοις ἐκκλησίαν αὐτοῦ, καὶ στάντος ἐπὶ τινος ἀναστήματος μετ' ἀγωνίας καὶ διατροπῆς, ὁ μὲν ὄχλος ἀνεβόησε μιᾷ φωνῇ θαρόειν, καὶ πρὸ τοῦ τὸν κήρυκα καταπαῦσαι τοὺς θορυβοῦντας, ἅπαντες σιωπὴν παρείχοντο. οὔτε γὰρ στρατιωτικὸν ἔγκλημα ὑπῆρχε περὶ αὐτόν, οὔτε πολιτικόν, αἵτε προσφάτως ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένον· (ὅπερ εἶωθε γίνεσθαι τοῖς παλαιοῖς στρατιηγοῖς, ὅταν ἐκ πολλῶν προφάσεων ἐν ἔγκλημα πρὸς ἓνα καιρὸν ἀθροίζηται. τὰ γὰρ πλήθος αἰεὶ δυσάρεστον ἐπὶ τῶν αὐτῶν μένον, καὶ πᾶν τὸ μὴ πλεονάζον, κεχαρισμένην ἔχει τὴν μεταβολήν) τοῦ τε πατρὸς ἤδη γεγηρακότος, αἱ τῆς βασιλείας ἐλπίδες εἰς τὴν τούτου διαδοχὴν ἦγον ἅμα τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν τῶν ὄχλων εὐνοίαν. ἦν δὲ καὶ τῷ κάλλει καὶ τῷ μεγέθει διάφορος, ἔτι δὲ κεκοσμημένος ὅπλοις βασιλικοῖς, εἶχε πολλὴν ὑπεροχὴν καὶ κατάπληξιν, δι' ἧς

εἰς ἐλπίδας ἄδράς ἦγε τοὺς πολλοὺς. πρὸς δὲ τοῦ-
τοις, πραδῆς τις ἦν περὶ αὐτόν, ἀρμόζουσα νῆα βα-
σιλεῖ, δι' ἧς εἰς προθυμίαν ἐξεκαλείτο πάντας, ὥστα
καὶ τοὺς ἐκτὸς τάξεως συνδραμεῖν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν,
συναγωνιῶντας τῇ νεότητι, καὶ τῇ μελλούσῃ γίγνε-
σθαι κρῖσει διὰ τῆς παρατάξεως. οὐ μόνον γὰρ πρὸς
πλείονας ἤμελλε διακινδυνεύειν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἡγε-
μόνας σχεδὸν μεγίστους Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον.
οὔτοι γὰρ πάντας τοὺς πολέμους Ἀλεξάνδρῳ συστρα-
τευσάμενοι, καὶ πολλὰς καθ' αὐτοὺς δυνάμειν ἡγη-
σάμενοι, μέχρι τῶν καιρῶν τούτων ὑπῆρχον ἀνίκη-
τοι. ὁ δ' οὖν Δημήτριος παρακαλέσας τὰ πλήθη
τοῖς οἰκείοις λόγοις, καὶ δωρεάς τε δώσειν κατὰ τὴν
ἄξιαν καὶ τὰ λάφυρα συγχωρήσειν ἐπαγγειλάμενος,
ἔξισταξε τὴν δύναμιν εἰς τὴν μάχην.

Demetrii acies instructa ad proelium.

82. Ἐπὶ μὲν οὖν τὸ λαὸν κέρας ἔταξε, καθ' ὃ
τὸν κίνδυνον αὐτὸς ἤμελλε ποιῆσθαι, πρῶτους μὲν
τοὺς περὶ αὐτόν ἱππεῖς ἐπιλέκτους διακοσίους, ἐν
οἷς ἦσαν οἱ τε ἄλλοι φίλοι πάντες, καὶ Πύθων ὁ
συνεστρατευμένος μὲν Ἀλεξάνδρῳ, συγκαθιστάμενος
δὲ ὑπ' Ἀντιγόνου στρατηγός, καὶ τῶν ὄλων μέτοχος.
πρόταγμα δὲ τρεῖς ἴλας ἱππέων ἔταξε, καὶ πλαγιο-
φύλακας τὰς ἴσας, καὶ χωρὶς ἕξω τοῦ κέρατος ἀπολο-
λυμένας τρεῖς Ταράντινων· ὥστ' εἶναι τοὺς περὶ
τὸ σῶμα τεταγμένους ἱππεῖς, ξυστοφόρους μὲν πεν-
τακοσίους, Ταραντίνους δ' ἑκατόν· ἐξῆς δ' ἔταξε
τῶν ἱππέων τοὺς καλουμένους μὲν ἐταίρους, ὄντας
δὲ τὸν ἀριθμὸν ὀκτακοσίους· μετὰ δὲ τούτους, παν-

τοδαπούς ἑπτεῖς οὐκ ἐλάτιους τῶν χιλίων πεντακοσίων. πρὸ παντός δὲ τοῦ κέρατος ἔστησε τῶν ἐλεφάντων τριάκοντα, καὶ τὰ διαστήματα αὐτῶν ἐπλήρωσε τοῖς ψιλλοῖς τάγμασιν, ὧν ἦσαν ἀκοντισταὶ μὲν καὶ τοξόται χίλιοι, σφενδονῆται δὲ Πέρσαι, πεντακόσιοι. τὰ μὲν οὖν εὐώνυμον κέρας οὕτω κατασκευάσας διανοεῖτο τοῦτω κινεῖν τὴν μάχην. ἔχουμένην δ' ἔστησε τὴν τῶν πεζῶν φάλαγγα, συνεστῶσαν ἐξ ἀνδρῶν μυρίων καὶ χιλίων. τούτων δ' ἦσαν Μακεδόνες μὲν δισχίλιοι, Λύκιοι δὲ καὶ Παμφύλιοι χίλιοι, μισθοφόροι δ' ὀκτακισχίλιοι. ἐπὶ δὲ τὸ δεξιὸν κέρας ἔταξε τοὺς λοιποὺς ἑπτεῖς χιλίους πεντακόλους, ὧν Ἀνδρόνικος ἡγεῖτο. τοῦτω δ' ἦν συνεταγμένον λοξὴν φυλάτειν τὴν στάσιν, καὶ φυγομαχεῖν, караδοκοῦντα τὴν δι' αὐτοῦ γινομένην κρίσιν· τοὺς δὲ λοιποὺς τῶν ἐλεφάντων τρεισκαίδεκα ἔστησε πρὸ τῆς τῶν πεζῶν φάλαγγος, μίξας εἰς τινα διάστημα τῶν ψιλλῶν τοὺς ἱκανοίς. Δημήτριος μὲν οὖν διακόσμησε τὴν ἰδίαν δύναμιν τὸν τρόπον τοῦτον.

Ptolemaei et Seleuci disposita acies. Simul proelii initium.

83. Οἱ δὲ περὶ τὸν Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον τό μὲν πρῶτον ἔταξαν ἰσχυρὰν τὴν εὐώνυμον τάξιν, ἀγνοοῦντες τὴν τῶν ἐναντίων ἐπιβολήν· μαθόντες δὲ παρὰ τῶν κατασκόπων τὸ γεγονός, ταχέως ἐξέταξαν τὴν δύναμιν, ὅπως τὸ δεξιὸν κέρας ἰσχὺν ἔχον καὶ δύναμιν τὴν κρατίστην διαγωνίσηται πρὸς τοὺς μετὰ Δημητρίου τεταγμένους ἐν τοῖς εὐωνύμοις μέρεσιν. ἔταξαν δὲ ἐπὶ τοῦ κέρατος τοῦ τῶν ἑπείων τοὺς κρατίστους τρισχιλίους, ἐν οἷς καὶ αὐτοὶ διεγνώκεισαν

ἀγωνίσασθαι. προέταξαν δὲ τῆς στάσεως ταύτης τοὺς κομίζοντας χάρακα σεσιδηρωμένον καὶ δεδεμένον ἁλύσεσιν, ὃν παρσκευάσαντο πρὸς τὴν τῶν ἐλεφάντων ἔφοδον. ταθέντος γὰρ τούτου, ῥάδιον ἦν εἶργειν τὰ θηρία τῆς εἰς τοῦμπροσθεν πορείας. προέταξαν δὲ τοῦ κέρατος τούτου καὶ τὰ ψιλικά τάγματα, παραγγέλκοντες τοῖς τε ἀκοντισταῖς καὶ τοῖς τοξόταις συνεχῶς κατατιτρώσκειν τὰ θηρία, καὶ τοὺς ἐπ' αὐτοῖς ἀναβεβηκότας. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ὀχυρωσάμενοι τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν ἐκτάξαντες ἐνδεχομένως, ἐπῆγον τοῖς πολεμίοις μετὰ πολλῆς κραυγῆς. ἀντεπαγόντων δὲ καὶ τῶν ἐναντίων, τὸ μὲν πρῶτον ἐπ' ἄκρων τῶν κεράτων ἱππομαχία συνέστη τῶν προτεταγμένων ἱππέων, ἐν οἷς πολὺ ἐπροτέρουν οἱ περὶ τὸν Δημήτριον. μετ' ὀλίγον δὲ τῶν περὶ Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον περὶπτευσάντων τὸ κέρας, καὶ βιαίότερον ἐπενεχθέντων ὀρθαῖς ταῖς ἵλαις, συνέστη καρτερὰ μάχη, διὰ τὰς ἐκατέρων προθυμίας. κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἔφοδον τοῖς ξυστοῖς ἀγωνισάμενοι, τούτων τε τὰ πλεῖστα συνέτριψαν, καὶ τῶν ἀγωνιζομένων οὐκ ὀλίγους κατετραυμάτισαν· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐπιστροφὴν, εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ ξίφους μάχην ὤρμησαν, καὶ συμπλεκόμενοι πολλοὺς ἀλλήλων ἀνῆρουν. οἱ τε ἡγεμόνες αὐτοὶ πρὸ πάντων κινδυνεύοντες, προετρέποντο τοὺς ὑποτεταγμένους εὐρώστως ὑπομένειν τὸ δεινόν. οἱ τ' ἐπὶ τῶν κεράτων ἱππεῖς, ἅπαντες ἐπιλελεγμένοι καὶ ἀρετὴν, ἡμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους,

θεαταῖς ἔχοντες τῆς ἀνδρείας τοὺς συναγωνιζομένους
στρατηγούς.

Primo ancipiti Marte pugnatum est. Mox elephantēs conster-
nāti turbant Demetrii aciem. In fugam actum Demetrium Ptole-
maeus Gazam usque persequitur, et hanc urbem occupat.

84. Ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τῆς ἵππομαχίας οὗ-
σης ἐφαμίλλου, τὰ θηρία, διὰ τῶν Ἰνδῶν εἰς τὸν
ἀγῶνα παρορμηθέντα, μέχρι μὲν τινος προῆγε κα-
ταπληκτικῶς, ὥς οὐδενὸς ὑποστησόμενου· ὥς δ' ἐπὶ
τὸν σεσιδρωμένον χάρακα κατήντησε, τὸ μὲν πλῆ-
θος τῶν ἀκοντιστῶν καὶ τοξοτῶν συνεχῶς βαλλόν-
των κατετίτρωσκε τὰ σώματα τῶν ἐλεφάντων καὶ τοὺς
ἐπ' αὐτοῖς ἀναβεβηκότας. βιαζομένων δὲ τῶν Ἰν-
δῶν, καὶ κολαζόντων τὰ θηρία, τινὰ μὲν αὐτῶν πε-
ριεπείροντο τῷ φιλοτεχνηθέντι χάρακι, καὶ ταῖς πλη-
γαῖς καὶ πυκνότησι τῶν τιτρωσκόντων περιώδυνα γι-
νόμενα, ἐποίει θόρυβον. τὸ γὰρ γένος τοῦτο κατὰ
μὲν τοὺς ὀμαλοὺς καὶ μαλακοὺς τόπους ἀνυπόστα-
τον παρέχεται κατὰ σιόμα τὴν θώμην· ἐν δὲ τοῖς
τραχέσι καὶ δυσβάτοις τελείως ἄπρακτον ἔχει τὴν ἄλ-
κην, διὰ τὴν τῶν ποδῶν μαλακότητα. διὸ καὶ τότε
τῶν περὶ Πτολεμαῖον συνετῶς προεωραμένων τὸ μέλ-
λον, ἐκ τοῦ χάρακος τῆς πῆξεως ἄπρακτον ἐποίει τὴν
βίαν αὐτῶν· τέλος δὲ τῶν πλείστων Ἰνδῶν κατακον-
τισθέντων, ὑποχειρίους συνέβη γενέσθαι πάντας
τοὺς ἐλέφαντας. οὗ τελεσθέντος, οἱ πολλοὶ τῶν περὶ
Δημήτριον ἱππέων καταπλαγέντες πρὸς φυγὴν ὤρ-
μησαν· αὐτὸς δὲ μετ' ὀλίγων ἀπολειφθεὶς, καὶ δεδι-
μενος ἐκάστου στήναι καὶ μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν, ὥς
οὐδεὶς προσέειπε, συναποχωρεῖν ἠναγκάζετο. μέχρι

μὲν οὖν Γάζης οἱ πολλοὶ τῶν ἱππέων συνακολου-
θοῦντες ὑπήκουον, καὶ κατέστησαν εἰς τάξεις, ὥστε
μηδένα ῥαδίως τολμᾶν προσάγειν τῶν εἰκῇ διωκόν-
των. τὸ γὰρ πεδῖον εὐρύχωρον ὃν καὶ μαλακόν,
συνήργει τοῖς βουλομένοις ἐν τάξει ποιεῖσθαι τὴν
ἀποχώρησιν. συνείποντο δὲ καὶ πεζῶν οἱ βουλευθέν-
τες λιπεῖν τὰς τάξεις, καὶ χωρὶς τῶν ὀπλῶν διασώζειν
ἑαυτοὺς ἐλαφροῦς. παραλλάσσοντος δὲ αὐτοῦ Γά-
ζαν περὶ ἡλίου δύσιν, ἀπολιπόντες τῶν ἱππέων τινὲς
παρῆλθον εἰς τὴν πόλιν, ἐκκομίσαι βουλόμενοι τὰς
ἀποσκευάς. ἀνοιχθεῖσιν οὖν τῶν πυλῶν, καὶ πλή-
θους ὑποζυγίων ἀθροισθέντος, ἔτι δὲ ἐκάστου πρῶ-
του σπεύδοντος ἐξαγαγεῖν τὰ σκευοφόρα, τοσοῦτον
θόρυβον γενέσθαι συνέβη περὶ τὰς πύλας, ὥστε τῶν
περὶ Πτολεμαῖον ἐπιδόντων μηδένα δύνασθαι φθά-
σαι συγκλείσαντα. διόπερ εἰσπεσόντων τῶν πολε-
μίων ἐντὸς τοῦ τείχους, ἡ πόλις ὑποχείριος ἐγένετο
τοῖς περὶ Πτολεμαῖον.

Demetrius primo Azotum contendit, ad procurandam mortuo-
rum sepulturam. Caesorum numerus. Regiam praedam Ptolemaeus
ultro reddit. Deinde Tripolin Phoenices Demetrius recipit.

85. Τῆς δὲ μάχης τοιοῦτο τὸ τέλος λαβούσης,
Αημήτριος μὲν διέτεινεν εἰς Ἀζωτον περὶ μέσας νύ-
κτας, διελθὼν σταδίους ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίους·
ἐντεῦθεν δὲ κήρυκα περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως
ἐξέπεμψε, σπεύδων ἐκ παντὸς τρόπου τῆς ἐπιβαλλού-
σης κηδείας ἀξιώσαι τοὺς τετελευτηκότας· ἐτύγχανον
γὰρ οἱ πλεῖστοι τῶν φίλων πεπτωκότες, ὧν ἦσαν ἐπι-
φανέστατοι, Πύθων τε ὁ μετέχων τῆς στρατηγίας
ἐπίσης αὐτοῦ, καὶ Βοιωτὸς πολὺν χρόνον συνεξηκὼς

Ἀντιγονῶ τῷ πατρὶ, καὶ μετεσχηκῶς παντὸς ἀπορρή-
του. κατὰ δὲ τὴν παράταξιν ἔπесον μὲν πλείους τῶν
πεντακοσίων, ὧν ἦσαν οἱ πλείους ἱππεῖς τῶν ἐπιφα-
νῶν ἀνδρῶν· ἐάλωσαν δ' ὑπὲρ τοὺς ὀκτακισχιλίους.
οἱ δὲ περὶ Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον, δόντες τὴν
ἀναίρεσιν τῶν νεκρῶν, τὴν τε ἐλοῦσαν βασιλικὴν
ἀποσκευὴν, καὶ τῶν αἰχμαλώτων τοὺς περὶ τὴν αὐ-
λὴν εἰωθότας διατρίβειν, χωρὶς λύτρων ἀπέστειλαν
πρὸς Δημήτριον. οὐ γὰρ περὶ τούτων ἔφασαν δια-
φέρεισθαι πρὸς Ἀντίγονον, ἀλλ' ὅτι τοῦ πολέμου γε-
νομένου κοινῶ, πρότερον μὲν πρὸς Περδίκκαν,
ὕστερον δὲ πρὸς Εὐμένη, τὰ μέρη τῆς δορικτήτου
χώρας οὐκ ἀποδοῖν τοῖς φίλοις· καὶ συνθέμενος πάλιν
πρὸς αὐτόν, τοῦναντίον ἀφέλοιτο τὴν σατραπείαν
τῆς Βαβυλωνίας Σελεύκου παρὰ πάντα τὰ δίκαια. ὁ
δὲ Πτολεμαῖος τοὺς μὲν ἀλόγους στρατιώτας ἀπο-
στείλας εἰς Αἴγυπτον προσέταξεν ἐπὶ τὰς ναυαρχίας
διελεῖν· αὐτὸς δὲ θάψας τῶν ἰδίων τοὺς ἐν τῇ μάχῃ
τελευτήσαντας ἅπαντας μεγαλοπρεπῶς, μετὰ τῆς δυ-
νάμεως ἐπῆει τῶν κατὰ Φοινίκην πόλεων τὰς μὲν
πολιορκῶν, τὰς δὲ πειθοῖ προσαγόμενος. Δημήτριος
δὲ δύναιμι οὐκ ἔχων ἀξιόχρεων, πρὸς μὲν τὸν πα-
τέρα βιβλιαφόρον ἀπέστειλεν, ἀξίων βοηθεῖν τὴν
ταχίστην· αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς Τρίπολιν τῆς Φοι-
νίκης, μετεπέμπετό τε τοὺς ἐκ Κιλικίας στρατιώτας,
καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι παρεφύλαττον ἢ πόλεις ἢ φρου-
ρια μακρὰν ἀφεσιῶτα τῶν πολεμίων.

Interea Ptolemaeus Sidonem et Tyram in deditionem redigit.

86. Πτολεμαῖος δὲ κρατῶν τῶν ὑπαίθρων, Σι-

δῶνα μὲν προσηγάγετο· τῆς δὲ Τύρου πλησίον στρατοπεδεύσας, παραικάλεσεν Ἀνδρόνικον τὸν φρουραρχον παραδοῦναι τὴν πόλιν, καὶ δωρεάς τε καὶ τιμὰς ἄδρας ἐπηγγείλατο δοῦναι. ὁ δὲ φήσας μηδενὶ τρόπῳ προδώσειν τὴν δεδομένην ὑπ' Ἀντιγόνου καὶ Δημητρίου πίστιν, ἐλοιδόρησε φορτικῶς τὸν Πτολεμαῖον. ὕστερον δὲ στασιασάντων τῶν στρατιωτῶν, ἐκπεσὼν ἐκ Τύρου, καὶ γενόμενος ὑποχέριος, προσεδόκα μὲν τιμωρίας τεύξεσθαι, διὰ τε τὴν γενομένην λοιδορίαν, καὶ διὰ τὸ μὴ βεβουλῆσθαι τὴν Τύρον παραδοῦναι· οὐ μὴν ὅγε Πτολεμαῖος ἐμνησικάκησεν, ἀλλὰ τοῦναντίον δούς δωρεάς, εἶχε περὶ αὐτὸν, ἓνα τῶν φίλων ποιησάμενος, καὶ προάγων ἐντίμως. ἦν γὰρ ὁ δυνάστης οὗτος καθ' ὑπερβολὴν ἐπιεικὴς καὶ συγγνωμονικὸς, ἔτι δ' εὐεργετικὸς. ὅπερ καὶ μάλιστα αὐτὸν ἡξίωσε μειζόνων, ἠΐξΗΣΕ ΤΕ, καὶ πολλοὺς ἐποίησεν ἐπιθυμεῖν κοινωνῆσαι τῆς φιλίας. καὶ γὰρ τὸν Σέλευκον ἐκ τῆς Βαβυλωνίας ἐκπεσόντα φιλοτιμῶς ὑπεδέξατο, καὶ κοινὴν παρείχετο τούτῳ τε καὶ τοῖς ἄλλοις φίλοις τὴν περὶ αὐτὸν εὐδαιμονίαν. διὸ καὶ τότε παρακαλοῦντος αὐτὸν Σελεύκου δοῦναι στρατιώτας τοὺς ἀναβησομένους εἰς Βαβυλῶνα, προθύμως ὁμολόγησε, καὶ προσεπηγγείλατο πάντα συμπράξειν μέχρις ἂν ἀνακτήσασαι τὴν προὔπαρχουσαν σαιτραπείαν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

In Europa Telesphorus ab Antigono deficit: quo facto Ptolemaeus, Antigoni dux, rem in Peloponneso contra eum gerit.

87. Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην, Τελεσφόρος μὲν ὁ

Ἀντιγόῃου ναυαρχος διατρίβων περὶ Κόρινθον, ἐπειδὴ Πτολεμαῖον ἑώρα μᾶλλον ἑαυτοῦ προηγόμενον, καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραγμάτων πιστευόμενον ἀπάντων, ἐγκαλέσας Ἀντιγόῃω περὶ τούτων, τὰς μὲν ναῦς, ἃς εἶχεν, ἀπέδωκε, τῶν δὲ στρατιωτῶν τοὺς βουλομένους κοινοῦν τῆς προαιρέσεως ἀναλαβὼν, ἴδια πράγματα συνέστατο. παρελθὼν γὰρ εἰς Ἥλιν, ὥς ἔτι φυλάττων τὴν πρὸς Ἀντίγονον φιλίαν, τὴν ἀκρόπολιν ἐντειχίσσε καὶ τὴν πόλιν κατεδουλώσατο. ἐσύλησε δὲ καὶ τὸ ἱερόν τὸ κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν, καὶ συναγογὼν ἀργυρίου πλείω τῶν πεντήκοντα ταλάντων, ξένους ἐμισθοῦτο. Τελεσφόρος μὲν οὖν ζηλοτυπήσας τὴν προαγωγὴν Πτολεμαίου, τοῦτον τὸν τρόπον ἐγένετο προδότης τῆς πρὸς Ἀντίγονον φιλίας. Πτολεμαῖος δ' ὁ Ἀντιγόῃου στρατηγὸς ἦν μὲν τεταγμένος ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραγμάτων· πυθόμενος δὲ τὴν ἀπόστασιν τὴν Τελεσφόρου, καὶ τὴν κατὰληψιν τῆς Ἠλείων πόλεως, ἔτι δὲ τὴν σύλησιν τῶν κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν χρημάτων, παρῆλθεν εἰς Πελοπόννησον μετὰ δυνάμεως. καταντήσας δ' εἰς Ἥλιν, καὶ τὴν ἐντειχισμένην ἀκρόπολιν κατασκήψας, τὴν τε ἐλευθερίαν ἀπέδωκε τοῖς Ἠλείοις, καὶ τὰ χρήματα ἀποκατέστησε τῷ θεῷ. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Τελεσφόρον πείσας, παρέλαβε τὴν Κυλλήνην φρουρουμένην ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τοῖς Ἠλείοις ἀποκατέστησεν.

In Epiro Alcetam, novum regem, Lyciseus, Cassandri dux, infestat.

88. Ἀμα δὲ τούτοις πραττουμένοις, Ἰππειρεῖται,

τελευτήσαντος Λιακίδου τοῦ βασιλέως αὐτῶν, Ἀλ-
 κέτα τὴν βασιλείαν παρέδωκαν, ὅς ἦν πεφυγαδευμέ-
 νος μὲν ὑπὸ Ἀρυβίλου τοῦ πατρὸς, ἄλλοτρίως δὲ
 διακείμενος πρὸς Κάσσανδρον. διὸ καὶ Λυκίσκος ὁ
 τεταγμένος ἐπὶ τῆς Ἀκαρνανίας στρατηγὸς ὑπὸ Κασ-
 σάνδρου, παρῆλθε μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἥπειρον,
 ἐλπίδας ἔχων ῥαδίως τὸν Ἀλκέταν ἀποστήσειν τῆς
 ἀρχῆς, ἀσυντάκτων ἔτι τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν ὄν-
 των. καταστρατοπεδεύσαντος δ' αὐτοῦ περὶ Κασ-
 σωπίαν πόλιν, Ἀλκέτας τοὺς μὲν υἱοὺς Ἀλέξανδρον
 καὶ Τεῦκρον ἀπέστειλεν ἐπὶ τὰς πόλεις, διακελευσά-
 μενος στρατολογεῖν ὡς πλείστους· αὐτὸς δὲ μεθ' ἧς
 εἶχε δυνάμεως ἀναζεύξας, ἐπειδὴ πλησίον ἐγένετο
 τῶν πολεμίων, ἀνέμενε τὴν τῶν υἱῶν παρουσίαν. τῶν
 δὲ περὶ Λυκίσκον ἐπικειμένων, καὶ πολὺ τοῖς πλήθεσιν
 ὑπερχόντων, οἱ μὲν Ἥπειρῶται καταπλαγέντες προσ-
 εχώρησαν τοῖς πολεμίοις· ὁ δ' Ἀλκέτας καταλειφθεὶς
 κατέφυγεν εἰς Εὐρυμενᾶς, πόλιν Ἥπειρωτικὴν· ἐνταῦ-
 θα δ' αὐτοῦ πολιορκουμένου, παρ' ἐγγήθησαν οἱ περὶ
 τὸν Ἀλέξανδρον, βοηθίαν φέροντες τῷ πατρί. γενο-
 μένης οὖν μάχης ἰσχυρᾶς, ἀνῆρέθησαν πολλοὶ τῶν
 στρατιωτῶν, ἐν οἷς ἦσαν ἄλλοι τέ τινες τῶν ἀνδρῶν
 καὶ Μίκυθος ὁ στρατηγός, καὶ Λύσανδρος Ἀθηναῖος
 ὁ κατασταθεὶς ἐπὶ τῆς Λευκάδος ὑπὸ Κασσάνδρου.
 μετὰ δὲ ταῦτα Δεινίου βοηθήσαντος τοῖς ἐλαττου-
 μένοις, ἐγένετο δευτέρα μάχη, καθ' ἣν οἱ μὲν περὶ Ἀλέ-
 ξανδρον καὶ Τεῦκρον ἡττηθέντες ἔφυγον εἰς τι χωρίον
 ἐρυμνὸν μετὰ τοῦ πατρὸς· ὁ δὲ Λυκίσκος Εὐρυμε-
 νᾶς ἐκπολιορκήσας, καὶ διαρπάσας κατέσκαψε.

Cassander, suis succurrens, facta cum Aleeta pace, contra Apolloniatas movit; sed proelio pulsus in Macedoniam rediit. Alcetam sui, ob eius superbiam, trucidant.

89. Καθ' ὃν χρόνον Κάσσανδρος ἀκηκοὺς μὲν τὴν τῶν ἰδίων ἦτιαν, ἀγνοῶν δὲ τὸ μετὰ ταῦτα γεγονὸς εὐτύχημα, κατὰ σπουδὴν ἤκεν εἰς τὴν Ἑπειρον, βοηθήσων τοῖς περὶ Λυκίσκον. καταλαβὼν δ' αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ προτερήματος γεγονότας, πρὸς μὲν Ἀλκείαν διαλυσάμενος φιλίαν συνέθετο· τῆς δὲ δυνάμεως μέρος ἀναλαβὼν, ἀνέξευξεν εἰς τὸν Ἀδρίαν, πολιορκήσων τοὺς Ἀπολλωνιάτας, ὅτι τὴν φρουρὰν ἐκβαλόντες τὴν αὐτοῦ, πρᾶσέθεντο τοῖς Ἰλλυριοῖς. οὐ μὴν οἷγε ἐν τῇ πόλει κατεπλήγησαν, ἀλλὰ βοήθειαν μεταπεμφάμενοι παρὰ τῶν ἄλλων συμμάχων, πρὸ τῶν τειχῶν παρετάξαντο. γενομένης δὲ καρτερᾶς μάχης ἐπὶ πολὺν χρόνον, οἱ μὲν Ἀπολλωνιάται τοῖς πλήθεσιν ὑπερέχοντες, τοὺς ἀντιτεταγμένους φυγεῖν ἠνάγκασαν· ὁ δὲ Κάσσανδρος πολλοὺς στρατιώτας ἀποβαλὼν, καὶ δύναμιν μὲν οὐκ ἔχων περὶ αὐτὸν ἀξιόχρεων, τὴν δὲ χειμερινὴν ὥραν θεωρῶν, ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν. τούτου δὲ χωρισθέντος, Λευκάδιοι προσλαβόμενοι βοήθειαν παρὰ Κερκυραίων ἐξέβαλον τὴν φρουρὰν τοῦ Κασσάνδρου. οἱ δ' Ἑπειρῶται χρόνον μὲν τινα διέμενον ὑπὸ Ἀλκείου βασιλευμένοι· χρωμένον δ' αὐτοῦ χαλεπώτερον τοῖς πλήθεσιν, αὐτὸν τε κατέσφαξαν, καὶ δύο τῶν υἱῶν, παῖδας ὄντας τὴν ἡλικίαν, Ἡσιονεία καὶ Νίσον.

In Asia Seleucus, post victum Demetrium, Babyloniam repetero parat. Eius gravissima ad trepidantes milites exhortatio.

90. Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν, Σέλευκος μετὰ τὴν γε-

νομένην ἦταν Δημητρίῳ περὶ Γάζαν τῆς Συρίας, ἀνυλαβὼν παρὰ Πτολεμαίου πεζοὺς μὲν οὐ πλείους τῶν ὀκτακοσίων, ἵππεῖς δὲ περὶ διακοσίους, ἀνέξευ-
 ξεν ἐπὶ Βαβυλῶνος, ἐπὶ τοσοῦτον μεμετεωρισμένος ταῖς ἐλπίσιν, ὥστ' εἰ καὶ μηδεμίαν εἶχε δύναμιν τὸ παράπαν, μετὰ τῶν φίλων καὶ τῶν ἰδίων παίδων τὴν εἰς τοὺς ἄνω τόπους ἀνάβασιν ποιεῖσθαι. ὑπελάμ-
 βανε γὰρ τοὺς μὲν Βαβυλωνίους, διὰ τὴν προϋπάρ-
 χουσαν εὐνοίαν, ἐτοιμῶς αὐτῷ προσθήσεσθαι, τοὺς δὲ περὶ Ἀντίγονον μετὰ δυνάμεως μακρὰν ἀπεσπασ-
 μένους, παραδεδωκέναι καιρὸν οἰκεῖον ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς. τοιαύτης δ' οὔσης τῆς περὶ αὐτὸν ὁρμῆς, οἱ συνόντες φίλοι, θεωροῦντες ὅτι μετ' αὐτῶν μὲν εἰσι παντελῶς ὀλίγοι συστρατεύοντες, τοῖς δὲ πολε-
 μίοις, ἐφ' οὓς προάγουσι, καὶ δυνάμεις ὑπάρχουσιν ἔτοιμαι μεγάλαι, καὶ χορηγίαι λαμπραὶ, καὶ συμμά-
 χων πλῆθος, οὐ μετρίως ἠθύνουν· οὓς ὁρῶν κατα-
 πεπληγμένους ὁ Σέλευκος παρεκάλει, διδάσκων ὅτι τοὺς Ἀλεξάνδρῳ συνεστρατευκότας, καὶ δι' ἀρετὴν ὑπ' ἐκείνου προηγμένους, προσήκει μὴ πάντως δυνά-
 μει καὶ χρήμασι πεποιθότας ἀντέχεσθαι τῶν πραγ-
 μάτων, ἀλλ' ἐμπειρίᾳ καὶ συνέσει, δι' ὧν καὶ κείνους τὰ μεγάλα καὶ παρὰ πᾶσι θαυμαζόμενα κατειργάσατο· πιστεῦειν δὲ δεῖ καὶ ταῖς τῶν θεῶν προῤῥήσεσι, τὸ τέλος ἔσεσθαι τῆς στρατείας ἄξιον τῆς ἐπιβολῆς. ἐν μὲν γὰρ Βραγχίδαις αὐτοῦ χρηστηριαζομένου, τὸν θεὸν προσαγορευῆσαι Σέλευκον βασιλέα· τὸν δὲ Ἀλέ-
 ξανδρον καθ' ὕπνον ἐπιστάντα φανερώς διασημᾶναι περὶ τῆς ἐσομένης ἡγεμονίας, ἧς δεῖ τυχεῖν αὐτὸν

προϊόντος τοῦ χρόνου. πρὸς δὲ τούτοις ἀπεφαίνετο, διότι πάντα γίνεται τὰ καλὰ καὶ παρ' ἀνθρώποις θαυμαζόμενα διὰ πόρων καὶ κινδύνων. ἐπολιτεύετο δὲ καὶ πρὸς τοὺς συστρατεύοντας, καὶ κατεσκεύαζεν αὐτὸν ἴσον ἅπασιν, ὥστ' ἕκαστον αἰδεῖσθαι, καὶ τὸ παράβολον τῆς τόλμης ἐκουσίως ὑπομένειν.

Babyloniam Seleucus recuperat.

91. Ἐπεὶ δὲ προάγων κατηντησεν εἰς Μεσοποταμίαν, τῶν ἐν Κάραις κατοικισμένων Μακεδόνων οὓς μὲν ἔπεισεν, οὓς δὲ ἐβιάσατο συστρατεύειν αὐτῷ· ὡς δ' εἰς τὴν Βαβυλωνίαν ἐνέβαλεν, οἱ πλείους τῶν ἐγχωρίων ἀπήντων, καὶ προστιθέμενοι, πᾶν ἔφασαν τὸ δοκοῦν αὐτῷ συμπράξειν. τετραετὴ γὰρ χρόνον γεγονὼς σατραπείας τῆς χώρας ταύτης, πᾶσι προσε- νήνεκτο καλῶς, ἐκκαλούμενος τὴν εὐνοίαν τοῦ πλή- θους, καὶ πόρρωθεν προπαρασκευαζόμενος τοὺς συμπράξοντας, ἐὰν αὐτῷ δοθῇ καιρὸς ἀμφισβητεῖν ἡγεμονίας. προσεχώρησε δ' αὐτῷ καὶ Πολύαρχος, τεταγμένος ἐπὶ τινος διοικήσεως, μετὰ στρατιωτῶν πλειόνων ἢ χιλίων. οἱ δὲ διαφυλάττοντες τὴν πρὸς Ἀντίγονον φιλίαν, ὄρωντες ἀκατάσχετον οὖσαν τὴν τοῦ πλήθους ὀρμὴν, συνέφευγον εἰς τὴν ἄκρην, ἧς φύλαξ ἀπεδέδεικτο Αἰφίλος. ὁ δὲ Σέλευκος συστη- σάμενος πολιορκίαν, καὶ κατὰ κράτος ἐλὼν τὴν ἄκρην, ἐχομίσατο τὰ φυλαττόμενα σώματα τῶν παίδων καὶ τῶν φίλων, ὅσοι παρεδόθησαν εἰς φυλακὴν παρ' Ἀν- τιγόνου μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Αἴγυπτον ἀπο- χώρησιν. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος, στρατιώτας συν- ἤγαγε, καὶ συναγοράσας ἵππους, ἀνεδίδου τοῖς δυ-

ναμένοις χρῆσθαι. πᾶσι δὲ φιλανθρωπῶς ὁμιλῶν,
καὶ καθιστὰς εἰς ἀγαθὰς ἐλπίδας, εἰσίμους εἶχε καὶ
προθύμους ἐν πάσῃ περιστάσει τοὺς συγκινδυνεύον-
τας. Σέλευκος μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον ἀνέκτι-
σατο τὴν Βαβυλωνίαν.

Nicanor, Mediae dux, in Seleucum bellum movens, funditur.
Tum milites Antigoni magno numero ad Seleucum transierunt.

92. Νικάνωρος δὲ τοῦ περὶ Μηδίαν στρατηγοῦ
συναγαγόντος ἐπ' αὐτὸν ἔκ τε Μηδίας καὶ Περσίδος
καὶ τῶν συνεγγυς τόπων στρατιώτας πεζοὺς μὲν
πλείους τῶν μυρίων, ἵππεῖς δὲ περὶ ἑπτακισχιλίους,
ὥρμησε κατὰ σπουδὴν ἀπαντήσων τοῖς πολεμίοις,
εἶχε δὲ τοὺς σύμπαντας πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τρι-
σχιλίων, ἵππεῖς δὲ τετρακοσίους. διαβὰς δὲ τὸν Τί-
γριν ποταμὸν, καὶ πυνθανόμενος ὀλίγων ἡμερῶν
ὁδὸν ἀπέχειν τοὺς πολεμίους, ἔκρυψε τοὺς στρατιώ-
τας ἐν τοῖς πλησίον ἔλεσι, διαροούμενος ἀπροσδόκη-
τον ποιήσασθαι τὴν ἐπίθεσιν. ὁ δὲ Νικάνωρ, ἐπεὶ δὴ
παραγεννηθεὶς ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν οὐχ ἠῦρσας
τοὺς πολεμίους, κατεστρατοπέδευσε πρὸς τινὶ βασι-
λικῷ σταθμῷ, νομίζων αὐτοὺς πεφενγῆναι μακρότε-
ρον· ἐπιγενομένης δὲ νυκτός, καὶ τῶν περὶ Νικάνωρα
καταπεφρονηκότων, καὶ ῥαθυμῶς ἐχόντων τὰ περὶ
τὰς φυλακὰς, ἐπιπεσὼν ὁ Σέλευκος ἄφνω, πολλὴν
ταραχὴν καὶ κατάπληξιν κατεσκεύασε. συναψάντων
γὰρ μάχην τῶν Περσῶν, συνέβη τὸν τε σατράπην
αὐτῶν Εὐάγρον πεσεῖν καὶ τινὰς τῶν ἄλλων ἡγεμό-
νων. οὐ συμβάντος, οἱ πλείους τῶν στρατιωτῶν τὴν
μὲν τὸν κίνδυνον καταπεπληγμένοι. τὰ δὲ προσκό-

πιοντες τοῖς ὑπ' Ἀντιγόνου πραττομένοις, μετεβά-
λονται πρὸς Σέλευκον. ὁ δὲ Νικάνωρ μετ' ὀλίγων
ἄπολειφθείς, καὶ δεδιὼς μὴ παραδοθῇ τοῖς πολε-
μίοις, ἔφυγε μετὰ τῶν φίλων διὰ τῆς ἐρήμου. Σέλευ-
κος δὲ δυνάμεως ἀδράς κυριεύσας, καὶ φιλανθρω-
πως πᾶσι προσφερόμενος, ῥαδίως προσηγάγετο τὴν
τε Σουσιανὴν καὶ Μηδίαν, καὶ τινὰς τῶν συνεγγυς
τόπων· περὶ τε τῶν διαρκημένων ἔγραψε πρὸς Πτολε-
μαῖον καὶ τοὺς ἄλλους φίλους, ἔχων ἤδη βασιλικὸν
ἀνάστημα, καὶ δόξαν ἀξίαν ἡγεμονίας.

In Demetrium interea in Superiore Syria subsidentem Ptole-
maeus Cilen cum exercitu misit. Sed hunc Demetrius in ipso iti-
nere oppressum vicit, et captivum duxit. Simul Antigonus, eius
pater, auxilio venit. Itaque Ptolemaeus satius putavit, in Aegy-
ptum se recipere.

93. Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις, Πτολεμαῖος
μὲν διέτριψε περὶ τὴν κοίλην Συρίαν, νενικηκὼς Δη-
μήτριον τὸν Ἀντιγόνου παρατάξει μεγάλῃ. ὃν πυν-
θανόμενος ἐκ Κιλικίας ἀνεστροφέναι, καὶ στρατοπε-
δεῦν περὶ τὴν ἄνω Συρίαν, προεχειρίσατο τῶν περὶ
αὐτὸν φίλων Κίλλην τὸν Μακεδόνα. τοῦτω δὲ δοὺς
δύναμιν ἱκανὴν, προσέταξεν ἐκδιῶξαι τὸν Δημήτριον
τὸ παράπαν ἐκ τῆς Συρίας, ἢ περικαταλαβόντα συν-
τρίψαι. τοῦτου δ' ὄντος κατὰ πορείαν, Δημήτριος
διὰ τῶν σκοπῶν ἀκούσας τὸν Κίλλην στρατοπεδεῦν
καταπεφρονηκότως περὶ Μυοῦντα, τὴν μὲν ἀποσκευὴν
ἀπέλιπε, τοὺς δὲ στρατιώτας εὐζώνους παραλαβὼν,
νυκτὸς πορείαν σύντομον ἐποίησατο. προπεσὼν δὲ
τοῖς πολεμίοις ἰωθινῆς φυλακῆς ἄφνω, τῆς τε δυνά-
μεως ἄνευ μάχης ἐκυρίευσε, καὶ αὐτὸν τὸν Κίλλην

τὸν στρατηγὸν ἐξώγρησε. τηλικούτου δ' εὐτυχήμα-
 τος γεγενημένου, τὴν ἤτιαν ἀναμαχήσασθαι διε-
 λήφθη. οὐ μὴν ἀλλὰ τὸν Πτολεμαῖον ὑπολαμβάνων
 ἦξειν ἐπ' αὐτὸν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, ἐστρατο-
 πέδευσε, προβλήματα τῆς παρεμβολῆς ποιησάμενος
 ἔλη καὶ λίμνας. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν πατέρα περὶ
 τοῦ γενομένου κατορθώματος, καὶ παρακαλῶν αὐ-
 τὸν ἢ δύναιμι ἀποστεῖλαι τὴν ταχίστην, ἢ καὶ αὐ-
 τὸν παραβαλεῖν εἰς Συρίαν. ὁ δ' Ἀντίγονος εἰτύγ-
 χανε μὲν ὦν ἐν Κελαιναῖς τῆς Φρυγίας· κομισάμε-
 νος δὲ τὴν ἐπιστολὴν, ἐχάρη διαφερόντως ἐπὶ τῷ δο-
 κεῖν τὸν υἱὸν νέον ὄντα καὶ κατορθωκένοι δι' ἑαυ-
 τοῦ, καὶ φαίνεσθαι βασιλείας ἄξιον. αὐτὸς δὲ τὴν
 δύναιμι ἀναλαβὼν ἀνέξευξεν ἐκ τῆς Φρυγίας, καὶ
 τὸν Ταῦρον ὑπερβαλὼν ὀλίγαις ἡμέραις, συνέμιξε
 τοῖς περὶ τὸν Δημήτριον. Πτολεμαῖος δὲ πυθόμενος
 τὴν Ἀντιγόνου παρουσίαν, καὶ συναγαγὼν τοὺς ἡγε-
 μόνας καὶ φίλους, ἐβουλεύετο πότερον συμφέροι με-
 νειν καὶ ἀγωνίζεσθαι περὶ τῶν ὅλων· κατὰ Συρίαν,
 ἢ προάγειν εἰς Αἴγυπτον, καὶ πολεμεῖν ἐκεῖθεν, κα-
 θάπερ καὶ πρότερον Περδίκκα. πάντες οὖν συνε-
 βούλευον μὴ διακινδυνεύειν πρὸς δύναιμι πολλαπλα-
 σίονα καὶ θηρίων πλῆθος, ἔτι δὲ στρατηγὸν ἀήτη-
 τον. εὐχερέστερον γὰρ πολλῷ διαγωνιεῖσθαι κατὰ
 τὴν Αἴγυπτον, ταῖς τε χορηγαῖς ὑπερέχοντα, καὶ
 τόπων ὀχυρότητι πιστεύοντα. διὸ καὶ κρίνας ἐκλι-
 πεῖν τὴν Συρίαν, κατέσκαψε τὰς ἀξιολογωτάτας τῶν
 κερρατημένων πόλεων, Ἀκην μὲν τῆς Φοινίκης Συ-
 ρίας, Ἰόππην δὲ καὶ Σαμάρειαν καὶ Γάζαν τῆς Συ-

ρίας. αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν ἀναλαβὼν, καὶ τῶν χρημάτων ὅσα δυνατόν ἦν ἄγειν καὶ φέρειν, ἐπανῆλθεν εἰς Αἴγυπτον.

Recuperata Syria, Antigonus in Arabiam suscipit expeditionem, misso Athenaeo cum exercitu. Arabum mores, instituta, victus describuntur.

94. Ἀντίγονος δ' ἀκινδύνως ἀνακτησάμενος τὴν τε Συρίαν πᾶσαν καὶ Φοινίκην, ἐπεβιάζετο στρατεύειν ἐπὶ τὴν χώραν τῶν Ἀράβων τῶν καλουμένων Ναβαταίων. κρίνας γὰρ τὸ ἔθνος τοῦτο τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων ἀλλότριον εἶναι, προεχειρίσατο τῶν ἑαυτοῦ φίλων Ἀθηναίων, δούς αὐτῷ πεζοὺς μὲν εὐζώνους τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ τοὺς ἐπιτηδεῖους εἰς δρόμον ἑξακοσίους, συνέταξεν ἐπιθῆσθαι τοῖς βαρβάροις ἄφρων, καὶ τὴν λεῖαν πᾶσαν ἀποτεμέσθαι. χρησίμον δ' ἐστὶ τῶν ἀγνοούντων ἕνεκα διελθεῖν τὰ νόμιμα τῶν Ἀράβων τούτων, οἷς χρώμενοι δοκοῦσι τὴν ἐλευθερίαν διαφυλάττειν. ἔχουσι τοίνυν τὸν βίον ὑπαίθριον, πατρίδα καλοῦντες τὴν αἰοίκητον, τὴν μῆτε ποταμοὺς ἔχουσιν μῆτε κρήνας δασιλεῖς, ἐξ ὧν δυνατόν στρατοπέδον πολέμιον ὑδρεύσασθαι. νόμος δ' ἐστὶν αὐτοῖς μῆτε σῖτον σπεῖρειν, μῆτε φυτεύειν μηδὲν φυτὸν καρποφόρον, μῆτε οἶνον χρῆσθαι, μῆτε οἰκίαν κατασκευάζειν. ὅς δ' ἂν παρὰ ταῦτα ποίῳν εὐρίσκηται, θάνατον αὐτῷ πρόστιμον εἶναι. χρῶνται δὲ τῷ νόμῳ τούτῳ, διαλαμβάνοντες τοὺς ταῦτα πτωμένους ἀναγκασθήσασθαι ῥαδίως ὑπὸ τῶν δυνατῶν ἕνεκα τῆς τούτων χρείας, ποιεῖν τὸ προσταττόμενον. τρέφουσι δ' αὐτῶν οἱ μὲν καμήλους, οἱ δὲ πρόβατα, τὴν ἔρημον ἐπινέμοντες. οὐκ ὀλίγων δ'

ὄντων Ἀραβικῶν ἐθνῶν τῶν τὴν ἔρημον ἐπινεμόντων,
 οὗτοι πολὺ τῶν ἄλλων προέχουσι ταῖς εὐπορίαις,
 τὸν ἀριθμὸν ὄντες οὐ πολὺ πλείους τῶν μυρίων. εἰώ-
 θασι γὰρ αὐτῶν οὐκ ὀλίγοι κατάγειν ἐπὶ θάλασσαν
 λιβάνωτον τε καὶ σμύρναν καὶ τὰ πολυτελέστατα τῶν
 ἀρωμάτων, διαδεχόμενοι παρὰ τῶν κομιζόντων ἐκ τῆς
 εὐδαιμονος καλουμένης Ἀραβίας· φιλελεύθεροι δὲ
 εἰσι διαφερόντως, καὶ ὅταν πολεμίων δυνάμεις ἄδρᾶ
 προσίῃ, φεύγουσιν εἰς τὴν ἔρημον, ταύτῃ χρώμενοι
 ὀχυρώματι. ἀννδρος γὰρ οὕσα, τοῖς μὲν ἄλλοις ἀνε-
 πίβατός ἐστι· τοῦτοις δὲ, κατισκευακόσιν ἄγγεῖα
 κατὰ γῆς ὀρυκτὰ κικονιαμένα μόνοις παρέχεται τὴν
 ἀσφάλειαν. τῆς γὰρ γῆς οὕσης τῆς μὲν ἀργιλλώδους,
 τῆς δὲ πέτραν ἐχούσης μαλακῇν, ὀρύγματα μεγάλα
 ποιοῦσιν ἐν αὐτῇ· ὧν τὰ μὲν στόμια μικρὰ παντε-
 λῶς κατασκευάζουσι, κατὰ βάθους δ' αἰὲ μᾶλλον
 εὐρυχωρῇ ποιοῦντες, τὸ τελευταῖον τηλικούτον ἀπο-
 τελοῦσι τὸ μέγεθος, ὥστε γίνεσθαι πλευρὰν ἐκάστην
 πλέθρου. ταῦτα δὲ τὰ ἄγγεῖα πληροῦντες ὕδατος
 ὀμβρίου, τὰ στόματα ἐμφράτιουσι· καὶ ποιοῦντες
 ἰσόπεδον τῇ λοιπῇ χώρᾳ, σημεῖα καταλείπουσιν, ἐαυ-
 τοῖς μὲν γινγνωσκόμενα, τοῖς δ' ἄλλοις ἀνεπινόητα.
 ποτίζουσι δὲ καὶ τὴν λείαν δι' ἡμερῶν τριῶν, ὅπως
 ἐν ταῖς ἀννδρίαις καὶ φυγαῖς μὴ προσδέωνται συνε-
 χῶν ὑδάτων. αὐτοὶ δὲ χρῶνται τροφῇ κρέαςι καὶ
 γάλακτι, καὶ τῶν ἐκ τῆς γῆς φρυομένων τοῖς ἐπιτη-
 δείοις. φύεται γὰρ παρ' αὐτοῖς τὸ πέπερι ἀπὸ τῶν
 δένδρων, καὶ μέλι πολὺ τὸ καλούμενον ἄγχιον, ᾧ
 χρῶνται ποτῶ μεθ' ὕδατος. ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλα γένη

τῶν Ἀράβων, ὧν ἕνια καὶ γεωργεῖ μιγνύμενα τοῖς φορολογουμένοις, καὶ μετέχει τῶν αὐτῶν τοῖς Σύροις, πλὴν τοῦ κατασκηνοῦν ἐν οἰκίαις.

Athenaens Arabes ad Petram opprimit, multamque reportat praedam. Sed Arabes vicissim Athenaci castra invadunt, ingentemque ei inferunt cladem.

95. Τὰ μὲν οὖν νόμιμα τῶν Ἀράβων τοιαῦτ' εἶναι συμβέβηκεν. Τπογνίου δ' αὐτοῖς οὔσης πανηγύρεως, εἰς ἣν εἰώθασιν οἱ περίοικοι καταντῆν, οἱ μὲν ἀποδωσόμενοι τῶν φορτίων, οἱ δ' ἀγοράσοντές τι τῶν αὐτοῖς χρησίμων, εἰς ταύτην ἐπορεύθησαν, ἀπολιπόντες ἐπὶ τινος πέτρας τὰς κτήσεις καὶ τοὺς πρεσβυτάτους, ἔτι δὲ τέκνα καὶ γυναῖκας. τὸ δὲ χωρίον ὑπῆρχεν ὄχυρόν μὲν καθ' ὑπερβολήν, ἀτείχιστον δὲ, καὶ τῆς οἰκουμένης ἀπέχον δυεῖν ἡμερῶν ὁδόν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀθηναίων παρατηρήσαντες τοῦτον τὸν καιρὸν, ὥρμησαν ἐπὶ τὴν Πέτραν, εὗζωνον ἔχοντες τὴν δύναμιν. διανύσαντες δ' ἀπὸ τῆς Ἰδρυμαίας ἐπαρχίας ἐν ἡμέραις τρισὶ καὶ νυξὶ ταῖς ἴσαις σταδίους διασχίλους καὶ διακοσίους, ἔλαθον τοὺς Ἀραβας περὶ μέσας τὰς νύκτας καταλαβόμενοι τὴν Πέτραν. εὐθὺς δὲ τῶν ἐγκατελιγμένων οὓς μὲν ἀνήρουν, οὓς δ' ἐξώγρουν, ἐνίους δὲ τραυματίας ἀπέλειπον· καὶ τοῦ μὲν λιβανωτοῦ καὶ τῆς σμύρνης συνεσκεύασαντο τὸ πλεῖον μέρος, ἀργυρίου δὲ περὶ πεντακόσια τάλαντα. ἐνδιατρίψαντες δ' οὐ πλείω χρόνον φυλακῆς, εὐθὺς ἀνέστρεψαν κατὰ σπουδὴν, διαλαμβάνοντες ὑπὸ τῶν Βαρβάρων διωχθήσεσθαι. διατεινάντες δὲ σταδίους διακοσίους κατεστρατοπέδευσαν, ὄντες κατὰκοποι, καὶ ῥαθυμῶς ἔχοντες τὰ περὶ τὰς φυλακὰς, ὥς ἀννο-

μίζοντες μὴ πρότερον δύνασθαι τοὺς πολεμίους ἐλ-
 θεῖν δυεῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν. οἱ δ' Ἀραβες, πυθόμε-
 νοι παρὰ τῶν ἑωρακόντων τὸ στρατόπεδον, παρα-
 χρῆμα ἠθροίσθησαν, καὶ τὴν πανήγυριν ἀπολιπόν-
 τες ἦκον ἐπὶ τὴν Πέτραν. παρὰ δὲ τῶν τραυματιῶν
 μαθόντες τὰ γεγονότα κατὰ σπουδὴν ἐδίωκον τοὺς
 Ἕλληνας· τῶν δὲ περὶ τὸν Ἀθήναιον στρατοπεδεύ-
 σάντων καταπεφρονηκότως, καὶ διὰ τὸν κόπον ἐν
 ὕπνῳ καθεστώτων, ἔλαθόν τινες τῶν αἰχμαλώτων
 διαδράντες, παρ' ὧν οἱ Ναβαταῖοι μαθόντες τὰ κα-
 τὰ τοὺς πολεμίους, ἐπέθεντο τῇ στρατοπεδείᾳ περὶ
 τρίτην φυλακὴν, ὄντες οὐκ ἐλάσσους ὀκτακισχιλίων.
 καὶ τοὺς πλείους μὲν ἐν ταῖς κοίταις ὄντας ἔτι κα-
 τέσφαξαν, τοὺς δὲ διεγειρομένους καὶ χωροῦντας εἰς
 ὅπλα κατηκόντιζον· καὶ πέρας, οἱ μὲν πεζοὶ πάντες
 ἀνῆρέθησαν, τῶν δὲ ἱππέων διεσώθησαν εἰς πεντή-
 κοντα, καὶ τούτων οἱ πλείους τραυματαῖαι. οἱ μὲν
 οὖν περὶ τὸν Ἀθήναιον ἐν ἀρχῇ κατορθώσαντες, ἐξ
 ὑστέρου διὰ τὴν ἑαυτῶν ἀβουλίαν τοῦτον τὸν τρό-
 πον ἐσφάλησαν. ταῖς γὰρ εὐτυχίαις εἴωθεν ὥς ἐπί-
 παν ἀκολουθεῖν ῥαθυμία τε καὶ κατάφρονησις. διό-
 περ ἔνιοι προσηκόντως ὑπολαμβάνουσιν, εὐχερέστε-
 ρον ὑπάρχειν συμφορὰς ἐνεγκεῖν ἐπιδεξιώς, ἢ τὰς
 εὐμεγέθεις εὐημερίας ἐμφορόνως. αἱ μὲν γὰρ διὰ τὸν
 περὶ τοῦ μέλλοντος φόβον ἐπαναγκάζουσιν ἐπι-
 μελεῖσθαι, αἱ δὲ διὰ τὸ προγεγονὸς εὐτύχημα, προ-
 τρέπονται καταφρονεῖν πάντων.

Mutuis literis et Arabes et Antigonus post haec amicitiam simulabant. Mox Antigonus filium Demetrium cum exercitu misit, ut Arabes clam opprimeret.

96. Οἱ δὲ Ναβαταῖοι τοὺς πολεμίους κολασαν-
τες ἀνδρωδῶς, αὐτοὶ μὲν ἐπανήλθον εἰς τὴν Πέτραν
τὰ σφέτερα κεκομισμένοι· πρὸς δ' Ἀντίγονον ἐπι-
στολὴν γράψαντες Συρίοις γράμμασι, τῶν μὲν περὶ
Ἀθηναίων κατηγόρουν, ὑπὲρ ἑαυτῶν δὲ ἀπολογοῦντο.
ὁ δ' Ἀντίγονος ἀντέγραψεν αὐτοῖς, προσμαρτυρῶν
ὡς δικαίως μὲν ἡμύναντο, τῶν δὲ περὶ Ἀθηναίων
κατηγόρει, φάσκων παρὰ τὰς δεδομένας ἐντολάς ὑπ'
αὐτοῦ πεποιῆσθαι τὴν ἐπίθεσιν. τοῦτο δὲ ἔπραττε,
κρύπτων τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν, καὶ βουλόμενος
ὑπαγαγέσθαι τοὺς Βαρβάρους εἰς ἑρθυμίαν, ὅπως
ἀνελπίστως ἐπιθέμενος κρατήσῃ τῆς ἐπιβολῆς. οὐ
γὰρ ῥᾷδιον ἦν ἀνευ δόλου τινὸς ἀνδρῶν περιγενέ-
σθαι νομάδα βίον ἐξηλωκότων, καὶ καταφυγὴν ἀπρόσ-
ιτον ἐχόντων τὴν ἔρημον. οἱ δ' Ἀραβες περιχαρεῖς
μὲν ἦσαν ἐπὶ τῷ δοκεῖν ἀπολελεύσθαι μεγάλων φύ-
βων, οὐ μὴν παντελῶς ἐπίστευόν γε τοῖς Ἀντιγόνου
λόγοις, ἀλλὰ τὰς ἐλπίδας ἔχοντες ἀμφιδοξομένους,
σκοποὺς μὲν κατέστησαν ἐπὶ τῶν λόφων, ἀφ' ὧν ἦν
ῥᾷδιον συνορᾶν πόρρωθεν τὰς εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐμ-
βολάς· αὐτοὶ δὲ συνταξάμενοι τὰ περὶ ἑαυτοὺς προσ-
ηκόντως, ἐκαραδόκουν τὸ ἀποβησόμενον. ὁ δ' Ἀντί-
γονος, φιλοποιησάμενος χρόνον τινὰ τοὺς Βαρβάρους,
καὶ νομίσας αὐτοὺς ἐξηπατημένους παραδεδω-
κέναι τὸν καθ' αὐτῶν καιρὸν, ἐξέλεξεν ἐξ ἀπάσης τῆς
δυνάμεως πεζοὺς μὲν ψιλοὺς καὶ πρὸς δρόμον εὖ πε-
φυκώτας τετρακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ πλείους τῶν τε-

τρακισχιλίων· καὶ τούτοις μὲν παρήγγειλε φέρειν ἄπυρα σῖτα πλειόνων ἡμερῶν· Δημήτριον δὲ τὸν υἱὸν καταστήσας ἡγεμόνα πρώτης φυλακῆς ἐξέπεμψε, προστάξας κολάσαι τοὺς Ἀραβας καθ' ὃν ἂν δύνηται τρόπον. οὗτος μὲν οὖν ἐφ' ἡμέρας τρεῖς ἀνοδία πορευόμενος, ἔσπευδε λαθεῖν τοὺς Βαρβάρους.

Cum Arabes sibi prospexissent, Petram Demetrius nequidquam oppugnabat. Quamobrem Arabes ei facile persuadebant, ut, acceptis donis, copias abduceret.

97. Οἱ δὲ σκοποὶ κατανοήσαντες πολεμίαν δύναμιν εἰσβεβηκυῖαν, ἐσήμηναν τοῖς Ναβαταίοις διὰ τῶν συγκειμένων πυρσῶν· διόπερ οἱ Βάρβαροι νομίσαντες συντόμως ἤκειν τοὺς Ἕλληνας, εἰς μὲν τὴν Πέτραν ἀπέθεντο τὰς ἀποσκευάς, καὶ φυλακὴν τὴν ἱκανὴν ἐπέστησαν, οὔσης μιᾶς ἀναβάσεως χειροποιήτου. αὐτοὶ δὲ διελόμενοι τὴν λείαν, ἄλλοι κατ' ἄλλους τόπους ἀπῆλυνον εἰς τὴν ἔρημον. Δημήτριος δὲ παραγενόμενος εἰς τὴν Πέτραν, καὶ τὴν λείαν καταλαβὼν ἀπηλλαγμένην, προσβολὰς συνεχεῖς ἐποιεῖτο τῷ χωρίῳ. ἀμυνομένων δὲ τῶν ἔνδον εὐρώστως, καὶ περιγιγνομένων ὁμόδιως διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν τόπων, τότε μὲν μέχρι δαίλης ἀγωνισάμενος ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας· τῇ δ' ὑστεραίᾳ προσαγαρόντις αὐτοῦ τῇ Πέτρᾳ, τῶν Βαρβάρων τις ἀνέβησε, „Βασιλεῦ Δημήτριε, τί βουλόμενος, ἢ τίνας „ἀναγκάζοντις πολεμεῖς ἡμᾶς, οἰκοῦντας ἐν ἐρημίᾳ, „καὶ τόποις οὗθ' ὕδωρ ἔχουσιν, οὐδὲ σῖτον, οὔτε οἶνον, οὔτ' ἄλλο τι ἁπλῶς οὐδὲν τῶν παρ' ὑμῖν εἰς „τὴν χρεῖαν ἀνηκόντων; ἡμεῖς γὰρ οὐδενὶ τρόπῳ „προσιέμενοι δουλεῦειν, συμπεφεύγαμεν εἰς χώραν

„σπανίζουσαν πάντων τῶν ἐν τοῖς ἄλλοις χρησίμων,
 „καὶ βιον εἰλόμεθα ζῆν ἔρημον καὶ θηριώδη παντε-
 „λῶς, οὐδὲν ὑμᾶς βλάπτοντες. ἄξιόν μιν οὖν καὶ σε
 „καὶ τὸν πατέρα, μὴ ἀδικεῖν ἡμᾶς, ἀλλὰ λαβόντας
 „δωρεάς παρ' ἡμῶν ἀπαγαγεῖν τὸ στρατόπεδον, καὶ
 „φίλους νομίζειν Ναβαταίους εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον.
 „οὔτε γὰρ βουλόμενος δύνασαι μένειν ἐνταῦθα
 „πλείους ἡμέρας, ἀπορούμενος ὕδατος καὶ τῶν ἐπι-
 „τηδείων ἀπάντων· οὐθ' ἡμᾶς δύνασαι συναναγκά-
 „σαι βιον ζῆν ἕτερον, ἀλλὰ τινας αἰχμαλώτους δού-
 „λους ἔξεις ἀθύρους, καὶ ζῆν οὐκ ἂν ὑπομείναντας
 „ἐν ἄλλοις νομίμοις.», ῥηθέντων δὲ τοιούτων λόγων,
 Δημήτριος μὲν ἀπαγαγὼν τὴν στρατιάν ἐκέλευσεν
 αὐτοὺς πρέσβεις ἀποστέλλειν περὶ τούτων. οἱ δὲ
 Ἀραβες ἐξέπεμψαν τοὺς πρεσβυτάτους, οἱ παραπλή-
 σια τοῖς προειρημένοις διελθόντες ἔπεισαν δεξάμενον
 δῶρα πολυτελέστατα τῶν παρ' αὐτοῖς διαλύσασθαι.

Castra movet Demetrius ad lacum Asphaltiten. Eius lacus et
 in eo nati bituminis descriptio.

98. Ὁ μὲν οὖν Δημήτριος λαβὼν δμήρους καὶ
 τας ὁμολογηθείσας δωρεάς, ἀνέξευξεν ἀπὸ τῆς Πέ-
 τρας. διατείνας δὲ σταδίους τριακοσίους κατεστρα-
 τοπέδευσε πλησίον τῆς Ἀσφαλίτιδος λίμνης· ἧς τὴν
 φύσιν οὐκ ἄξιον παραδραμεῖν ἀνεπισήμαντον. κεῖ-
 ται γὰρ κατὰ μέσσην τὴν σατραπείαν τῆς Ἰδουμαίας,
 τῷ μὲν μήκει παρεκτείνουσα σταδίους μάλιστα πού
 πεντακοσίους· τῷ δὲ πλάτει περὶ ἑξήκοντα. τὸ δὲ
 ὕδωρ ἔχει διάπικρον καὶ καθ' ὑπερβολὴν δυσώδες,
 ὥστε μήτ' ἰχθὺν δύνασθαι τοέφειν, μήτ' ἄλλο τῶν

καθ' ὕδατος εἰωθότων ζώων. ἐμβαλλόντων δ' εἰς
 εὐτήν ποταμῶν μεγάλων τῇ γλυκύτητι διαφόρων,
 τούτων μὲν περιγίνεται κατὰ τὴν δυσωδίαν· ἐξ αὐ-
 τῆς δὲ μέσης ἐκφυσᾷ κατ' ἐνιαυτὸν ἀσφάλτου στε-
 ρεῖας μέγεθος, ποτὲ μὲν μεῖζον ἢ τριπλεθρον, ἔστι
 δ' οἱ οὐ πολὺ λειπόμενον πλέθρου. ἐφ' ᾧ δὴ συνή-
 θως οἱ περιοικοῦντες Βάρβαροι τὸ μὲν μεῖζον κα-
 λοῦσαι ταῦθρον, τὸ δ' ἔλασσον, μόσχον. ἐπιπλεύσης
 δὲ τῆς ἀσφάλτου πελαγίας, ὁ τόπος φαίνεται τοῖς
 ἐξ ἀποσιήματος θεωροῦσιν οἷονεῖ τις νῆσος. τὴν
 δ' ἐκπιωσιν φανεράν συμβαίνει γίνεσθαι πρὸ ἡμε-
 ρῶν εἴκοσι. κύκλῳ γὰρ τῆς λίμνης ἐπὶ πολλοὺς στα-
 δίους ὁσμὴ τῆς ἀσφάλτου προσπίπτει πνεύματος
 μοχθηροῦ, καὶ πᾶς ὁ περὶ τὸν τόπον ἄργυρος καὶ
 χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἀποβάλλει τὴν ιδιότητα τοῦ χρώ-
 ματος. ἀλλ' αὕτη μὲν ἀποκαθίσταται πάλιν, ἐπει-
 δὴν ἀναφυσήθῃναι συμβῇ πᾶσαν τὴν ἀσφαλτον. ὁ
 δὲ πλησίον τόπος, ἔμπυρος ὢν καὶ δυσώδης, ποιεῖ
 τὰ σώματα τῶν περιοικούντων ἐπίνουσα καὶ παντελῶς
 ὀλιγοχρόνια. ἀγαθὴ δ' ἐστὶ φοινικόφυτος, ὅσῃν αὐ-
 τῆς συμβαίνει διελῆφθαι ποταμοῖς χρησίμοις, ἥ πη-
 γαῖς δυναμέναις ἀρδεύειν. γίνεται δὲ περὶ τοὺς τό-
 πους ἐν αὐλῶνι τινὶ καὶ τὸ καλούμενον βάλαμον, ἐξ
 οὗ πρόσδοδον ἄδραν εἶναι συμβαίνει, οὐδαμοῦ μὲν
 τῆς ἄλλης οἰκουμένης. εὐρισκόμενου τοῦ φυτοῦ, τῆς
 δ' ἐξ αὐτοῦ χρείας εἰς φάρμακα τοῖς ἰατροῖς καθ'
 ὑπερβολὴν εὐθετούσης.

99. Τὴν δ' ἐκπίπτουσαν ἀσφαλτον οἱ περιoi-
 κοῦντες ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τὴν λίμνην διαφ-

πάζουσι, πολεμικῶς διακείμενοι πρὸς ἀλλήλους, ἄνι
πλοίων ἰδιαζόντως τὴν κομιδὴν ποιούμενοι. παρα-
σκευασάμενοι γὰρ δέσμας καλάμων εὐμεγέθεις ἐμ-
βάλλουσιν εἰς τὴν λίμνην· ἐπὶ δὲ τούτων ἐπικάθη-
ται οὐ πλείω τριῶν, δύο μὲν ἔχοντες προσδεδεμένας
πλάτας κωπηλατοῦσιν, εἷς δὲ φορῶν τόξα τοὺς προσ-
πλέοντας ἐκ τοῦ πέραν ἢ βιάζεσθαι τολμῶντας ἀμύ-
νεται. ὅταν δὲ πλησίον γένωνται τῆς ἀσφάλτοι, πε-
λέκεις ἔχοντες ἐπιπηδῶσι, καὶ καθάπερ μαλακῆς πέ-
τρας ἀποκόπτοντες, γεμίζουσι τὴν δέσμην, εἴτα ἀπο-
πλέονσιν εἰς τοῦπίσω. ἂν δὲ τις αὐτῶν ἀποπέσῃ τῆς
δέσμης διαλυθείσης μὴ δυνάμενος νεῖν, οὐ καταδύε-
ται, καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ὕδασιν, ἀλλὰ ἐπινήχε-
ται τοῖς ἐπισταμένοις ὁμοίως. φύσει γὰρ τοῦτο τὸ
ὑγρὸν παραδέχεται βάρος, ὃ συμβαίνει μετέχειν αὐ-
ξήσεως ἢ πνεύματος, ἔξω τῶν στερεῶν, ἃ τὴν πυκνό-
τητα δοκεῖ παραπλησίαν ἔχειν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ καὶ
μολύβδῳ, καὶ τοῖς ὁμοίοις. καὶ τὰῦτα μὲν πολὺ
βραδύτερον καταφέρεται τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις λίμναις
ῥιπτουμένων. ταύτην δ' ἔχοντες οἱ Βάρβαροι πρόσο-
δον, ἀπάγουσι τὴν ἀσφαλτον εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ
πωλοῦσιν εἰς τὰς ταριχείας τῶν νεκρῶν. μὴ μίγνυ-
μένης γὰρ ταύτης τοῖς λοιποῖς ἀρώμασιν, οὐ δυνα-
τὸν γενέσθαι τὴν τῶν σωμάτων φυλακὴν πολυχρόνιον.

Redit ad patrem, qui pacem cum Nabataeis indigne ferebat.
Spes de parandis e bitumine redditibus cum frustrata est. Interea
nuntio accepto Seleucum Babylonia esse politum, Antigonus De-
metrium in Babyloniam ablegat, qui urbem Babylonem desertam
offendit et capit.

100. Ὁ δ' Ἀντίγονος, ἐπανελθόντος τοῦ Δημη-
τρίου, καὶ τὰ κατὰ μέρος τῶν πεπραγμένων ἀπαγ-

γείλαντος, ἐπὶ μὲν τῇ συνθέσει τῇ πρὸς τοὺς Ναβα-
 ταίους ἐπετίμησεν αὐτῷ, λέγων ὅτι πολλῶ θρασυτέ-
 ρους πεποίηκε τοὺς Βαρβάρους, εἰσάσας ἀτιμωρήτους.
 δόξειν γὰρ αὐτοὺς τετευχέναι συγγνώμης οὐ δι' ἐπιεί-
 κειαν, ἀλλὰ δι' ἀδυναμίαν τοῦ κρατῆσαι. ἐπὶ δὲ τῷ
 κατασκέπασθαι τὴν λίμνην, καὶ δοκεῖν εὖρηκέναι
 τινὰ τῇ βασιλείᾳ πρόσοδον ἐπαινίσας, ἐπὶ μὲν ταύ-
 τῃς ἐπιμελητῇν ἔταξεν Ἰερώνυμον τὸν τὰς ἱστορίας
 συγγράψαντα. τοῦτ' οὖν δὲ συνετέτακτο πλοῖα παρα-
 σκευάσασθαι, καὶ πᾶσαν τὴν ἀσφαλιον ἀναλαμβάνοντα
 συνάγειν εἰς τινὰ τόπον. οὐ μὴν ἀπέβη γε καὶ τὸ τέ-
 λος κατὰ τὴν ἐλπίδα τοῖς περὶ τὸν Ἀντίγονον. οἱ γὰρ
 Ἀραβες συστραφέντες εἰς ἑξακισχιλίους, ἐπέπλευσαν
 ἐν ταῖς δέσμασι ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς πλοίοις, καὶ σχεδὸν
 ἅπαντας κατετόξευσαν. ἐξ οὗ δὴ συνέβη τὸν Ἀντί-
 γονον ἀπογνῶναι τὰς προσόδους ταύτας, διὰ τὸ γε-
 γονός παράπτωμα, καὶ διὰ τὸ τὸν νοῦν ἔχειν πρὸς ἐτέ-
 ροις μείζουσι. παρέγενετο γὰρ κατὰ τοὺτους τοὺς
 καιροὺς βιβλιαφόρος, ἔχων ἐπιστολὴν παρὰ Νικάνο-
 ρος τοῦ στρατηγοῦ τῆς τε Μηδίας καὶ τῶν ἄλλων
 σατραπειῶν· ἐν ταύτῃ δ' ἦν γεγραμμένον περὶ τε
 τῆς ἀναβάσεως τοῦ Σιλεύκου, καὶ τῶν γεγονότων
 περὶ αὐτὸν εὐτυχημάτων. διόπερ ἀγωνιῶν δ' Ἀντίγο-
 νος καὶ περὶ τῶν ἄνω σατραπειῶν, ἐξέπεμψε Δημή-
 τριον τὸν υἱόν, ἔχοντα πεζοὺς Μακεδόνας μὲν πεν-
 τακισχιλίους, μισθοφόρους δὲ μυρίους, ἵππεῖς δὲ
 τετρακισχιλίους. συνετέτακτο δ' αὐτῷ μέχρι Βαβυ-
 λῶνος ἀναβῆναι, καὶ τὴν σατραπείαν ἀνακτησάμενον
 καταβαίνειν συντόμως ἐπὶ θάλασσαν. ὁ μὲν οὖν Δη-

μήτριος ὀρησας ἐκ Λαμασκοῦ τῆς Συρίας, τὸ συνταχθέν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐπετέλει μετὰ σπουδῆς. ὁ δὲ καθεσταμένος ὑπὸ Σελεύκου τῆς Βαβυλωνίας στρατηγὸς Πατροκλῆς, πυθόμενος περὶ Μεσοποταμίαν εἶναι τοὺς πολεμίους, ὑπομῖναι μὲν τὴν ἔφοδον αὐτῶν οὐκ ἐτόλμησεν, ὀλίγους ἔχων περὶ αὐτόν· ἀλλὰ τοῖς μὲν ἄλλοις προσέταξεν ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν ἐκλιπόντας τὸν Εὐφράτην φυγεῖν εἰς τὴν ἔρημον, τοὺς δὲ περάσαντας τὸν Τίγριν ἀπελθεῖν εἰς τὴν Σουσιανὴν πρὸς Εὐτελῇ καὶ τὴν ἐρυθραν θάλατταν. αὐτὸς δὲ μεθ' ὧν εἶχε στρατιωτῶν, προβολαῖς χρώμενος ποταμῶν καὶ διώρυξιν, ἀνεστρέφετο περὶ τὴν σατραπείαν, ἅμα μὲν ἐφεδρεύων τοῖς πολεμίοις, ἅμα δὲ πέμπων πρὸς Σέλευκον εἰς Μηδίαν περὶ τῶν αἰὲ συντελουμένων, καὶ παρακαλῶν βοηθεῖν τὴν ταχίστην. ὁ δὲ Δημήτριος ἐπειδὴ παραγεγόμενος εἰς Βαβυλῶνα τὴν πόλιν ἐκλειμμένην εὗρε, πολιορκεῖν ἐπεχείρει τὰς ἀκροπόλεις. ὧν τὴν ἑτέραν ἐλὼν, ἔδωκε τοῖς ἰδίοις στρατιώταις εἰς διαρπαγὴν· τὴν δ' ἑτέραν πολιορκήσας ἡμέρας τινὰς, ἐπειδὴ χρόνου προσεδεῖτο, Ἀρχέλαον μὲν ἕνα τινὰ τῶν φίλων ἀπέλιπε στρατηγὸν ἐπὶ τῆς πολιορκίας, δούς αὐτῷ πεζοὺς μὲν πεντακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ χιλίους· αὐτὸς δὲ, τοῦ χρόνου συντρέχοντος, ἐν ᾧ συντεταγμένον ἦν τὴν ἔφοδον αὐτῷ ποιήσασθαι, μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως τὴν ἐπὶ θάλασσαν κατὰβασιν ἐποιεῖτο.

In Italia mutua bella inter Romanos et Samnites continuata.
Pontia colonia deducta.

101. Ἀμα δὲ τούτοις πραττομένοις, κατὰ μὲν τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίων διαπολεμούντων τὸν πρὸς Σαμνίτας πόλεμον, συνεχεῖς ἐγίνοντο προσβολαὶ τῆς χώρας, καὶ πολιορκίαι πόλεων, καὶ δυνάμεων ἐν ὑπαίθρῳ στρατοπεδεῖαι. τὰ γὰρ μαχिमώτατα τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐθνῶν περὶ ἡγεμονίας φιλοτιμούμενα, παντοίους συνίσταντο κινδύνους. οἱ μὲν οὖν τῶν Ῥωμαίων ὕπατοι μέρος τῆς δυνάμεως ἀναλαβόντες, κατεστρατοπέδευσαν ταῖς τῶν Ῥωμαίων παρεμβολαῖς· καὶ πρὸς μὲν μάχην καιρὸν ἐπετήρουν οἰκῆον, ταῖς δὲ συμμαχίαι πόλεσι παρείχοντο τὴν ἀσφάλειαν. τὸ δὲ λοιπὸν στρατόπεδον ἀναλαβὼν Κόϊντος Φάβιος, ὃς ἦν αὐτοκράτωρ ῥηγιμένος, τὴν τε Φρετομανῶν πόλιν εἴλε, καὶ τῶν ἀλλοτρίως διακειμένων πρὸς τὴν Ῥώμην τοὺς ἐπιφανεστάτους ἐξώγησε. τούτους δὲ τὸν ἀριθμὸν ὄντας πλείους τῶν διακοσίων ἀπήγαγεν εἰς Ῥώμην, καὶ προαγαγὼν εἰς τὴν ἀγορὰν. ῥαβδίσας ἐπελέκχεσε κατὰ τὸ πάτριον ἔθος. μετ' ὀλίγων δ' ἐμβάλων εἰς τὴν τῶν πολεμίων χώραν, Κελίαν καὶ τὴν Νωλανῶν ἀκρόπολιν ἐξεπολιόρκησε, καὶ λαφύρων μὲν πλῆθος ἀπέδοτο, τοῖς δὲ στρατιώταις πολλὴν τῆς χώρας κατεκληροῦχησεν. ὁ δὲ δῆμος, κατὰ νοῦν τῶν πραγμάτων αὐτῷ προχωρούντων, ἀποικίαν ἀπέστειλεν εἰς τὴν νῆσον τὴν Ποντίαν καλουμένην.

Res in Sicilia gestae. Messenii, Agathocli infesti, cum Syracusanorum exsules recepissent, Agathocles, eorum urbe per dolum potitus, exsules eiecit, omnesque, qui potentatui fuerant adversati, supplicio mactavit.

102. Ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ, τῆς εἰρήνης ἄρτι γεγε-

νημένης Ἀγαθοκλεῖ πρὸς τοὺς Σικελιώτας, πλὴν
 Μεσσηνίων, οἱ μὲν φυγάδες τῶν Συρακουσίων
 ἤθροίσθησαν εἰς τὴν Μεσσήνην, ταύτην ὁρῶντες
 λοιπὴν οὖσαν τῶν ἁλλοτριῶς ἔχουσῶν πρὸς τὸν δυ-
 νάστην. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς σπεύδων αὐτῶν καταλῆσαι
 τὸ σύστημα, Πασίφιλον στρατηγὸν ἐξαπέστειλε με-
 τὰ δυνάμεως εἰς τὴν Μεσσήνην, ἐντειλάμενος ἐν
 ἀπορήτοις ἅ χρὴ πράττειν. οὗτος δὲ ἀπροσδοκῆτως
 ἐμβαλὼν εἰς τὴν χώραν, καὶ πολλῶν αἰχμαλώτων καὶ
 τῆς ἄλλης λείας ἐγκρατὴς γενόμενος, ἡξίου τοὺς
 Μεσσηνίους βούλεσθαι τὴν φιλίαν, καὶ μὴ συνα-
 ναγκάζεσθαι τοῖς πολεμιοτάτοις αὐτοῦ διαλύεσθαι.
 οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ, λαβόντες ἐλπίδας τοῦ χωρὶς κινδύ-
 νων ἀπολυθήσεσθαι τοῦ πολέμου, τοὺς τε φυγάδας
 τοὺς ἐκ Συρακουσῶν ἐξέβαλον, καὶ τὸν Ἀγαθοκλέα
 παραγενόμενον μετὰ δυνάμεως προσεδέξαντο. ὁ δὲ
 τὸ μὲν πρῶτον φιλανθρωπῶς αὐτοῖς προσεφέρετο,
 καὶ τοὺς φυγάδας ἔπεισε καταδέξασθαι, τοὺς στρα-
 τευομένους μὲν αὐτῷ, πεφυγαδευμένους δὲ νόμῳ
 ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ἐναντιου-
 μένους ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις τῇ δυναστείᾳ τῇ
 ἑαυτοῦ μεταπειψάμενος ἔκ τε Ταυρομενίου καὶ τῆς
 Μεσσήνης, ἅπαντας ἀπέσφαξεν, οὐκ ἐλάττους ὄντας
 ἑξακοσίων. διανοοῦμενος γὰρ πόλεμον ἐκφέρειν τοῖς
 Καρχηδονίοις, πᾶν τὸ διακείμενον ἁλλοτριῶς κατὰ
 τὴν Σικελίαν ἐκ ποδῶν ἐποιεῖτο. οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ,
 τῶν ξένων τοὺς εὐνουστάτους αὐτοῖς καὶ δυναμένους
 ἀμύνεσθαι τὸν τύραννον ἐκβεβληκότες ἐκ τῆς πόλεως,
 καὶ τῶν πολιτῶν τοὺς ἁλλοτριῶς ἔχοντας πρὸς τὸν

δυνάστην ὀρῶντες ἀνηρημένους, ἔτι δὲ τοὺς ἐπὶ κακ-
ουργίᾳ καταδικασμένους ἠναγκασμένοι καταδεξά-
σθαι, μετεμέλοντο μὲν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις, ἠναγ-
κάζοντο δὲ καρτερεῖν, καταπεπληγμένοι τὴν ὑπερο-
χὴν τοῦ κρατοῦντος. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς τὸ μὲν πρῶτον
ἀνέξευξεν ἐπ' Ἀκράγαντος, διανοούμενος καὶ ταύτην
τὴν πόλιν συσκευάζεσθαι. τῶν δὲ Καρχηδονίων κα-
ταπλευσάντων ναυσὶν ἐξήκοντα, ταύτης μὲν τῆς
προθέσεως ἀπέστη, τὴν δὲ χώραν τὴν ὑπὸ Καρχη-
δονίους ἐπιὼν ἐληλάτει, καὶ τῶν φρουρίων ἃ μὲν
ἦρει κατὰ κράτος, ἃ δὲ δι' ὁμολογίας προσήγετο.

Dinocrates, exsulum dux, et Carthaginienses in auxilium vo-
cat, et ipse Nymphodorum ad occupandam urbem Centoripinorum
mittit. Agathoclis et Carthaginiensium mutuae crudelitates se-
culae.

103. Ἄμα δὲ τούτοις πρᾶσσομενοις, Δεινοκρά-
της ὁ τῶν Συρακουσίων φυγάδων ἡγούμενος πρὸς
μὲν τοὺς Καρχηδονίους διεπέμπετο, βοηθεῖν ἀξιῶν
πρὶν ἢ τὸν Ἀγαθοκλῆα πᾶσαν ὑφ' ἑαυτὸν ποιήσα-
σθαι Σικελίαν. αὐτὸς δὲ προσδεξάμενος τοὺς ἐκ
Μεσσηνίας ἐκβεβλημένους φυγάδας, ἔχων ἄδραν δύ-
ναμιν, ἀπέστειλε τινα τῶν περὶ αὐτὸν Νυμφόδωρον,
δοὺς μέρος τῶν στρατιωτῶν, ἐπὶ τὴν Κεντοριπίνων
πόλιν. ταύτην γὰρ φρουρουμένην ὑπ' Ἀγαθοκλέους
τῶν πολιτικῶν τινες ἐπηγγείλαντο παραδώσειν, ἐφ'
ὧ τὴν αὐτονομίαν δοθῆναι τῷ δήμῳ. παρεισπεσόν-
τος δ' εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ νυκτὸς, οἱ προεστῶτες
τῆς φρουρᾶς αἰσθόμενοι τὸ γεγονός, αὐτὸν τε τὸν
Νυμφόδωρον ἀνείλον καὶ τοὺς βιαζομένους ἐντὸς
τοῦ τείχους. ταύτης δὲ τῆς ἀφορμῆς λαβόμενος Ἀγα-
θοκλῆς ἐνεκάλεσέ τε τοῖς Κεντοριππίνοις, καὶ τοὺς

δοξάντας αἰτίους γεγονέναι τοῦ νεωτερισμοῦ πάντα ἀπέσφαξε. περὶ ταῦτα δ' ὄντος τοῦ δυνάστου, Καρχηδόνιοι καταπλεύσαντες εἰς τὸν μέγαν λιμένα τῶν Συρακουσίων πεντήκοντα σκάφειν, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἡδυνήθησαν προᾶξαι, δυσι δὲ περιπτεσόντες φορητοῖς πλοίοις, τὴν μὲν ἐξ Ἀθηνῶν κατέδυσαν, τῶν δ' ἐπιπλεόντων τὰς χεῖρας ἀπέκοψαν. δοξάντων δ' αὐτῶν ὡμῶς κεχοῆσθαι μὴδ' ὅτιοῦν ἀδικοῦσι, ταχὺ τὸ δαιμόνιον αὐτοῖς ἐπεσήμηνεν. εὐθὺς γὰρ τοῦ στόλου τινὲς ναῦς ἀποσχιθεῖσαι περὶ τὴν Βρετιίαν, ἐάλωσαν ὑπὸ τῶν Ἀγαθοκλέους στρατηγῶν, καὶ τὸ παραπλήσιον οἱ ζώγρηθέντες τῶν Φοινίκων ἔπαθον, οἷα ἔπραξαν εἰς τοὺς ἀλόντας.

Dinocrates, ad Galariam proelio confliens cum Agathoele funditur. Carthaginienses pugnam detrectant.

104. Οἱ δὲ περὶ τὸν Λεινοκράτην φυγάδες, ἔχοντες πεζοὺς μὲν ὑπὲρ τοὺς τρισχιλίους, ἵππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους δισχιλίων, τὴν καλουμένην Γαλαρίαν κατελάβοντο, τῶν πολιτῶν ἑκουσίως ἐπικαλεσαμένων, καὶ τοὺς μὲν Ἀγαθοκλέους ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ πρὸ τῆς πόλεως ἰστροτιοπέδευσαν. Ἀγαθοκλέους δὲ ταχέως ἀποστείλαντος ἐπ' αὐτοὺς Πασίφιλον καὶ Δημόφιλον μετὰ στρατιωτῶν πεντακισχιλίων, ἐγένετο μάχη πρὸς τοὺς φυγάδας, ὧν ἡγεῖτο Λεινοκράτης καὶ Φιλωνίδης, τὰ κέρτατα διεληφότες. ἐφ' ἑκάστην μὲν οἷν χρόνον ἰσόρροπος ἦν ὁ κίνδυνος, φιλοτίμως ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων ἀγωνιζομένων· τοῦ δ' ἐτέρου τῶν στρατηγῶν Φιλωνίδου πεσόντος, καὶ τοῦ κατὰ τοῦτον μέρους τραπέντος, ἠναγκάσθη

καὶ Δεινοκράτης ἀποχωρῆσαι. οἱ δὲ περὶ τὸν Πασί-
φιλον τούτων τε πολλοὺς κατὰ τὴν φυγὴν ἀνείλον,
καὶ τὴν Γαλαρίαν ἀνακτησάμενοι, τοὺς αἰτίους τῆς
ἀποστάσεως ἐκόλασαν. Ἀγαθοκλῆς δὲ πυνθανόμενος
τοὺς Καρχηδονίους τὸν Ἑκρομον καλούμενον λόφον
ἐν τῇ Γελιώᾳ κατειληφέναι, διέγνω πᾶσῃ τῇ δυνάμει
διαγωνίσασθαι. δομήσας δ' ἐπ' αὐτοὺς, καὶ πλη-
σίον γενόμενος, προεκαλεῖτο εἰς μάχην, ἐπηρεζόμενος
τῇ προγεγενημένῃ νίκῃ. οὐ τολμῶντων δὲ τῶν Βαρ-
βάρων παρατάξασθαι, νομίσας ἀκονιτὶ κρατεῖν τῶν
ὑπαίθρων, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Συρακούσας, καὶ τῶν
ναῶν τοὺς ἐπιφανεσιτάτους τοῖς σκύλοις ἐκόσμησε.
ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν,
ὃν ἡμεῖς ἐδυνήθημεν ἐφικέσθαι.

Olymp. CXVII, 2. Cassander, Ptolemaeus, Lysimachus et An-
tigonus communi foedere controversias de provinciis dirimunt.
Mox prout singulis commodum erat, id singuli rumpunt. Tandem
Cassander Rhoxanen una cum rege clam occidere iubet; quo facto
provinciarum praefecti, reges evadunt. Adiecta notitia rerum
Romanarum.

105. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σιμωνίδου,
Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Οὐαλέ-
ριον καὶ Πόπλιον Λέκιον· ἐπὶ δὲ τούτων, οἱ περὶ
Κάσσανδρον καὶ Πτολεμαῖον καὶ Ανσίμαχον διαλύ-
σεις ἐποίησαντο πρὸς Ἀντίγονον, καὶ συνθήκας ἔγρα-
ψαν. ἐν δὲ ταύταις ἦν, Κάσσανδρον μὲν εἶναι στρα-
τηγὸν τῆς Εὐρώπης, μέχρις ἂν Ἀλέξανδρος ὁ ἐκ
Ῥωξάνης εἰς ἡλικίαν ἔλθῃ· καὶ Ανσίμαχον μὲν τῆς
Θράκης κυριεύειν, Πτολεμαῖον δὲ τῆς Αἰγύπτου καὶ
τῶν συνοριζουσῶν ταύτῃ πόλεων κατὰ τε τὴν Λι-
βύην καὶ τὴν Ἀραβίαν, Ἀντίγονον δὲ ἀφηγέσθαι

τῆς Ἀσίας πάσης· τοὺς δ' Ἕλληνας αὐτονόμους εἶ-
 ναι. οὐ μὴν ἐνέμεινάν γε ταῖς ὁμολογίαις ταύταις,
 ἀλλ' ἕκαστος αὐτῶν προφάσεις εὐλόγους ποριζόμε-
 νος, πλεονεκτεῖν ἐπειρᾷτο. Κῆσσανδρος δὲ ὄρων
 Ἀλεξανδρον τὸν ἐκ Ῥωξάνης αὐξανόμενον, καὶ κατὰ
 τὴν Μακεδονίαν λόγους ὑπὸ τινων διαδιδόμενους,
 ὅτι καθήκει προάγειν ἐκ τῆς φύλακῆς τὸν παῖδα,
 καὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν παραδιδόναι, φοβηθεὶς
 ὑπὲρ ἑαυτοῦ, προσέταξε Γλαυκίᾳ τῷ προεστηκότι
 τῆς τοῦ παιδὸς φύλακῆς τὴν μὲν Ῥωξάνην καὶ τὸν
 βασιλεῖα κατασφάζει, καὶ κρῦψαι τὰ σώματα, τὸ δὲ
 γεγονὸς μηδενὶ τῶν ἄλλων ἀπαγγεῖλαι. ποιήσαντος
 δ' αὐτοῦ τὸ προσταχθὲν, οἱ περὶ Κῆσσανδρον καὶ
 Λυσίμαχον καὶ Πτολεμαῖον, ἔτι δ' Ἀντίγονον, ἀπηλ-
 λήγησαν τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσδοκωμένων φό-
 βων. οὐκέτι γὰρ ὄντος οὐδενὸς τοῦ διαδεχομένου
 τὴν ἀρχήν, τὸ λοιπὸν ἕκαστος τῶν κρατούντων ἐθ-
 νῶν ἢ πόλεων βασιλικὰς εἶχεν ἐλπίδας, καὶ τὴν ὑφ'
 ἑαυτὸν τεταγμένην χώραν εἶχεν ὥσαντί τινα βασι-
 λείαν δορίκτητον. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ
 τὴν Εὐρώπην, καὶ τὰ περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ Μακε-
 δονίαν, ἐν τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, Ῥω-
 μαῖοι δυνάμεισιν ἀδραῖς πεζῶν τε καὶ ἱππέων ἐστρά-
 τευσαν ἐπὶ Πολλίτιον, Μαρόφουκίνων οὔσαν πόλιν.
 ἀπέστειλαν δὲ καὶ τῶν πολιτῶν εἰς ἀποικίαν, καὶ
 κατόικισαν τὴν προσαγορευομένην Ἰντέραμναν.

In Sicilia cum Agathorlis opes in dies crescerent, Poeni, misso
 Amilcare cum classe, eas cohibere parant. Classis naufragio at-
 trita. Sed reparat vires Amilcar.

106. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν αἰὲ μᾶλλον αὐξο-

μένον Ἀγαθοκλέους, καὶ δυνάμεις ἄδρотеρας ἄθροί-
 ζοντος, Καρχηδόνιοι πυνθανόμενοι τὸν δυνάστην
 συσκευαζόμενον τὰς ἐν τῇ νήσῳ πόλεις, ταῖς δὲ ду-
 νάμεσιν ὑπερέχοντα τῶν σφετέρων στρατηγῶν, ἔδο-
 ξαν ἐνεργέστερον ἄψασθαι τοῦ πολέμου. εὐθὺς οὖν
 τριήρεις μὲν κατήρτυσαν τριάκοντα πρὸς ταῖς ἐκα-
 τὸν, στρατηγὸν δὲ προχειρισάμενοι τῶν παρ' αὐτοῖς
 ἐπιφανεστάτων Ἀμίλκαν, ἔδωκαν αὐτῷ τῶν μὲν πο-
 λιτικῶν στρατιωτῶν δισχιλίους, ἐν οἷς ἦσαν πολλοὶ
 καὶ τῶν ἐπιφανῶν· τῶν δ' ἀπὸ τῆς Λιβύης μυρίους·
 ἐκ δὲ τῆς Τυρρηνίας μισθοφόρους χιλίους, καὶ ζευ-
 γίππας διακοσίους· ἔτι δὲ Βαλιάρας σφειδονήτας
 χιλίους· ὁμοίως δὲ χρημάτων πλήθος, καὶ βελῶν,
 καὶ σίτου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς πόλεμον χρησί-
 μων τὴν καθήκουσαν παρασκευήν. ἀναχθέντις δὲ
 ἐκ τῆς Καρχηδόνης τοῦ στόλου παντός, καὶ γενομέ-
 νου πελαγίου, χειμῶν ἐξαίφνης ἐπιπεσὼν ἐξήκοντα
 μὲν τριήρεις ἠφάνισε, διακόσια δὲ τῶν σιτηγῶν
 πλοίων διέφθειρεν· ὁ δὲ λοιπὸς στόλος μεγάλοις πε-
 ριπεσὼν χειμῶσι, μόλις διεσώθη πρὸς τὴν Σικελίαν.
 ἀπώλοντο δὲ καὶ τῶν ἐπιφανῶν Καρχηδονίων οὐκ
 ὀλλοί, δι' οὓς συνέβη τὴν πόλιν δημόσιον ἄρασθαι
 πένθος. εἰδῆσθαι γάρ, ἐπειδὴν μείζων τις ἀτυχία γε-
 νηται περὶ τὴν πόλιν, μέλασι θάκιοις κατακαλύπτειν
 τὰ τεῖχη. Ἀμίλκας δ' ὁ στρατηγός, ἀναλαβὼν τοὺς
 διασωθέντας ἐκ τοῦ χειμῶνος, μισθοφόρους συνῆγε,
 καὶ τῶν κατὰ Σικελίαν συμμάχων ἐστρατολόγει τοὺς
 εὐθέτους. παρέλαβε δὲ καὶ τὰς προὔπαρχούσας ду-
 νάμεις, καὶ πάντων τῶν εἰς τὸν πόλεμον εὐθέτων

ἐπιμέλειαν ποιησάμενος, ἐν ὑπαίθρῳ συνεῖχε τὰ στρατόπεδα, πεζοὺς μὲν ἔχων περὶ τοὺς τετρακισμυρίους, ἱππεῖς δὲ σχεδὸν πεντακισχιλίους. ταχὺ δὲ τὴν γεγεννημένην αἰτυρίαν διορθωσάμενος, καὶ δόξας ἀγαθὸς εἶναι, τῶν μὲν συμμάχων τὰς ψυχὰς προκαταπεπληγμένας ἀνεκτήσατο, τοῖς δὲ πολεμίοις οὐ τὴν τυχοῦσαν ἀγωνίαν ἐπέστησεν.

Agathocles, hostem copiis praevalentem metuens, Geloorum urbem per insidias occupat et domat.

107. Ἀγαθοκλῆς δὲ, τὰς τῶν Καρχηδονίων δυνάμεις ὁρῶν ὑπερεχούσας τῶν ἑαυτοῦ, διέλαβε τῶν τε φρουρίων οὐκ ὀλίγα μεταθήσεσθαι πρὸς τοὺς Φοίνικας, καὶ τῶν πόλεων ὅσαι προσέκοπτον αὐτῶν μάλιστα δ' εὐλαβεῖτο περὶ τῆς τῶν Γελῶν, πυνθανόμενος ἐν τῇ τούτων χώρᾳ πάσας εἶναι τὰς τῶν πολεμίων δυνάμεις. ἐγένετο δ' αὐτῷ περὶ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ περὶ τὸν στόλον οὐ μικρὸν ἐλάσσωμα. τῶν γὰρ νεῶν ἔκοσιν ἐπὶ τὸν πορθμὸν ὑποχείριοι τοῖς Καρχηδονίοις κατέστησαν σὺν αὐτοῖς ἀνδράσιν. οὐ μὴν ἀλλὰ κρίνας τὴν τῶν Γελῶν πόλιν ἀσφαλίσασθαι φρουρᾷ, φανερώς οὐκ ἐτόλμα δύναμιν εἰσαγαγεῖν, ἵνα μὴ φθάσαι συμβῇ τοὺς Γελῶνους προφάσεως δεομένους, καὶ τὴν πόλιν ἀποβύλλῃ μεγάλας ἀφορμὰς αὐτῷ παρεχομένην. ἀπέστειλεν οὖν κατ' ὀλίγους τῶν στρατιωτῶν ὥς ἐπὶ τινὰς χρεῖας, ἕως οὔτου συνέβη τῷ πλήθει πολὺ προτερεῖσθαι τῶν πολιτικῶν. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ αὐτὸς παραγενόμενος, προδοσίαν ἐνεκάλεσε καὶ μετὰ θείσιν τοῖς Γελῶσι, εἴτε καὶ κατ' ἀλήθειαν αὐτῶν διανοηθέντων τι πρῶ

ξαι τοιοῦτον, εἴτε καὶ ψευδέσι διαβολαῖς φνυγάδων
πεισθεῖς, ἢ καὶ νῆ Δία χρημάτων βουλόμενος εὐπο-
ρῆσαι· ἀπέσφαξε τῶν Γελῶων πλείους τῶν τετρακισ-
χιλίων, καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἀνέλαβε. προσέταξε
δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις Γελῶσι πᾶσι τάτε νομίσματα,
καὶ τὸν ἄσημον ἄργυρόν τε καὶ χρυσὸν ἀνενεγκεῖν,
διαπειλησάμενος τιμωρῆσασθαι τοὺς ἀπειθήσαντας.
ταχὺ δὲ πάντων πραξάντων τὸ προσταχθὲν διὰ τὸν
φόβον, χρημάτων τε πλῆθος ἤθροισε, καὶ πᾶσι τοῖς
τακτομένοις ὑφ' ἑαυτὸν δεινὴν ἐνεποίησε κατάπλη-
ξιν. δόξας δ' ὠμότερον κεκοῖσθαι τοῦ καθήκοντος
τοῖς Γελῶσι, τοὺς μὲν ἀποσφαγέντας εἰς τὰς ἐκτὸς
τῶν τειχῶν τάφρους συνέχωσεν· ἐν δὲ τῇ πόλει τὴν
ἱκανὴν φρουρὰν ἀπολιπὼν, ἀντιστρατοπέδευσε τοῖς
πολεμίοις.

Poenorum castra in colle Eenomo prope Himeram fl. descri-
buntur. E regione stabat Agathocles. Virosque a pugna deterrebat
velut vaticinium. Sed subito conseritur proelium, in quo primum
Agathocles superior.

108. Κατεῖχον δὲ Καρχηδόνιοι μὲν τὸν Ἐκνο-
μον λόφον, ὃν φασὶ φρούριον γεγενῆσθαι Φαλάρι-
δος· ἐν τούτῳ δὲ λέγεται κατασκευακέναι τὸν τύραν-
νον ταῦρον χαλκοῦν, τὸν διαβεβημένον πρὸς τὰς
τῶν βεβασανισμένων τιμωρίας, ὑποκκομένου τοῦ
κατασκευάσματος· διὸ καὶ τὸν τόπον Ἐκνομον ἀπὸ
τῆς εἰς τοὺς αἰτιχοῦντας ἀσεβείας προσηγορεῦσθαι.
ἐκ δὲ θατέρου μέρους Ἀγαθοκλῆς ἕτερον τῶν Φαλά-
ριδος γεγεννημένων φρουρῶν κατεῖχε, τὸ προσαγο-
ρευθὲν ἀπ' ἐκείνου Φαλάριον. καὶ διὰ μέσων μὲν
τῶν παρεμβολῶν ἦν ποταμός, ὃν ἀμφότεροι πρὸς βλη-

μα τῶν πολεμίων ἐπεποίηντο. φῆμαι δὲ κατεῖχον
 ἐπὶ τῶν προτέρων χρόνων, ὅτι δεῖ περὶ τὸν τόπον
 τοῦτον πλῆθος ἀνθρώπων ἐν μάχῃ διαφθαρῆναι.
 οὐκ ὄντος δὲ φανεροῦ παρ' ὁποτέρους γενήσεται τὸ
 αὐτύχημα, συνέβαινε δεισιδαιμονεῖν τὰ στρατόπεδα,
 καὶ πρὸς μάχην ὀκνηρῶς ἔχειν. διόπερ ἐπὶ πολὺν
 χρόνον οὐδέτεροι τὸν ποταμὸν ἐτόλμων διαβαίνειν
 ἀθρόοις στρατιώταις, ἕως ὅτου παραλόγος τις αἰτία
 προεκαλέσατο αὐτοὺς εἰς τὸν ὀλοσχερῇ κίνδυνον.
 τῶν γὰρ Λιβύων κατατρεχόντων τὴν πολεμίαν, Ἀγα-
 θοκλῆς παρωξύνθη τὸ παραπλήσιον ποιῆσαι. ἀγόν-
 των δὲ λείαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ τινα τῶν ἀπὸ τῆς
 παρεμβολῆς ὑποζυγίων ἀπαγαγόντων, ἐπεξῆλθον ἐκ
 τοῦ τῶν Καρχηδονίων χάρακος οἱ τούτους διώξον-
 τες. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς προϋδόμενος τὸ μέλλον ἔσσεσθαι,
 παρὰ τὸν ποταμὸν ἔθηκεν ἐνέδραν ἀνδρῶν ἐπιλέκτων
 ταῖς ἀρεταῖς. οὗτοι δὲ, τῶν Καρχηδονίων τοὺς τὴν
 λείαν ἄγοντας ἐπιδιωκόντων, καὶ διαβάντων τὸν
 ποταμὸν, ἐξανέστησαν ἐκ τῆς ἐνέδρας ἄφνω, καὶ
 προσπεσόντες ἀτάκτοις, ῥαδίως ἐτρέψαντο. φονευο-
 μένων δὲ τῶν Βαρβάρων, καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν πα-
 ρεμβολὴν φευγόντων, Ἀγαθοκλῆς νομίσας ἦκειν τὸν
 καιρὸν τοῦ διαγωνίσασθαι, πᾶσαν ἤγαγε τὴν δύνα-
 μιν ἐπὶ τὴν τῶν πολεμίων στρατοπεδείαν. προσπε-
 σῶν δ' οὖν αὐτοῖς ἀπροσδοκῆτως, καὶ ταχὺ μέρος
 τῆς τάφρου χώσας, ἀνέσπασε τὸν χάρακα, καὶ βια-
 ζόμενος εἰς τὴν παρεμβολὴν παρεισέπεσεν. οἱ δὲ
 Καρχηδόνιοι διὰ τε τὸ παράδοξον καταπεπληγμέ-
 νοι, καὶ πρὸς ἑκταξιν οὐ δυνάμενοι λαβεῖν ἀναστρο-

φῆν, ὥς ἔτυχε τοῖς πολεμίοις ἀπήντων, καὶ ἡγωνίζοντο. περὶ δὲ τὴν τάφρον ἀμφοτέρων ἐρῶμενως κινδυνεύοντων, ταχὺ πᾶς ὁ πλησίον τόπος νεκρῶν κατεστρώθη. οἱ τε γὰρ τῶν Καρχηδονίων ἐπιφανέστατοι, τὴν παρεμβολὴν ὀρῶντες ἀλίσκομένην, ἐβοήθουν· οἱ τε περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα, τῷ προτερήματι τεθαρρόηκτες, καὶ νομίζοντες ἐνὶ κινδύνῳ καταλύσειν πάντα τὸν πόλεμον, ἐνέκειντο τοῖς Βαρβάροις.

Adhibitis autem funditoribus, novisque ex Africa subvenientibus copiis, pugnae fortuna inclinat in Poenos. Agathocles, accepta clade, fugit.

109. Ὁ δ' Ἀμίλκας, ὀρῶν κατισχυομένους τοὺς ἑαυτοῦ, καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀεὶ πλείους παρεισπίπτοντας εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἐπέστησε τοὺς σφενδονήτας τοὺς ἐκ τῶν Βαλιαρίδων νήσων, ὄντας οὐκ ἐλάττους τῶν χιλιῶν. οὗτοι δὲ συνεχεῖς καὶ μεγάλους λίθους ἀφιέντες, πολλοὺς μὲν ἐτραυμάτιζον, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν βιαζομένων ἀπέκτεινον· τῶν δὲ πλείστων τὰ σκεπάζοντα τῶν ὄπλων συνέτριβον. οἱ γὰρ ἄνδρες οὗτοι μνααίους λίθους βάλλειν εἰωθότες, μεγάλα συμβάλλονται πρὸς νίκην ἐν τοῖς κινδύνοις, ὥς ἂν ἐκ παίδων παρ' αὐτοῖς τῆς ἐν ταῖς σφενδόναις γυμνασίας διαπονουμένης. τοῦτω δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς Ἑλληνας ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἐκβαλόντες, ἐκράτησαν· πάλιν δὲ οἱ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα κατ' ἄλλους τόπους προσβολὰς ἐποιοῦντο. καὶ δὴ τῆς παρεμβολῆς ἤδη κατὰ κράτος ἀλίσκομένης, κατέπλευσε τοῖς Καρχηδονίοις δύναμις ἐκ Λιβύης ἀνέλπιστος. διὸ καὶ ταῖς ψυχαῖς πάλιν θαρρόησαντες, οἱ μὲν ἐκ τῆς παρεμβολῆς κατὰ στόμα ἐκινδύνενον, οἱ δὲ παρόντες ἐπὶ τὴν

βοήθειαν, κύκλω περιΐσταντο τοὺς Ἕλληνας· ὧν τιτρωσκομένων παραδόξως ἢ μὲν μάχη ταχὺ παλίντροπος ἐγένετο· ἔφευγον δ' οἱ μὲν εἰς τὸν Ἰμέραν ποταμὸν, οἱ δ' εἰς τὴν παρεμβολήν, τεσσαράκοντα σταδίους ἐχούσης τῆς ἀποχωρήσεως, καὶ ταῦτα σχεδὸν πάσης πεδινῆς οὐσῆς, ἐπεδίωκον τῶν Βαρβάρων ἱππεῖς οὐκ ἐλάσσονες ὄντες πεντακισχιλίων. διὸ καὶ συνέβη τὸν μεταξὺ τόπον νεκρῶν πληρωθῆναι, πολλὰ συμβαλλομένου καὶ τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀπώλειαν. ὑπὸ κύνα γὰρ οὐσῆς τῆς ὥρας, καὶ τοῦ διωγμοῦ περὶ μέσον ἡμέρας γινόμενου, οἱ πολλοὶ τῶν φευγόντων διὰ τε τὸ καῦμα καὶ τὴν ἐκ τῆς φυγῆς κακοπάθειαν ἔκδιψοι γινόμενοι, λάβρως ἐπιπνον, καὶ ταῦθ' ἄλυκοῦ τοῦ ῥεύματος ὄντος. διόπερ οὐκ ἐλάττους τῶν ἐν τῷ διωγμῷ σφαγέντων εὐρέθησαν παρὰ τὸν ποταμὸν τετελευτηκότες ἄτρωτοι. ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τῶν μὲν Βαρβάρων περὶ πεντακοσίους, τῶν δ' Ἑλλήνων οὐκ ἐλάττους ἐπτακισχιλίων.

Agathocles primo fuga Gelam se recipit; Poeni vero Siculorum multos sibi conciliant. Tum Agathocles Syracusas redit, et bellum in Africam transferre machinatur.

110. Ἀγαθοκλῆς δὲ τηλικαύτῃ συμφορᾷ περιπεσὼν, τοὺς ἐκ τῆς τροπῆς διασωθέντας ἀνέλαβε, καὶ τὴν παρεμβολήν ἐμπρήσας, εἰς Γέλαν ἀπεχώρησε. διαδόντος δ' αὐτοῦ λόγον, ὥς κατὰ σπουδὴν εἰς Συρακοῦσας ἀναξευγνύειν διέγνωκε, τριακόσιοι τῶν ἐκ Λιβύης ἱππέων κατὰ τὴν χώραν περιέπεσόντισι τῶν Ἀγαθοκλέους στρατιωτῶν. ὧν εἰπόντων ὥς Ἀγαθοκλῆς εἰς Συρακοῦσας ἀποκεχώρηκεν, εἰσῆλθον

εἰς Γέλαν ὡς φίλοι, καὶ διαψευσθέντες τῆς ἐλπίδος, κατηγοντίσθησαν. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς συνέκλεισεν αὐτὸν εἰς τὴν Γέλαν, οὐκ ἀδυνατῶν εἰς Συρακούσας διασωθῆναι, βουλόμενος δὲ περισπάσαι τοὺς Καρχηδονίους πρὸς τὴν πολιορκίαν τῆς Γέλας, ἵν' οἱ Συρακούσιοι πολλὴν ἄδειαν σχῶσι συγκομίσαι τοὺς καρπούς, ἀναγκάζοντος τοῦ καιροῦ. ὁ δ' Ἀμίλκας τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρει πολιορκεῖν τὴν Γέλαν· πυνθανόμενος δ' ἐν ταύτῃ καὶ δύναιμι εἶναι τὴν ἄμυνομένην, καὶ πάντων εὐπορεῖν τὸν Ἀγαθοκλέα, ταύτης μὲν ἀπέστη τῆς ἐπιβολῆς, τὰ δὲ φρούρια καὶ τὰς πόλεις ἐπιτορευόμενος προσήγετο, καὶ πᾶσιν ἐχοῖτο φιλανθρώπως, ἐκκαλοῦμενος τοὺς Σικελιώτας πρὸς εὐνοίαν. καὶ Καμαριναῖοι μὲν καὶ Λεοντῖνοι, πρὸς δὲ τοῦτοις Καταναῖοι καὶ Ταυρομενῖται, παρραχρῆμα πρέσβεις ἐκπέμπαντες, προσέθεντο Καρχηδονίοις. μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας οἱ τε Μεσσήνιοι καὶ Ἀβακαινῖνοι, καὶ συχνὰ τῶν πόλεων ἀλλήλας φθάνουσαι πρὸς Ἀμίλκαν ἀφίσταντο. τοσαύτῃ τοῖς ὄχλοις ἐνέπεσεν ὁρμὴ μετὰ τὴν ἥτιαν, διὰ τὸ πρὸς τὸν τύραννον μῖσος. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ὑπαγαγὼν τὴν ὑπολειμμένην δύναιμι εἰς Συρακούσας, τὰ πεπονηκότα τῶν τειχῶν ἐπεσκεύαξε, καὶ τὸν ἀπὸ τῆς χώρας οὔτον ἀπεκόμιζε, διανοούμενος τῆς μὲν πόλεως τὴν ἱκανὴν ἀπολιπεῖν φυλακὴν, τῆς δὲ δυνάμεως τὴν κρατίστην μεταγείναι εἰς Λιβύην, καὶ μετατιθέναι τὸν πόλεμον εἰς τὴν ἡπειρον ἐκ τῆς νήσου. Ἡμεῖς δὲ, κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν, τὴν εἰς Λιβύην Ἀγαθοκλέους διάβασιν ἀρχὴν ποιησόμεθα τῆς ἐπομένης βίβλου.